

Täysistunto

Tiistai 12.5.2026 klo 14.00—23.00

3. Välikysymys hallituksen talouspolitiikan epäonnistumisesta

Välikysymys VK 3/2026 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt annetaan vastaus edustaja Tytti Tuppuraisen ynnä muiden välikysymykseen 3/2026 vp hallituksen talouspolitiikan epäonnistumisesta.

Pääministeri Petteri Orpon vastauksen ja edustaja Tytti Tuppuraisen puheenvuoron jälkeen välikysymyskeskustelu käydään etukäteen varattujen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään yksi ryhmäpuheenvuorokierros, jossa puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Muut ennakolta varatut puheenvuorot käytetään ryhmäpuheenvuorojärjestyksessä, ja niiden pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittelee, että nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.01 **Pääministeri Petteri Orpo:** Arvoisa puhemies, hyvät edustajat! Hallitusohjelmassa määriteltiin selkeä visio Suomelle. Hallitus asetti itselleen keskeiset tavoitteet: saada aikaan kestävää kasvua, parantaa suomalaisten elintasoja, taittaa uhkaavaa velkaantumiskehitystä sekä tehdä päätökset, jotka vauhdittavat työllisyyttä.

Hallitus ja sen ohjelma rakennettiin niiden puolueiden varaan, jotka ymmärsivät velkaantumisen vaaran Suomen tulevaisuudelle ja olivat valmiita uudistamaan yhteiskuntaa. Ne puolueet, jotka eivät halunneet vastuuta kantaa, ovat oppositiossa.

Hallituksen strategian ytimessä on talouskasvun vauhdittaminen ja työllisyyden vahvistaminen yhdessä sopeutusten kanssa.

Passivoivaa sosiaaliturvaa ja verotusta on uudistettu, jotta työn vastaanottaminen kannattaa. Maailman jäykimpiin kuuluvia työmarkkinoita on vuosikymmenten vastustamisen jälkeen uudistettu. Työvoimapalveluita on uudistettu. Me olemme tehneet sitä, mitä muissa Pohjoismaissa on tehty jo vuosikymmeniä sitten.

Valtio ei synnytä työpaikkoja, vaan luo niiden syntymiselle edellytykset. Työ syntyy yrityksiin. Siksi investointeja on vauhditettu, jotta saisimme tuotantoa ja tehtaita.

Suomesta on rakennettu puhtaan siirtymän suurvaltaa vauhdittamalla fossiilivapaata energiantuotantoa.

Kasvuyritysten toimintaympäristöön on tehty historiallisen laajat uudistukset. Ulkomaisten huippuosajien lähdevero on kevennetty. Startupien toivoma työsuhdeoptioiden verotus uudistetaan. Yksityisen kasvupääoman tieltä raivataan sääntelyä. Teollisuussijoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

tusta on sitouduttu pääomittamaan, jotta kasvuun riittää sinivalikoista pääomaa ja yritykset voisivat jäädä Suomeen kasvamaan.

Tätä strategiaa hallitus on toteuttanut koko vaalikauden ajan. Hallitus on mitoitannut ja ajoittanut sopeutukset valtiovarainministeriön virka-arvioon perustuen.

Arvoisa puhemies! Tämänkin kauden jälkeen meillä on vahva sosiaaliturva ja palvelut. On vastuutonta vääristelyä ja ihmisten pelottelua väittää muuta. On selvää, että sellaisia sopeutustoimia ei ole, jotka eivät näkyisi kenenkään arjessa. [Välihuutoja vasemmalta]

Suomi on yksi maailman tasaisimman tulojaon maista. Keskeisin tekijä lapsiperheiden heikentyneen taloustilanteen taustalla on se, että työstä on pulaa. On koko perheen etu, että lasten vanhemmilla on töitä. Siksi me työskentelemme vimmaisesti kasvun puolesta. Olemme tehneet välttämättömän, jotta hyvinvointiyhteiskuntaa riittäisi myös tuleville sukupolville.

Arvoisa puhemies! Keväällä 23 valtiovarainministeriö ennusti talouskasvun käynnistymistä. Jo samana kesänä näkyi merkkejä Euroopan teollisuuden heikosta vedosta. Suomen rakennusalan alakulo ei piristynyt. Korkotaso pysyi korkealla, ja se kaatoi nostokurjet. Hallitus reagoi heti. Jo syksyn 23 budjettiriihessä sovimme mittavista asunto- ja rakennusmarkkinoita tukevista toimenpiteistä. Esimerkiksi korkotukivaltuuksia kasvatettiin tukemaan asuntorakentamista.

Oppositio vaatii edelleen valtion tukeman asuntorakentamisen laajamittaista lisäämistä. Ongelma vain on, että tällä tavalla edellinen, vasemmistojohtoinen hallitus pumppasi rakentamiseen kuplaa. Markkinoilla on tälläkin hetkellä liikaa valmiita, myymättömiä asuntoja.

Nyt oppositio on huolissaan asuntojen hintojen laskusta. Opposition keinoilla hinnat olisivat laskeneet vielä enemmän, ja rakentamisen piristyminen siirtyisi entistä pidemmälle tulevaisuuteen.

Venäjän hyökkäyssota: Se on iskenyt Suomen talouteen voimakkaasti. Jouduimme sulkemaan itärajamme loppuvuodesta 23. Ihmisten ja tavaroiden liikkuminen loppuivat. Metsäteollisuudelta poistui tätä myötä 10 miljoonaa kuutiometriä raaka-ainetta.

Odotettua selvästi heikommän kehityksen seurauksena myös julkisen talouden tilannekuva muuttui. Valtiovarainministeriön suosituksesta hallitus teki kehysriihessä 24 päätökset uusista kolmen miljardin euron suorista sopeutuksista.

Jälleen ryhdyttiin odottamaan kasvua, mutta Euroopan teollisuus ei lähtenytkään elpymään. Saksassa ja Ranskassa koettiin hallituskriisit, ja epävarmuus velloi. Trump valittiin Yhdysvaltojen presidentiksi, ja kauppapolitiikka muuttui. Tullit iskivät teollisuuden vienninmahdollisuuksiin kovaa, ja epävarmuus kasvoi.

Hallitus toimi jälleen kerran. Kasvun haurauden vuoksi puoliväliriihessä päätettiin lähes 50:stä uudesta kasvutoimesta. Toimet tehtiin toimitusjohtaja Risto Murroneen kokoaman talouden huippuasiantuntijaryhmän suositusten pohjalta. Julkista taloutta heikentävät päätökset katettiin uudelleenkohdennuksilla.

Viime vuoden lopulla valtiovarainministeriön ennustama kasvu hiipui — jälleen kerran. Hallitus reagoi taas nopeasti. Budjettiriihessä päätettiin uudesta miljardin sopeutuskonaisuudesta.

No tämän vuoden alkuun ovat osuneet Venezuela, Grönlanti, kauppasodan uhka ja viimeisimpänä koko maailmantaloutta ravistanut Iranin sota. Siksi hallitus teki kehysriihessä luottamusta ja kasvua vauhdittavia uusia päätöksiä. Edelliseltä hallitukselta hirveään kun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

toon jäänyttä yrittäjäeläkelakia korjataan, kotitalousvähennystä parannetaan, korjauskorjauksentamista sekä julkisia investointeja vauhditetaan.

Turvallisuustilanne ja maailman tapahtumat: ne huolestuttavat suomalaisia, ja siksi va-
rautumisen kodeissa on ymmärrettävää.

Asuntomarkkinoiden palautuminen: se ottaa myös aikaa.

Kaikista näistä syistä kuluttajien luottamus on ollut odotettua vaimeampaa.

Julkista taloutta samaan aikaan haastavat kasvaneet korkomenot ja välttämättömät pa-
nostukset puolustukseen ja huoltovarmuuteen. Sosiaali- ja terveyspalveluihin on lisätty
neljä miljardia euroa.

Tänä vuonna säästöjä toteutetaan reilun miljardin edestä, ja ensi vuonna velkaa taitetaan
lähes miljardin kokonaisuudella. Mikäli valtiovarainministeriö olisi kehysriihessä suosit-
tanut uusia sopeutuksia, olisi hallitus niitä tehnyt. [Antti Lindtman: Mites se velkatavoite?]

Vaikka velkasuhdetavoitteen saavuttaminen näyttää epätodennäköiseltä, me olemme
onnistuneet pitämään, edustaja Lindtman, kohtalon omissa käsissämme. Jos kymmenen
miljardin sopeutuksia ei olisi tehty, viime kaudella alkanut velkaantumiskehitys olisi jo
ajanut meidät hallitsemattomalle uralle. [Antti Lindtman: Hyvä, että myönsitte! — Väli-
huutoja]

Joka kerta, kun maailman kriisit ovat hieman hellittäneet, on kasvu lähtenyt käyntiin.
Tämä kertoo meidän kilpailukykyämme vahvuudesta. Kun suhdanne kääntyy, reformimme
alkavat voimakkaasti tukemaan kasvua ja kansalaisten hyvinvointia.

Arvoisa puhemies! Hallitus vastaa nyt kahdeksanteentoista välikysymykseen. Välikysy-
myksen tarkoituksena on kaataa toimiva hallitus. Kun koko vasemmisto-oppositio tähän
järeeän aseeseen tarttuu, suomalaisilla on oikeus odottaa, että oppositiolla on selvä vaihto-
ehto hallituksen politiikalle. Sellaista ei ole. [Välihuutoja]

Oppositio on viimein ryhtynyt olemaan huolissaan velkaantumisesta, mutta ei esitä uu-
sia sopeutuksia. Sen sijaan se on vastustanut jokaista säästöesitystä.

Oppositio on huolissaan työllisyyskehityksestä, mutta on vastustanut jokaista työllisyys-
tä parantavaa uudistusta. [Välihuutoja] Omia ehdotuksia ei ole.

Oppositio on huolissaan talouskasvusta, mutta ehdotuksia talouskasvun edellytysten pa-
rantamiseksi on nolla — nolla.

Te oppositiossa luotte kuvaa, että talouskehitys olisi ollut aivan erilaista, jos olisitte ol-
leet vallassa. Mitä te siis olisitte tehneet toisin?

Hallitus on tehnyt kaiken, mikä on omissa käsissämme. Esimerkiksi EU-komissio ja
luottoluokittajat ovat pitäneet hallituksen toimia oikeina, mutta te sanotte tietävänne asian-
tuntijoita paremmin.

Arvoisa puhemies! Ympäriillämme tapahtuu paljon hyvää juuri nyt. Yrityskauppoja syn-
tyy runsain mitoin. Esimerkiksi Koneesta tehdään maailman suurinta hissiyhtiötä. Tänään
Nordea kertoi, että Suomen teollisuus on viimein elpynyt lähes 20 vuoden kuopasta, ja ku-
luttajatkin ovat heräämässä.

Kasvuyritykset ovat keränneet historiallisen paljon sijoituksia. On risteilijä- ja jäänmur-
tajakaupat.

Työttömyys on kasvanut, kun työmarkkinoille osallistutaan ennätysmäärin. Työllisyys-
aste on kuitenkin hyvää eurooppalaista keskitasoa, ja työllisten määrä on pysynyt hyvällä
tasolla. Työllisyyttä on onnistuttu kannattelemaan poikkeuksellisen haastavissa olosuh-
teissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Kuluttajien ostovoima on palautunut Marinin kauden aikana kaivetusta kuopasta. Suomalaisen tileillä on rahaa, ja palkat ovat nousussa. Hallituksen mittavat veronkevennykset jättävät lisää euroja kotitalouksille. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Tuotanto kasvaa kaikilla teollisuuden aloilla nyt. Ennakkotiedot kasvusta ovat suorastaan räjähtäviä.

Meillä jokaisella on vastuu nyt siitä, että emme omilla puheilla laula kasvua taas suohon. Nähdään se hyvä, mitä meillä on, ja, hyvä oppositio, rakennetaan sen päälle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, pääministeri. — Välikysymyksen ensimmäinen alikirjoittaja, edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

14.12 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa puhemies! Jokainen hallitus valitsee itse tavoitteensa. Kun suomalaiset viime eduskuntavaalien alla kuuntelivat silloisten oppositiopuolueiden, kokoomuksen ja perussuomalaisen, vaalipuheita, ihmisille luvattiin seuraavaa: Nyt piti olla aika talouden käänteelle. Nyt piti lopettaa tuhlailu ja velaksi eläminen. Nyt piti luoda maahan kasvua ja suomalaisiin yrityksiin satatuhatta uutta työpaikkaa. Kokoomuksen johdolla piti alkaa uusi uljas kasvun aikakausi. Vaalien jälkeen hallituksen muodostaja, nykyinen pääministeri Orpo vakuutti keväällä 2023, että velkaantuminen taitetaan ja vieläpä niin, että keneltäkään ei tulla vaatimaan mahdottomia.

Hallituskautta on nyt takana kolme vuotta, eikä hallitus ole onnistunut yhdessäkään sen talouspolitiikan lupauksista. Lupaus työpaikoista ei toteudu. Lupaus velkaantumisen taittamisesta ei toteudu. Lupaus kasvusta ja hyvinvoinnista jää sekin haaveeksi. Orpon—Purran hallitus velkaantuu jopa enemmän kuin parhaansa Marinin hallitus, joka kamppaili koronapandemian, Ukrainan sodan ja energiakriisin kanssa. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Orpon—Purran hallituksen politiikalla Suomen velkaantuminen ei taitu, vaikka hallitus tekee kyseenalaisia pikavippejä Eläkerahastosta ja kajosi Valtion asuntorahastoon. Velka ei vähene, velanotto kiihtyy. Valtiovarainministeriön mukaan Suomen julkinen velka kasvaa nyt kohti sadan prosentin rajapyykkiä. Orpon—Purran hallitus tulee jäämään Suomen historiaan eniten velkaa kasvattaneena hallituksena. Hallituksen tuoreessa kehysesityksessä vuosikymmenen lopulla julkisen talouden alijäämä kohoaa jo yli 17 miljardiin eli pahimpien koronavuosien tasolle.

Arvoisa puhemies! Hallituksen saksat ja työmarkkinoiden sanelupolitiikka ovat rikkooneet ihmisten luottamuksen tulevaan. Se on vakava virhe, sillä ilman luottamusta kasvu ei käynnisty. Kasvava työttömyys ja leikkausten jäljiltä ohentuva palveluverkko herättävät ihmisissä pelkoja. Ei ihme, että moni säästää mieluummin pahan päivän varalle kuin rohkaistuu tekemään hankintoja. [Oikealta: Kukahan täällä pelottelee?]

OECD:n mukaan Suomi oli viime vuonna ainut kehittynyt teollisuusmaa, jonka talous ei kasvanut lainkaan. Hallituksen politikalla olemme jääneet takamatkalle, vaikka ne kasvun elementit ovat olleet olemassa jo pitkään: palkankorotukset, inflaation rauhoittuminen, keskuspankin muuttunut korkopolitiikka. Muiden EU-maiden talousnosteen myötä myös Suomen vientimarkkina kasvaa. Hallitus on kuitenkin omilla päätöksillään lykännyt kasvun käynnistymistä. Tässäkin kehityksessä Suomi tulee viimeisenä Euroopassa.

Olemme tietenkin iloisia jokaisesta uudesta positiivisesta talousuutisesta. [Välihuutoja oikealta] Ikävä tosiseikka kuitenkin on, että nämä kolme vuotta, joiden aikana hallitus on päätöksillään lykännyt kasvua, näyttävät varsin toisenlaisena ihmisten arjessa: työttömyys, elinkustannusten nousu ja hoitoonpääsyn heikennykset ovat osuneet kipeästi ihmis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

ten arkeen. Hallituksen omien toimien seurauksena on ollut työttömyyden ja velan ennätysmäinen kasvu.

Hallituksen lupaaman sadantuhannen uuden työllisen sijaan työttömyys on Tilastokeskuksen mukaan kasvanut sadallatuhannella ihmisellä. Työllisyys on Orpon hallituskaudella heikentynyt lähes 80 000:lla. Suomi on pudonnut Euroopan unionin korkeimman työttömyyden maaksi. Eurostatin mukaan Suomen työllisyyskehitys on ollut EU:n heikointa. Tilastokeskuksen mukaan pitkäaikaistyöttömien määrä lähestyy jo 1990-luvun laman tasoa. Huolissaan on oltava myös työuraansa vasta aloittavista nuorista. Alle 30-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli KEHA-keskuksen mukaan lähes 80 000.

Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, on vielä yksi lupaus, josta teitä muistutan. Talous- ja työllisyyslupauksenne lisäksi te lupasitte, että vaikka sopeutustoimia on edessä, ei keneltäkään vaadita kohtuuttomia. Tämän lupauksen pettämisen suomalaiset tuntevat nyt nahoissaan. Tämän lupauksen pettämisen suomalaiset tulevat muistamaan. Samaan aikaan kun hallitus on palkinnut yhteiskunnan varakkaimpia, se on kerta toisensa jälkeen sälyttänyt julkisen talouden sopeutuksen raskaimman taakan yhteiskunnan heikoimmille. Leikkaukset myös kasautuvat samoille ihmisille. Esimerkiksi sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö on arvioinut, että Orpon—Purran hallituksen leikkaukset työttömyysturvaan, yleiseen asumistukeen ja toimeentulotukeen tulevat merkitsemään pienituloisten määrän lisääntymistä yli 120 000:lla, joista yli 30 000 on lapsia. Ja kuka sanoi, ettei pienituloisten etuisuuksista leikkaaminen meille käy? Tähän sopivat saarnaajan sanat: ”On parempi olla lupaamatta kuin luvata ja jättää lupaus täyttämättä.”

Suomalaiset kyllä ymmärtävät, että julkinen talous tulee saada tasapainoon. Suomalaiset sietävät paljon, myös epämurkavia päätöksiä, kunhan ne tehdään oikeudenmukaisesti. Nyt hallitus on päättänyt toimia niin, että sillä on yhdet säännöt yksille ja toiset toisille. Se ei ole oikeudenmukaista. Se ei herätä luottamusta

Arvoisa puhemies! Räikeän hallituksen arvovalinnasta tekee se, että samaan aikaan kun julkisen talouden sopeutustoimien taakka on jätetty pieni- ja keskituloisten suomalaisten kannettavaksi, hallituksella on riittänyt rahaa varakkaiden veronkevennyksiin, joista yksi suurimmista kohdistuu ministerien tuloluokkaan. Ja nyt tekeillä on jälleen uusi veronalennus, tällä kertaa yhteisöveroon. Tällä päätöksellä hallitus on puhkaisemassa lähes miljardin aukon veropohjaan, ilman että se hyödyttäisi kasvua tai vahvistaisi työllisyyttä. Sen hyödyn, mikä tästä hallituksen päätöksestä koituu, keräävät jo valmiiksi varakkaat. Hinnan maksavat tavalliset suomalaiset oikeistohallituksen ottamana kasvavana velkana. Suomelle on käymässä kuten sananlaskuissa sanotaan: ”Joka köyhää sortaa ja rikasta lahjoo, ei siitä rikastu vaan köyhtyy.”

Arvoisa puhemies! Hallituksella on työssään aina tulostavastuu. Hallituksen epäonnistuminen sen keskeisimmässä tavoitteissa — sen lupauksissa Suomen kansalle — ei jätä oppositioryhmille vaihtoehtoa. Siksi kaikki oppositioryhmät tekivät yhdessä hallitukselle välikysymyksen Euroopan epäonnistuneimmasta talouspolitiikasta. ”Ylimielisyydestä koituu vain riitaa, viisas on se, joka neuvoja kuulee”, sanotaan. Jos hallitus olisi keskittynyt edes puoliksi niin paljon kuuntelemaan opposition esityksiä kuin hyökkäämään kaikkea esittämäämme vastaan, voisivat hallituksen taloustavoitteet olla lähempänä toteutumistaan

Ihmiset tarvitsevat nyt luottamusta. Poliitikalla tulee luoda näkymä paremmasta. Nyt tulee varmistaa, että vaikeinakin aikoina Suomi pitää huolta siitä, että kaikki pysyvät mukana. Tässäkin hallituksen politiikka valitettavasti epäonnistuu. Puhe suomalaisista työttö-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

mistä nukkumaan jäävinä naapureina on lohduttoman vieraantunutta tavallisten suomalaisten arjesta.

Kaikki työ on arvokasta ja sen tulee olla kannattavaa. Siksi tässä ajassa olisi inhimillisesti oikein ja järkevää palauttaa työttömyysturvan ja asumistuen suojaosat. Vihreä siirtymä on valtava mahdollisuus, siksi puhtaan energian investointeja on vahvistettava. Asuntokauppa tulee saada jälleen käyntiin. Tähän on lukuisia keinoja, kuten SDP on omassa vaihtoehdossaan osoittanut jo liki kolme vuotta sitten. Julkisen talouden vahvistaminen tulee tehdä oikeudenmukaisesti ja maksukyvyn mukaan. Siksi olemme esittäneet listaamattomien yritysten osinkoverotuksen uudistamista, yritystukien perkaamista ja yksityisen puolen Kela-tukien karsintaa. [Välihuuto oikealta: Veroja, veroja!] Viisauden alku olisi kalliin ja tehottoman yhteisöveroalennuksen peruminen, mutta valitettavasti itsekritiikkiä tähän ei hallitukselta ole löytnyt.

Arvoisa puhemies! Tosiasiat puhuvat puolestaan. Tosiasia on, että hallitus on epäonnistunut talouspolitiikassaan ja joutunut hylkäämään kaikki keskeiset tavoitteensa yksi toisen perään. Tosiasia on, että Orpon—Purran hallituksen talouspolitiikka on Euroopan epäonnistuneinta. Koska hallitus on epäonnistunut kaikissa keskeisissä tavoitteissaan, hallitus on menettänyt edellytyksensä jatkaa. Suomen suuntaan tarvitaan muutos.

Edellä olevan perusteella esitän, että eduskunta hyväksyy seuraavan epäluottamuslausehdotuksen: ”Hallituksen politiikka on epäonnistunut, eikä hallitus ole kyennyt täyttämään yhtään keskeisistä lupauksistaan. Näin ollen eduskunta toteaa, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta.”

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sitten siirrymme ryhmäpuheenvuoroihin. Edustaja Kopra, olkaa hyvä.

14.23 **Jukka Kopra kok** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppositio kysyy, olemmeko valmiita muuttamaan talouspolitiikan suuntaa. Suora vastaus: Kokoomus ei ole valmis palaamaan vasemmiston velkalinjalle, joka tekisi ihmisten suurista huolista vieläkin suurempia: [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] työpaikoista epävarmempia, hoitojonoista pidempiä ja perheiden arjesta kalliimpaa ja toimeentulosta tiukempaa.

Arvoisa puhemies! Suomi ei ole tässä tilanteessa siksi, että uudistuksia olisi tehty liikaa, vaan siksi, että niitä on tehty Suomessa liian vähän ja liian myöhään. Hallituksen tavoitteet asetettiin aikana, jolloin talousnäkymä oli olennaisesti valoisampi. Sen jälkeen sodat ja suurvaltapolitiikan arvaamattomuus ovat iskeneet Suomeen kovemmin kuin kukaan osasi ennakoida. [Antti Kaikkonen: Koska sota alkoi!] Ne ovat viivästyttäneet kasvua, mutta ne eivät muuta Suomen perusongelmaa: työtä on liian vähän, menoja on liian paljon ja velkaa on otettu liian kauan. Siksi me teemme kaiken sen, mikä on omissa käsissä.

Syytätte hallitusta velkaantumisesta. Väännän rautalangasta: velka kasvaa, koska väestömme ikääntyy, puolustukseen on panostettava ja aiempien velkojen korot erääntyvät suomalaisten maksettaviksi. Mitkä näistä, hyvä oppositio, te jättäisitte hoitamatta? Tänä vuonna korkomenot ovat yli kolme miljardia euroa, siis sen velan, jota te kutsuite aikanaan ilmaiseksi. Kokoomus käyttäisi miljardit mieluummin ihmisten palveluihin kuin pankkiireille korkomaksuihin. Me kannamme vastuamme. Olemme päättäneet noin kymmenen miljardin euron toimista julkisen talouden vahvistamiseksi, ja tätä velkavuorta ei pääse pakoon yksikään puolue. Ero on siinä, maksetaanko se hallitusti nyt vai paljon kipeämmin myöhemmin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Arvoisa puhemies! SDP tarjoaa "reilumpaa" vaihtoehtoa, mutta mikä se todellisuudessa on? SDP on vastustanut pienimpiäkin säästöjä ja samalla hyväksynyt hallituksen päätöksiä salaa vaihtoehtobudjeteissaan. Vuosi ennen vaaleja SDP:n Lindtman alkoikin yllättäen vaatimaan miljarditason lisäsopeutuksia. Hetkeä myöhemmin hän ihannoii Espanjan löysää talouslinjaa, maata, joka väärinkäytti EU:n elpymisavustuksia pysyviin menoihin, jonka elintaso on Suomea alhaisempi ja jonka talouskasvu nojaa matalapalkkaisen vierastyövoiman varaan, ihmisiin, jotka tekevät töitä heikoilla työehdoilla, vailla turvaa ja pimeillä työmarkkinoilla. Siis siihenkö suuntaan te haluatte Suomea viedä? MTV:n lähetyksessä SDP:n Tuppurainen vaati puolentoista miljardin lisäleikkauksia. Tuntia myöhemmin mielenosoituksessa hän vaati leikkauksille loppua — siis järjestöiltä, joilta SDP itse olisi leikkaamassa lähes sata miljoonaa euroa. [Oikealta: Ohhoh!]

SDP:n velkajarrulinja näyttää riippuvan siitä, keneltä kysytään ja milloin. Yksi kutsuu sitä unelmien jarruksi, toinen varoittaa kovista leikkauksista ja kolmas vaatii hallitusta noudattamaan sitä tiukemmin.

Puheenjohtaja Lindtmanin mukaan yhteisöveron alentaminen on rahan heittämistä Kankkulan kaivoon. Siis SDP:n mielestä yrittäjän hallussa raha on Kankkulan kaivossa mutta sama euro muuttuu arvokkaaksi sitten, kun se on valtion hallussa — tai SDP:n taskussa. Siinä kiteytyy SDP:n politiikka: kannat vaihtuvat ja uskottava vaihtoehto puuttuu. Linjatonta.

Ja keskusta on palannut takaisin vihervasemmiston kainaloon. [Välihuutoja oikealta] Hallitustunnusteluissa jätitte tyhjän paperin, mutta vasemmiston välilyönteihin kyllä löytyi nimi. Ratkaisuksi taloushaasteisiin esitätte eläkekattoa ikänsä työtä tehneille suomalaisille.

Arvoisa puhemies! Vasemmisto-oppositio esittää kantavansa suurta huolta suomalaisten luottamuksesta mutta tekee itse kaikkensa murentaakseen sitä. Me lisäämme sosiaali- ja terveyspalveluihin miljardeja rahaa, te syytätte hyvinvointivaltion alasajosta. Me investoimme miljardin suomalaiseen tieteseen ja tutkimukseen ja panostamme historiallisella tavalla peruskouluun, te syytätte koulutusvihamielisyydestä. Meidän kaudellamme hoitopääsy on nopeutunut, te maalaatte kuvaa hoitajanoista. Te syyditte keikkälääkäribisnekseen vuosittain satoja miljoonia — me suitsimme tämän törsäilyn, ja te väitätte hallituksen suosivan yksityisiä. Me kevennämme pieni- ja keskituloisten verotusta yli miljardilla, te irvaillette murusten jakamisesta. Ja kun me avaamme suomalaisille mahdollisuuden päästä valitsemalleen lääkärille kohtuuhinnalla, te uskottelette kansalle, että kyse on rikkaiden suosimisesta. Tämä ei ole kritiikkiä. Tämä on poliittista sadunkerrontaa, jonka johtava satusetä on Antti Lindtman. [Oikealta: Ohhoh!]

Arvoisa puhemies! Opposition politiikka tarvitsee synkän Suomen, koska ilman synkyyttä opposition resepti ei mene kaupaksi. Ihmisille pitää olla rehellinen: huolia ei ratkaista tekemällä lisää velkaa ja lupaamalla kaikkea kaikille. Oppositio kylvää odotuksia, joille ei ole katetta. Te rakennatte suomalaisille vuosituhannen pettymystä. Me näemme suomalaisten huolet, ja meillä on niihin ratkaisut. Kokoomus valitsee pelon sijaan luottamuksen, velkariippuvuuden sijaan työn ja menneeseen palaamisen sijaan rohkeuden rakentaa uutta. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

14.28 **Jani Mäkelä ps** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Punavihreä oppositio, jonka seuraan keskusta ties monennettako kertaa on tyhjät paperit heiluen lyöttäytynyt, yrittää jälleen kerran kaataa hallitusta erikoisin syytöksin. Hallitushan on tehnyt kuitenkin kolmen vuoden aikana mittavan sopeutusurakan. Olemme tehneet suoria sopeutustoimia noin 6,5 miljardin euron edestä. Tähän lisätään hyvinvointialueiden omat toimet ja sellaiset Suomen pitkään tarvitsemat rakenteelliset uudistukset, jotka asiantuntijoiden mukaan vahvistavat julkista taloutta vähintään kahdella miljardilla eurolla pidemmällä aikavälillä. Julkisen talouden tila ilman näitä toimia olisi suorastaan katastrofaalinen.

Hallituksen politiikka on saanut kiitosta muun muassa IMF:ltä. Lisäksi myös oppositio on todellisuudessa kiitollinen näistä hallituksen tekemistä toimista, vaikkei sitä voikaan myöntää. Tästä kertoo muun muassa se, että SDP on kolmessa vaihtoehtobudjetissaan asenteittain hyväksynyt suurimman osan näistä sopeutustoimista, vaikka olette niitä suuren äänen tässä salissa vastustaneet ja niitä vastaan äänestäneet. Esimerkiksi järjestöjen leikkauksista SDP on hyväksynyt lähes kaiken. Tämä olisi rehellistä kertoa myös kannattajille, jotka saattavat kuvitella politiikastanne hieman toisenlaista.

Arvoisa puhemies! Välikysymyksessä nostetaan esiin työttömyysluvut, jotka toki ovat valitettavan korkealla. Kuitenkaan oppositio ei kerro sitä, mistä tämä johtuu — että työttömyyden tällä kaudella tapahtuneesta kasvusta lähes puolet aiheutuu maahanmuutosta. Ja miksipä oppositio oman politiikkansa seurauksista vastuuta ottaisikaan.

Teidän järjetön maahanmuuttopolitiikkanne on luonut maahan kokonaan uuden köyhälistön, joka koostuu ulkomaalaisista opiskelijoista ja heidän perheistään. Hallitus on onneksi toimillaan tehnyt tiukennuksia oleskeluoikeuksiin, [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] ja syksyllä tulee vielä mittava lakipaketti, jolla estetään tällaisen tuontiperäisen köyhyyden lisääntymistä maassamme.

Arvoisa puhemies! Välikysymyksen tekijät vaativat hallitusta muuttamaan talouspoliittista linjaansa, mutta muuttamaan millaiseksi? [Antti Kurvinen: Eikö syytä olisi?] Mikä on se teidän oikea vaihtoehtonne? Kuten todettua, te olette omissa vaihtoehtobudjeteissanne hyväksyneet valtaosan hallituksen toimista. Esitätte totta kai jatkuvasti uusia menolisäyksiä vailla rahoitusta niille.

Vasemmistoliitto väittää esittäneensä vaihtoehdon, mutta se on vain pelkkää harhaan johtamista. Se lisäisi työttömyyttä kymmenillä tuhansilla. Sosialistien opeilla saadaan vain leipäjonoja ja kurjuutta.

Entä SDP ja Espanjan malli? Veronkiristyksilläkö luulette Suomen nousevan? Esititte viimeisimmässä vaihtoehdossanne valtavan veromoukarin yrityksille ja maaseudun asukkaalle.

Tämä ei ole perussuomalaisten linja. Meidän mielestämme Suomen kokonaisveroaste päinvastoin on aivan liian korkea. Siksi olemmekin keventäneet niin työn, yrittämisen, liikkumisen kuin ruuankin verotusta, koska ilman yrittäjyyttä, työntekoa ja alkutuotantoa hyvinvointiyhteiskunta romahtaa.

Arvoisa puhemies! Kehyskauden lopulla vuonna 2030 jopa kaksi kolmasosaa mittavasta alijäämästä selittyy kuuteen miljardiin nousevilla korkokuluilla sekä välttämättömällä puolustusmenojen kasvulla. Tämä yhdessä ulkoisten kriisien kanssa selittää suurelta osin julkisen talouden tavoitteiden karkaamista.

Kuitenkin jo vuonna 2023 sanottiin aivan selvästi, että talouden tasapainottaminen on useamman hallituskauden työ, vähintään kahden vaalikauden urakka. Tämä hallitus — toisin kuin edeltäjänsä, joka perui kaikki etäisestikin leikkausta muistuttavat toimensa — on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

tehnyt valtavan määrän tarpeellista sopeutusta, joka tekee seuraavan hallituksen työstä merkittävästi helpompaa. [Arto Satonen: Totta!]

Arvoisa puhemies! Seuraava hallitus joutuu nykyisten arvioiden mukaan tekemään noin kymmenen miljardin lisäsopeutuksen. Tämä ei riipu meidän omista velkajarruistamme, vaan tämä on käytännössä EU:n talouskurin säännösten vaatimus, jota itse olemme olleet vaatimassa aikanaan. Suomen talous on hoidettu niin huonosti, että nyt joudumme niihin sopeutumaan.

Perussuomalaisen linja on tässä selvä ja kiistämätön. Me haluamme edelleen jatkaa tällä kaudella aloitettua työtä valtion toissijaisten menojen karsimiseksi. Se tarkoittaa lisää leikkauksia kehitysapuun, lisää valtionhallinnon tehostamista ja byrokratian purkamista, lisää leikkauksia Yleisradion massiiviseen budjettiin, politisoituneiden järjestöjen avustuksien leikkaamista sekä verojärjestelmän rönsyjen karsimista.

Meidän perussuomalaisen on hyvin vaikea ymmärtää, miksi tällaiset kansalaistenkin mielestä vähiten huonot tai jopa suorastaan toivotut ja objektiivisesti arvioiden yhteiskunnan kannalta täysin toissijaiset leikkauskohteet ovat käytännössä kaikkien muiden puolueiden erityissuojelussa. Ehkä me kuulemme tässä keskustelussa vastauksia näihin kysymyksiin sekä siihen, mikä se todellinen vaihtoehto oppositiolta nyt olisi näiden menosäästöjen tekemiseksi. [Aki Lindénin välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

14.33 **Lauri Lyly sd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen tilanne on nyt tämä: Euroopan korkein työttömyys ja heikoin työllisyyskehitys, kehittyneiden maiden heikoin talouskasvu, valtion velkaantuminen ennätystahtia, valtiontalouden alijäämä yli neljä prosenttia, ennätysmäärä yritysten konkurssseja, rakennusala romahdutettu, työmarkkinoiden toimintaa sotkettu yksipuolisesti, lapsiperheköyhyys kasvaa kymmenillä tuhansilla.

Arvoisa puhemies! Kesäkuussa 2023 hallituspuolueet asettivat itselleen hallitusohjelmassaan tavoitteita taloudesta ja työllisyydestä: ”Hallituksen tärkein talouspoliittinen tavoite on saada aikaan kestävä kasvua. Hallitus kuroo umpeen kuilua julkisen talouden tulojen ja menojen välillä sekä kääntää Suomen velkaantumisen laskuun.” ”Hallitus toteuttaa uudistuksia työllisyyden nostamiseksi vähintään 100 000 työllisellä. Työllisyyden kasvulla tavoitellaan julkisen talouden vahvistumista yli kahdella miljardilla eurolla.”

Kolme vuotta myöhemmin Orpon—Purran hallitus on tilanteessa, jossa valtion velkaantuminen on ennätysmäisen hurjaa, alijäämätavoite ei toteudu, talouskasvu on nollan pinnassa ja uusien työllisten sijaan on aiheutettu 100 000 uutta työtöntä lisää.

Hallitus on myös toistuvasti puhunut kymmenen miljardin euron sopeutustoimistaan. Vuoden 2025 VTV:n finanssipolitiikan raportissa ja eduskunnan tarkastusvaliokunnan mietinnössä todennettavien sopeutusten määrä on kuitenkin vain kolme ja puoli miljardia euroa. [Arto Satonen: Paljonkos Marinin hallituksella oli?] Orpon—Purran hallitus on epäonnistunut itse asettamissaan tavoitteissaan.

Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen kaudella työttömyys on noussut 1990-luvun alun lamavuosien lukemiin. Olemme työttömyyskriisissä. Jokainen kuukausi on ollut huonompi kuin vuotta aiemmin vastaava kuukausi koko hallituskauden ajan. Viimeisimmän KEHA-keskuksen tilaston mukaan työttömiä työnhakijoita on yli 340 000. Heistä pitkäaikaistyöttömiä on 140 000. Hallituksen aloituksesta heidän määränsä on lisääntynyt yli 50 000:lla. Alle 30-vuotiaita nuoria on työttömänä 80 000. Työllisten määrä on laskenut

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

teidän hallituksenne kaudella yli 60 000:lla. Työllisyysaste on tällä hetkellä kaksi ja puoli prosenttiyksikköä alempana kuin aloittaessanne. Hallitus ei tule pääsemään kautensa aikana asettamaansa 100 000:n työllisyystavoitteeseen. Orpon—Purran hallitukselta on puuttunut aktiivinen työllisyyspolitiikka. Panostuksia työllisyyden hoitoon ja palveluihin ei ole tehty. Työttömyyden on annettu vain pahentua. Työllisyystoimina on käytetty pääosin sosiaaliturvavaleikkauksia.

Arvoisa puhemies! Tulemme tarvitsemaan enemmän osaamista tulevassa tekoölyn muuttuvassa työelämässä. Osaamisen vahvistamisen ja tuottavuuden kasvun hakemisen pitäisi olla kaikilla työlistan kärjessä. Tarvitsemme panostuksia työuran aikaiseen osaamisen kehittämiseen ja työttömyyden aikaiseen kouluttautumiseen.

SDP on esittänyt tähän aneemiseen taloustilanteeseen muun muassa keinopakettien tuottavuuden vauhdittamiseksi ja paketin ammatillisen koulutuksen ja aikuiskoulutuksen kehittämiseksi, ja olemme esittäneet työttömyysturvan suojaosan palauttamista työllistämiskynnyksen madaltamiseksi. Jokainen vaihtoehtobudjetti kolmen vuoden aikana on ollut tasapainoisempi ja sosiaalisesti oikeudenmukaisempi kuin istuvalla hallituksella. SDP on esittänyt toistasataa yksittäistä keinoa talouden kohentamiseksi. Onneksi olette nyt vihdoin viimein tarttuneet osaan niistä kehysriihessä. Panostuksia vihreään siirtymään, puhtaaseen energiaan ja kasvuyrityksiin olisi lisättävä. Tarvitsemme myös työmarkkinoiden yhteistyön palauttamista.

Arvoisa puhemies! Nyt on käsittelyssä todellakin aiheellinen välikysymys. [Puhemies koputtaa] Hallituksen toimet ovat vieneet kuluttajien luottamuksen. Ei ihme, että ihmiset ovat epävarmoja tulevaisuudesta. Tarvitsemme suunnanmuutoksen. [Aki Lindén: Veti salin hiljaiseksi!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

14.39 Eerikki Viljanen kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskusta on monesta asiasta eri mieltä kuin vasemmisto. Siitä olemme kuitenkin samaa mieltä, että tämä hallitus joutaa nyt mennä. [Vasemmalta: Kyllä!]

Maamme talous on valitettavan surkeassa jamassa, ja nykyinen hallitus epäonnistuu historiallisella tavalla. Eikä se tule saavuttamaan ensimmäistäkään itse itselleen asettamaansa talouden tavoitetta. [Antti Kurvinen: Ei ensimmäistäkään!] Talouden piti kasvaa. Piti tulla 100 000 työpaikkaa. Velaksi elämisen piti loppua. Mutta onkin käynyt niin, että Suomi on lamassa, suurtyöttömyydessä ja entistäkin syvemmillä velkasuossa.

Ihmisiä on töissä vähemmän kuin hallituksen aloittaessa, vaikka pääministeri kuinka muuta väittäisi. Tämä totuus ei pala tuleksakaan. Velkasuhteen piti vakautua ja kääntyä laskuun. Sen sijaan se nousee koko kehyskauden ajan. Alijäämän piti vaalikauden lopulla olla korkeintaan prosentti suhteessa bruttokansantuotteeseen. Ennusteessa se on 4,6 prosenttia. Tuo kiulu on 11 miljardia euroa — 11 miljardia euroa.

Suhdanteet eivät tätä karmeutta selitä. Ne koskevat myös muuta Eurooppaa. Silti Suomi erottuu työttömyydessä ja velassa, ja täysin väärään suuntaan. Milloin tunnustetaan tosiasiat? Milloin kannetaan vastuu?

Arvoisa puhemies! Kestävä taloudenpito on vastuullisen päättäjän velvollisuus. Velan kasvattaminen ei ole oikeudenmukaisuutta. Se on laskun siirtämistä lapsillemme. Hallituspuolueet sanovat sitoutuvansa velkajarruun, mutta ovat käytännössä painaneet velka-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

kaasua. Suuryritysten veroale rahoitetaan velkavivulla. Sellaista taloudenpitoa ei voi hyväksyä.

Arvoisa puhemies! Kyllä suomalaiset ymmärtävät, että talous pitää laittaa kuntoon. Kovatkin päätökset ollaan valmiita kestämään, jos ne ovat oikeudenmukaisia. Hallitus leikkaa vanhus- ja terveystalouksista, koulutuksesta ja yhteiskunnan heikoimmilta. Se ei ole oikeudenmukaista. [Antti Kurvinen: Kokoomus lupasi vaaleissa ihan muuta!] Ja tämän politiikan seurauksia joudutaan korjaamaan vielä pitkään.

Arvoisa puhemies! Myönteistä oli, että kehysriihessä hallitus kohtuullisesti leikkaustaan kotitalousvähennykseen ja osittain perui työmatkakulujen omavastuun heikennyksen. Mutta, ikävä kyllä, tämä hallituksen talouskokonaisuus ei edelleenkään kannata. Moni päätös tulee liian myöhään. Esimerkiksi ammattidiesel ja yrittäjien eläkeuudistus ovat tulossa vasta vuonna 2028. Talouden kasvu ei odota ministereiden kalenteria.

Kasvu syntyy koko yrittäjäkentästä: yksinyrittäjistä, pk-yrityksistä, perheyrityksistä, kasvuyrityksistä. Työpaikat syntyvät arjessa, yrityksissä, eri puolilla Suomea, maalla ja kaupungeissa.

Tarvitsemme kasvupaketin, joka vauhdittaa rakentamista, korjaamista ja työllisyyttä koko maassa. Homekouluissa, teissä, silloissa, raiteissa ja muussa infrassa riittää korjattavaa.

Arvoisa puhemies! Suomessa on jo noin 80 000 alle 30-vuotiasta työtöntä työnhakijaa. Se on kansallinen hätätila. Nuorille tarvitaan takuutyö. Työn puutteeseen auttaa parhaiten työpaikka, eivät tempot eivätkä pamput. Samalla helpottaisimme ensimmäisen työntekijän palkkaamista mikroyrityksissä. Kun yrittäjä työllistää, syntyy kasvua, verotuloja ja tulevaisuudenuskoa. Työttömyysturvan suojaosa on palautettava. Työttömällä pitää olla mahdollisuus ottaa vastaan mitä tahansa työtä ja työn tekemisen pitää aina kannattaa. Suomi nousee työnteolla, ei odottamalla.

Arvoisa puhemies! Maamme tilanne ei ole toivoton, mutta suunta pitää muuttaa. Suunta muuttuu sillä, että yritykset uskovat Suomeen ja sen vakaaseen toimintaympäristöön, ja sillä, että ihmiset luottavat siihen, että työ kannattaa, palvelut toimivat ja tulevaisuus on tätä päivää parempi.

Keskustan vaihtoehto on työn, turvan, yrittämisen ja tulevaisuudenuskon tie.

Kun kokoomuksen ryhmäpuheenvuorossa todettiin kokoomuksen suulla, että kaikki mahdollinen tilanteen parantamiseksi on jo tehty, joudun kannattamaan edustaja Tuppuraisen tekemää epäluottamusesitystä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. [Hälinää — Puhemies koputtaa] — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

14.45 Oras Tynkkynen vihr (ryhmäpuheenvuoro): Kiitos, puhemies! [Hälinää — Puhemies koputtaa] Tässä puheenvuorossa en arvostele hallitusta — en, vaikka aihetta todellakin on ja paljon onkin. En silti arvostele hallitusta, koska sen epäonnistuminen on jo muutenkin niin selvää. Perusteluja on käyty hyvin läpi sekä itse välikysymyksessä että edeltävissä puheenvuoroissa.

Suomalaiset kaipaavat nyt ratkaisuja. Suomalaiset kaipaavat vaihtoehtoa. Ennen kaikkea suomalaiset kaipaavat nyt toivoa. Sen takia keskityn tässä puheenvuorossa kuvaamaan vihreää vaihtoehtoa: sitä, miten toimisimme toisin kuin hallitus.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Jo kolmessa vaihtoehtobudjetissa olemme osoittaneet, että taloutta on mahdollista tasapainottaa yhtä paljon kuin hallitus mutta paljon reilummin ja paljon kestävämmiin. Vihreä vaihtoehto on rakentunut muutaman peruspilarin varaan: peruisimme kohtuuttomat leikkaukset suomalaisten perusturvasta ja palveluista, jättäisimme myös tekemättä tehottomat veronalennukset suuryrityksiltä ja fossiilisilta tuontipolttoaineilta. Samalla tekisimme harjittuja satsauksia hyvinvointiin ja turvaan, osaamiseen ja ympäristöön. Esimerkiksi koulutukseen laittaisimme 700 miljoonaa, luonnonsuojeluun 300 miljoonaa ja hoitotakuuseen 100 miljoonaa euroa hallitusta enemmän.

No, satsaukset tietysti maksavat. Emme ujustele sanoa, miten rahoittaisimme ne: leikkaisimme rohkeasti ympäristölle haitallisista yritystuista, kuten fossiilisten polttoaineiden ja turpeen tuista, ja ottaisimme käyttöön haittaveroja, kuten ruoan terveystuoksiin perustuvan veron ja reilun lentoveron. Ja kyllä, edustaja Wallinheimo, yritystuista leikkaaminen on ollut poliittisesti vaikeaa hallituspohjasta riippumatta. [Sinuhe Wallinheimo: Kyllä!] Ja ei, haittaverojen korottaminen ei ole erityisen suosittua, mutta jos talouden tasapainottaminen onnistuisi yksinomaan helpoilla ja suosituilla keinoilla, se olisi varmasti jo tehty.

Suomea riivaavaa työttömyyskriisiä ei ratkaista yhdellä maagisella eleellä. Siksi olemme vihreissä esittäneet tukun täsmätoimia. Rakennusalan paketilla vauhdittaisimme asuntojen rakentamista opiskelijoille ja ikäihmisille sekä toteuttaisimme koulujen korjaussarjan. Lisäisimme rahoitusta energiaremontteihin ja öljykattilan vaihtamiseen — hyvin ajankohtaista nyt, kun jälleen uusi energiakriisi koettelee meitä. Ottaisimme käyttöön parannellun aikuiskoulutustuen, ja palauttaisimme vuorotteluvapaan. Ensimmäisen työntekijän palkkaamista yritykseen helpottaisimme määräaikaisella vapautuksella työnantajamaksuista Ruotsin tapaan. Palauttaisimme sosiaaliturvan suojaosat, jotta myös osa-aikaisen ja keikkatyön tekeminen varmasti kaikille kannattaa. Työttömyysturvan ehtoja muuttaisimme niin, että aloitteellisuuteen kannustetaan, ei rangaista siitä. Helpottaisimme työttömänä opiskelamista, ja on ilahduttavaa, että hallitus näyttää tulleen samalle suunnalle, mutta olisimme valmiita menemään pitemmälle. Työn vastaanottamiseen kannustava sosiaaliturvamalli on tietysti perustulo. Siksi toteuttaisimme ensi kaudella parannellun perustulokokelun ja uudistaisimme turvaa perustulon suuntaan.

Suomen talous ei nouse turpeella ja turkiksilla.

Det här tål att upprepas: Finlands ekonomi reser sig inte på torv och pälsar.

Lopulta ratkaisevaa on se, onnistummeko luomaan riittävästi uutta ja uudistamaan riittävästi vanhaa. Vihreiden talouspaketissa esitimme liki 60 ratkaisua talouden vahvistamiseksi neljässä korissa: osaamisen lisääminen, vihreän siirtymän vauhdittaminen, kansainvälisten osaajien värväminen ja talouden uudistaminen. Nostan jokaisesta korista yhden esimerkin. Mitä jos käynnistäisimme tässä maassa avoimen ammatillisen opetuksen? Mitä jos ulottaisimme vihreän siirtymän verokannustimen pienempiinkin investointeihin? Mitä jos lisäisimme kielinopetusta Suomeen rekrytoitaville työntekijöille jo lähtömaassa? Entä jos kohdistaisimme tk-kannustimen selvemmin myös kasvuyrityksille?

Viidessä minuutissa en valitettavasti ehdi luetella enempää vihreitä ratkaisuja. Niistä voi onneksi lukea lisää muun muassa vihreiden talouspaketista, vaihtoehtobudjeteista, talouspoliittisesta ohjelmasta, hiilineutraaliuspaketista, työelämäohjelmasta ja tietysti lukuisista yksittäisistä avauksista. Pääviesti on kuitenkin selvä: ratkaisuja on, vaihtoehtoja on.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Ja koska hallitus ei valitettavasti ole tarttunut reiluihin ja kestäviin vaihtoehtoihin talouspolitiikassa, joudun tukemaan edustaja Tuppuraisen epäluottamusesitystä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

14.50 Minja Koskela vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan kuten pääministeri avauspuheenvuorossaan totesi, niin kyllä, oppositio on tehnyt hallitukselle useita välikysymyksiä epäonnistuneesta työllisyydenhoidosta, huonosta taloustilanteesta ja köyhyyden lisääntymisestä. Välikysymysten suuri määrä johtuu siitä, että Orpon—Purran oikeistohallitus on epäonnistunut kaikissa omissa tavoitteissaan. Nyt piti olla oikea aika lopettaa velaksi eläminen ja luoda 100 000 uutta työpaikkaa. Sen sijaan velka kasvaa ja työpaikkoja on entistä vaikeampi löytää. Lisäksi hallitus on pettänyt lupauksen tasa-arvosta ja turvaverkosta, jonka hyvinvointivaltio on suomalaisille tähän saakka tarjonnut.

Kansainvälisesti tarkasteltuna Suomi häviää tällä hetkellä verrokeilleen kaikilla keskeisillä mittareilla. Työttömyysluvut huutavat punaisella. Talous sakkaa. Velkaantuminen ei taitu. Kaikista tärkein mittari hallituksen talouspolitiikan onnistumiselle on kuitenkin se, miten suomalaiset pärjäävät. Tällä mittarilla hallituksen epäonnistuminen on erityisen vahingollista.

Helsingin Sanomat julkaisi eilen artikkelin asunnottomuudesta. Artikkelista käy ilmi se, mitä me oppositiossa olemme hallituksen kuuroille korville toistelleet väsymiseen saakka: asunnottomuuden määrä on lähtenyt Suomessa ensimmäistä kertaa kymmeneen vuoteen kasvuun ja on noussut jo toista vuotta peräkkäin. Orpon hallitus on luvannut poistaa pitkäaikaisasunnottomuuden vuoteen 27 mennessä, mutta tämäkin lupaus on nyt syöty, sillä pitkäaikaisasunnottomien määrä kasvoi viime vuonna 29 prosenttia suhteessa edellisvuoteen. Syitä asunnottomuuden kasvulle luetellaan Varken tuoreessa raportissa, ja niitä ovat muun muassa sosiaaliturvan leikkaukset, työttömyys, talousvaikeudet sekä epäsuhta vuokratason ja Kelan hyväksymien asumismenojen välillä.

Hallitus on kiristänyt asumismenojen korvaamista, leikannut asumistukea, poistanut suojaosat ja antaa työttömyyskriisin rehoittaa. Hesarin haastattelema asunnottomaksi jäänyt nainen tiivisti asian näin: "Piti valita, että vuokraa vai lääkkeitä ja ruokaa." Orpon—Purran Suomessa tämä on yhä useamman ihmisen arkea.

Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen erittäin karu ja erittäin tietoisesti toteutettu talouspoliittinen perintö tulee olemaan tulonjaon muokkaaminen rikkaita ja suuryrityksiä suosivaksi. On talouspoliittisesti kestäväntöntä ja inhimillisesti hävytöntä jakaa hyväosaisille veroaleja samaan aikaan, kun terveyskeskusmaksuja nostetaan ja sairastamisen kuluja kasvatetaan. Tämä yhtälö saa minut kyseenalaistamaan hallituksen vilpittömyyden, mitä tulee lupauksiin velkaantumisen taittamisesta. Mikäli velkaantumiseen haluttaisiin oikeasti puuttua, valtion taloutta rapauttava ja dynaamisilta vaikutuksiltaan tehoton yhteisöveroale peruttaisiin. On yksinkertaisesti epärehellistä puhua velkaantumisen taittamisesta samalla, kun valtion tulopohjaa rapautetaan tietoisilla poliittisilla päätöksillä.

Tämä hallituskausi onkin osoittanut, että leikkauspolitiikka ei toimi. Toistuvat leikkaukset sosiaaliturvaan, ihmisten palveluihin ja pienituloisten toimeentuloon on pitkittänyt matlasuhdannetta ja luonut syöksykierteen, jossa köyhillä ei ole rahaa, mitä kuluttaa, ja muut eivät uskalla kuluttaa. Kun kotitalouksilla ei ole luottamusta talouteen, kasvu sakkaa ja velkasuhde kasvaa. Tätä seikkaa hallitus on pyrkinyt kiertelemään syytöksillä, joita on esitetty milloin Marinin hallitukselle ja milloin maailmantilanteelle. On kuitenkin selvää, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Se, että hallitus aikoo selvittää erityistä 15—25-vuotiaita koskevaa yrittäjämallia nuorten yrittäjyyden edistämiseksi, on hyvin tervetullutta. Myös hallituksen muut kertaluonteiset toimet juuri nuorten työllisyyden edistämiseksi ovat tärkeitä.

Me kaikki täällä salissa olemme yhtä mieltä siitä, että Suomen työllisyystilanne on juuri nyt vaikea. Siksi on hyvä, että hallitus mahdollistaa nyt avoimissa korkeakouluissa opiskelun ilman, että sillä olisi vaikutusta työttömyysetuuksiin. Se, että tässä työllisyystilanteessa ei löydy töitä, ei tarkoita, että se olisi henkilökohtainen epäonnistuminen. Se on tärkeää muistaa. Työmarkkinoiden jarru hellittää kyllä, mutta se ei tapahdu yhdessä yössä, ja se edellyttää sitä, että talouden pyörät alkavat taas pyöriä. Siksi kasvua vahvistaviin toimiin panostaminen on todella tärkeää.

Arvoisa puhemies! Hallitus on nyt tehnyt monia yritysten toimintaedellytyksiä parantavia toimia, mutta me poliitikot emme voi luoda työpaikkoja, vaan se on yritysten tehtävä. Ottaen huomioon, että tällä kaudella on tehty suuria, jopa historiallisia elinkeinoelämän peräänkuuluttamia uudistuksia, on toivottavaa, että elinkeinoelämä laittaa seuraavan vaihteen silmään.

RKP:lle on tärkeää, että Suomessa katsotaan nyt eteenpäin, että täällä on myönteistä uskoa tulevaisuuteen, että yritykset haluavat investoida ja työllistää ihmisiä juuri Suomessa ja että Suomi on paikka, jossa ihmiset voivat toteuttaa itseään, tehdä töitä, opiskella, perustaa perheen ja elää elämänsä juuri niin kuin heille itselleen on parasta. Tässä yhteydessä on tärkeää, että me myös seuraamme sosiaaliturvaan tehtyjä muutoksia ja niiden käytännön vaikutuksia eduskunnan lausuman mukaisesti.

Arvoisa puhemies! Tällä maalla on monia vahvuuksia, jotka voisivat olla merkittäviä menestystekijöitä. Mutta me emme tule pääsemään eteenpäin, jos jääme jumiin negatiiviseen tulevaisuuspuheeseen. Siitä tulee helposti itsestään toteutuva ennuste, ja niin yksilöt kuin instituutiotkin alkavat toimia ikään kuin se olisi kiistaton totuus, ihan kuin tulevaisuus olisi jo ennalta määritelty ja me emme siihen voisi enää vaikuttaa. Näin ei kuitenkaan ole, eikä Suomen kaltaisella pienellä maalla ole varaa ajatella näin. Tämä on myös opposition syytä pitää mielessä.

Ärade talman! Näringslivet klarar sig inte utan kunnig personal. I Finland har 39 procent av de unga vuxna en examen på högre nivå. Det är fortfarande lägre än OECD-ländernas genomsnitt, som ligger på 48 procent. För att få vår ekonomi att växa behöver vi en ökad produktivitet och för det krävs nya idéer, som ofta tas fram av forskare, uppfinnare och företagare. I SFP vill vi därför se ett ännu starkare samarbete mellan högskolor och näringslivet och starka satsningar på högskolor och individens kunskapskapital.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack, kiitoksia. — Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

15.00 **Päivi Räsänen kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomen taloudellinen tilanne on ollut vaikea. Siitä olemme opposition kanssa samaa mieltä. Suomi ei kuitenkaan ajautunut tähän tilanteeseen vuonna 2023. Julkisen talouden velkaantuminen, heikko tuottavuuskehitys, investointien vähäisyys ja työmarkkinoiden rakenteelliset ongelmat ovat kasautuneet pitkän ajan kuluessa.

Suomen julkinen talous on todellakin syvästi, ja ollut jo pitkään, alijäämäinen. Velkasuhde lähestyy 90:tä prosenttia bkt:stä, ja vuosittaiset korkomenot kasvavat. Velkataakka kasvaa samaan aikaan kun väestö ikääntyy ja huoltosuhde heikkenee. Yhä harvempi työs-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

säkäyvä kantaa vastuuta yhä useamman tarvitsemista palveluista, ja talouden kestävyyttä rapauttaa erityisesti romahtava syntyvyys. Suunnan muutokseen olisi todellakin pitänyt ryhtyä jo selvästi aiemmin.

Toimintaympäristö viime vuosina on myös ollut poikkeuksellisen vaikea. Koronakriisin negatiiviset vaikutukset olivat tuskin tasaantuneet, kun korkojen voimakas nousu, turvallisuuspoliittinen epävarmuus ja hidas talouskasvu alkoivat vaikuttamaan laajasti koko Eurooppaan, myös Suomeen. Viimeaikaiset geopoliittiset jännitteet ja energian hinnan vaihtelu ovat entisestään heikentäneet näkymiä.

Tällaisessa tilanteessa mitataan vastuullisen politiikan kyky toimia. On helppoa esittää vaatimuksia ilman vastuuta kokonaisuudesta. Vaikeampaa on tehdä päätöksiä, jotka eivät tuo nopeaa suosiota mutta vahvistavat Suomen kestävyttä pitkällä aikavälillä.

Arvoisa puhemies! Oppositio arvostelee hallitusta sekä velkaantumisesta että niistä toimista, joilla velkaantumista pyritään hillitsemään. Velan kasvun taittaminen on Suomen tulevaisuuden kannalta välttämätöntä. Ilman tehtyjä päätöksiä se kasvaisi vielä nykyistä nopeammin. Hallitus on tehnyt poikkeuksellisen mittavia sopeutustoimia, uudistanut rakenteita ja vahvistanut työmarkkinoiden toimivuutta. Näiden vaikutukset eivät synny yhdessä yössä, mutta ilman niitä lähtötilanteemme olisi ilman muuta heikompi.

Työllisyyskehitys on ollut valitettavan heikkoa. Jokainen työttömyyspäivä on liikaa, erityisesti nuorten ja pitkäaikaistyöttömien kohdalla. Hallitus on tehnyt määrätietoisia toimia työllisyyden vahvistamiseksi. Työmarkkinoiden toimivuutta on parannettu, työn kannustimia lisätty ja osaamiseen panostettu. Kehysriihessä tätä jatkettiin: kohdennettiin toimia nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistymiseen, vahvistettiin osaamisen päivittämistä sekä lisättiin käytännön mahdollisuuksia päästä kiinni työelämään. Kestävä työllisyys syntyy yrityksissä. Siksi hallitus on vahvistanut juuri yritysten kasvun edellytyksiä, keventänyt työn ja yrittämisen verotusta sekä parantanut investointiympäristöä. Tavoitteena on, että yhä useampi yritys voi kasvaa, investoida ja palkata.

Arvoisa puhemies! Sopeutumistoimilla on vaikutuksia ihmisten arkeen. Siksi kristillisdemokraateille on ollut tärkeää varmistaa päätösten oikeudenmukaisuus ja puolustaa heikommassa asemassa olevia kansalaisia. Osa julkisen talouden sopeutus päätöksistä on kohdistunut samoihin ihmisryhmiin, ja tässä tarvitaan korjausliikkeitä. Talouden tasapainottaminen ja sosiaalinen vastuu kulkevat käsi kädessä. Kehysriihessä tehtiin myös ratkaisuja, joilla tuetaan perheitä ja helpotetaan asumisen kustannuksia. Samalla huolehditaan siitä, että palvelut säilyvät ja yhteiskunnan eheys turvataan. Opintotukea uudistetaan kannustavammaksi, perheellisten opiskelijoiden asemaa vahvistetaan ja huoltajakorotusta kehitetään huomioimaan paremmin lasten määrä. Lisäksi asumisen kustannuksiin puututaan muun muassa kotitalousvähennyksen muutoksilla, asp-järjestelmän kehittämällä ja korjausrakentamisen tukemisella. Hyvinvointiyhteiskunta ei kestä velan jatkuvaa kasvua. Jos julkinen talous menettää uskottavuutensa, seuraukset osuvat lopulta kaikkein raskaimmin niihin, jotka ovat eniten yhteiskunnan tuen varassa. Siksi vastuullinen talouspolitiikka on myös sosiaalista oikeudenmukaisuutta.

Arvoisa puhemies! Opposition tehtävä ja rooli on arvostella hallitusta, ja siksi olemme tässä keskustelussa, mutta samalla kyllä tulee kysyä oppositiolta: Mikä on teidän vaihtoehtonne? Otetaanko lisää velkaa? Tehdäänkö vähemmän uudistuksia? Siirretäänkö vaikeat päätökset seuraaville hallituksille? Eikä uskottavaa vaihtoehtoa valitettavasti ole esitetty. Suomessa tarvitaan päätöksiä, ei pelkkiä vastalauseita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Arvoisa puhemies! Vaikka haasteita on paljon, taloudessa näkyy myös myönteisiä merkkejä. Vuoden alku on ollut odotettua vahvempi. Tilanne ei ole helppo, kaikkia ongelmia ole vielä ratkaistu, mutta kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä tukee niitä päätöksiä, joita Suomen tulevaisuuden turvaaminen edellyttää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

15.06 **Harry Harkimo liik** (ryhmäpuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Suomi pitää laittaa kuntoon nyt, ja se tarkoittaa aivan erilaista johtamista kuin nyt on nähty. Suomen pitää pitää puolensa. Suomen pitää vetää kunnolla kotiin päin, kun sen paikka on. Suomen talous pitää saada kestävään kasvuun. Terve kasvu syntyy vain yrittäjistä ja yrityksistä, ja niitä pitää tukea kannustavilla veroratkaisuilla. Kasvu vaatii aivan uutta otetta ja asennetta niin poliittisilta päättäjiltä kuin yritysten johdolta ja omistajiltakin.

Otetaan muutama esimerkki: Helsingin ja Vantaan kaupungit ovat väkisin tilaamassa miljardilla raitiovaunuja Sveitsistä, vaikka olisivat voineet valita aiemman valmistajan ja työllistää satoja Kainuussa. UPM:lle maksetaan kymmenien miljoonien yritystuet vuodessa, vaikka pörssiyhtiö tekee satoja miljoonia voittoa vuodessa. Samoin varustamoja tuetaan kymmenillä miljoonilla, ja sitten ne myyvät alennuslippuja matkustajille, jotka rahtaaavat halpaa, verotonta alkoholia Suomeen. Samat rahat pitäisi panostaa kotimaiseen kaivosteollisuuteen, kun nyt ruotsalaiset ja kanadalaiset kaivavat arvokkaat mineraalit maaperästämme ja tekevät satojen miljoonien eurojen voitot ja maksavat niistä minimaaliset verot Suomeen. [Eduskunnasta: Just näin!]

Ongelmia meillä on riittävästi. Nyt tarvitaan tekijöitä ja ratkaisuja. Suomi tarvitsee uusia menestystarinoita. Suomelta puuttuu toimitusjohtaja. Suomelta puuttuu aito pitkän tähtäimen suunnitelma, mihin tätä maata pitäisi viedä.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Liike Nyt on valmistellut monivuotisen suunnitelman niin kasvulle, rakennemuutoksille kuin säästöillekin. Säästöistä olemme ottaneet esiin indeksikorotusten jäädyttämisen, julkisen puolen henkilöstön tehostamisen mallin, yritystuki karsimisen ja yhteisöveron alennuksen peruuttamisen, mitkä yhdessä neljän vuoden päästä tuovat kuuden miljardin euron säästöt ilman irtisanomisia tai veronkorotuksia. Nämä on hyvä kirjata muistiin, koska viimeistään ensi syksynä ne kelpaavat varmasti muillekin puolueille.

Ensimmäisenä ratkaisuna muut kuin eläkkeisiin liittyvät indeksikorotukset jäädytetään. Ensimmäisenä vuotena säästyy 500 miljoonaa euroa, toisena 1,1 miljardia euroa, kolmantena 1,8 miljardia euroa ja neljäntenä vuotena 2,2 miljardia euroa, mitkä jäävät pysyviksi.

Toinen ratkaisu koskee julkisen puolen henkilöstöä. Kaupungeissa, kunnissa, hyvinvointialueilla ja valtiolla työskentelee noin 600 000 ihmistä, ja heistä 100 000 jää eläkkeelle seuraavan neljän vuoden aikana. Kun puolet eläkkeelle jäävistä jätetään julkisella puolella korvaamatta, säästyy kaksi miljardia euroa vuodessa — ja siis ilman irtisanomisia.

Yritystuista karsitaan miljardi euroa vuodessa ja ensi vuoden alkuun suunniteltu miljardin euron yhteisöveron alennus perutaan. Yhteisövero voidaan laskea 15 prosenttiin, kun yritys kertoo, mihin se investoi. Ulkomaalaisen yrityksen ei tarvitse maksaa yhteisöveroa viiteen vuoteen, kun se investoi Suomeen.

Sotessa erikoissairaanhoido ja perusterveydenhuolto pitää keskittää viiden yliopistosairaalan alueiden hoidettaviksi. [Vasemmalta: Vastustan!] Perusterveydenhuolto hoidetaan omalääkärimallilla yrittäjöpohjalta joko alueelta tai Kelan kautta. Yliopistosairaalat vas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

taavat alueellaan muusta sairaalahoidosta. Nykyinen hallintohimmeli puretaan. Valtion suora rahoitus näille viidelle alueelle.

Sosiaalitoimi ja vanhustenhuolto hoidetaan sadassa aluekunnassa — tämä on keskustal-
le riemu-uudistus. Kuntauudistuksessa Suomeen perustetaan noin sata aluekuntaa Tans-
kan mallin mukaan niin, että aluekunnassa on minimissään 30 000 asukasta muutamaa
poikkeusta lukuun ottamatta. Aluekunnilla on verotusoikeus valmiina kuntamallin pohjal-
ta.

Arvoisa puhemies! Meidän on saatava talous pysyvään kasvuun. On tehtävä valintoja ja
keskitettävä voimavaroja esimerkiksi tekoölyyn, digitalisaatioon ja kaivos- ja puolustuste-
ollisuuteen. Eläkeyhtiöiden sijoituksia pitäisi keskittää enemmän kotimaisiin kasvuyrityk-
siin.

Kuka tämän sotkun siivoaa? Minä takaan, että Liike Nyt siivoaa. [Kokoomuksesta:
Kova lupaus!] Siksi olemme mukana tässä välikysymyksessä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Seuraavaksi vastauspuheenvuorot pääministeri
Orpolta ja valtiovarainministeri Purralta, kolme minuuttia kumpikin, ja sen jälkeen siir-
rymme debattiin, jos sellaiseen nähdään tarvetta. — Olkaa hyvä, pääministeri Orpo.

15.11 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Kovin vähän oli jälleen kerran uu-
sia ratkaisuja. Ehkä edustaja Oras Tynkkyselle kunniainnointi: Siinä oli useita avauksia.
En tiedä, olenko samaa mieltä, mutta kuitenkin yritystä oli.

Mutta minäpä luen tämän oppositiosynkistelyn keskellä taas muutamia uutisotsikoita:
”Oura, Iceye ja IQM imivät Suomeen ennätysmäärän ulkomaista rahaa”. ”Ulkomaiset in-
vestoinnit lisääntyivät Suomessa: 527 investointiprojektia Suomeen”. ”Suomessa tehtiin
alkuvuonna ennätysmäärä yrityskauppoja, ’putkessa’ lisää”. ”Kone julkisti Suomen histo-
rian suurimman yrityskaupan”. ”Economisti: Suomen talous kasvaa nyt vauhdilla —
’Enemmän kuin kukaan uskalsi unelmoida’”. ”Suomalainen vetyhanke saamassa 224 mil-
joonaa euroa EU:n innovaatorahastosta”. ”Tilastokeskus: Teollisuustuotanto kasvoi maa-
liskuussa 26 sekä edellisestä kuukaudesta että vuoden takaisesta”. ”Nordean asiakkaat ovat
alkaneet käyttäytyä poikkeavalla tavalla — jotain isoa voi nyt olla tapahtumassa”. ”Pörssit
takovat ennätyksiä”. [Antti Kurvinen: Missä todellisuudessa te elätte?]

Arvoisat edustajat, nämä olivat uutisotsikoita ja nämä olivat ekonomistien lausuntoja.
Nämä ovat tosielämästä.

Myöskin kun katsotaan talouden kasvua, niin ensimmäisellä neljänneksellä Suomen ta-
lous on kasvanut. Minä toivon, että tämä kasvu jatkuu, ja minä tiedän, että hallituksen te-
kemät rakenteelliset uudistukset tukevat tätä kasvua, ja se on oleellista. Se politiikka, mitä
me olemme tehneet, tähtää talouden kasvuun, kestävään kasvuun. Toivotaan yhdessä, toi-
von, että oppositiokin toivoo, että tämä talouden kasvu jatkuu.

Ja kun te puhutte siitä tulostaulusta, niin, arvoisa oppositio, tätä hallituskautta on lähes
vuosi jäljellä, koska tämä hallitus jatkaa tämänkin välikysymyksen jälkeen. [Vasemmalta:
Auta armias!] Mielestäni sitä tulostaulua kannattaa katsoa sitten. Jos me onnistumme sii-
nä, että tämä talouden kasvu pystytään pitämään yllä — siihen tarvitaan myöskin apua ul-
komailta, niin mister Trumpilta kuin Putinilta — se tulostaulu tulee näyttämään paljon pa-
remmalta. [Välihuutoja] Toivon, että te olette tästä samaa mieltä, koska se on tässä oleel-
lista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Lopuksi: Mitä tulee SDP:n politiikkaan, ei linjaa, ei vaihtoehtoa. Te olette haukkuneet jokaisen säästön, ja sen jälkeen te olette kuitanneet ne seuraavissa vaihtoehtobudjeteissa — tämä on syytä kertoa ihmisille — niin sosiaaliturvan leikkaukset kuin leikkaukset eri puolille yhteiskuntaa, joita olemme joutuneet tekemään. Sen lisäksi teidän kasvutoimenne ovat edelleen veronkiristyksiä, listaamattomien yritysten verotuksen kiristys tuli muun muassa tässä listassa. Eli ei ole teillä talouspolitiikan linjaa. Se tuli tänään jälleen selväksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, pääministeri. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

15.15 Valtiovarainministeri Riikka Purra: Arvoisa herra puhemies! Onko hallitus valmis muuttamaan linjaa? Ei ole. Tätä tarvitaan enemmän. Tätä samaa mieltä ovat IMF, luottoluokittajat, komissio, käytännössä kaikki talouden asiantuntijat. Tätä linjaa ei tarvita vähemmän, eikä tarvita muutosta, vaan tätä tarvitaan enemmän ja lisää.

Kyllä, alijäämä ja velka ovat rumissa luvuissa. Tosiasia vain on se, että opposition opein ne olisivat vielä huomattavasti rumempia, ja epäilenpä, että edes yksityisen sektorin kasvua ei nähtäisi. Tämä hallitus on tehnyt 10 miljardin kokonaisuuden. Me olemme lisänneet menoja, jos kasvutoimet ja veronkevennykset jätetään huomiotta, vain puolustukseen, turvallisuuteen, Ukrainaan, korkomenoihin ja sosiaali- ja terveydenhuoltoon. Me olemme tehneet elvyttävää politiikkaa hankalassa suhdanteessa, olemme edistäneet paljon julkisia investointeja, olemme tehneet useita täsmätoimia sekä laaja-alaisia kasvu-uudistuksia.

Mitä tulee veroasteeseen: Palkkatulon veroaste laskee kaikilla tulotasoilla tällä hallituskaudella, siis kaikilla tulotasoilla. [Sosialidemokraattien ryhmästä: Toisilla vähän enemmän!] Tästä vuodesta ensi vuoteen se laskee vielä lisää, ja erityisesti siellä 25 000—55 000 euroa tienaaavilla.

Kuten pääministeri totesi, talous kasvaa. Ekonomistien mukaan käänne alkoi viime syksynä. Teollisuustuotanto on tässä maassa jopa elpynyt vuoden 2008 jälkeiseen huippuunsa. Korttidata kertoo kulutuksen kasvusta. Siitä kertoo myös valtiovarainministeriön arvonlisäverokertymän tuotto, joka on myös kasvussa. Tämä on varmasti hirveää sosiaalidemokraateille, ymmärrän sen, mutta koettakaa kestää. Sen sijaan sosiaalidemokraatit pelottelevat ja puhuvat hirveyttä ja kauheutta kaikille.

Minun on pakko korjata jälleen sitä, mitä te väitätte pienituloisuudesta. Suhteellisen pienituloisuuden kehitys on pysynyt lähestulkoon samalla tasolla vuosina 2010—2024 Eurostatin ja OECD:n käyttämällä pienituloisuusrajoilla. [Juho Eerola: Siinä kuuluu!] Sen sijaan 2020-luvulla tapahtunut pienituloisuuden kasvu on käytännössä pelkkää maahanmuuton seurausta ja juuri niillä teidän hallituksenne tekemillä päätöksillä.

Arvoisa puhemies! Edustaja Tuppurainen tässä avauspuheenvuorossaan sanoi edustavansa koko oppositiota. Hän siteerasi taas Raamattua. Haluaisin kysyä keskustalta, että oletteko todella näiden kaikkien yrittämiseen kohdistuvien veronkiristysten takana, joita edustaja Tuppurainen esitti koko opposition äänenä.

Samassa puheenvuorossa yhdessä virkkeessä todettiin, että inflaatio on rauhoittunut. Melkein seuraavassa todettiin, että elinkustannukset ovat nousseet. Tällaisia vastaavia täydellisiä epäloogisuuksia oli tämä koko puheenvuoro täynnä, mutta mitä voi odottaa Espanjan korruptionhallitusta fanittavalta porukalta. [Välihuutoja]

Arvoisa puhemies! Aivan loppuun: Keskustan koko linjan absurdia sisältöä alleviivasi se, että edustaja Viljanen arvosteli ryhmäpuheessa hallituksen merkittävän YEL-korjauk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

sen tulevan liian myöhään. Siis minkä korjauksen? No sen, jolla korjataan keskustan tekemää katastrofia. [Välihuutoja] Edellinen hallitus teki YEL-uudistuksen joka oli fiasko. Me korjaamme sitä, ja keskusta sanoo, että liian myöhään. Eivät sanat riitä kuvaamaan tätä teidän pelleilyänne. [Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, valtiovarainministeri. — Nyt edustajat voivat niin halutessaan pyytää minuutin mittaista vastauspuheenvuoroa painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Kopra, olkaa hyvä.

15.19 **Jukka Kopra kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuunnellaanpa oppositiota, erityisesti SDP:tä, tänään: enemmän palveluita, kevyempää verotusta, vähemmän leikkauksia, säästöjen perumisia, lisää kaikkea kaikille. Sehän kuulostaa mahtavalta, mutta tässä näytelmässä ei kerrota SDP:n lipun hintaa. SDP on vastustanut joka ikistä pienintäkin säästöä, mutta valtiontalouden liikkumavara on lähes olematon. Velan korkoihin kuluu jo yli kolme miljardia euroa tänä vuonna ja lähes neljä miljardia euroa ensi vuonna. [Keskeltä: Kuka otti velkaa? — Oikealta: Keskusta!] Yhtälö ei yksinkertaisesti toimi. Jos te joskus seisotte hallitusvastuussa, tekin joudutte kohtaamaan nämä talouden madonluvat.

SDP rakentaa nyt odotuksia, joita he eivät pysty lunastamaan, ja se pettymyksen rekyyli tulee olemaan suomalaisille armottoman kova. Te rakennatte suomalaisille vuosituhannen pettymystä. Te tiedätte sen, me tiedämme sen, ja pian se paljastuu myös suomalaisille. [Mikko Savola: Teillä on jo kokemusta siitä!]

Arvoisa puhemies! Suomalaiset ansaitsevat rehellistä politiikkaa, sellaista, jossa ei luvata sellaista, mitä ei voida pitää. Eikö niin, Antti Lindtman?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

15.20 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa alkuun ihmeteltiin, miksi niin sanotut oppositiojohtajat ovat hiljaa eivätkä pidä ryhmänsä puheita, niin kyllä, kun näitä puheita kuunteli, kävi selväksi, miksi näin on. Jos suunsa tuolla tavoin avaisi, niin siinähan voisi lähteä vaikka gallup-kannatus. Ei ole paljon puheissa jälkiä siitä, miten ensi kauden miljardisopeutukset tullaan tekemään.

Sellainen asia, mistä ei ole vielä puhuttu ja mikä selittää osaltaan menojen nousua tulevalla hallituskaudella, on tämä elvytyspaketti, jolla Espanjan talousihmettä, mitä SDP:n Lindtman on suuresti hehkuttanut, on rahoitettu. Tämänhän tarjosivat kaikki punavihreän opposition puolueet ja osa nykyisistä hallituspuolueista viime hallituskaudella, ja sitä käydään maksamaan vuonna 28 takaisin jopa 500 miljoonaa vuodessa, plus korot päälle. Eli tämä lisää meidän kurjuuttamme, ja Espanjahan siinä paisuu.

Suomalaisten pienituloisten määrä on vähentynyt 2010-luvun jälkeen lähes sadallatuhannella. Suomalaistaustaisten ja ulkomaalaistaustaisten pienituloisten määrä on kasvanut yli sadallatuhannella. Siinä on edellisten hallitusten maahanmuuttopolitiikan saldo, josta te ette halua keskustella.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.21 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totta kai oppositiossa iloitaan kaikista tilauksista ja kaikista talouskasvuluvuista, [Juho Eerolan välihuuto] koska

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

se on totta kai tärkeätä suomalaisille, että suomalaisille tulee työtä. Mutta tämä kolmen vuoden taantuma-aika on ollut aika pitkä, kun ajattelee sitä työttömien tai muitten osalta tavallisessa arjessa. Jos ei ole työtä, niin kyllähän olisi toimenpiteitä pitänyt tehdä jo aiemmin, eli tämä hallitukselle kyllä isona miinuksena, ja kuinka paljon näistä toimenpiteistä sitten on tullut muitten toimenpiteitten antamina kuin hallituksen tekeminä.

Kun katsoo tätä tuloslistaa alijäämän osalta, [Puhuja näyttää paperia] niin tällä hallituskaudella alijäämä tulee olemaan yli 51 miljardia euroa näitten lukujen mukaan. Edellinen hallituskausi oli 43 miljardia, ja sitten oli 18 miljardia koronamenoja. Eli kyllähän tässä hallituksessa on epäonnistuttu myös talouspolitiikassa. Se näkyy näissä alijäämäluvuissa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

15.22 **Eerikki Viljanen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun olemme nyt tässä keskustelussa hallitusrintamalta kuulleet, että kaikki on tehty, mikä tehtävissä heidän mielestään on ollut, ja tulokset ovat historiallisen huonoja — Suomen tilanne on karkea — niin miten te voitte perustella, että tämän hallituksen tulisi jatkaa vielä vuosi, kun itsekin myönnätte, että eväät on syöty?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

15.23 **Oras Tynkkynen vihr** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! [Välihuutoja — Puhemies koputtaa — Sanna Antikaisen välihuuto] — Ja kiitos, edustaja Antikainen, jos saan pitää puheenvuoron. — Kiitos myös, pääministeri Orpo, kun te... [Sanna Antikaisen välihuuto — Puhemies koputtaa] — Voidaanko jatkaa, edustaja Antikainen, tuolla kahvilan puolella tätä kahdenvälistä? [Sanna Antikainen: Joo, jatketaan — teetä mieluummin, vihreää teetä!] — Olin kiittämässä pääministeri Orpoa siitä, että annoitte tunnustuksen. Kun tällaiselle yrittäjälle sanotaan, että siinä oli yritystä, niin se on melkein paras tunnustus, minkä voi saada, joten arvostan sitä.

En puhukaan omasta puolestani, kun olen harmissani siitä, miten te jaksatte toistaa sitä väitettä, että täällä ei esitettäisi vaihtoehtoja. Minä kuuntelin tarkkaan edustaja Tuppuraisen ja edustaja Lylyn ja edustaja Viljasen puheenvuorot, ja kuulin niissä paljon vaihtoehtoja ja erilaisia ratkaisuja. Te voitte olla niistä eri mieltä, ja se on aivan ok demokratiassa, mutta siellä oli vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Toivoisin, että pääministerin asemassa te ottaisitte ne vakavasti.

Ja kun te sanoitte, että tarvitaan apua Putinilta, niin ymmärrän, mitä ajatte sillä takaa, mutta itse ajattelen, että tarvitsemme enemmän apua Zelenskyiltä: kun Ukraina päihittää Venäjän, niin siitä saadaan myös Suomen talouteen vetoapua.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

15.24 **Minja Koskela vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jotenkin sitä ajattelisi, että kun hallitus tulee vastaamaan välikysymykseen, niin hallituspuolueet olisivat katsooneet, että luvut ovat kaikilla samat. Olen ollut hieman hämmentynyt tästä, että täällä ensin pääministeri Orpo ja sitten kokoomuksen Jukka Kopra puhuivat 10 miljardin sopeutuksesta ja sen jälkeen perussuomalaisten Jani Mäkelä puhui 6,5 miljardin euron sopeutuksesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

ta. Tosiasiallisestihan näitä sopeutuksia on nettona noin 4 miljardia. [Ben Zyskowiezin välihuuto] Ja kun te samaan aikaan puhutte hyvin polleastikin siitä, että ensi kaudella pitää tehdä 10 miljardin euron sopeutukset, niin ette te itsekään siihen kykene, ja me kaikki tiedämme, että se ei tule olemaan mahdollista.

Mutta sitten tämä toinen kysymys on se, että kun valtiovarainministeri Purra sanoi, että verot laskevat kaikilla, ja hallituspuolueiden riveistä on myös annettu ymmärtää, että veronkevennyksillä on saatu ihmiset kuluttamaan, niin professori Roope Uusitalo sanoi tänään Helsingin Sanomissa näin: ”Tuloveroja on alennettu lähinnä isotuloisilta yli 100 000 vuodessa tienaavilta. Keskituloisten verotus ei ole käytännössä juuri muuttunut.” En kauheasti ylpeilisi sillä, että valtion tulopohja on rapautettu veronalennuksilla, jotka menevät hyväosaisille, isotuloisille ja suuryrityksille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Wickström, varsågod.

15.25 **Henrik Wickström r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Tässä on tullut paljon kritiikkiä hallitusta kohtaan, vaikkapa esimerkiksi mitä tulee liittyen nuorten tilanteeseen, mutta tässä on muutama esimerkki, mitä hallitus on tehnyt auttaakseen nuorten tilannetta tällä hetkellä: Nyt syksystä lähtien lisätään jälleen korkeakouluopintopaikkoja, nuorille on otettu käyttöön työllisyysseteli, ja tämän lisäksi hallitus tulee nyt mahdollistamaan sen, että avoimessa korkeassa pystyy vaikkapa opiskelemaan ilman sitä, että menettää työttömyysetuuden.

Mitä tulee taas kasvuun, niin vähän tulee sellainen olo, kun kuuntelee opposition puheenvuoroja, että he pelkäävät sitä, että kasvu lähtisi nyt yhtäkkiä käyntiin. [Vasemmalta: Ei todellakaan!] Esimerkiksi tänään Nordea ilmoitti myönteisiä uutisia siitä, että talous voi lähteä kasvamaan tänä vuonna jopa prosentin verran ja ensi vuonna 1,5 prosenttia verrattuna meidän bkt:hen. Tästä pitäisi olla tyytyväinen.

Näissä viesteissä, mitä tulee yrityksiltä, kukaan ei halua, että hallitus lähtisi vaikkapa pakkittamaan niistä päätöksistä, mitä on tehty, joilla vahvistetaan yritysten kasvuedellytyksiä, vaan päinvastoin.

Se suurin pullonkaula kasvussa ovat tällä hetkellä ne konfliktit, mitä maailmalla on, ennen kaikkea Iranin konflikti mutta myöskin Ukrainan tilanne, jotka luovat epävakautta talouteen tällä hetkellä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

15.26 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tartun vihreiden Oras Tynkkysen puheenvuoroon, joka oli rakentavassa hengessä esitetty ja sisälsi todellakin myös näitä konkreettisia ehdotuksia mutta josta nostan yhden yksityiskohdan. Te edelleen esitätte perustuloa, joka vihreiden mallissa on vastikkeeton, automaattinen, 600—1 000 euron kuukausittainen perustulo, mikä olisi kyllä tavattoman kallis toteuttaa. Se vauhdittaisi tällaista elämäntapatyöttömyyden ilmiötä eikä millään tavalla kannustaisi työn vastaanottamiseen. Tämä hämmästyttää minua, koska vihreätkin ovat mukana tässä parlamentaarisessa sosiaaliturvauudistuksessa ja -komiteassa, jonka tarkoituksena on päinvastoin tehdä sosiaaliturva sellaiseksi, että se kannustaa työn vastaanottamiseen. Oletteko te todellakin tämän rahankylvöperustulon kannalla edelleen?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

15.27 **Harry Harkimo liik** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Kaikki nämä uutiset, joita mainittiin tänään, ovat hyviä uutisia Suomen taloudesta. Kuitenkin Nordea jätti kasvuennusteensa yhteen prosenttiin bruttokansantuotteesta, ja se on aina joka vuosi ollut ylimitoitettu. Jos siitä voi iloita noin paljon, että Suomen talous nousee yhteen prosenttiin, joka on utopiaa vieläkin, niin ihmettelen.

Jos katsotaan näitä kasvuennusteita tai millä te olette saaneet talouden kasvuun: Junarat maksavat itsensä takaisin 36 vuodessa. Yhteisöveron alennus, kaksi prosenttia, kaikki yritysjohtajat sanovat, että ei lisää investointeja, [Vasemmalta: Kyllä!] ja puolet niistä rahoista menee ulkomaalaisille sijoittajille. Ja sitten tämä viimeinen veronalennus: Jos katsoitte sitä taulukkoa, mitä keskivertosuomalaiset tienaaavat enemmän sen taulukon mukaan, niin siinä on kympejä ja satasia. Eivät kai ne nyt kulutusta lisää? [Puhemies koputtaa] Ja suurtuloisille oleva veronalennus kyllä menee omaan taskuun ja tuskin menee kulutukseen. Ei ainakaan näytä siltä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vornanen, olkaa hyvä.

15.29 **Timo Vornanen tv** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen talous ei kaadu siihen, että päätöksiä tehdään. Se kaatuu siihen, jos niitä ei uskalleta tehdä. SDP:n viesti on aina sama: lisää velkaa, lisää menoja ja lasku tulevaisuuteen. Mutta suomalaiset tietävät, ettei hyvinvointia rakenneta velkahanat auki pitämällä. Jokainen euro velkaa on pois työntekijöiden ja tulevien sukupolvien mahdollisuuksista. [Aki Lindén: Nythän sitä otetaan ennätysmäärä!] Tämä hallitus aloitti tilanteessa, jossa Suomi kärsi heikosta kasvusta, korkeista koroista ja raskaasta velkaantumisesta. Silti oppositio käyttäytyy kuin vaikeat päätökset voitaisiin korvata lehdistötilaisuuksilla ja somevideoilla.

Arvoisa puhemies! SDP:n ongelma on uskottavuus. On helppo vastustaa kaikkea, kun ei itse kannu vastuuta mistään. Hallitus tekee päätöksiä, koska Suomi tarvitsee vakautta, työntekeä ja kasvua, ei jatkuvaa synkkyuden lietsontaa.

Puhemies! Suomi tarvitsee vastuunkantoa, [Puhemies koputtaa] ei vaalikampanjaa eduskunnan puhujakorokkeelle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

15.30 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus käytännössä vastasi, että se ei ole valmis muuttamaan politiikkansa suuntaa. Se aikoo jatkaa tätä samaa, vaikka valtaosa suomalaisista kokee, että hallituksen politiikka vie Suomea väärään suuntaan. Se kävi ilmi Evan tuoreesta kyselystä, ja muuten kiinnostavasti enemmistö kokoomusäänestäjistä alkaa menettää uskonsa hallituksen politiikkaan. Kyllä se kansa tietää, eikä ihme, koska nämä tulokset ovat mitä ovat: Euroopan ennätystyöttömyys, ennätysvelka ja ennätysheikko kasvu.

Nämä teidän toimet, joita te, pääministeri, niin kovasti mainostatte, ovat itse asiassa lykanneet tätä orastavaa kasvua. Kyllä me tästä kasvusta iloitsemme, mutta me olisimme toivoneet sen käynnistyvän jo hieman aiemmin. Siihen olemme tarjonneet teille lukuisia eri vaihtoehtoja, joista osaan te tartuutte nyt kehysriihessä, valitettavasti liian vähän ja liian

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

myöhään, mutta, arvoisa pääministeri, voitteko te tunnustaa, että te olette nyt viimein tarttunut osaan SDP:n esittämistä esityksistä kasvun käynnistämiseksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaikkonen, olkaa hyvä.

15.31 **Antti Kaikkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Paljon noissa teidän puheissanne, arvoisat ministerit, oli, mutta ei sieltä kyllä tippaakaan nöyryyttä löytynyt, se täytyy sanoa. [Vasemmalta: Ei todellakaan!] Teidän käsityksenne mukaan olette tehneet kaiken ja kaiken oikein. Tämä on teidän käsityksenne. No, jos tämä nyt näin on, että olette tehneet kaiken ja kaiken oikein, niin olisiko teillä nyt kertoa joku itse itsellenne asettama taloustavoite, johon olette pääsemässä? Tai kun nyt olette tehneet kaiken ja kaiken oikein, niin onko työssäkäyviä suomalaisia nyt enemmän kuin hallituskauden aloittaessa, yhtä paljon kuin hallituskauden aloittaessa vai vähemmän kuin hallituksen aloittaessa? [Juho Eerola: Suomalaisia vai ulkomaalaisia?]

Arvoisa puhemies! Kun nyt olette tehneet kaiken ja kaiken oikein, niin miten ihmeessä, miten ihmeessä, se voi olla mahdollista, että työttömyys on tässä maassa kohonnut koko Euroopan unionin korkeimmalle tasolle?

Arvoisa puhemies! Kyllä Suomi tarvitsee suunnanmuutoksen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

15.32 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan kiittää pääministeriä siitä, että vihdoinkin myönsitte, että viimeinenkin hallituksen taloustavoite on karkaamassa. Kaikki sen ovat jo tienneet, ja vihdoinkin te sen tunnustitte, joten kysymys ei ole enää siitä, onko se opposition mielipide, onko se jonkun mielipide. Nyt se on hallituksen osalta virallisesti todettu.

Sitten toinen asia: On täysin selvää, että me olemme täällä iloisia jokaisesta positiivisesta talousuutisesta, joka tähän maahan tulee, ja uskon, että se yhdistää koko tätä salia. Kolme vuotta on ollut sellaista taaperrusta, että kyllä niitä on kaivattu. [Juho Eerola: Noin kaksikymmentä vuotta!] Mutta se ei poista sitä, että lähes kaikilla työllisyys-, kasvu-, velkaantumis-, työttömyysmittareilla Suomi on ollut teidän hallituskauteenne aikana Euroopan pahanpohjimmaisena: 100 000 uutta työtöntä, kymmeniätuhansia menetettyjä työpaikkoja, ja sen jälkeen pääministeri sanoo, että työllisyys on hyvällä tasolla. Tämä tuntuu ihmisten arjessa ja kodeissa joka päivä, joten jään kysymään: pääministeri, tiedättekö te yhtään, missä arjessa tänäkin päivänä suomalaiset työttömät elävät?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

15.34 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvon puhemies! Herra pääministeri, minusta te omassa puheenvuorossanne, siinä ensimmäisessä, jo vähän kirjoititte oman eroanomuksenne sisällön. Totesitte, että olette tehnyt ja hallitus on tehnyt kaiken, joka on omissa käsissänne. [Timo Heinosen välihuuto] Jos todella olette tehneet kaiken, niin nyt on turha vuotta odotella ja voitte lähteä nyt sitten Kalastajatorpalle ja jättää oman eroanomuksen, vai onko Mäntyniemi jo valmiina?

Onko todella niin, että ei ole voinut helpottaa ensimmäisen työntekijän palkkaamista? [Jari Koskelan välihuuto] Onko todella niin, että nuorten takuutyötä ei olisi voinut ottaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

käyttöön? Onko todella niin, että itärajan kuntia ei olisi voinut auttaa erityistalousaluetta käynnistämällä? Onko todella niin, että varainsiirtoveroa ei olisi voinut määrääjäksi poistaa, tieverkossakin käynnistää lukuisia hankkeita alueellisesti tasapuolisesti myös maakuntiin? Eikö mitään näitä toimia, arvoisa pääministeri, olisi voinut tehdä, jos te olette tehneet jo kaiken valmiiksi ja kaikki on valmista ja täydellistä?

Herra puhemies! Yksikään hallituksen taloustavoite ilmeisesti ei ole tällä kaudella toteutumassa. Korjatkaa, pääministeri ja valtiovarainministeri, jos on toteutumassa, ja mikäli näin on ja olette tehneet kaiken, mihin pystytte, niin herra pääministeri, tuletteko eroamaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

15.35 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä tuossa kuuntelin, että kyllä hallitus nyt kovaa haukkuu SDP:tä ja oppositiota. Kyllä minä tiedän, mistä se johtuu. [Eduskunnasta: Aiheesta!] Se johtuu siitä, että hallituspuolueilla on huono omatunto, huono omatunto petetyistä lupauksista. [Oikealta: Ei! Nyt on paksua!]

Kokoomus lupasi 100 000 uutta työpaikkaa. Nyt ollaan saman verran miinuksella. Kokoomus lupasi lopettaa velkaantumisen. Te teette historiassa ennätysmäärän velkaa.

Perussuomalaiset kertoivat, että pienituloisilta leikkaaminen ei heille käy. No, nyt tiedämme, että kyllä kävi. Nyt sitten suurella suulla siellä puolustetaan suurituloisten veronkevennyksiä. Perussuomalaiset lupasivat pitää työmiesten ja työnaisten puolta. Nyt sitten vain työelämän heikennyksiä, potkulakeja ja kaikkea tätä täällä puolustetaan.

Eli huonosta omastatunnosta, arvoisa puhemies, siitä tämä kaikki haukkuminen johtuu. [Sanna Antikaisen välihuuto]

Puhemies! Toden totta tässä Evan kyselyssä kaksi kolmasosaa suomalaisista oli sitä mieltä, että Suomessa mennään nyt väärään suuntaan. [Ben Zyskoviczin välihuuto] Jopa kokoomuksen kannattajien usko oli romahtanut, joten eikö tämä antaisi jotain osviittaa, että nyt olisi aika tehdä johtopäätöksiä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

15.36 **Sofia Virta vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa pääministeri, te totesitte, että suomalaisten tileillä on rahaa. Unohditteko te, että teidän kautenne jälkeen lähes joka kuudes suomalainen lapsi kasvaa köyhyydessä? Unohditteko te, että asunnottomuus kasvaa, kaikilla ei ole varaa edes omaan kotiin tai kattoon päin päällä? Entä unohditteko te, että teidän hallituksen toimien seurauksena osalta suomalaisista on leikattu työtä, kulttuurialoilta, julkiselta sektorilta, sotejärjestöiltä ja niin edespäin? On hienoa, että te kuulette teollisuuden viestit ja elinkeinoelämän onnistumiset, joita täällä siteerasitte, mutta ymmärrätte itsekkin, että tämä keskustelu kuulostaisi erilaiselta, jos olisitte lukeneet asiantuntijoiden lausuntoja tai otsikoita köyhyyden syvenemisestä ja työttömien ihmisten arjesta. Siksi Suomella on kaksi isoa ongelmaa: 1) hallitus, joka ei pääse edes itse itselleen asettamiinsa tavoitteisiin — se ei lisää luottamusta — ja 2) hallitus, joka on todella kaukana siitä arjesta, jota suomalaiset elävät, siitä arjesta, jossa tilillä ei ole rahaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

15.38 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hyvä hallitus, te olette epäonnistuneet. Ette te ole taittaneet velkaantumista, vaikka te näin sanoitte kautenne alussa. Te olette ottaneet velkaa historiallisen paljon, ja arvoisa pääministeri, tämän teidän ottamanne rahavelan lisäksi minua todella huolestuttaa se hyvinvointivelka, mitä tämä hallitus on omilla toimillaan ja omilla päätöksillään kasvattanut. Asunnottomuus on kasvanut, lapsiperheköyhyys on kasvanut, ruokajonot pitenevät, ja nyt seuraavaksi perheneuvolatkin ovat teidän saksienne välissä.

Arvoisa puhemies! Todella tässä pääministeri totesi, että ihmisten tileillä on rahaa, mutta täytyy todeta, pääministeri, että kyllä se ihmisiltä meille tuleva viesti on kovin erilainen. Tänäkin tuli viestiä, kuinka eivät enää ihmiset jaksa, kun siellä tilillä ei ole sitä rahaa. Arvoisa pääministeri, milloin on tavallisten ihmisten, milloin on vaikeassa asemassa olevien ihmisten vuoro?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Haatainen, olkaa hyvä.

15.39 **Tuula Haatainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä hallitus, te lupasitte satatuhatta uutta työpaikkaa vaalikauden aikana. Fakta on, että Tilastokeskuksen mukaan työttömyys on kasvanut vaalikauden aikana 100 000 ihmisellä ja työllisyys on heikentynyt lähes 80 000 ihmisellä. Eurostatin mukaan työllisyyskehitys on ollut EU:n heikointa ja Suomi on noussut EU:n korkeimman työttömyyden maaksi. [Sinuhe Wallinheimon välihuuto] Pitkäaikaistyöttömyys lähestyy jo 90-luvun laman lukuja, ja alle 30-vuotiaita työttömiä työnhakijoita on lähes 80 000 nuorta. Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys — me tiedämme — jättävät yhteiskuntaan ja ihmisiin todella pitkän jäljen. Hyvä hallitus, ei tätä voi kyllä onnistumiseksi sanoa. Arvoisa pääministeri, Evan tutkimuksen mukaan kaksi kolmasosaa suomalaista on havainnut, että keisarilla ei ole vaatteita. [Perussuomalaisten ryhmästä: Niinkö siellä lukee?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

15.40 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP:tä tuntuu vaivaavan vakava espanjantauti. Ymmärrän, että Lindtman ihannoii Espanjan sosialistipääministeriä ja näkee itsensä jo vastaavassa asemassa. [Vasemmalta: Ala-arvoista!] Espanjan taloudenhoidon ihannointi on vaarallista. Tämä nyt demareita vaivaava espanjantauti voisi olla kyllä tarpeen julistaa Suomessa yleisvaaralliseksi taudiksi.

Mutta kun asia on vakava ja Lindtman on nämä esityksensä vakavalla mielellä tehnyt: Toimet, joita Espanjassa on tehty, on tehty EU:n velkarahalla.

Mutta yksi on jäänyt pienemmälle huomiolle: Espanja myös tinkii rajusti puolustuksestaan, Naton yhdessä päättämistä määrärahoista. Sosialistipääministeri anoi joustavampaa kaavaa Natolta, ja kuulemma vähempi riittää. Tekisi mieli kysyä puheenjohtaja Lindtmannilta, haetteko te mallia myös puolustuspolitiikkaan Espanjalta, mutta kysyn valtiovarainministeri Purralta: [Puhemies koputtaa] miten te näette tämän Espanjan ihannonnin puolustus- ja talouspolitiikassa Suomen kannalta? [Timo Suhonen: Ala-arvoista! — Vasemmalta: Pohjakosketus!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. [Hälinää — Puhemies koputtaa] — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

15.41 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin puuttua valtiovarainministeri Purran kivan kuuloiseen tarinaan viime kauden yrittäjän eläkelakikatastrofista, joksi te sitä nimititte. [Ben Zyskowicz: Teidän ei kannata sitä muistella!] Nimitäin kun korjaan faktat, niin kiva tarina menee pilalle. Viime kaudella ei tehty mitään YEL-uudistusta, vaan eduskunta muutti neljää pykälää, joista kaksi oli hyvin teknisiä. Ja kun minulla on tässä tämä mietintö edessä, niin perussuomalaisten edustajat valiokunnissa tukivat jokaista pykälämuutosta. [Vasemmalta: Ohhoh!] He tukivat jokaista pykälämuutosta, koska niillä estettiin se katastrofi.

Yrittäjän eläkelaki ja yrittäjän eläke ovat perustuneet laskennalliseen työtuloon vuodesta 1970 lähtien, mutta kun Finanssivalvonta alkoi vaatimaan lain kirjaimellista noudattamista, tuli yrittäjille ongelmia ja jouduttiin rakentamaan tänne silta, mutta ei ehditty tehdä uudistusta, vaan yksimielisesti eduskunta hyväksyi tällöisen ponnin, että eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää yrittäjän eläke- ja sosiaaliturvajärjestelmän laajemat muutostarpeet ja että järjestelmän kehittämistä jatketaan. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa valtiovarainministeri, miksi teidän pitää olla taloudellinen totuuden kanssa? [Mikko Savola: Näin se taisi mennä! — Antti Kurvinen: Säästeliäästi totuutta käytetään!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

15.43 **Jenna Simula ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On äärimmäisen loistavaa, että keskusta näytti jälleen todelliset karvansa ja laulaa samaa virttä ystäviensä, vasemmistopuoluetovereiden, kanssa. Sen toivottavasti myös kansa näkee jälleen vuoden päästä, kun käydään vaaleja. Olkaa kerrankin rehtejä ja pitäkää se linjanne sinne vaalien alle asti.

Ryhmäpuheiden perusteella opposition välikysymyksessä kaavailema suunnanmuutos on jotain, [Hälinää — Puhemies koputtaa] mistä koko oppositio haaveilee yhdessä. [Pia Lohikoski: Mites teidän linja ennen vaaleja ja vaalien jälkeen?] Sama suunta siis, mutta minne? Vasemmalle, sekin on täysin selvää. Lisää veronkorotuksia, lisää velkaa, sekin on selvää.

Arvoisa puhemies! Kun te hallitusta nyt yritätte tällä kertaa ihan tosissanne kaataa, niin voisitteko kertoa ne teidän vaihtoehtonne ja niiden hintalapun? Mistä säästöt? Mitä veroja korotatte? Vai oliko tuo vihreiden lista teidän kaikkien yhteinen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hanna Holopainen, olkaa hyvä.

15.44 **Hanna Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Tynkkynen vihreiden ryhmäpuheenvuorossa osoitti, taloutta on todellakin mahdollista sopeuttaa vastuullisesti mutta ilman, että taakka kasataan pelkästään lapsiperheille, pienituloisille, opiskelijoille ja sairaille. Talouspolitiikka on arvovalintoja, ja vihreiden valinnat olisivat oikeudenmukaisempia ja kestävämpiä.

Hallitus on valitettavasti unohtanut myös sen, että ilmasto- ja luontopolitiikka kytkeytyy myös vahvasti talouden rakenteiden uudistamiseen ja Suomen kasvun ja kilpailukyvyyn vahvistamiseen. Hallituksella olisi ollut tässä hyvin aikaa osoittaa rohkeutta ja uudistaa näitä ympäristölle haitallisia ja tehottomia yritystykä, mutta tätä ei ole tehty. Sen sijaan on päädytty tekemään talkoot, joissa sitten pienituloiset kärsivät.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Täällä tuli puheeksi tämä vihreitten perustulomalli, ja edustaja Räsänen siitä kyseli. Nimenomaan vihreät ovat pitkään ajaneet perustuloa, joka vahvistaisi ihmisten kykyä vastaanottaa työtä. Hallituksen muutokset sosiaaliturvaan nimenomaan nyt estävät sitä, kun sieltä on nämä suojaosat poistettu. Olisikin erinomaista, [Puhemies koputtaa] että hallitus uskaltaisi tarttua perustulokokeiluun.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Andersson, varsågod.

15.45 **Otto Andersson r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Nordean eilen julkaisema talousennuste toteaa seuraavasti: ”Suomen talous on vihdoin kääntynyt laaja-alaiseen kasvuun yksityisessä kulutuksessa ja teollisuuden vetämänä. Lähi-idän kriisiin myötä nousseet energiahinnat ja korot kuitenkin hidastavat loppuvuoden talouskehitystä. Kasvu on tullut laaja-alaisesti yksityisestä kulutuksesta, teollisuudesta ja investoinneista.”

Talous on myös psykologiaa. Siksi Suomi tarvitsee nyt lisää tämäntyyppisiä positiivisia viestejä. Suomi tarvitsee tulevaisuudenuskkoa. Suomi tarvitsee kasvua, joka luo työpaikkoja ja uusia investointeja. Tämä ei tietenkään tarkoita sitä, etteikö yhteiskunnan ongelmiin pitäisi suhtautua vakavasti. Meidän pitää suhtautua nöyrästi työttömyyslukuihin. Mutta ehkä tässä salissa meidän kaikkien olisi hyvä välillä myös nähdä Suomen mahdollisuudet ja vahvuudet. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

15.46 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sanon nyt vähän eri tavalla. Suomi on ollut monella tapaa poikkeuksellisen onnistunut maa, ja suomalaisen yhteiskuntamallin menestys on perustunut vahvaan sosiaaliturvaan, progressiiviseen verotukseen ja siihen, että myös rikkaat tietävät saavansa paljon jotain enemmän kuin ylimääräisiä euroja: turvallisen maan, sellaisen, jossa ei tarvitse asua piikkilanka-aitojen takana ja jossa lapset voivat mennä itse kouluun; maan, jossa jopa asunnottomuutta onnistuttiin laskemaan yli vuosikymmenen ajan ennen teitä. Te päätitte, että tämä malli ei ole säilyttämisen arvoinen. [Ben Zyskowiec: Höpö höpö!] Teidän talouspolitiikkanne on vienyt Suomea kauemmas juuri niistä elementeistä, jotka ovat tehneet Suomesta niin onnistuneen maan. [Ben Zyskowiec: Eikö Suomi ole enää tuollainen maa?]

Haluan kysyä, pääministeri: ovatko rikkaiden veroalet ja suuryritysten lahjominen tämän arvoista? [Ben Zyskowiec: Nytkö meillä asutaan piikkilankojen takana?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Östman, olkaa hyvä.

15.47 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhteisöveron kilpailukyky vaikuttaa siihen, minne yritykset investoivat, rakentavat uusia tuotantolaitoksia ja palkkaavat työntekijöitä. Yritykset siis luovat työpaikkoja — työpaikkoja sekä tavallisille että epätavallisille ihmisille. Jos veronkevennys perutaan, niin kuin oppositio esittää, Suomi muuttuu suhteellisesti vähemmän houkuttelevammaksi investointikohteeksi aikana, jolloin kilpailu pääomista on kovaa.

Hallituksen tavoitteena on, että yhteisöveron laskeminen palautuu investointien, työpaikkojen ja talouskasvun kautta. Kysymys on siis siitä, halutaanko Suomeen enemmän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

kasvua ja pääomia vai eikö haluta. KD:n mielestä tarvitsemme politiikkaa, joka kannustaa yrityksiä kasvamaan, investoimaan ja työllistämään tavallisia ja epätavallisia suomalaisia. Toivoisin, että tämä olisi koko eduskunnan — siis kaikkien täällä salissa olevien — tavoite.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Malm, olkaa hyvä.

15.49 **Niina Malm sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, pääministeri Orpo, kun te tuossa oman puheenne lopussa sanoitte, että toivotaan toivotaan, niin tässä on nyt toivottu kolme vuotta ja lopputulos on aika kylmäävä.

Kun taas te, valtiovarainministeri Purra, totesitte, että hallitus ei muuta linjaa, niin tarkoittaako se todella sitä, että lisää köyhiltä leikataan ja lisää rikkaille tullaan antamaan? Tähän me nyt olemme kolme vuotta tässä katsoneet ja toivoneet parempaa, mutta sitä parempaa ei ole tullut.

Hallitus piti oman riihensä, joka meni täysin näpertelyksi. Sieltä tuli ulos pieniä kasvutoimia, mutta se, mikä sieltä oikeastaan tuli ulos aika näyttävästi, oli kyllä kaikkien aikojen vaalibudjetti. Ja sitten kun täällä toisella puolella sanotaan, että vaalipuheita on ilmassa, niin täytyy sanoa, että tämä riihi oli kaikkien aikojen vaalibudjetti, varsinkin kun hallitus itse — tässä elämässä, tässä todellisuudessa — ei ole pystynyt niihin omiin tavoitteisiinsa yltämään: ei ole taitettu velkaantumista, ei ole päästy niihin omiin työllisyystavoitteisiin, ja kaiken lisäksi ne kasvutoimet ovat minimaalisia. [Puhemies koputtaa]

Kyllä minä penkistäni pidän kiinni, jos tämä maa lähtee nousuun, mutta kyllä ne merkit [Puhemies koputtaa] ovat vielä niin pieniä, että vähän surettaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Zyskiewicz, olkaa hyvä.

15.50 **Ben Zyskiewicz kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Puheenjohtaja Lindtman sanoi SDP:n puoluevaltuustossa 25.4., kun hän halusi peruuttaa yhteisöveroalennuksia ja käyttää tämän summan, jota hän kutsui lähes miljardiksi, parempiin tarkoituksiin: ”Kuinka paljon sillä olisi voitu lyhentää hoitojonoja? Kuinka paljon sillä olisi voitu vahvistaa julkista perusterveydenhuoltoa? Kuinka paljon sillä olisi voitu tukea työllisyyttä palauttamalla suojaosat?” — Kaikki hyviä tarkoituksia. — Kuitenkin A-studiossa 29.4. samainen Lindtman kertoi, mihin SDP käyttäisi tämän vajaan miljardin: ”Kyllä me tulemme esittämään sen rahan käyttöä julkisen talouden vahvistamiseksi ja viisaammin yritysten kannalta.” [Antti Lindtman: Kyllä!] Ei puhettakaan hoitojonojen lyhentämisestä, julkisen perusterveydenhuollon vahvistamisesta tai työllisyyden parantamisesta.

Edustaja Lindtman, miten te voitte käyttää saman summan yhtäältä näihin tärkeisiin [Puhemies koputtaa] menokohteisiin ja toisaalta julkistalouden vahvistamiseen? [Oikealta: Helposti!] Tämä vastaus kiinnostaa meitä kaikkia yli puoluerajojen, koska me kaikki haluaisimme [Puhemies koputtaa] tehdä tämän saman tempun.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

15.51 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskiewicz, jo pelkästään tälle vuodelle esitetystä vaihtoehdosta olemme osoittaneet [Jani Mäkelän välihuuto] ilman mitään yhteisöveromuutoksia, miten on mahdollista panostaa hoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

totakuuseen, panostaa perusterveydenhuollon vahvistamiseen, panostaa vaikka niihin työtömyysturvan suojaosiin ja samalla vähentää valtionvelkaa puoli miljardia euroa. Mitä tulee seuraavaan vuoteen, niin on täysin selvää, että te kokoomuksessa itsekkin olitte valmiina tosiasiallisesti luopumaan tästä yhteisöveron kevennyksestä. Kun te itsekkin olitte siitä tosiasiallisesti valmiina luopumaan — vai kiistättekö sen, kiistättekö sen? — niin miten meidän pitäisi sitten uskoa, että sillä on näitä kasvuvaihteluita, mitä asiantuntijatkin kritisoivat.

Arvoisa puhemies! Vielä palaan teihin, pääministeri: Kun maassa on 100 000 työttömää enemmän verrattuna siihen, kun te aloititte, kymmeniätuhansia työllisiä vähemmän kuin silloin, kun te aloititte, niin miten te näillä luvuilla voitte pitää työllisyystilannetta hyvänä? Tiedättekö yhtään, [Puhemies koputtaa] missä arjessa tällä hetkellä suomalaiset elävät tämän teidän saldonne jälkeen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Savola, olkaa hyvä.

15.53 **Mikko Savola kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hyvä hallitus, moni äänesti teitä kolme vuotta sitten luottaen lupauksiinne, luottaen parempiin työllisyyslupauksiin, luottaen parempaan energiapolitiikkaan, luottaen maatalouden suunnanmuutokseen. Pääministeri Orpo, te sanoitte, että olette tehneet nyt kaiken, mikä on omissa käsissä, ja kyllä sanon, että tuolla maakunnan ihmisillä näistä puheista huoli herää. Siellä on paljon yrityksiä, joiden sukupolvenvaihdokset eivät etene, rahoitusta ei pankista tule. Siellä on paljon ihmisiä, jotka ovat lomautettuina tai työttöminä. Valtion tuottamia palveluita on tällä vaalikaudella keskitetty ennätysmäärä. Viimeisimpänä ajokorttipalveluita ollaan keskittämässä maakunnassa, ja perussuomalainen ministeri on sanonut, ettei aio tälle tehdä mitään. Kasvu ja elinvoima ovat nimenomaan maakunnissa, ja keskustasta näkee ja tuntee koko Suomen tarpeet tältä osin. Tarvitaan rahoitusta, vipuvartta sinne maakuntaan, ai-toja energiaratkaisuja ja panostuksia alkutuotantoon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

15.54 **Sanna Antikainen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Edustaja Malm puheensa perusteella vastustaa rajamaakuntien tukea, esimerkiksi näytätte vastustavan Karjalan radan panostuksia. [Niina Malm pyytää vastauspuheenvuoroa]

Mitä tulee yleensä SDP:n vaihtoehtoon, niin se nojaa yhteen asiaan, ja sehän on tietenkin Espanjan sosialismi. Koko demareiden johdon ylistämä Espanjan vaihtoehto tarkoittaisi EU:n elpymisvarojen eli suomalaisten veronmaksajien rahojen väärinkäytöstä, venäläisen kaasun ostoa ja sen tuplaamista, puolustusmenoista luistamista, rajoittamatonta maahanmuuttoa ja tietenkin pääministerin lähipiirin korruptiota, jonka kilpimieheksi tässä puheenjohtaja Antti Lindtman muuten jo ryhtyi. Eipä ihme, ettei puheenjohtaja Lindtman halua valtiovarainministeri Riikka Purran kanssa kahdenkeskiseen talouskeskusteluun, [Vastauspuheenvuoropyyntöjä] kun linja on tämä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hamari, olkaa hyvä. [Hälinää — Antti Lindtman: Hei! Puhemies!] — Edustaja Hamarilla on puheenvuoro!

15.55 **Lotta Hamari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aikamoista puhetta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Hallituksen kuuluu asettaa itselleen tavoitteita, se on hyvä näin, ja niitä on asetettu, mutta on myös niin, että nyt nämä kaikki keskeiset tavoitteet eivät tällä hallituskaudella todellakaan toteudu. Te lupasitte sen 100 000 uutta työpaikkaa, nyt ollaan saman verran miinuksella, ja velkasuhdekaan ei vakaudu, vaikka se oli oikeastaan yksi kokoomuksen suurimpia vaalipuheita, millä vaalit sitten aikanaan voitettiin. Ja aloittaessaan hallituskautensa Orpo myös sanoi, että keneltäkään ei tulla vaatimaan kohtuuttomia. Lopputuloksesta olen todellakin eri mieltä. Nyt näemme, että kaikki, joka ikinen näistä lupauksista tai tavoitteista, mitkä olette itsellenne asettaneet, tullaan pettämään ja ne jäävät toteutumatta.

Talouden tilanne on toki hankala, kyllä, mutta olette tehneet melkoisia arvovalintoja, joita kutsutte kylläkin vaikeiksi, mutta ne ovat kuitenkin teidän valintojanne, ja vastuullisempia vaihtoehtoja olisi ollut tarjolla. Me olemme kolme vuotta niitä yrittäneet täällä teille esittää esimerkiksi vaihtoehtobudjeteissamme, joten kysynkin: olisiko aika tehdä johtopäätöksiä, pääministeri Orpo?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen, olkaa hyvä.

15.57 **Petri Honkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllähän nämä hallituksen puheet, ennen kaikkea nyt pääministerin puheet, osoittavat, että hallituksella on pussi tyhjä. Rahapussi on tyhjä, ideapussi on tyhjä, ja myöskin se säkki, missä on toimintakykyä, on täysin työpötyhjä. [Juho Eerola: Teillä on paperi tyhjä!] Nimittäin nämä toimenpiteet, monet hyvätkin toimenpiteet — kiitos niistä, joista tässä kehysriihessä päätitte — tulevat aivan liian myöhään. Te olette määrätietoisesti kieltäytyneet tunnustamasta tätä toimintaympäristöä, missä ollaan, ja sen takia ne toimet ovat jääneet tekemättä.

Yksi esimerkki: Nyt kehysriihessä päätitte tehdä asuntomarkkinoille tiettyjä toimenpiteitä, mutta ne kohdistuvat ennen kaikkea sijoitusasunnon omistajille, kun meidän mielestämme pitäisi tukea omistusasumista, siis kodin omistamista. Olen todella yllättynyt, että kokoomus ei halua kodin omistamista tukea. Sen sijaan sijoitusasunnon omistajille kohdistetaan toimenpiteitä. [Jenna Simula: Joidenkin koteja nekin on!] Sinänsä hyvä, että nyt edes toimitte, kun näitä on kolme vuotta odotettu. [Puhemies koputtaa] Miksi aloititte näin myöhään toimimaan asuntomarkkinoiden elvyttämisen osalta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

15.58 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alkaa tämä pikkuhiljaa jo kyllästyttää, nimittäin tämä hallituksen vastuun väistely. Te vuoroin syytätte edellistä hallitusta ja sitten vuoroin sysäätte vastuuta tulevalle hallitukselle. Jopa syytätte opposition puheita tästä talouden sakkaamisesta ennemmin kuin katsoisitte peiliin ja myöntäisitte, että ei tämä teidän talouspolitiikkanne ole tainnut mennä ihan putkeen. Mutta tulokset kuitenkin puhuvat puolestaan.

Pääministeri Orpo, te kyllästyttävän usein toistatte myös tätä perätöntä tarinaa siitä, että vaihtoehtoja ei olisi ollut tai niitä ei olisi esitetty. Tiedätte aivan hyvin, että vaihtoehtoja on esitetty, ja myös teillä olisi ollut vaihtoehto toimia toisin. Talouspolitiikka on mitä suurimmassa määrin arvovalintoja, ja te olette valinneet tehdä päätöksiä, joilla lapsiperkehöyhyyttä on lisätty, joilla asunnottomuus on käännetty kasvuun, joilla fossiilisten tuontipolttoaineiden veroja on alennettu mutta ympäristökriisien ratkaiseminen on sivuutettu. Te olette valinneet päätökset, joilla talouden sopeutusten taakka on kasattu nuorille, lapsille,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

[Puhemies koputtaa] köyhille ja sairaille, ja me hyvin pärjäävät aikuiset olemme päässeet vähällä tai meidän elämäämme on jopa helpotettu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho, olkaa hyvä.

15.59 **Johannes Yrttiaho vas** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Vuoden alussa tuli voimaan irtisanomisista helpottanut työsopimuslain muutos, potkulaki. Uusin EK:n hallitukselta tilaama heikennys on perusteettomien määräaikaisten työsuhteiden laillistaminen. Siis lisää potkuja ja lisää pätkätöitä, se on hallituksen linja. Työvoiman tarjonnan lisääminen työsuhdeturvaa heikentämällä ja sosiaaliturvaa leikkaamalla, siis enemmän ihmisiä työmarkkinoille. Mutta työvoiman tarjonta ei luo sille kysyntää, kuten tunnutte uskovat, ja niinpä Suomen työttömyys on Euroopan pahin.

Miksi työtä ei ole? Koska liian helppoon voittoon tottunut kapitalisti ei työllistä, ei investoi, laajenna, kehitä tuotantoa. Sen laiskan kapitalistin kannustimia nostaa yhtiöistä voittoja ulos pitäisi nyt leikata: listaamattomien yhtiöiden osinkoveroedut pois, yhteisöveron miljardialen peruutus.

Siis kuka jäi nukkumaan, on kysymys. [Miko Bergbom: Kommunisti!] Onko se oikein, että suomalainen kapitalisti makaa joutilaana esimerkiksi Aurinkorannikolla, kun muut he räyvät joka aamu työhön ja työnhakuun?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Razmyar.

16.00 **Nasima Razmyar sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, mitä me täällä oppositiossa haluamme, on se, että Suomi pärjää, mutta valitettavasti, arvoisa pääministeri, te olette epäonnistuneet jokaisella mittarilla ja jokaisessa tavoitteessa, jonka olette itsellenne asettaneet, niin velkaantumisessa, kasvussa kuin työllisyydessä. Kyllä näyttää olevan Espanja aika kova sana teille, mutta täällä omiin päätöksiin, omiin epäonnistumisiin löysitte vastauksen jopa Venezuelasta saakka.

Arvoisa pääministeri, on varmasti hyvin helppoa katsoa sinne kauas, kun lähelle ei ole helppoa katsoa. Te olette epäonnistuneet siinä, miten kotimarkkinat uskaltavat tällä hetkellä kuluttaa. On totta, että ne, joilla ei ole varaa, eivät pysty kuluttamaan, ja ne, joilla olisi varaa, eivät uskalla kuluttaa. Suomi tarvitsee ja suomalaiset tarvitsevat luottamusta, ja luottamusta palautetaan vain ja ainoastaan tekojen kautta, ja todella me toivomme, että teillä olisi edes se pieni hetki mahdollisuutta katsoa myöskin peiliin. [Jenna Simula: Tuleeko espanjalaisia tekoja?]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kauma.

16.02 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Elämme todella haastavia aikoja, ja suurin syy siihen on se, että naapurissamme käydään jo viidettä vuotta todella raakaa sotaa. Ymmärtäisin hyvin tämän opposition välikysymyksen, jos heillä olisi vaihtoehtoja, [Vasemmalta: On vaihtoehtoja!] mutta erityisesti ihmettelen tätä SDP:n politiikkaa. [Jenna Simula: On vihreitä ja espanjalaisia vaihtoehtoja!] Jos teillä, edustajat Tuppurainen ja Lindtman, olisi jokin vaihtoehto, niin se olisi uskottavampi, mutta välillä te vaaditte lisäsopeutuksia jopa 1,4 miljardin euron edestä, ja välillä te tuomitsette ne. Linjanne on erilainen riippuen siitä, keneltä kysyy, ja lisäksi aamulla kanta on erilainen kuin illalla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Edustaja Lindtman, eniten minua hämmästyttää, että ottaisitte mallia Espanjasta, joka on käyttänyt 10 miljardia euroa EU:n elpymispaketin rahoja, [Jenna Simula: Espanja-ystävyyssryhmä nousi!] muun muassa valtion sosiaalimenoihin. Maassa on valtaisa harmaa talous, ja todella surkeissa oloissa elävät maahanmuuttajat tekevät alipalkattua työtä, muun muassa vihannes- ja hedelmäviljelmillä. Tämäkö todella vastaa [Puhemies koputtaa] SDP:n arvoja työmarkkinapolitiikassa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindtman.

16.03 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Antikaiselle: Kun puheenjohtaja Purra taannoin kehui Kreikan julkisen talouden käännettä positiivisesti, niin tarkoittaako se nyt sitä, että puheenjohtaja Purra on ryhtynyt Kreikan oikeistohallitusta ravistelevan maataloustukien väärinkäytön skandaalin kilpinaiseksi? Ei minusta.

Edustaja Heinoselle ja Kaumalle ja muille: Olen viitannut siis työmarkkinoiden työntekijöiden suojaa koskeviin uudistuksiin erityisesti määräaikaisten työsopimusten osalta, jotka ovat kiistatta lisänneet työllisyyttä siellä. Suomessahan mennään toiseen suuntaan. En ole puhunut turvallisuudesta, mutta sen sijaan viime vuonna puheenjohtaja Orpo tavatesaan Espanjan pääministeri Sánchezin ylisti maiden välistä ystävyyttä ja peräänkuulutti yhteisiä turvallisuusintressejä ja päätti vielä siihen, että hyvä Pedro, haluan kiittää sinua vierailusta, ennen kaikkea ystävyydestä ja seuraavalla kerralla menemme saunaan. Tämänkään jälkeen en pidä pääministeri Orpoa [Puhemies koputtaa] vastuullisena kaikesta siitä, mitä Espanjassa tapahtuu. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

16.04 **Pääministeri Petteri Orpo:** Taitaa olla hieman hätä päällä, kun haetaan kaikenlaisia selityksiä. [Välihuutoja vasemmalta]

Pääministeri Sánchez tuli vierailemaan, ja keskustelimme nimenomaan Suomen turvallisuustilanteesta, Euroopan puolustuksen vahvistamisesta. Hän sai hyvän kuvan siitä, miten Suomen itäraja on meidän yhteinen rajamme, ja kiitin häntä siitä näkemyksestä. [Vasemmalta: Hyvä, juuri näin!] Minulla ei ollut silloin mitään moitteen sijaan, kun me puhuttiin tästä asiasta. Olisiko pitänyt olla? No, ei. [Vasemmalta: Ei!]

Sitten on aivan eri asia se, miten muuten maan asioita hoidetaan. Minusta teidän kannattaa nyt kantaa oma vastuu omista puheistanne eikä kannata sotkea muita ihmisiä siihen. [Pia Viitanen: Samalla tavalla!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lintilä.

16.05 **Mika Lintilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri taisi jossain vaiheessa mainita, että pitää katsoa tulostaulua, mutta oikeastaan se tulostauluhan oli syy siihen, että tämä välikysymys tuli. Eli sehän kertoo tällä hetkellä sen, että yksikään hallituksen taloustavoitteista ei tule toteutumaan. Se, että nyt on myönteisiä uutisia, on erittäin hyvä asia. Huonompi asia siinä on se, että se on valitettavan harvoilla hartioilla. Tämähän ilmenee oikeastaan kaikkien ennustelaitosten plus VM:n ennusteissa. Kukaanhan ei lupaa reilua nousua, vaan ollaan hyvin varovaisia vielä tässä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Sitten tässä on tullut esille tämä IMF:n suositus. Muun muassa valtiovarainministeri viittasi IMF:n suosituksiin. Hehän suosittivat 0,5 prosentin sopeuttamista bruttokansantuotteesta aloittaen syksyllä, nimenomaan, että aloittaen syksyllä. Nyt kun pääministeri sanoi, että kaikki on tehty, kaikki on tehty, ja voi olla, että hallitus ei kaadu tähän äänestykseen — voi toki kaatua — mutta sen takia, että teistä ei tulisi vain välikauden hallitus, niin ehkä olisi syytä nyt ruveta pohtimaan sitä, [Puhemies koputtaa] mitä viimeisen vuoden aikana voitaisiin tehdä sen eteen, [Puhemies: Aika!] että oltaisiin yhtenäisellä pelikentällä vuoden päästä, kun seuraava hallitus — kuka se onkaan — tekee omaa ohjelmaansa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vähämäki.

16.07 **Ville Vähämäki ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, kunnioitettu puhemies! Tässä edustaja Lintilä äsken totesi, että kukaan ei lupaa nousua. No, minä ehkä ohkasesti lupaan, sillä totean, että Suomen talous on pitkästä ajasta nousussa. Teollisuustuotanto on noussut vahvasti jo vuoden 2008 huipun tasolle. Kauppa- ja palvelualalla on vahvaa kasvua. Kotitalouksien säästämisaste on ollut huipussaan, ja se johtaa siihen, että kulutuskysyntä on kohentumassa ja kohenee. Ennen kaikkea talouskasvu näyttää laaja-alaisemmalta, eli useampi talouden osa-alue kasvaa yhtä aikaa.

Suomen taloudessa on siis käynnistymässä käänne. Mitä täytyy tehdä? Lisää investointeja, luottamusta talouteen, vientivetoista kasvua ja ennen kaikkea työtä ja työtunteja sinne pääomalle, mikä meillä on jo olemassa. Toteaisin näin, että tässä vaikeassa suhdannetilanteessa, niin hallitus on onnistunut loistavasti.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kumpula-Natri.

16.08 **Miapetra Kumpula-Natri sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on katsottu hallituksen kolmen vuoden saavutuksia, ja moni on sitä mieltä, että ei ole aikaa jatkaa, koska kasvu on olematonta, velkaperintö tulee olemaan massiivinen ja työllisyys, työttömyys, molemmat, hirveällä tasolla. Luulen, että pääministeriltä pääsi lipsahdus, kun sanoitte, että työllisyys on hyvällä tasolla. Se on 2,5 prosenttia alemmalla tasolla kuin silloin, kun aloititte.

Mutta kasvu: Me iloitsemme jokaisesta kasvun promillestakin. Suomessa teidän vallan-aikananne kasvu on ollut 0,6 prosenttia, Tanskassa — jota johtaa eräs Antti Lindtmanin kaveri — Mette Frederiksenin aikana, on kasvu ollut 8,8 prosenttia. Tästä on meillä iso huoli. Mikäs on Tanskan yhteisövero? 22 prosenttia. Mikäs meillä? 20, ja te ajattelette laskea sen 18 prosenttiin, hukata miljardin. Älkää ryöstäkö kassaa tyhmiin asioihin ja keskittykää kasvua luoviin tekoihin, jolloin velkaperintömme ei olisi aivan yhtä hirveä kuin mitä tämä hallitus on jättämässä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vestman.

16.09 **Heikki Vestman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP on siis löytänyt talousviisauden nyt sieltä Espanjasta, ja kerrataan vielä kerran, mitä se Espanjan linja on. Se on mässäilyä EU:n velkapaketin 80 miljardin euron suorilla tuilla, joita Espanja käyttää vieläpä miljarditolkulla laittomasti, ja näitä miljardejahan maksaa siis suomalainen veronmaksaja, kiitos Marinin hallituksen, joka kävi kuittaamassa Brysselin yössä täl-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

laisen paketin. Äänestin vastaan. Se on massiiviset varjotyömarkkinat, joissa pimeillä työpaikoilla riistetään maahanmuuttajia. Se on kyvyttömyyttä tehdä maalle edes budjettia. Mutta, puhemies, silti, näin kelvottomasta politiikasta huolimatta, Espanjan sosialisteilla on jotain, mikä SDP:ltä puuttuu — edes jokin linja.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tuppurainen.

16.10 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä SDP totisesti mieluummin puhuisi Suomen asioista ja suomalaisten kasvavasta työttömyydestä ja kasvavista hoitajajonoista, mutta on kyllä aivan pakko nyt hoitaa tämä hallituspuolueiden espanjantauti. Nimittäin näyttää todella siltä, että Espanjan Pedro Sánchez on ihan selvästi hallituspuolueiden salarakas. Kuten edellä kuultiin, pääministeri Orpo Sánchezin vierailun aikana riemuitsi niin, että vielä kovin toivoi pääsevänsä Sánchezin kanssa saunaan.

Mutta on vielä eräs toinen, joka on oikein painavalla puumerkillä antanut hyväksyntänsä Espanjan politiikalle, ja se olette te, valtiovarainministeri Purra. Te olette Suomen puolesta viimeksi tammikuussa Euroopan unionin ministerineuvostossa antanut hyväksyntänne Espanjan elpymissuunnitelmalle. Euro eurolta te olette Suomen puolesta antanut sille hyväksynnän, että Espanjan elpymissuunnitelma voi edetä. Kyllä on todella niin, että tämä puhe tästä Espanjasta taitaakin olla hallituksen puhetta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tynkkynen.

16.11 **Oras Tynkkynen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Huomattavan moni sekä hallitus- että oppositiopuolueista näyttää tänään haluavan puhua täällä Espanjasta, mutta jos sopii, niin hetkeksi puhuisin välillä myös Suomesta. Palaisin pääministeri Orpon alkupuheenvuoroon, kun hän totesi hallituksen tavoitteena olevan rakentaa Suomesta puhtaan siirtymän suurvalta. Sehän on siis tavoite, jonka käsittääkseni valtaosa eduskuntapuolueista jakaa, ainakin vihreät pääministerin tavoin. Elinkeinoelämän keskusliiton ylläpitämän dataikkunan mukaan meillä on erilaisia vihreän siirtymän teollisia investointeja vireillä Suomeen yli 300 miljardin euron edestä, ja se on tämän kokoisessa kansantaloudessa aivan valtava mahdollisuus, itse asiassa mahdollisesti suurin potentiaali, mikä meillä näköpiirissä on.

Tämä vetoamus ei ole pelkästään nykyisille hallituspuolueille vaan itse asiassa kaikille eduskuntapuolueille, kuka nyt sitten seuraavassa hallituksessa istuukaan. Ehdottaisin, että mitä jos seuraava hallitus aloittaisi työnsä isolla vihreän siirtymän teollisten investointien paketilla, jossa jatkettaisiin sitä luvituksen helpottamista, mitä tämä hallitus on tehnyt, ja käännettäisiin vielä viimeisetkin kivet, että saataisiin nämä investoinnit kotiutettua.

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Purra. [Riikka Purra: Arvoisa rouva puhemies, saanko pidemmän puheenvuoron, vai yksi vastaus?] — Kolme minuuttia. [Riikka Purra: Selvä, kiitoksia.]

16.12 **Valtiovarainministeri Riikka Purra:** Ensin edustaja Tuppuraiselle: Siis väitittekö te tuossa juuri äsken, että Ecofin-neuvosto eli talous- ja rahoitusasioiden, valtiovarainministerien neuvosto hyväksyy Espanjan väärinkäytökset elpymisrahojen suhteen? Niinkö te väititte? Teidän kannattaa perehtyä siihen, mitä näissä neuvostossa hyväksyttävissä asia-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

kirjoissa sanotaan. Niissä maa kertoo, mihin aikoo käyttää rahaa, minkälaisia uudistuksia aikoo tehdä. Niissä Espanja ei kerro, että mepä aiomme käyttää näitä rahoja eläkkeiden maksuun, kuten sitten tapahtui. Ymmärrän, että tämä Espanja-tilanne teitä kovasti häiritsee, mutta jotakin tolkkua sentään näihin väitteisiin.

Arvoisa puhemies! Täällä viikon sisään jo useampaan kertaan olen joutunut kertomaan, mitä tarkoittaa se nettosopeutus, johon edustaja Koskela jälleen viittasi. Eli se tarkoittaa sitä, kun me teemme säästöjä esimerkiksi pysyviin käyttötalousmenoihin, se on se meidän sopeutusten määrä siellä leikkauspuolella. Vastaavasti veronkiristysten puolella on sitten verotoimia. Mutta samaan aikaan, kun me lisäämme vaikka rahoitusta sinne puolustukseen, turvallisuuteen, Ukrainaan, hyvinvointialueille, valtionlainan korkomenoihin, niin sehän tuo sitten sieltä toisesta suunnasta, joten se nettosopeutus, joka lasketaan näiden erotuksena, luonnollisesti vähenee. Tässä ei ole kyse mistään sen ihmeellisemmästä asiasta. Mikäli te vastustatte joitain näitä meidän menolisäyksiä näihin mainitsemiini asioihin, niin kertokaa toki.

Edustaja Lohi, siis kuka sen huonon YEL-uudistuksen tänne toi? Eikö se ollut teidän hallituksenne? Oli. [Markus Lohen välihuuto] Menikö oikein ja hyvin? Ei mennyt. Oletteko tekin tällä kaudella vaatinut, että tätä teidän tekemäänne YEL-uudistusta korjataan? [Markus Lohi: Ei sitä, vaan YEL-lakia!] Olette. Toiko tämä hallitus sen korjauksen tänne? Toi. Oletteko te tyytyväinen? Ilmeisesti ette, mutta siinä teille totuutta.

Edustaja Malm kysyi, jatkuvatko nämä sopeutustoimet. Kyllä, teidänkin puolueenne on sitoutunut siihen, että noin kymmenen miljardia euroa ensi kaudella tarvitaan sopeutusta. En myöskään ymmärtänyt, miten meidän riihipaketti saattoi olla samaan aikaan sekä näpertelyä että myös vaalibudjetti. [Antti Lindtman: Nimenomaan siksi!] — Kiitos, puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ovaska.

16.15 **Jouni Ovaska kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tätä on kyllä mielenkiintoista seurata, ja varmaan vielä mielenkiintoisempaa tuolla kotikatsomoissa, kun avataan kanavat ja täällä puhutaan vain Espanjasta. Mutta se kertoo erityisesti siitä, että kun ei ole puolueilla esittää vaihtoehtoja, niin silloin puhutaan Espanjasta. Ei kokoomuksellakaan ollut esittää vaihtoehtoja, kun katselin kokoomuksen puoluevaltuustoa.

Pääministeri Orpo, te olette monesti sanonut, että olisi aina vain huonompi ja huonompi vaihtoehto, että aina olisi tälle hallitukselle huonompi vaihtoehto. Mutta jos katsoo näitä tuloksia, joita nyt on seurattu, tätä tulostaulua, niin kuinka paljon huonommaksi se tästä voi enää mennä? Suomalaiset sanoivat vuosi sitten, että mennään oikeaan suuntaan, ja nyt enää 14 prosenttia katsoo, että mentäisiin oikeaan suuntaan, tai kokoomuslaisista nyt enää 33 prosenttia katsoo, että Suomi menee oikeaan suuntaan, kun viime vuonna se oli 62 prosenttia. Mistä tämä johtuu? Miten te selitätte suomalaisille tai erityisesti kokoomuslaisille sitä, että hallitus on näin epäonnistunut?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohikoski.

16.16 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työttömyys, köyhyys ja asunnottomuus ovat lisääntyneet tällä hallituskaudella. Te lupasitte tuoda Suomeen kestäväää kasvua ja parantaa elintasoja. Te lupasitte parantaa työllisyyttä 100 000 uu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

della työllisellä. Mutta miten on mennyt? Hallituksen leikkauspolitiikka on syventänyt ja pitkittänyt matalasuhdannetta erityisesti siksi, että te olette leikanneet kaikista pienituloisimpien toimeentuloa ja te olette kylväneet epävarmuutta kansalaisiin. Te olette leikanneet erityisesti nuorilta, te olette leikanneet myös koulutuksesta. Te olette varastaneet nuorten tulevaisuususkon, ja sitten te kehtaatte syyttää oppositiota negatiivisuuden viljelemisestä. Eikö teitä yhtään hävetä, että nimenomaan nuorten tulevaisuusko on kadonnut teidän vallassaolonne aikana teidän toimienne johdosta? Miten te itse nyt suhtaudutte siihen, kun nuoret, tämän kevään ylioppilaat ja ammatillisesta koulutuksesta valmistuvat, [Puhemies koputtaa] katsovat tulevaisuuteen? Mitä heillä on edessä? Mitä te lupaatte heille?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiuru, Pauli.

16.18 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aamun uutisia lukiessa havaitsin, että tässä välikysymyksenkeskustelussa vastaus tulee ennen istunnon alkua. Siteeraan hieman näitä pääkohtia: Suomen taloudessa näkyy alkuvuonna selviä elpymisen merkkejä. Teollisuuden, rakentamisen ja palveluiden liikevaihdot ovat kasvaneet. Teollisuustuotanto nousi korkeimmalle tasolle sitten vuoden 2008. Kotitalouksien kulu- tus on lähtenyt kasvuun. Vähittäiskauppa kasvaa ensimmäistä kertaa neljään vuoteen. Teollisuuden uudet tilaukset ovat lisääntyneet alkuvuonna, ja rakennuslupien määrä on kasvussa. Ja jos nämä epävakaudet maailmalla, Lähi-idän tilanne, Iran ja näin pois päin, rauhoittuvat, niin Suomen talouskasvulla voi olla ennustettua vahvempi tulevaisuus.

Nyt kannattaa olla luottavainen tulevaisuuden suhteen. Nämä muutokset voivat lähteä vetämään hyvinkin nopeasti myös työllisyyslukuihin.

Ja mitä tulee Espanjaan, niin vertailukohtana se on erittäin heikko, kun ottaa huomioon, minkälaisissa olosuhteissa siellä tomaattiviljelmillä tehdään töitä 3—5 euron hinnalla ilman mitään sosiaaliturvaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaarisalo.

16.19 **Riitta Kaarisalo sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on kyllä todettava, että hyvin poikkeuksellisia ovat hallituksen ja hallituspuolueen edustajien puheenvuorot ja käytös ja kovia ovat syytökset oppositiota kohtaan. Aivan kuten te kuvittelisitte, että tulostenne peittämiseksi hyökkäys on paras puolustus. Pääministeri Orpo, kyllä tosiaasia on se, että te vastaatte päätöksistänne ja niiden tuloksista ja tulevat hallitukset sitten omistaan.

Talous ja työllisyys jäävät jäljiltänne järkyttävään kuntoon, ja ilman talouskasvun ihmettä me olemme todella syvässä suossa. Pääministeri, oman julkisen talouden suunnitelmanne viesti on karu, ja merkittävin sopeutustarve siirtyy nyt tulevalle hallitukselle. Kaiken tämän keskellä te romutatte valtion tulopohjaa, eikä yksikään, ainakaan julkisesti annettu lupaus toteudu. Pääministeri, millä perusteella väitätte politiikkaanne onnistuneeksi?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Juvonen.

16.20 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oppositio on maininnut hyvinvointivielan ja hoitojonojen kasvun. Suomen hallitukselle on tärkeää, että suomalaisista pidetään huolta ja ihmiset saavat hoitoa. Kun te puhutte, hyvä oppositio, hy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

vinvointivelasta, niin tekee mieli kysyä: näettekö, että aliarvioitte suomalaisten hoidon tarpeen ja hoitojonojen kasvun viime kaudella sote-uudistusta tehdessänne? Te ette nimittäin antaneet sotelle riittävästi rahaa, ja rahaahan siellä tarvitaan, mutta myös hyviä hoitajia.

Tämä hallitus kohdistaa hyvinvointialueille neljä miljardia euroa, joilla pidetään huolta suomalaisista, eli me korjaamme teidän jälkiänne. On myös hienoa, että hallitus antaa mahdollisuuden alijäämien kattamiseen hyvinvointialueille. Kysyisin hallitukselta: miten näette hyvinvointialueiden tilanteen? Finanssikriisi, koronavirus, Venäjän sota Ukrainassa, Trumpin poukkoileva tullipolitiikka, Iranin kriisi — ne ovat niitä syitä, mitkä vaikuttavat myös Suomen tilanteeseen. Toivotaan, että sota pian loppuu. Saamme aikaan sitten vientä, työpaikkoja, kasvua ja luottamusta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi.

16.22 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Halusin vain edellisessä puheenvuorossa oikaista faktat kohdilleen siitä YEL-keskustelusta. Siihen kannattaa perehtyä, niin pystyy oikeilla faktoilla keskustelemaan, vaikka tarina meneekin pilalle.

Arvoisa puhemies! Meidän Suomen tilanne on niin heikko, että kannattaisi ehkä keskittyä tästä keskustelemaan eikä Espanjan tilanteesta. Me kaikki iloitsemme siitä, jos meillä yritykset tekevät onnistuneita yrityskauppoja tai jos tulee uusia laivatilauksia tai jos meillä työllisyys paranee tai tulee hyviä talouslukuja, mutta ne kaikki ovat yritysten vastuulla. Mikä on tämän hallituksen vastuulla, josta tämä välikysymys tehtiin? Se on julkisen talouden tasapainosta huolehtiminen, ja siitä, että se ei velkaannu holtittomasti. Eivät yrityskaupat ole hallituksen vastuulla. Mutta ei kenenkään muun vastuulla tässä maassa, ei muuten oppositionkaan vastuulla, ole se, pidetäänkö julkisesta taloudesta huoli. Sen takia on tehty välikysymys, ja nyt täytyy sanoa, että näillä mittareilla, mitkä ovat hallituksen vastuulla, te olette täydellisesti epäonnistuneet.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Partanen.

16.23 **Karoliina Partanen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lohikoski nosti esille tärkeän asian, nimittäin nuorten tulevaisuudenuskon. On kuitenkin hyvin tärkeää väittää, että nuorten tulevaisuudenusko olisi romuttunut Orpon hallituksen toimesta. Nuorisobarometrin mukaan nuorisoa huolehtaa viisi asiaa:

Sodat — me emme ole niistä vastuussa.

Ilmastonmuutos — me emme ole siitäkään vastuussa. [Vasemmalta: Ohhoh!]

Heitä huolestuttaa se, pääseekö Suomessa opiskelemaan. Me olemme lisänneet opiskelupaikkoja Suomeen.

Heitä huolestuttaa se, saako Suomessa töitä. Minä kerron teille, että juuri on julkaistu tutkimus, jonka mukaan Suomessa viime vuosina valmistuneiden työllisyydestä on julkisuudessa piirtynyt liian synkkä kuva, ja se kyllä piirtyy, nimittäin täällä salissa.

Viimeinen, mikä nuoria huolestuttaa, on se, miten me aikuiset puhumme tulevaisuudesta. Jos nuoret kuuntelevat tämän salin keskustelua, niin en kyllä yhtään ihmettele, että nuorilla on tulevaisuudenusko heikentynyt, ja siitä ei ole Orpon hallitus vastuussa, vaan jokainen tässä salissa voi katsoa peiliin, [Välihuutoja] myös te, edustaja Lohikoski.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalmari.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

16.24 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä tuntuu, että täällä on alikersantti Lahtisia, jotka sanovat, että tässä on rätingit, ei voi olla nälkä. Teidän kannattaisi hallituksessa nyt kuunnella ihan oikeasti niitä nuoria, mennä keskustelemaan niitten perheitten kanssa, jotka eivät pysty lapsilleen mahdollistamaan vaikkapa harrastustoimintaa. Te tietysti olette ajatelleet ihan hyvin, että keppi ja porkkana auttavat erilaisiin asioihin, mutta huomaatteko, että kannustatte hyväosaisia porkkanalla, 8 000 euron verohelpotuksella teidän tuloluokan ihmisille, ja pienituloisia te kannustatte kepillä? Te ajattelette, että näin se toimii, että sillä ihmiseen tulee yrittäjyyttä, mutta jos lannistettua lyödään, maassa makaavaa potkitaan, niin se ei kuulkaa auta yhtään mihinkään.

Minulla on paljon esityksiä yritystoimintaan, mitä toivoisin, että ihan oikeasti kuuntelitte. Sen takiahan tämä välikysymys on tehty, että me päästäisiin taloudessa ja yrityselämissä eteenpäin, [Puhemies koputtaa] että sitä työtä löytyisi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen, Mari.

16.25 **Mari Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Te, pääministeri, olette A-studiossa peräänkuuluttanut asiallista puhetta, mutta meille tulee aika paljon palautetta siitä, että puhe politiikassa on yhä populistisempää, ja te jatkatte sillä linjalla. Te ihan pokkana täällä kerrotte, että te olette toimineet vastuullisesti, teidän strategianne ytimessä on työllisyys, kun me tiedetään, että Suomessa on nyt EU-maiden heikoin työllisyystilanne, korkein työttömyys.

Lisäksi teidän hallituksenne valinnat eivät ole sellaisia, että ne olisivat lisänneet Suomen tuottavuutta riittävästi. Me tiedetään, että tämä ongelma on ollut Suomessa jo pitkään, ja kokoomus tekee toistuvasti sellaisia valintoja, jotka eivät ole tehokkaita talouden kannalta.

Nyt te pohditte, miten houkutelaaan datakeskuksia, kun meidän pitäisi pohtia sitä, miten me saadaan kestävää korkean teknologian kasvua Suomeen. Niitä datakeskuksia on nyt tänne tulossa. Onko pääministeri heittämissä sinne vielä lisää rahaa?

Te olette nyt alentamassa yhteisöveroa. Ei ole siitäkään mitään erityistä hyötyä. Olisitte perintöveronkin poistaneet tämmöisessä taloustilanteessa. No, siinä oli sitten järki päässä muualla hallituksessa. [Puhemies koputtaa]

Nämä kokoomuksen talousvalinnat eivät ole sellaisia, että ne tuottavat Suomeen [Puhemies: Aika!] kestävää kasvua ja tuottavuutta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela.

16.26 **Jari Koskela ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Minäkin liityn edustaja Kiurun ja Vähämäen kiitoksiin hallitukselle. Lisään vielä siihen, että kun erästä vaikutusvaltaista ekonomistia sain kuunnella tässä joku päivä sitten, niin hän sanoi, että onko talous todella piristynyt näin paljon, ja hän jopa veikkasi parhaimmillansa puoltatoista prosenttia tälle vuodelle toisin kuten se Nordean ennuste. [Anne Kalmari: Toivotavasti tulee!] Elikkä ei tämä nyt niin kauhean synkkää ole kuin siellä sanotaan, mutta näitä toimia tietysti tarvitaan lisää, mitä hallitus on tehnyt.

Oppositio, te olette tekemässä lähes viikoittain välikysymyksiä ja haluatte kaataa tämän hallituksen. Me kaikki täällä salissa tiedämme, että hallitusta vaihtamalla tilanne ei tule pa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

ranemaan. Päinvastoin, te joudutte sitten, jos olette siinä hallituksessa, myöskin tekemään aika kipeitä leikkauksia ja joudutte kulukuurille.

Minua kiinnostaa nyt erityisesti tässä, kun on käyty tätä keskustelua, sosiaalidemokratien tilanne, mikä on teidän todellinen vaihtoehtonne. Tarkoitan siis nyt: Onko se edustaja Lindtmanin puheissa näennäisesti vastuullinen talouslinja vai edustaja Mäkysen laitavemmistolainen menolinja? Mitä konkreettisia säästöjä SDP olisi valmis tekemään? Onko teidän vaihtoehtonne lopulta vain lisää veroja, [Puhemies koputtaa] lisää velkaa, lisää epävarmuutta suomalaisille työntekijöille ja yrittäjille? [Puhemies: Aika!] Tähän pientä vastusta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

16.28 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kasvusta on puhuttu aika paljon täällä, ja meidän kasvuluvut ovat olleet 2023 miinus 1,3, vuonna 2024 ne olivat 0,4 ja viime vuonna 0,2. Kasvuluvut ovat todella pieniä, ja ennusteet ovat olleet kaikille vuosille noin prosenttiyksikköä korkeampia aina, kun niitä on katsottu. Jos ne olisivat toteutuneet prosenttiyksikön korkeampina, niin kuin oli ennustettu näinä aikoina, niin meillä olisi aivan toisenlainen tilanne. Meillä verotuloa olisi tullut 7 miljardia enempi tänä kautena. Meidän valtionvelka, joka on nyt 88,5 prosenttia, olisi ollut 83,5 prosenttia tällä hetkellä. Tässä vain näkyy se, kuinka tärkeitä nämä kasvuluvut ovat ja kasvun aikaansaaminen. Siinä tämä hallitus on epäonnistunut. Kasvua ei ole saatu aikaan kolmen vuoden aikana, ja se on tässä se ongelma.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kilpi.

16.29 **Marko Kilpi kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Asia on niin, että vahva ja vakaa julkinen talous on paras turva kriisien varalle. Tästähän muistutettiin edellisestä hallitusta koko viime kauden ajan, eikä se mennyt ikävä kyllä perille, ja se näkyy tulostaululta, jos mikä. Sen sijaan rahaa kylvettiin ympäriinsä täysin vastuuttomasti. Jos oli hallituksella jotakin kitkaa, kiistaa, niin se sovittiin rahalla. Kuntavaalien alla kylvettiin kuntasektorille yli miljardi helikopterirahaa, täysin korvamerkitsemätöntä ilmaista rahaa, joka ainoastaan vain sekoitti kuntatalouden. Ja entäpä sähkötuki? Sitä ei ainoastaan myönnetty, vaan sitä pakotettiin ottamaan. Muun muassa Nalle Wahlroos sitä joutui omaan kartanoonsa ottamaan, ja hän piti sitä suorastaan rikollisena rahan tuhlaamisena. Tässä vain muutamia esimerkkejä siitä taloudenpidosta.

Arvoisa rouva valtiovarainministeri, näillä näytöillä ja näillä Espanjan talousopeilla, mitä olette mieltä, mitenkä uskottavasti nyt näihin taloushaasteisiin, [Puhemies: Aika!] mitä on nykyään ja varsinkin tulevaisuudessa, vastataan vasemmalta?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Östman.

16.31 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri puheessaan kaipaili niitä kymmentä miljoonaa mottia puuta Suomeen — aivan oikein, erinomainen kommentti.

Sitten toinen asia: Vihreiden ryhmäpuheenjohtaja tässä äsken totesi, että turve ja turkis eivät tätä maata nosta. [Jari Koskela: Kyllä nostaa!] Muuten nostavat, nimittäin siltä osin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

kuin me tarvitaan, eivät ne kaikkea nosta. Te ajatte tuonne Loviisan satamaan afrikkalaista myrkyä ja italialaista vielä pahempaa myrkyä ihan kylmänviileästi, reagoitte ihan ylimielisesti, että me voimme tehdä mitä vain. Se on teidän vihreä siirtymänne, kun te ajatte vihreää moskaa. Ette tuo niitä tähän kaupunkiin, vaan viette naapurikaupunkiin, jossa kiinteistöjen arvot laskevat. Se on se teidän vihreä siirtymänne.

Se, mihin me turve tarvitaan takaisin, on se, että kaikki metsistämme hakattavat puut pitää saada jalostettavaksi sahoille ja sellutehtaille ja muihin tuotantoihin eikä poltettavaksi energiaksi. Tämä on typerää hommaa, jos me jatkamme tätä. Metsäteollisuus noin 13 miljardin viime vuoden viennillään on yksi Suomen vahvimpia selkärankoja, ja se tuo meille tähän maahan myös kemianteollisuuden, metalliteollisuuden, rakentamisen ja monta muuta. Tästäkö me haluamme luopua? Jos haluatte luopua, niin suosittelen, että ette keile.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Perholehto.

16.32 **Pinja Perholehto sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Mitä enemmän hallituspuolueet täällä puhuvat SDP:stä, sen selvemmäksi käy se, kuinka epävarmoja te todellisuudessa olette omasta poliittisesta linjastanne — eikä se ole mikään ihme, koska katastrofiluku toisensa perään on seurannut koko tämän hallituskauden ajan, ja ihmisten luottamus syystäkin horjuu, ei pelkästään hallituksen politiikkaan vaan myös heidän omaan tulevaisuuteensa. Se, että kulutus on jäissä, pistää väistämättä kapuloita myös julkisen talouden rattaisiin.

Tällä hetkellä kaikista tärkeintä olisi palauttaa ihmisten luottamus, valaa uskoa siihen, että huomenna voi olla paremmin, ja samaan aikaan vahvistaa tuottavuutta, kasvattaa työllisyyttä ja saada aikaan kestävästä kasvusta. Mutta mitä te teette: te itse lähdette jarruttamaan myös sitä vihreää kasvua, joka Suomelle on valtava mahdollisuus, esimerkiksi lakihankkeella, joka tulee estämään tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden tuloa Suomeen. Miten ihmeessä näin pääsee käymään?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo.

16.33 **Pääministeri Petteri Orpo:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin lähdetään nyt liikkeelle siitä, että totta kai, jos tehdään säästöjä, minä ymmärrän, että se on jostain pois. Totta kai se silloin koskee niitä ihmisiä, joihin säästöt kohdistuvat. Mutta Suomen tilanne ei todellakaan ole niin lohduton kuin oppositio antaa ymmärtää. Suomi on hyvinvointiyhteiskunta edelleen. Meillä on vahvat turvaverkot. Meillä saa apua vaikeina hetkinä ja silloin, kun apua tarvitsee. Jos joku muuta väittää, niin mielestäni vääristelee asiantilaa. Suomessa käytetään sosiaaliturvaan ja tuloerojen tasaamiseen paljon rahaa suhteessa bruttokansantuotteen. Me ollaan Euroopan ja koko maailman kärkipaikoilla. Pitäisi taas olla joku raja siinä, kuinka pahaksi maailmaa maalaa.

Mutta se on selvä myöskin, etteivät tilastot ihmisten tilannetta paranna vaan työ, ja siihen tämä hallitus on alusta lähtien keskittynyt. Uskallan väittää, että työllisyystilanne olisi huonompi ilman niitä hallituksen lukemattomia uudistuksia, joita me ollaan tehty. Me ei tänä päivänä nähtäisi niitä orastavia kasvulukuja, joita me nähdään, jos hallitus ei olisi tehnyt näitä kasvua ja työllisyyttä tukevia uudistuksia. [Antti Lindtman: Päinvastoin, päinvastoin!] Tämä ei näyttäisi nyt paremmalta, kun katsoo eteenpäin, jos me emme olisi panos-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

taneet puhtaaseen energiaan, tekoölyyn, korkeaan teknologiaan, tutkimukseen ja tuotekehitykseen, yritysten toimintaympäristöön, kilpailukyvyn parantamiseen, työmarkkinauudistuksiin, luvituksen nopeuttamiseen, byrokratian purkuun, verotuksen keventämiseen.

Meillä on aivan selkeä linja toisin kuin SDP-oppositiolla, jolla linjaa ei ole tai niitä sitten on niin monta, että ei erota. Me emme todellakaan tiputa kintaita emmekä muuten myöskään lapasia. Me teemme töitä. Me teimme kehysriihessä selkeän työlistan loppuvaalikaudelle. Kotitalousvähennys, YELin korjaaminen, asuntomarkkinat, rakentamisen paketti ja niin edelleen — [Antti Lindtman: Sieltä ne tulivat, SDP:n vaihtoehdot!] lukemattomia töitä, jotka ovat juuri tähän hetkeen ne, mitä Suomi tarvitsee, jotta lisätään luottamusta, jotta saadaan pyöriä pyörimään, jotta talous lähtee kasvuun. Tämä on aivan selkeä työohjelma tähän loppuun, ja siihen päälle kaikki se, mitä on hallitusohjelmassa vielä kesken, tehdään.

Edelleen minä haluan sanoa sen, että kaiken synkkyyden keskellä me nähdään tällä hetkellä, että meidän taloudessa tapahtuu jotain poikkeuksellista. Tämäkään ei ollut oma sanointus, vaan tämä on ekonomistien toteamaa. Meidän talous kasvaa tällä hetkellä hyvin lupaavasti, ja toivotaan nyt edes yhdessä todellakin, että tämä talouden kasvu kestää. Katsotaan niitä lukuja. Katsotaan, miten me voidaan niitä vielä parantaa. Ei kannata vielä niin paljon niitä gallupeja katsella, vaikka kuinka hyvältä näyttää. Todelliset gallupit katsotaan sitten vuoden päästä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

16.36 **Tuomas Kettunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu rouva puhemies! Meillä on välikysymys hallituksen talouspolitiikan epäonnistumisesta, ja te, pääministeri, totesitte, että hallitus jatkaa tämän välikysymyksenkin jälkeen, kun me huomenna siis äänestämme hallituksen luottamuksesta. Mutta te meille vastauspuheenvuorossa, kun välikysymys on jätetty, vastasitte, herra pääministeri, näin: ”Hallitus on tehnyt kaiken, mikä on omissa käsissämme.” Te nyt totesitte, että eivät ole kintaat eivätkä lapaset tipahtaneet, mutta kyllähän ne ovat tipahtaneet. Kun meillä on vielä vuosi tätä vaalikautta jäljellä, vuosi vaaleihin, niin kyllä me tarvitsemme nyt vastauksen eduskunnalle, mitä toimenpiteitä te teette, että julkinen talous laitetaan tasapainoon. Te olette määritelleet vision hallitusohjelmassanne Suomelle, ja siellä talouspoliittinen tavoite on taittaa uhkaava velkaantumiskehitys. Ja kun me velkaannumme entisestään, niin kyllä me, Suomen eduskunta, tarvitaan tähän vastaus, mitä te aiotte tehdä, että tämä velkaantuminen taitetaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

16.37 **Timo Suhonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”Kokoomus haluaa leikata pienituloisten etuuksista. Se ei meille käy.” Tämä sanonta on jäänyt elämään yhtenä kaikkien aikojen poliittisena sumutuksena, ennen vaaleja annettuna lupauksena perussuomalaisilta. Toinen elämään jäänyt lausahdus on ennen vaaleja kokoomuksen puheenjohtajalta, tulevalta pääministeriltä, joka kuului seuraavasti: ”Kukahän tämänkin sotkun siivoaa?” Ja tuloksen me tiedämme noiden lupausten osalta: pienituloisilta leikattiin, ja kovasti leikattiinkin. Hallituksen edellinen työministeri kehui tuoreessa kirjassaan seuraavasti: ”Aikuiskoulutustuki ja vuorotteluvapaa oli linjattu lopetettavaksi, ja työttömyysturvaan oli tulossa Suomen historian suurin sosiaaliturvaleikkaus.”

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset olivat hallituksessa, siis toteuttamassa Suomen historian suurimmat sosiaaliturvaleikkaukset. Pääministerin siivoustalkoiden jäljiltä meillä on ennätysmäärä työttömiä, köyhyys ja epätoivo lisääntynyt, ja työntekijöitä on poljettu turpeeseen EK:n käsikassarana. Arvoisa pääministeri, miten kansa voi luottaa hallitukseen pätkän vertaa politiikkanne jäljiltä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

16.38 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Iranin sota, Venäjän hyökkäyssota, Saksa, Yhdysvallat, Grönlanti, Lähi-itä, Venezuela, pelottelu, syyllistäminen, epärakentava keskustelu — aina löytyy joku muu syy sille, miksi Orpon hallituksen talouspolitiikka on ollut täysin epäonnistunutta ja miksi eriarvoisuus kasvaa, miksi lapsiperheköyhyys kasvaa, miksi nuorten aikuisten velkataakka kasvaa, miksi asunnottomien määrä kasvaa. Se, mikä minua häiritsee tässä salikeskustelussa, on myös se, että hallituspuolueiden edustajat eivät kerta kaikkiaan pysty puolustamaan Orpon hallituksen surkeaa talouspolitiikkaa, jonka satoa me nyt sitten tässä seuraamme.

Mitä tulee nuorten asemaan ja nuorten toivoon ja toiveikkuuteen, niin kyllä se nyt vaan on niin, että Orpon hallitus on leikannut 18—24-vuotiailta nuorilta kaikkein eniten. He maksavat sen laskun, ja he ovat nimenomaan huolissaan työstä ja toimeentulosta tällä hetkellä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Päivärinta.

16.40 **Susanne Päivärinta kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun tätä keskustelua kuuntelee, niin ei voi sanoa muuta kuin että kyllä täällä vasemmisto-opposition välikysymyksiltä lähti pohja pois jo ennen kuin tämä paperi tuli printteristä ulos. Te sanotte täällä, että te mielellänne iloitsette näistä hyvistä talousuutisista. Yhtä ainoaa ette ole pystyneet suusta ulos puristamaan, ette yhtä ainoaa. No, voin kerrata niitä teille.

Tänään todella Nordean luvut kertovat, että hallituksen talouspolitiikka on tuottanut tulosta. Suomen teollisuus on elpynyt lähes 20 vuoden kuopasta. Yksityinen kulutus. Täällä edustaja Perholehto väitti, että kulutus on jäissä. Päinvastoin, se on piristynyt, se on lähtenyt käyntiin. Ostovoima on kasvanut, ja investoinnit ovat kasvaneet. Te ette tätä halua kertoa. Te haluatte jatkaa sitä suomalaisten äänestäjien pelottelua. Se on se teidän suunta, ja te kysytte, miksi me emme muuta taloussuuntaamme. Meidän suunta on selvä, ja se on juuri tämän päivän talousuutiset. Tulkaa tekin iloitsemaan niistä oikeasti, ja kertokaa äänestäjille, mitä on tapahtunut. Lopettakaa se pelottelu.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Malm.

16.41 **Niina Malm sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun se ensimmäinen uutinen sieltä teollisuudesta tuli, niin täytyy sanoa, että saman tien laitoin sen tuonne omaan sosiaaliseen mediaan ja laitoin saatetekstillä: ”Pidän kyllä penkistä kiinni, jos tässä alkaa positiivista tapahtumaan.” On tietysti ikävää se, että te ette kerkeä näitä huomauttaa, mutta sen takia hyvä tarina täällä on siitä, että me emme mitään sano emmekä mitään tee.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Sen sijaan on ihan ymmärrettävää se, että täällä keskustellaan enemmän Espanjasta kuin Suomesta, koska te ette itse pysty perustelemaan omaa talouslinjaanne. Tätä kiilusilmäistä kyykytystä duunareille perussuomalaiset ovat olleet kuittaamassa kolme vuotta tässä hallituksessa. Palkankorotuksetkin ovat tulleet liittojen neuvottelemana, ja siinä Suhosen mainitsemassa kirjassa taidetaan mainita myös siitä, kuinka sopimusyhteiskunta yritetään romuttaa. Tätä, valtiovarainministeri Purra, tätä te haluatte lisää. Te haluatte lisää köyhyyttä, te haluatte antaa rikkaille lisää veronkevennyksiä, hyvää, ihanaa unelmahöttöä, ja se on silloin vaalibudjetti. Siitä ei pääse yhtään mihinkään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

16.42 **Miko Bergbom ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kauppalehdessä oli juttu siitä, että Osuuspankin asiakkaiden maksukorttidatalla näkyy selkeätä kasvua, eli suomalaiset ovat alkaneet kuluttamaan. Siinä samassa yhteydessä kysyttiin OP:n pääjohtajalta, onko hallituksen toimilla ollut joitain vaikutuksia, ja hän arvioi, että veronalennuksilla on ollut todennäköisesti vaikutusta nimenomaan siihen, että suomalaiset uskaltavat kuluttaa jälleen. Sekös oppositiolta harmittaa. Teidän pahin unenne on se, että talouskasvu lähtee käyntiin ja teidän satuilultanne tippuu pohja.

Kuulin juuri, että puheenjohtaja Lindtman on Tanskan Mette Frederiksenin ystävä, ja toivoisin, että seuraavan kerran, kun tapaatte, kävisitte keskustelua sisarpuolueenne maahanmuuttopoliittisesta linjasta. Nimittäin se on todella fiksu Tanskassa sosiaalidemokraateilla. Toista se on Suomessa, jossa SDP äänestää käytännössä katsoen kaikkia hallituksen maahanmuuttopoliittisia uudistuksia vastaan. Sen sijaan te haikaillette Espanjan suuntaan, jossa hallitus ei saa budjettia aikaan, ostaa Venäjältä energiaa ja käyttää vielä elpymisvälineen rahojakin väärin. Siitäkö Suomen pitää ottaa mallia? Kerratkaa nyt vielä linjanne ja miettikää oikeasti, missä seurassa te olette.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Hanna.

16.43 **Hanna Räsänen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli kyllä aika järkyttävää kuultavaa tuo pääministerin väite, että olette oikeasti tehneet kaiken, mikä on teidän käsissä. En oikein jaksa uskoa näin.

Toinen väite teiltä on se, että oppositiolla ei ole vaihtoehtoja, ja sekään kyllä ei pidä paikkaansa. Meillä on lukuisia eri vaihtoehtoja ollut. Muun muassa keskustassa olemme eduskuntaryhmässä tehneet Pienyrittäjyydellä työpaikkoja ja Suomi nousuun -ohjelman, missä on monia eri vaihtoehtoja, kuinka saisimme Suomeen uusia työpaikkoja. Mikro- ja yksityisyritykset ovat todenneet että 14 prosenttia heidän jäsenistään olisi valmiita palkkaamaan ensimmäisen työntekijän, jos olosuhteet olisivat kohdallaan. Se tekisi 40 000 uutta työpaikkaa tähän maahan, ja ne toden totta ovat tarpeen. Meillä on täällä useita eri vaihtoehtoja tässä meidän omassa ohjelmassa verotukseen, kasvuun, työhön, byrokratian purkuun. Eli kyllä vaihtoehtoja on olemassa, jos te vain luette nämä meidän vaihtoehdot, ja tämä on takuuvarmasti myös hallituksen käytössä.

Toivonkin, että ette vain nyt laskettele kohti vaaleja ja pudota niitä rukkasia. Eniten tietysti toivon, että hallitus kaatuu äänestyksessä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

16.44 **Timo Furuholm vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä pääministeri, kun kuuntelin teidän vastauksenne, tuli minulle lämmin ja nostalginen olo. Se johtuu siitä, että te kuulostitte jalkapallovalmentajalta, joka ei näe mitään ongelmaa valitussa taktiikassa tai tehdyissä valinnoissa, vaikka tulostaulu takana osoittaa ihan muuta. Selityksiä kuuntelivat varmasti pienemmällä lämmöllä, ilman nostalgiaa ne suomalaiset, jotka maksavat raskaimmin hallituksen epäonnistuneen talouspolitiikan hintalapun, ne kotitaloudet, joissa eurot eivät riitä arjen kustannuksiin, lasten harrastuksiin, lääkärissä käyntiin, vuokraan tai lääkkeisiin. Hallitus on tehnyt arvovalintansa leikkausten ja veropolitiikan suhteen, ja siksi liian moni suomalainen joutuu tekemään kipeitä pakkovalintoja arjessaan. Se ei ole oikein, mutta se on hallituksen leikkauspolitiikan aiheuttamaa realismia. Arvoisa pääministeri, eikö tämä juuri ole kohtuutonta?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jukkola.

16.46 **Janne Jukkola kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meidän on katsottava totuutta silmiin: hyvinvointiyhteiskuntamme palveluita ei rahoiteta velalla, Espanjan talousopeilla tai kauniilla puheilla vaan työllä ja viennillä, siis työllä ja viennillä. Suomen talouden moottori on yritystemme kyky pärjätä maailmanmarkkinoilla. Hallituksen linja on selvä: olemme purkaneet kasvun esteitä ja tehneet niitä välttämättömiä päätöksiä, joilla suomalaisen työn ja osaamisen kilpailukyky on palautettu. Juuri nämä toimet varmistavat, että yrityksillämme on rohkeutta investoida, palkata ja viedä omaa osaamistaan ulkomaille.

On helppo kritisoida mutta vaikea rakentaa. Tämän päivän debatti osoittaa jälleen keran, että opposition eväät loppuvat ennen kuin ne ehtivät edes pöytään asti. Tarjolla on ollut paljon kritiikkiä mutta kovin vähän sellaisia ratkaisuja, jotka kestäisivät myös talouden realiteetit.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan vielä edustajat Piisinen ja Kvarnström. Sen jälkeen jatketaan kyllä vielä debattia, mutta tähän väliin niiden ministereiden puheenvuorot, kaksi minuuttia, jotka ovat pyytäneet tässä puheenvuoroja. — Edustaja Piisinen.

16.47 **Jorma Piisinen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppositio moitti hallitusta useassa ryhmäpuheessa rakentamisen lamasta, mutta Tilastokeskus kertoo jo valoisammista näkymistä. Rakentamisen liikevaihto kasvoi 5,7 prosenttia ja myynnin määrä 6,2 prosenttia maaliskuussa 26 vuoden takaisesta. Rakentamisen liikevaihto kasvoi kaikilla toimialoilla. Talorakentamisen työpäiväkorjattu liikevaihto kasvoi vuoden 26 maaliskuussa 2,9 prosenttia ja myynnin määrä 3,2 prosenttia vuoden takaiseen verrattuna. Maa- ja vesirakentamisen työpäiväkorjattu liikevaihto kasvoi 11,4 prosenttia ja myynnin määrä 9,3 prosenttia vuoden takaisesta. Erikoistuneen rakennustoiminnan liikevaihto kasvoi 6,5 prosenttia ja myynnin määrä 6,9 prosenttia vuoden takaisesta. Vaikka opposition mielestä tämä kasvu on saatu aikaan väärän hallituksen toimesta, niin olisiko kuitenkin syytä iloita tästä syntyneestä kasvusta yhdessä? Se nimittäin hyödyttää aivan jokaista suomalaista puoluekannasta riippumatta. [Anne Kalmari: Paljonko on kasvanut hallituskauden alusta?]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kvarnström.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

16.48 **Johan Kvarnström sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Tulosten valossa on ymmärrettävää, että hallituspuolueet haluavat puhua kaikesta muusta kuin omasta politiikastaan tällä kaudella. Pääministeri syytti oppositiota synkistelystä ja ihmisten pelottelusta tämän välikysymyksen sanomalla, mutta tosiasioiden tunnustaminen ei ole pelottelua vaan ratkaisujen edellytys. Emme me oppositiossa pelottele ihmisiä. Pelottavaa sen sijaan on esimerkiksi Kelan kehotus, että perheen pitäisi muuttaa. Pelottavia ovat häätö ja asunnottomuuden uhka. Pelottava on pienituloisen yllättävän suuri sairaalalasku. Pelottava on tyhjä pankkitili kuukauden lopussa. Pelottava on ilmoitus irtisanomisesta. Pelottavaa on massatyöttömyys. Pelottavaa on hallituksen passiivisuus tässä kriisissä. Pelottavia ovat hallituksen epäoikeudenmukaiset leikkaukset, jotka kohtelevat kohtuuttoman kovalla kädellä monia haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä samalla, kun rahaa löytyy suurituloisten ja suuryritysten veronkevennyksiin. Tähän tarvitaan muutosta mahdollisimman nopeasti.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Ikonen, 2 minuuttia.

16.50 **Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen:** Arvoisa puhemies! Hallitus uudistaa julkista hallintoa ja purkaa byrokratiaa. Viimeksi tänään talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa käsitelimme virastonselvitystä, jossa nyt kymmenen vuoden tauon jälkeen käymme läpi myöskin valtion virastorakennetta, puramme sieltä päällekkäisyyksiä, sujuvoitamme luvitusta, edistämme muun muassa tekoälyn hyödyntämistä.

Täällä nostettiin esiin se, että valtion ja kuntien ja hyvinvointialueitten henkilöstöstä iso määrä on eläköitymässä tulevina vuosina, noin kolmasosa, ja esitettiin, että puolet näistä tehtävistä jätettäisiin täyttämättä. Siinä yhteydessä kannattaa muistaa, että ihan näin mekaanisesti ei voida toimia. Jos ajatellaan, että siellä monet näistä eläköityvistä henkilöistä ovat vaikkapa hoitajia, opettajia, poliiseja, niin se ei ole ihan suoranaisesti hallinnon keventämistä siinä mielessä, mitä tarkoitettiin, mutta pyrimme hyödyntämään tätä eläköitymistä ja hakemaan uudenlaisia työn organisoinnin tapoja alueilla, tai oikeastaan kaikilla hallinnon tasoilla.

No sitten, jos katsotaan näitä esityksiä, täällä esitettiin myöskin, että hyvinvointialueita tulisi jatkossa olla viisi ja kuntia sata. Ajattelen itse, että meidän ei kannata lähteä tiukka lukumäärä edellä tekemään tätä kehittämistyötä, mutta on totta, että tällä hetkellä me näemme, että alueet ja kunnat kohtaavat isoja demografisia ja taloudellisia haasteita, ja meidän pitää katsoa sitä, miten me turvataan eri puolilla Suomea näitä palveluita. [Anne Kalmari: Keskitämällä, se on se teidän ratkaisu!]

Juuri siitä syystä olemme kutsuneet kaikki eduskuntapuolueet parlamentaariseen työhön ja käymme keskustelua sekä hyvinvointialueitten että kuntien tulevaisuudesta. Itse asiassa aivan hetken kuluttua meillä alkaa tuolla hyvinvointialueitten parlamentaarinen yhteistyöryhmä taas kokouksensa, ja siinä meillä on mahdollisuus käydä tätä tulevaisuuskuvaavaa ja hakea siinä erilaisia ratkaisuja.

Me olemme lisänneet yli neljä miljardia hyvinvointialueille eli sosiaali- ja terveys- ja pelastuspalveluihin. Erikoissairaanhoidon jonot on saatu puolitettua. Digipalveluita on otettu avuksi. Yli miljoonalla suomalaisella on tällä hetkellä jo omalääkäri. Yhdenvertaisuus on parantunut. Henkilöstöpula on helpottanut esimerkiksi hyvinvointialueitten puolella. Paljon on tehty. Kuntien puolella vastaavasti on lisätty 200 miljoonaa perusopetukseen, on lisätty resursseja työllisyyspalveluihin, norminpurkua tehdään historiallisella tasolla, eli

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

haemme erilaisia keinoja turvata näitä palveluita. Ja mitä tulee valtion palveluverkkoon, niin sitä ollaan tällä hetkellä kokoamassa Suomi-pisteisiin eri puolilla Suomea, jolloin ihmisen on mahdollista asioida usean viranomaisen kanssa samalla käynnillä.

Eli, arvoisat edustajat, [Puhemies koputtaa] arvoisa puhemies, tässä haastavassa julkisen talouden tilanteessa me haemme uusia tapoja turvata ihmisten tärkeät palvelut niin valtion, hyvinvointialueitten kuin kuntienkin tasolla.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Multala, 2 minuuttia.

16.52 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala: Arvoisa puhemies! Täytyy tässä ihan alkuun korjata: Edustaja Honkonen esitti täällä erikoisen väitteen, että tämä korjausrakentamisen avustus, joka on yksi keskeisimmistä asuntorakentamista ja korjausrakentamista vauhdittavista päätöksistä, joita kehysriihessä teimme, olisi jotenkin suunnattu vain sijoitusasunnoille. Tämähän ei mitenkään pidä paikkaansa. Tämä on suunnattu kaikille asunto-osakeyhtiöille. Tällä pystytään tekemään taloyhtiöihin peruskorjauksia, joita on jo suunniteltu tai joita voidaan nyt sitten vauhdikkaasti laittaa keväällä liikkeelle. Toivottavasti jo heti alkusyksyllä meillä ovat nämä avustukset käytössä ja tätä kautta saadaan korjausrakentaminen erilaisissa taloyhtiöissä käyntiin.

Sen lisäksi myös kotitalousvähennystä parannettiin, ja sitä kautta myös esimerkiksi pientaloasukkaat voivat korjata omia kotejaan paremmin, saada siitä verohyvitystä itselleen. Erittäin hyviä päätöksiä tietysti korjausrakentamisen vauhdittamiseksi, ja myös erittäin hyvä panos—tuotos-suhde. Sen lisäksi meillä on tietysti myös öljylämmityksestä luopumisen avustus edelleen saatavilla niin pientaloasukkaille kuin muillekin öljylämmittäjille.

Täällä esitettiin erittäin hyvä ajatus siitä, että sen lisäksi, että me ollaan tässä vaiheessa luvitusta jo yksinkertaistettu ja pyritty prosessia vauhdittamaan ja nopeuttamaan, niin kyllä, ehdottomasti me haluamme jatkaa tätä työtä. Me itse asiassa tätä jo hieman kehysriihesäkin linjasimme, ja tarkoituksena on nimenomaan vauhdittaa entisestään näitä investointeja eri puolille Suomea.

Haluun sanoa joillekin keskustan edustajille, jotka kritisoivat, ettei maakuntiin tule investointeja, että sehän ei suinkaan pidä paikkaansa. Itse asiassa juuri tänään pidin palaveria Pohjois-Pohjanmaan kuntien kanssa, ja he kertoivat, kuinka valtavasti sinne on tullut ja on vielä tulossa lisää näitä energiaa käyttäviä investointeja. Sitä me haluamme tässä hallituksessa myös entisestään vauhdittaa. Siihenhän meillä on olemassa muun muassa näitä puhtaan siirtymän investointien verohyvityksiä, suoria investointitukia, energiatukia ja niin edelleen, ja jatkossa haluamme, että muun muassa tämä demonstraatiotuki on mahdollista saada myös pienydinenergiainvestoinneille.

Sitten haluan myös kommentoida ihan lyhyesti sitä, kun tiedeministeri ei ole paikalla, että nuorten tulevaisuususkoa uskon kyllä vahvistavan paljon sen, että tulemme avaamaan korkeakoulupaikkoja nuorille entistä vahvemmin: korkeakoulupaikkoja lisätään, ja opintotseteli tulee nyt ensimmäistä kertaa kaikille niille nuorille, [Puhemies koputtaa] jotka eivät saa yhteishaussa korkeakoulupaikkaa. Tämä on erittäin tärkeä toimi niille nuorille, jotka eivät ensimmäisellä kerralla saa sitä toivomaansa paikkaa. [Puhemies koputtaa] Toivottavasti tätä viestiä kerrotaan yhdessä nuorille.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Marttinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

16.55 Työministeri Matias Marttinen: Kiitoksia paljon, arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia esille nousseista huomioista. — Kyllä se on, kuulkaa, hyvät edustajat, niin, että jos aivan nyt juuri on media uutisoinut siitä, miten meidän, Suomen teollisuustuotanto on noussut korkeammalle tasolle vuoden 2008 jälkeen, niin kyllä, kyse on erittäin merkittävästä asiasta. Se kertoo siitä, että Suomen vientiteollisuus on pärjännyt erittäin hyvin, vaikka meillä on ollut erittäin suuria vaikeuksia maailmantaloudessa. Tulit ovat tulleet käyttöön, epävarmuus on ollut suurta, mutta siitä huolimatta Suomen vienti kasvoi viime vuonna vahvaa vauhtia, ja se on myös ylläpitänyt teollisuuden työllisyysastetta kaikinensa.

Riihessä me halusimme keskittyä niihin toimiin, joilla tässä tilanteessa voidaan nopeasti elvyttää meidän taloutta, saada vaikuttavuutta, ja kyllä, avata sitä näkymää siihen, että työllisyys lähtee elpymään. Juuri se merkittävä paketti asuntorakentamiseen, joka on kaikkienensa tehty, on yksi tärkeä asia sitä.

Toisena ovat meidän nuoret. Juuri luin tänään oman alueeni lehdestä siitä, miten nuori Iida, joka asuu Pomarkussa, oli saanut kuudeksi kuukaudeksi töitä leipomo-konditoriasta. Yrittäjä kertoi tässä jutussa siitä, miten hallituksen käyttöön ottama nuorten rekrytointi-avustus on ollut äärimmäisen tärkeä siinä, että Iida sai itselleen työpaikan. Hyvät edustajat, tämän takia näitä toimenpiteitä tehdään, jotta meidän nuorille avataan näkymä, että siihen ensimmäiseen oman alan työpaikkaan pääsee kiinni. Olen kuullut myös kritiikkiä tätä uutta työkalua kohtaan opposition suunnalta. Tulen vakuuttamaan teille, että tämä työkalu tulee toimimaan, ja sen takia olemme myös lisänneet rahoitusta sitä varten.

Toisena asiana haluan vielä sanoa meidän nuorille sen, että kun täällä tätä huolta ja pettelyäkin on aika paljon salissa, niin hiljattain julkaistun tutkimuksen mukaan vastavalmistuneiden työllisyys ja työllistyminen on säilynyt erittäin korkealla tasolla. 83 prosenttia meidän nuorista, jotka ovat suorittaneet korkeakoulututkinnon, [Puhemies koputtaa] työllistyvät kuuden kuukauden kuluessa valmistumisesta. Eli minun viestini nuorille on myös se, että kouluttautuminen suojaa meidän nuoria myös parhaiten työttömyydeltä, [Puhemies koputtaa] ja sen takia me panostamme samalla juuri näihin nuorten koulutuspolkuihin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Ranne.

16.57 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne: Arvoisa puhemies! Täällä peräänkuulutetaan luottamuksen ja tyytyväisyyden palauttamista tekojen kautta, ja voin ilokseni kertoa teille, että tänään on julkistettu uudet selvitykset siitä, kuinka tyytyväisiä meidän kansalaiset ovat meidän teiden kuntoon. Tämä hallitus tekee historiallisen teon siinä, että 15 vuoteen kansalaiset eivät ole olleet näin tyytyväisiä teiden kesä- ja talvikuntoon. Me ollaan urakoitu aivan valtavasti. Me työllistetään suomalaisia, me lisätään sitä luottamusta ja tyytyväisyyttä ja jatketaan tätä myöskin tänä kesänä. Eli kyse ei ole mistään turhasta siltarummusta, vaan kyse on siitä, että me todella rakennamme tätä maata siellä, missä tätä maata pitää rakentaa. Työ on vielä kesken, mutta käppyrät ovat selkeästi oikeaan suuntaan. Kansalaiset ovat tätä mieltä, ja me luotamme kyllä heidän käsitykseensä tilanteesta.

Tämä hallitus tekee nimenomaan sitä, mitä tavalliset suomalaiset tarvitsevat. Jokainen tänäänkin täältä aitiosta kerrottu toimenpide on nimenomaan sitä suomalaista varten, ei sitä espanjalaista eikä kreikkalaista, vaan nimenomaan suomalaista varten. Tiet ovat Suomen lattia, meidän teollisuuden lattia, meidän sotilaiden lattia, meidän huoltovarmuuden lattia, ja niihin me satsaamme miljarditolkulla. Tämän suunnan täytyy tietenkin jatkua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kari.

16.59 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä liikenneministerin jälkeen voi sanoa, että viime viikot olen itse ajanut pelkkiä kuoppia väistellen, mutta ehkä ne onnistuneet tiekohdat ovat jossain muualla kuin Päijät-Hämeessä.

On myös ollut valitettavaa kuunnella tätä hallituksen epäonnistuneen talouspolitiikan piilottelua minne sattuu. Tässä välillä olen kuunnellut itsekin, että minkä maan parlamenttia tässä edustaa, ja tavallaan tämän hallituksen epäonnistumisen siirtäminen ikään kuin opposition syliin on minusta kyllä hieman kyseenalaista. En kyllä toivo tällaisen tavan jatkuvan eduskunnassa, sen verran arvokas välikysymysprosessi on, että suhtaudutaan siihen vakavasti.

Mutta sitä vasten muutama fakta: Kerrotte mielellänne satsauksesta maanpuolustukseen, puolustusrahojen lisäämisestä, kuitenkin tämä hallitus satsaa puolustusrahat vasta seuraavan hallituksen syliin. Puolustusbudjetti on ollut Marinin hallituksesta alkaen suunnitelleen samalla tasolla ihan tähän päivään asti. Eli se ei ole keskeinen syy tämän hallituksen talouspolitiikan epäonnistumiseen, että on jouduttu laittamaan lisää rahaa. Sen lisäksi vielä sotilaalliseen maanpuolustukseen, pääministeri Orpo, teidän hallituksenne esitti jouluun budjetissa tälle vuodelle vähemmän rahaa kuin viime vuodelle.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Oinas-Panuma.

17.00 **Olga Oinas-Panuma kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä ollaan puhuttu siitä, että hallitus on tosiaan epäonnistunut aika lailla kaikissa tavoitteissaan. Ei se tietenkään kumma ole, jos mieltii, että meillä on valtiovarainministeri, jonka oikeastaan ainoa puolustus tuossa alkupuolella keskustelua oli se, että hän nimitti meidän esittämiä vaihtoehtoja ja politiikkaa pelleilyksi. Tämä siis samasta puolueesta, jonka omat vaalilupaukset katosivat niin kuin se voikukka, kun sitä puhalletaan, suitsait sukkelasti, ja mikään ei toteutunut.

Mutta hallitus ei tosiaan pääse omiin tavoitteisiinsa, ja sitten sinisin silmiin sanotaan, että ei, kyllä tässä nyt on ihan kaikki tehty. No, ei tässä ihan kaikkea ole tehty, jos valtiovarainministeriön talouskasvuennuste on taas laskenut ja se on nyt 0,6. Sadastatuhannesta lisätyöllisistä piti tulla kaksi miljardia rahaa. Te olette miinus 77 000 miinuksella, siis tässä meidän työllisyyskehityksessä. Mistä se kaksi miljardia nyt sitten otetaan, kun työllisyys ei nouse?

Meillä on täällä monia esityksiä: on tätä takuutyötä nuorille, erityistalousaluetta, alueellista opintolainahyvitystä. Totta kai itse kannatan myös vallan hajauttamista maakuntiin ja ennen muuta sitä, että meidän verohelpotukset kohdistetaan näihin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Kysymykseni kuuluu: milloin hallitus on valmis tarttumaan [Puhemies koputtaa] näihin keskustan varsin mainioihin esityksiin?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

17.02 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus tekee nyt niitä välttämättömiä rakenteellisia muutoksia, jotka olisi pitänyt saada sovituksi ja hoidettua jo aikoja sitten. Ero aiempaan on selvä: Emme palkkaa velkarahalla työntekijöitä, emme riko valtiontaloudelle annettua kehystä. Sen sijaan muutamme rakenteita ja tuem-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

me sitä, että yrityksillä on edellytys panostaa kasvutoimiin. Siksi työllisyysvaikutukset tulevat viiveellä, eivät huomenna. Hallitus kantaa vastuunsa nyt, jotta seuraaville sukupolville jäisi muutakin kuin velkaa ja selityksiä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

17.03 **Juha Viitala sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään tässä salissa on jonkun verran puhuttu viestinnästä. Muistellaanpas muutaman vuoden taakse hallituksen alkutaivalta: ensimmäiset kaksi vuotta me kuulumme täällä salissa vain pelottelu- ja kriisiviestintää teiltä. Tämän pelotteluviestin vuoksi te osittain saitte myös kotimarkkinat sakaamaan, koska nekään kotitaloudet, joilla olisi ollut varaa, eivät uskaltaneet kuluttaa. Te huomasitte tämän kahden vuoden jankutuksen jälkeen ja käänsitte positiivisen draivin päälle. Mutta nyt tämä on jäänyt pelkästään viestinnäksi, niitä tekoja ei ole vielä nähty. Moni kaipaisi nyt niiden puheiden lisäksi tekoja, jotka näkyisivät tavallisille suomalaisille positiivisessa hengessä. Palkkojen nousu ei tähän nyt käy, sillä se on ammattiliittojen ansiota. Eli mitä tekoja te teette heidän eteen, keillä on vaikeata pärjätä arjessa? Miten heille saadaan luotua sitä positiivista kuvaa? Arvoisa hallitus, te olette kyllä hukanneet oman aikanne. Pitäisikö nyt tehdä jotkut omat johtopäätökset, kun tulostauluja katselee? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen.

17.04 **Markku Siponen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä työministeri nosti esiin aivan oikein sen, että koulutus on ollut takuu eteenpäin, parempaan tulevaisuuteen, mutta nyt kun tämä nuorten tulevaisuudenusko on romahtanut, niin uutena ilmiönä on myöskin se, että entistä enemmän korkeakoulutettuja on tällä hetkellä työttömänä. Omassa maakunnassani Pohjois-Savossa uutisoitiin vähän aikaa sitten, että alle 25-vuotiaitten pitkäaikaistyöttömyys on jopa räjähtänyt kasvuun ja yhä useampi pitkäaikaistyötön on korkeakoulutettu ja nuori. Keskusta on tarjonnut tähän takuutyötä vaihtoehtona. Olisi mielenkiintoista kuulla, aikooko hallitus tähän tarttua.

Arvoisa rouva puhemies! Kun tässä on tänään kuunnellut näitä pääministerin ja myöskin kokoomuksen ryhmänjohdon puheita — kaikki on tehty, mikä on omissa käsissä, ja kaikki on tehty vieläpä oikein — niin kyllä tässä kohtaa tulee mieleen, että onko tässä ylimielisyydessä mitään rajaa. Löytyisikö vähän nöyryyttä katsoa tässä kohtaa, [Puhemies koputtaa] kun yhteenkään taloustavoitteeseen ei ole päästy.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lahdenperä.

17.05 **Milla Lahdenperä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kokoomuslaisella maaseudulla tiedetään hyvin, ettei satoa saada ilman kylvöjä, työtä ja joskus vaikeitakin ratkaisuja. Hyvän sadon kylväminen ei myöskään näy pellolla heti, mutta jos mitään ei kylvä, ei myöskään satoa ole syksyllä kerättävänä. Ei peltoa auta katsella kädet taskussa ja toivoa parasta. Sama pätee valtiontalouteen, politiikassa vaan satokausi on vähän myöhemmin.

Tämä hallitus on tehnyt vaikeita päätöksiä velan kasvun hillitsemiseksi, tehnyt päätöksiä, joita olisi pitänyt tehdä jo vuosia sitten. Velkaa otettiin viime hallituskaudella valta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

vasti. Talous silloin vielä kasvoi. Pelkästään tänä vuonna nyt tätä satoa joudutaan Suomen taloudesta korvaamaan: menee yli kolme miljardia velkojen korkoihin, siis kolme miljardia rahaa, jolla ei saada yhtään hoitajaa, opettajaa tai poliisia lisää. Siksi on aika erikoista yrittää väittää, että tämä olisi Orpon hallituksen aiheuttama ongelma. [Puhemies koputtaa] Tämä hallitus on päinvastoin tehnyt vaikeita päätöksiä velan kasvun hillitsemiseksi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laine-Nousimaa.

17.07 **Hanna Laine-Nousimaa sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi oli ennen asunnottomuuden vähentämisen mallimaa. On hälyttävää, että suunta on kääntynyt, ja erityisen huolestuttavaa on uusi ilmiö: työssäkäyvien asunnottomuus. Y-Säätiö on tuonut esiin, että vuosien 2024—2025 aikana asunnottomuus on lisääntynyt ja taustalla on ennen kaikkea asumiskustannusten nousu, heikentynyt sosiaaliturva sekä taloudellinen epävarmuus. Kun vuokrat nousevat nopeammin kuin pienituloisten palkat, yhä useampi ei selviä asumismenoistaan, vaikka kävisi töissä.

Arvoisa puhemies! Tämä on suora seuraus poliittisista valinnoista. Hallitus on samaan aikaan heikentänyt sosiaaliturvaa, kiristänyt pienituloisten toimeentuloa ja jättänyt puuttumatta kohtuuhintaisten asuntojen pulaan, vaikka hallituksen yhtenä tavoitteena oli asunnottomuuden poistaminen. Asunnottomuus ei ole yksilön epäonnistuminen, se on järjestelmän epäonnistuminen. Kun työ ei enää takaa kattoa pään päälle, on pakko kysyä, miten ihmisessä tällaiseen tilanteeseen on voitu päätyä. [Puhemies koputtaa] Suunnan voi vielä kääntää. Kasvanut asunnottomuus on yksi esimerkki hallituksen epäonnistumisesta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Myönnän vastauspuheenvuorot vielä edustajille Kallio, Kauma, Tuppurainen, Lohi ja Tynkkynen, ja sitten olettaisinkin, että kaikki salissa olleet ovat saaneet vähintään yhden puheenvuoron. — Edustaja Kallio.

17.08 **Vesa Kallio kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Ranne ennätti poistumaan — hänellä on ollut vähän semmoinen tyyli, että hän pitää tällaisen reippaan puheenvuoron ja sitten lähtee. Etsin tätä tutkimusta, mihin hän viittasi. Täällä on Väylävirastolla tosiaan tämmöinen: ”Tienkäyttäjien tyytyväisyys maanteiden talvihoitoon nousi huomattavasti.” No, ammattikuljettajista 32 prosenttia on ollut tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä ja henkilöliikenteestä 50 prosenttia. Ammattikuljettajilla asteikolla 1—5 se nousi 2,63:stä 2,89:ään ja henkilöautoilijoilla vähän enemmän. Tämä nyt oli, jos nyt rumasti sanon, vähän tämmöinen Maga-puheenvuoro, ja sitten lähdetään salista pois. Viime talvi myös oli paljon helpompi noin talvikunnossapidon osalta. Mutta tekemistä siellä riittää. Toivottavasti tämä nyt olisi meille yhteinen asia.

Tämmöinen kysymys, kun ei ilmeisesti itäisestä Suomesta vielä ole kysytty: mitä konkreettista nyt on tulossa, ja ovatko nämä erityistalousalueet edistymässä? — Kiitos, ei muuta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kauma.

17.09 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Siponen ja jotkut muutkin täällä ovat peräänkuuluttaneet nöyryyttä hallitukselta. Tilanne on sen verran hankala, että tietenkin myös nöyryyttä tarvitaan ja arviointia siitä, ovatko tehdyt toi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

menpiteet todella oikeita, mutta olen sitä mieltä myöskin, että toivoisin oppositiolla olevan realismia myöskin näissä arvioissa omalta osaltaan. Nimittäin esimerkiksi edustaja Honkasalo täällä luetteli pitkän listan kurjistuksia ja sosiaaliturvaleikkauksia, joita Orpon hallitus on tehnyt. Kuitenkin jos katsotaan lukuja, siis tämän vuoden budjettilukuja, niin eläke- ja sosiaaliturvamenot ovat vuoden 2019 tasossa. Eli noin seitsemän vuotta sitten, ja Suomi taisi olla kuitenkin jo silloin hyvinvointivaltio, eli ei nyt sentään ihan hirveään tilanteeseen ole tätä maata viety.

Arvoisa puhemies! Kun täällä on niin paljon Espanjasta puhuttu, niin toivoisin, että arvoisa pääministeri voisi ottaa esimerkkejä siitä, mitä kasvutoimia ja työmarkkinauudistuksia meillä on tehty esimerkiksi Tanskaa silmällä pitäen, joka kuitenkin on kiistämättä [Puhemies koputtaa] yksi niitä Euroopan maita, jotka menestyvät todella hyvin tällä hetkellä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tuppurainen.

17.11 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän opposition yhteisen välikysymyksen eräänlainen haamukirjoittaja on hallitus itse, nimittäin tosiasiat puhuvat puolestaan. Tämä välikysymys on itse kirjoittanut itsensä. Kun hallitus on itsekin tunnustanut, ettei se pääse asettamiinsa tavoitteisiin, niin eihän kysymyksessä ole mikään mielipide vaan tosiasia. Hallitus on epäonnistunut tavoitteissaan alijäämätavoitteen suhteen, työllisyystavoitteen suhteen, ja tänään saimme uutisen, kun pääministeri vihdoinkin tunnusti, että tavoite velkaantumisen taitumisesta ei sekään toteudu.

Mutta on eräs seikka, jossa hallitus ei edelleenkään myönnä, että se on epäonnistunut, ja se on hoitoonpääsy, hoitoonpääsy lääkärin vastaanotolle. Siihen viittasi kokoomuksen ryhmäpuhuja, siihen on viitannut pääministeri, mutta tosiasia on, että hoitotakuun voimassa ollessa 2024 lähes 80 prosenttia suomalaisista pääsi 14 vuorokauden sisällä lääkärin vastaanotolle ja kun te romutitte hoitotakuun, maaliskuussa tänä vuonna enää alle 60 prosenttia suomalaisista pääsi lääkärin vastaanotolle kahden viikon kuluessa. Pääministeri Orpo, voisitteko te nyt vielä tämän tunnustaa, [Puhemies koputtaa] että ne hoitojonot lääkärin vastaanotolle ovat kasvaneet?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi.

17.12 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomuksen ryhmäpuheenvuorossa aika pontevasti sanottiin, että kokoomus ei ole valmis palaamaan vasemmiston velkalinjalle. Nyt hallitus ottaa kuitenkin selvästi enemmän velkaa kuin edellinen hallitus, ja jotenkin tulee mieleen, että onko olemassa erikseen kokoomuslaista velkaa, jotakin hyvää velkaa, ja sitten vasemmistolaista velkaa, jotain pahaa velkaa. Minusta kaikki velka on yhtä huonoa velkaa, ja jos sitä otetaan nyt enemmän, niin ei se velka yhtään parempaa ole.

Täällä valtiovarainministeri sanoo myös sitä, kuinka nyt verotulot ovat lähteneet kasvuun. Helmikuussa hallitus toi ensimmäisen lisätalousarvion, jossa joulukuun ennusteesta verotulokertymää laskettiin lähes miljardi, noin 900 miljoonaa. Nyt joutuu kysymään — jos valtiovarainministeri olisi täällä, pääministeri on —, milloin hallitus tuo sitten seuraavan lisätalousarvion, ja arveletteko, että siinä verotulokertymä on lähtenyt nousuun nyt Suomessa. Me olisimme todella iloisia, jos näin olisi käynyt, että se olisi lähtenyt nousuun,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

ja tietenkin tehdään yhdessä sen eteen töitä, että näin tapahtuisi. Siitä me kaikki iloitsisimme.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tynkkynen.

17.13 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Vähämäki arvioi, että hallitus on onnistunut loistavasti. Miltä se loistava onnistuminen oikein sitten käytännössä näyttää? No, työttömyys on kasvanut, asunnottomuus on kasvanut, lapsiperheköyhyys on kasvanut, konkurssit ovat kasvaneet ja velkaantuminen on ennätyslukemissa. Jos tämä todella on hallitukselta loistava onnistuminen, niin kuin perussuomalaisen puolueen edustaja väittää, niin kauhistuttaa ajatella, millainen mahtaisikaan olla epäonnistuminen.

Edustaja Partanen omassa puheenvuorossaan totesi, että emme ole ilmastonmuutoksesta vastuussa. Aina välillähän käy poliittisessa keskustelussa niin, että vahingossa sanotaan ääneen se, mitä ei kuulunut sanoa ääneen. Kyllä ajattelen, että tämä kuvaa hyvin hallituksen linjaa. Ilmastovastuuta tosiaan ei ole ollut tällä hallituksella erityisen suurta halua kantaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo.

17.14 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Ensin muutama vastaus. Aloitan tästä ilmastopolitiikasta. Olen erittäin tyytyväinen siitä, että Suomi on ollut EU:n päästökauppajärjestelmän vahvin puolustaja, koska sekä se on tuottanut tulosta ilmastopoliittisesti että meidän taloutemme on selkeästi jo hyötymässä siitä. [Oras Tynkkynen: Oikein!] Eli toivottavasti jotain hyvää voitte nähdä täälläkin suunnassa.

Sitten tähän Itä-Suomi-kysymykseen. Taisi kysyjä lähteä jo. [Välihuuto] — Aha, kyllä, joo. Ajattelin, että kävikö niin kuin mainitsemallenne ministerille, mutta siellä olittekin vielä. — Pelkästään kehysriihen päätöksiä oli se, että meillä on selkeät kirjaukset nyt maakuntalentojen jatkovalmistelusta. Ne päättyvät 28, ja todettiin, että se valmistelu pitää tehdä nyt, jotta ei tule taukoa. Karjalan radan seuraava vaihe, sitten Huutokoskella se kantaverkon kunnon linja, joka oli investointilistan häntäpäässä, mutta Itä-Suomen takia se sieltä on käsin nostettu niin, että se etenee nopeammassa aikataulussa. Erityistalousalueet: selkeä kirjaus, ja valmistelu jatkuu niin, että meillä olisi toivottavasti syksyllä valmiiksi päätettäväksi ne asiat.

Sitten tähän koko keskusteluun. Onhan se totta, että taloudessa on eletty erittäin vaikeaa aikaa. Se alkoi viime hallituskaudella koronan ja Ukrainan sodan myötä. Sitä ennen meillä on ollut pitkä taantuma-aika finanssikriiseineen ja eurokriiseineen, mutta tämä on ollut erityisen vaikeaa aikaa. Meidän hallituksella ei ollut enää mahdollisuutta käyttää velkaelvytystä. Me olemme joutuneet silti ottamaan velkaa, mutta me emme ole voineet juurikaan velalla elvyttää. Tämä on ollut vaikeaa, mutta me ollaan puskettu sen takia näitä kilpailukykyä ja tuottavuutta parantavia uudistuksia eteenpäin, koska me halutaan varmistaa, että tulevat vuosikymmenet ovat kasvun vuosikymmeniä. Se on juuri niin kuin edustaja Lyly sanoi: jos kasvu olisi toteutunut yhden prosenttiyksikön korkeampana 23 lähtien, niin kuin valtiovarainministeriö käytännössä ennusti, minkä pohjalle hallitus teki oman taloussuunnitelman, niin tämä olisi aivan erinäköinen. Mutta kun valitettavasti ei voi kasvuksi muut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

tua, niin silloin tämä on erinäköistä. Nyt on ollut jatkuvaa taistelua siirtyviä maalitolppia vastaan, uusia säästölistoja, uusia kasvutoimia.

Minä uskallan väittää, ja koetan nyt jättää opposition moittimisen vähemmälle tässä viimeisessä puheenvuorossani mutta sanon, että oppositio yrittää täydellisesti häivyttää toimintaympäristön muutokset syynä siihen, että Suomen talous kohtaa merkittäviä vaikeuksia. Vasemmistoliitosta suorastaan naureskellaan sille, kun minä mainitsen, että on ollut kauppasotaa, Trumpin poukkoilevaa politiikkaa, Grönlantia, Venezuelaa, Irania. Minä en näe siinä mitään naurettavaa, se vain valitettavasti iskee. No, voi mennä sitten vaikka sinne bensapumpulle katsomaan, niin kyllä se siellä näkyy. Totta kai tämä on siis vaikuttanut tähän.

Toistan sen, minkä olen monta kertaa sanonut: kun ne pilvet ovat siellä maailmalla vähän hälventyneet turvallisuuden näkökulmasta, niin välittömästi Suomen talous on lähtenyt kasvuun. Mutta nyt on jotain erityistä. Hormuzinsalmen tilanteesta huolimatta Suomen talous on tällä hetkellä kovemmassa kasvussa kuin se on ollut. Tämä kertoo suuresta muutoksesta, ja siitä ekonomistit ja eri tutkimuslaitokset ja pankit puhuvat. Tämä tapahtuu tämän epävarmuuden vallitessa. Ja minä olen tietenkin sitä mieltä, että siihen vaikuttavat hallituksen lukemattomat toimet kilpailukyvyyn parantamiseksi. Siihen vaikuttaa se, että ihmisten ostovoima on parantunut, ja siihen vaikuttaa se, että kotitalouksilla on tällä hetkellä potentiaalia, eli pankkitileillä on enemmän rahaa suomalaisilla kodeilla kuin on ollut koskaan. No, toki sekin väristeltiin. Se väännettiin siihen kulmaan, että kaikilla ei ole. No, se on totta. Mutta kotitalouksilla on enemmän kuin koskaan Suomen historiassa. Meillä on potentiaalia.

Nyt kun me nähdään myöskin luottokorttitiedoista, että myöskin kotitalouksien kysyntä on lähtenyt liikkeelle ja myöskin korjausrakentaminen on lähtenyt liikkeelle, ja kun me pirstetään asuntokauppaa, niin tässä on kaikki mahdollista — tässä on kaikki mahdollista. Ne eväät on ja se perusta on rakennettu, kilpailukyky on laitettu kuntoon. Jos joku maailman kriisi meidät nyt tästä taas lannistaa, niin Suomi tulee olemaan todella suurissa vaikeuksissa, ja silloin jos vaihtoehtona on nykyhallituspohjan linjan sijaan vasemmiston olematon linja, niin se ei ole kylläkään ratkaisu silloin siihen tilanteeseen. Ainut tie on pistää perusta kuntoon ja korjata kilpailukykyä, uskoa siihen, mitä tehdään, ja uskoa niihin vahvuuksiin, mitä Suomella on. Meillä on valtavia vahvuuksia: suomalaiset ihmiset, luonto, ympäristö, kyky sopia asioita, puhdas energia, osaaminen, huippuyrityksiä. Meille on kaikki mahdollista, kun lopetettaisiin ylenpalttinen voivottelu.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Vielä ministeri Puisto, kaksi minuuttia, ja sen jälkeen mennään puhujalistaan.

17.20 Elinkeinoministeri Sakari Puisto (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Itse keskityn tehtäväni puolesta kasvun agendaan, ja on ollut hienoa lukea uutisia nyt tältä päivältä teollisuuden tuotannosta, joka kasvoi maaliskuussa 7,3 prosenttia verrattuna vuoden takaiseen. Teollisuuden ja rakentamisen liikevaihdot kasvoivat maaliskuussa liki 6 prosenttia vuoden takaisesta. Palveluissa kasvu oli 5,4 prosenttia.

Minä ajattelen, että täällä on takana muutama sellainen ilmiö, jotka tulevat yllättämään meidät vielä positiivisesti. Toinen liittyy startup-kenttään. Siellä jo viime vuonna startup-yrityksillä oli itse asiassa ennätysinvestoinnit, ja tämä kenttä alkaa olemaan siinä tilanteessa, että monet näistä yrityksistä pystyvät aikaisempaa paremmin skaalaamaan todella isos-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

ti maailmalle, ja me uskotaan, että tässä tulee kasvua tapahtumaan vielä pitkälle ensi vuosikymmenelle. Eli nämä startup-yritykset kehittyvät kymmenien, satojen miljoonien suuruusluokkaan, osa menee miljardiluokkaan ja päälle sen, kasvavat jopa suuriksi globaaleiksi yrityksiksi.

Toinen asia liittyy siihen, mitä me oikeastaan nähdään erilaisilla vienninedistämismatkoilla, oikeastaan missä tahansa me liikutaankin. Viimeksi olin Kanadassa tasavallan presidentin kanssa. Siellä oli mukana 42 suomalaista yritystä, ja suomalaisille yrityksille, elinkeinoelämälle kohdistui tosi kova kysyntä. Me ollaan tosi vahvoja monilla keskeisillä sektoreilla, on se sitten energiateknologiaa tai vaikka verkkoteknologiaa, laivanrakennusta. Meillä on just sellaisia vahvuuksia sellaisilla aloilla, millä löytyy kysyntää, mutta toisaalta tämä maailman vaikea tilanne myös korostaa suomalaisia vahvuuksia. Kun haetaan nyt turvallisuutta, toimitusvarmuutta, niin suomalaiset ovat pitkään keskittyneet laatuun, tekevät korkealaatuisia tuotteita toimitusvarmasti, ja meillä tämä taloudellinen turvallisuus tai huoltovarmuus on jotain, mitä me ollaan oikeastaan aina ajateltu ja kehitetty ja tehty tuotekehitystä. Minä ajattelen, että tämä on semmoinen vahvuus, millä me tullaan menestymään myös haastavissa olosuhteissa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vornanen.

17.22 Timo Vornanen tv: Kunnioitettu rouva puhemies, arvoisat kansanedustajat! On vanha totuus, että silloin kun faktat loppuvat, alkaa äänekäs selittely — tänään sen kuulen jälleen SDP:n puheenvuoroista. Välikysymys on vahva työkalu, mutta kun tällä hallituskaudella ollaan jo 18. kertaa välikysymyksen äärellä, kyse ei enää ole poikkeuksesta vaan poliittisesta strategiasta — vai pitäisikö sanoa tragediasta? SDP rakentaa jatkuvaa kriisitunnelmaa aikana, jolloin Suomi tarvitsisi ennen kaikkea vakautta ja työrauhaa.

Arvoisa rouva puhemies! Suomalaiset eivät elä opposition lehdistötilaisuuksissa tai somevideoissa. He elävät arkea. He kysyvät, löytyykö työtä, riittääkö palkka, pysyykö Suomi turvallisena. He eivät tarvitse viikoittain poliittista näytelmää, he tarvitsevat päätöksiä, ja juuri niitä tämä hallitus on tehnyt, päätöksiä. Hallitus joutui aloittamaan tilanteessa, jossa Suomea painoivat heikko kasvu, korkeat korot, velkaantuminen ja epävarma turvallisuustilanne. Silti oppositio puhuu kuin kaikki vaikeat päätökset voitaisiin korvata iskulauseilla ja paheksunnalla. Siinä onkin ero hallituksen ja SDP:n välillä: hallitus kantaa vastuuta, SDP jakaa lupauksia.

Arvoisa rouva puhemies! SDP:n talouspolitiikan punainen lanka on pysynyt samana vuodesta toiseen: kun tulee vaikeaa, otetaan lisää velkaa, ja kun joku kysyy, kuka kaiken maksaa, vaihdetaan nopeasti puheenaihetta. Suomalaiset muistavat kyllä, mitä tapahtui viimeksi, kun sosiaalidemokraatit johtivat talouspolitiikkaa. Velka kasvoi ennätystahtia, ja rakenteelliset uudistukset jäivät tekemättä.

Opposition tehtävä ei ole vain maalata synkkiä uhkakuvia. Uskottava oppositio tarjoaa myös vakavasti otettavia, rakentavia vaihtoehtoja, mutta jos jokainen päätös on katastrofi ja jokainen uudistus on romahdus, mikään ei lopulta enää kuulosta uskottavalta.

On myös hieman erikoista kuulla SDP:n jakavan Suomelle talousoppia Espanjasta samaan aikaan, kun koko Eurooppa seuraa Espanjan hallituksen ympärillä pyörivää korrup-tioepäilyä. Edustaja Lindtman ehti vielä hetki sitten nostaa Espanjan mallimaaksi Suomelle. Nyt tuo paljon keuhuttu malli horjuu pahasti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus tekee työnsä. Se tekee myös vaikeita päätöksiä, koska tekemättä jättäminen tulisi Suomelle vielä paljon kalliimmaksi. Suomi tarvitsee vakautta, kasvua ja vastuunkantoa, ei loputonta välikysymystehtailua, ei jatkuvaa synkkyyden markkinointia eikä politiikkaa, jossa tärkeintä on seuraava otsikko eikä Suomen seuraava vuosikymmen.

Selvää on, että en voi kannattaa tätä SDP:n masinoimaa välikysymystä ja epäluottamusesitystä. Se ei olisi isänmaamme edun mukaista.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Päivärinta.

17.27 Susanne Päivärinta kok: Arvoisa puhemies! Tänään olemme käyneet välikysymyskeskustelua hallituksen talouspolitiikasta, ja täytyy kyllä sanoa, että kun on kuunnellut opposition puheenvuoroja, niin eipä siellä paljon villoja ole ollut. Tuli sellainen tunne, että aivan kuin meidän talouden ongelmat Suomessa olisivat alkaneet kesäkuussa 2023, kun Orpon hallitus ryhtyi siivoushommiin teidän jälkienne jälkeen, siivoamaan niitä sotkuja. Minä kun kuvittelin tänään, että kaikille jo myöskin oppositiossa olisi selvää, että Suomen talous ei ole kasvanut 20 vuoteen — ei todellista kasvua ole ollut 20 vuoteen — mutta kun kuuntelee näitä teidän reseptejanne, niin yllättää itse asiassa vielä enemmän se, että te tarjoatte niitä samoja reseptejä, samoja vaihtoehtoja, joilla tätä maata on yritetty laittaa kuntoon 20 vuotta ja joilla sitä kasvua ei ole tullut. Ja mitä tänään on kuultu? Sitä samaa vanhaa reseptiä: lisää veroja, lisää valtionvelkaa ja lisää julkisia menoja. Emme me noilla eväillä tätä maata saa kuntoon.

Arvoisa rouva puhemies! Vasemmisto-oppositio kyselee ihan tosissaan, onko hallitus valmis muuttamaan talouspolitiikan suuntaa. Minä sen sijaan kysyn, mikä on se suunta, jota oppositio nyt peräänkuuluttaa: mikä on se suunta?

Pääoppositiopuolue SDP:n suunta on niin sekava, ettei siitä tämä kuuluisa erkkikään ota selvää. Ei saa mitään selvää. Riippuu ihan siitä, kuka SDP:ssä suunsa avaa. Voi kyllä ihan hyvällä syyllä kysyä, onko se tämä SDP:n kuuluisa Espanjan linja — tänään te olette siitä paljon puhuneet ja moittineet, että me hallituksessa puhumme siitä. Emmehän me siitä puhu, teidän siitä olette puhuneet. Onko se SDP:n linja Lindtmanin suunta, jossa perutaan yhteisöveron kevennys? Lindtmanin suuntahan on se, että yhteisöveron alentaminen on kuulemma rahan heittämistä Kankkulan kaivoon ja SDP:n taskussa se raha olisi sitten jotenkin paljon paremmassa hallussa kuin yrittäjän taskussa.

Vai onko todella niin, arvoisa rouva puhemies, että tämä SDP:n linja on sittenkin tämä Lindtmanin ihannoima Espanjan sosialistihallituksen malli, josta todellakin Lindtmanin mukaan Suomen tulisi nyt oppinsa ammentaa? Siis Suomen tulisi oppinsa ammentaa Espanjasta? Espanjasta, jossa ulkomaisten työntekijöiden hyväksikäyttö, alipalkkaus ja pimeä työ ovat, kuulkaa, todella vakava ongelma. Espanjasta, jonka reseptinä on ollut väärinkäyttää yli kymmenen miljardia EU:lta saamia ja Suomenkin maksamia koronapandemiasta elpymiseen tarkoitettuja avustuksia. Siellä ne käytettiin sitten eläkkeiden maksumen ja valtion sosiaalimenoihin.

Hyvä oppositio, minä voin vakuuttaa teille, että tuo suunta ei kyllä käy missään tapauksessa meille kokoomuksessa.

Arvoisa puhemies! Ihmettelin myöskin tänään sitä, että kun muutama puheenvuoro oppositiosta tuli ja te sanoitte, että kyllä te iloitsette nyt näistä hyvistä talousuutisista, niin yhtään ainoaa siteerausta ei kuulunut. Yksikään ainoa oppositioedustaja ei pystynyt suusta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

pullauttamaan ulos, mitä nämä hyvät talousuutiset ovat. Tänäänhän niitä jälleen nähtiin iso liuta otsikoissa — iso liuta otsikoissa. Nordean tuoreet luvut kertovat, että hallituksen talouspolitiikka on todella alkanut tuottaa tulosta. Suomen teollisuus on elpynyt lähes 20 vuoden kuopasta. Eikä siinä kaikki, vaikka sekin on valtavan iso uutinen: Yksityinen kulutus on lähtenyt käyntiin, se on vironnut. Ostovoima on kasvussa, varsinkin naisten ostovoima, korkeimmillaan yli kymmeneen vuoteen, ja investoinnit ovat kasvaneet. Mutta hyvä oppositio, te ette näistä mainitse sanaakaan. Sen sijaan te maalaatte kuvaa, että kaikki on pielessä ja sammutetaan Suomesta valot, kun hallitus on täysin epäonnistunut. Asia on juuri päinvastoin. Talous on myös psykologiaa. Toivoisin, että tekin kertoisitte tosiasioita ettekä vain pelottelisi.

No, suunta on nyt kuitenkin se, että Suomen talous todennäköisesti jatkaa tästä piristymistään. En tiedä, kuinka vaikeaa se on teille, kun te olette siellä SDP:ssä niitä ministerinsalkkuja jo jaelleet, mutta toivon totisesti, että kerrotte niin kuin asiat ovat. Tehän mainositte, että kaiken voi tehdä reilummin. Toivon itse sitä todella. Ei se kuitenkaan tarkoita sitä, että reilusti ohi tavoitteen ja totuuden.

Kokoomuksessa me olemme määrätietoisesti rakentaneet enemmän kasvua, enemmän investointeja, joten me saadaan Suomeen silloin lisää työpaikkoja ja uskoa Suomen tulevaisuuteen. [Puhemies koputtaa] Tervetuloa talkoisiin mukaan, pääoppositiopuolue SDP! — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Simula.

17.32 **Jenna Simula ps:** Arvoisa puhemies! Oppositiolla pyörii sama levy viikosta toiseen. Puheissanne vastustatte kaikkia hallituksen toimia ja annatte mielikuvan, että peruisitte vaikeat päätökset valtaan päästyänne. Toisaalta toisella kädellä kuittaatte ne suuremmilta osin ja vaaditte lisää säästötoimia. Juoksette kuin päätön kana paikasta toiseen ja sitten vaaditte hallitukselta suunnanmuutosta. Suunnanmuutosta, hyvä oppositio? Mikähän on se suunta, mihin te olette menossa tai mihin te Suomea veisitte? Ainakin se kuulosti puheidenne perusteella hyvin yhdenmukaiselta: kohti tiukempia ilmastovaatimuksia ja metsien pakkosuojelua. Niinkö, keskusta? Turvekoneiden romutuksesta teillä onkin jo kokemusta. Toverinne vasemmalla taas haikailevat espanjalaista sosialismia ja heittelevät rasismikorttia, kun eivät muuta osaa. Tämäkö ihan oikeasti on se porukka, joka kuvittelee kaatavansa hallituksen ja pelastavansa sitten Suomen?

Kaiken vastustaminen on helppoa, mutta kun olisi ihan mielenkiintoista nähdä ja kuulla se teidän vaihtoehtonne ja sille myös uskottava rahoitus. Paljonko suomalaisten verotus kiristyy ensi kaudella, jos te olette ruorissa? Vihreitä lukuun ottamatta ette suostu kertomaan vaan panttaatte vaihtoehtoanne, ja tekojen sijaan teidän puheenne ovat aivan yhtä tyhjää sanahelinää. Haluatte tehdä reilumman suunnanmuutoksen yhdessä, mitä ikinä se sitten tarkoittaakaan. Tampereella se tarkoitti yt-neuvotteluita, vissiin sitten niitä reilumpia sellaisia.

SDP haluaa suunnanmuutoksen nyt, kun Suomen talous on rohkaisevasti piristymässä. Haluatte ottaa Espanjasta mallia, mutta unohdatte, että Suomi oli vielä viime kaudella puheidenne mukaan vauras maa ja siksi maksajan roolissa elpymispaketissa. Todella hienosti neuvoteltu. Sitä muuten aletaan parin vuoden päästä maksamaan takaisin, jopa yli puolen miljardin euron verran vuodessa vuoteen 2058 saakka. Espanjalaiset juhlivat, suomalainen maksaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Keskusta puolestaan jumppasi viime kaudella soten aivan uuteen uskoon. Nyt haluatte kaataa hallituksen, jotta pääsette tuhoamaan vielä suomalaisten hammashoidonkin. Eikö vuodeosastojen lakkauttaminen riittänyt keskustalle? Toivoisin, että oppositio kävisi katsomassa, mitä toverit muissa Pohjoismaissa ovat tehneet, eivätkä haikailisi Espanjan kaltaista politiikkaa. Espanja on viime aikoina kunnostautunut lähinnä väärinkäyttämällä EU-rahoja, pökkuroimalla puolustusmenojen nostamisen kanssa ja suunnittelemalla oleskelulupien antamista yli miljoonalle laittomalle maahanmuuttajalle. Ei se ole sellainen suunta, mitä me perussuomalaiset haluamme. Nämä teidän hallituksenkaatoyritykset näyttävätkin Suomen kannalta erittäin vaarallisina.

Arvoisa puhemies! SDP:n taktiikka on toiminut tähän mennessä, vaikkakin kannatuksenne on onneksi viimein lähtenyt laskuun. Osaatte kyllä luetella säästötoimia, jotka peruisitte, ja myös paljon lisämenoja vielä siihen päälle. Tuhlaamisen te osaatte. Osaatte myös tehtailla välikysymyksiä. Siihenpä se osaaminen sitten päättyikin. On ollut aikamoinen urakka siivota teidän sotkujanne viime kauden jäljiltä. Jos te nyt jossain vaiheessa pääsette tarvittavista toimista, siis noin kymmenen miljardin euron sopeutuksesta, yhteisymmärrykseen keskenänne, niin kertokaa se toki meillekin ja ennen kaikkea suomalaisille, mieluiten vielä ennen vaaleja. Ei muuta kuin viisaita päitä lyömään yhteen, mutta varokaa, etteivät kruunut kolise keskenään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalmari.

17.37 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Soisin, että liikaa ylimielisyyttä ei olisi tässä talossa, kun nähdään, mikä on talouden tilanne. [Aino-Kaisa Pekonen: Just näin!] Tämä välikysymys on tehty tosissaan, ja meillä eri puolueilla on tosissaan olevia ehdotuksia siitä, miten tilannetta voisi parantaa.

Jos mennään vaikkapa tähän velka-asiaan, niin mielestäni on kohtuutonta leimata toisia puolueita niin kauan kuin tämä hallitus ei pystynyt kymmenen miljardin tavoitteestaan muuta kuin 3,5—4 miljardin sopeutuksiin tutkimuslaitosten mukaan. Kun istun velkajärjelyryhmässä, siellä vuodet 26 ja 27 näyttävät sopeutusten osalta nollassa, puhdasta nollassa, mikä tarkoittaa, että seuraavalle hallituskaudelle siirtyy enemmän. Tilanne ei tietenkään ole helppo, mutta luulisi, että tosiasioitten tunnustaminen helpottaisi myös ratkaisujen tekemistä, onhan hallituskautta kuitenkin vielä jäljellä.

Työllisyyteen, talouden kasvuun kannattaisi tehdä toimia. Me keskustassa parantaisimme julkista taloutta poistamalla yhteisöverohelpotuksen, jonka suurimmat saajat Suomessa vuoden 24 tilastojen mukaan ovat OP, Nordea, K-ryhmä, S-ryhmä, Bayer, Fortum, LähiTapiola, Sandvik ja Danske Bank. Esimerkiksi OP sai 7,6 miljoonan kädenojennuksen. Ei ihme, että kun Nordea sai suunnilleen samankokoisen, sieltä ihan myönteisiä kommentteja sitten tuleekin. On syytä tullakin.

Keskusta haluaisi poistaa myös Turun tunnin junan rahoituksen, sillä se on täysin kannattamaton.

Haluamme tekoälyä virastoihin. On oikein hyvä, että virastaselvitys on tehty, nimittäin virastojen aikakausi on ollut muutama kymmenen vuotta sitten, ja tällaisen toimeenpano-, paperiviraston, joka lyö leimoja, aikakausi on ohi kerta kaikkiaan. Meidän pitäisi pystyä parempaan, että saamme toimeenpanot ministeriöitten päätöksille.

Ennen kaikkea toivon talouskasvua, ja lupasin tuossa debatissa, että nostan niitä asioita. Investoinnit, joita yritykset ovat meillä suunnitelleet: ennen puhuttiin kolmesta miljardis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

ta, mutta nyt tämä on noussut kymmeneen miljardiin. Siksi kaikkia niitä hankkeita, mitä Suomessa tapahtuu, kannattaisi edistää, eikä lyödä jarruja. Meillähän milloin tuulivoima halutaan laittaa jäihin, milloin aurinkopaneelit, milloin kotimaisen energian tuotanto, oli se sitten bioenergiaa tai turvetta. Esimerkiksi energia on yksi asia, minkä soisin olevan aina etusijalla. Kun on kotimaista energiaa, pois Venäjältä tuodusta fossiilisesta, jolla rahoitetaan Ukrainan sotaa, niin aina kannattaisi edistää sitä.

Luvituksen lisäksi lupaus toimintaympäristöstä on tärkeä. Vielä siihen luvitukseen sellaisen pienen detaljin haluaisin nostaa, että luvitusaikataulu alkaa siitä, kun liitteitä on pyydetty, ja niitä saatetaan pyytää vaikka vuodenkin viiveellä. Pitäisi olla sellainen vaikka kuukauden aika, milloin ympäristöluvituksessa liitteitä pyydetään, ja siitä lähtee juoksemaan sitten se luvitustakuun aika.

Olin tilaisuudessa, jossa puhuttiin norminpurusta ruoka-alalla. Niin viljelijät, Elintarviketeollisuusliitto, MaRa kuin kauppa, kaikki, sanoivat, että normeja on tullut lisää tällä kaudella. Meidän pitäisi yhdessä pystyä parempaan. Se ei ole helppoa, koska EU, mutta pitää pystyä.

Alustatalous on tullut jäädäkseen, ja sitä meidän täytyy pystyä verottamaan ja luomaan Suomeen alustoja, koska se vie rahaa niin hotelleilta, takseilta, ravintola-alalta kuin monesta, monesta muusta. Meidän pitää tunnistaa tämä ilmiö ja tajuta, että se raha ei pyöri Suomessa, jos emme tee tälle asialle jotakin, ja kaikkien näitten varsinaisten toimijoiden tilanne heikkenee.

Nuoret töihin. [Puhemies koputtaa] Keskusta haluaa tällaisen takuutyöllisyyden nuorille. Samoin systemaattinen panostus teknologiaan opetuksessa, ja se, että perheitten tilannetta kannattaa helpottaa. [Puhemies koputtaa] Se pistää rahan pyörimään Suomessa. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pekonen.

17.43 Aino-Kaisa Pekonen vas: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministeri Marttiselle, joka kuuliaisesti kuuntelee täällä opposition viestiä.

Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen politiikan seuraukset eivät näy vain budjettikirjojen sivuilla tai talousennusteiden taulukoissa. Ne näkyvät ihmisten kodeissa, ruokapöydissä, terveyskeskusten jonoissa, vanhustenhoidossa ja siinä arjen epävarmuudessa, jota yhä useampi suomalainen joutuu kokemaan. Ennen vaaleja pääministeri Orpo lupasi työtä, kasvua ja vastuullista taloudenpitoa. Kokoomus lupasi lopettaa velaksi elämisen ja vahvistaa Suomea. Ennen vaaleja valtiovarainministeri Purra lupasi, että pienituloisilta ei leikata: ”Se ei meille käy”, hän sanoi. Mutta mitä on tapahtunut? Työttömyys on kasvanut, velkaantuminen jatkuu ja pienituloisten ihmisten toimeentuloa on heikennetty kerta toisensa jälkeen.

Arvoisa puhemies! Hyvinvointivaltio on rakennettu sille ajatukselle, ettei ketään jätetä yksin silloin, kun elämässä tulee vaikea hetki. Ei meistä kukaan tiedä tulevasta. Jokainen meistä voi kohdata elämässään sairautta tai työttömyyttä. Mutta nyt tämä hallitus murentaa juuri tätä hyvinvointivaltion lupaus. Puhemies! Asunnottomuuden kasvu on tästä karu esimerkki. Kun ihminen joutuu valitsemaan vuokran, lääkkeiden ja ruoan välillä, kyse ei ole enää abstraktista talouspolitiikasta, kyse on suomalaisista ihmisistä, ihmisoikeuksista ja ihmisarvosta. Kyse on siitä, millaiseksi maaksi Suomi nyt rakentuu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Hallitus on toimillaan kurittanut suomalaisten ihmisten elämää kohtuuttomilla leikkauksilla, vaikka keneltäkään ei pitänyt alun perin vaatia kohtuuttomuuksia. Hallitus on leikannut asumistukea ja sosiaaliturvaa ja heikentänyt pienituloisten asemaa esimerkiksi palveluita karsimalla. Samalla hallitus on ollut valmis keventämään hyväosaisten ja suuryritysten verotusta. Tämä ei ole pakko, toisin kuin täällä ovat useammatkin hallituspuolueen edustajat väittäneet. Tämä on arvovalinta. Hallituksen arvovalinnat tulevat vielä kalliiksi, kun jonain päivänä hyvinvointivelkaa aletaan kuroa umpeen. En tiedä, löytyykö mistään sellaista rahaa, millä kaikki tämä pahoinvoinnin aiheuttama inhimillinen hätä ja kärsimys saadaan maksettua.

Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen leikkauslinja ei ole tuonut Suomeen kasvua eikä työpaikkoja. Tämä hallituksen politiikka on lisännyt epävarmuutta. Kun ihmisiltä viedään ostovoimaa ja turvaa, ei sillä talous vahvistu. Kun sairastamisesta tehdään kalliimpaa ja toimeentulosta epävarmempaa, ei sillä yhteiskunta eheydy. Ja on olemassa vaihtoehtoja. Toisin kuin täällä äskenkin edustaja Päivärinta väitti, että oppositio ei ole tuonut vaihtoehtoja, niin uskallan olla edustaja Päivärinnan kanssa eri mieltä. Kaikki me oppositiopuolueet olemme tuoneet viime syksynä vaihtoehtoisen talousarvion tänne saliin keskusteltavaksi, ja niin tulemme tuomaan ensi syksynäkin. Hyvät edustajat, esimerkiksi tämän kevään riihessä hallitus olisi voinut perua yhteisöveron alennuksen. Vasemmistoliitto on myös sitä mieltä, että suurten omaisuuksien verotusta voidaan vahvistaa, listaamattomien yhtiöiden epäoikeudenmukaisia verohuojennuksia voidaan purkaa ja työn vastaanottamista voidaan helpottaa palauttamalla suojaosat.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

17.48 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Vaikea suhdanne on alkanut kääntyä: talous kasvaa, investointeja tehdään ja teollisuuden tilauskannat ovat piristyneet. Tästäkin huolimatta oppositio kysyy nyt, onko hallitus valmis muuttamaan talouspolitiikan suuntaa. Meillä ei ole mahdollisuutta palata siihen politiikkaan, jossa lasku jätettiin seuraaville sukupolville. Taloutemme ongelma ei ole se, että tämä hallitus olisi tehnyt liikaa uudistuksia, vaan se, että välttämättömiä uudistuksia lykättiin aivan liian pitkään. Olemme tällä kaudella sopineet historiallisesta sopeutuskokonaisuudesta, jonka ansiosta valtio ottaa jo viime ja tänä vuonna arviolta neljä miljardia euroa vähemmän velkaa kuin ilman näitä päätöksiä olisi jouduttu ottamaan. Ilman tehtyjä päätöksiä Suomen tilanne olisi siis jo nyt merkittävästi heikompi. Budjettitalouden menoja on sopeutettu pysyvästi samalla, kun puolustukseen ja hyvinvointialueisiin on ollut pakko panostaa. Tämä on vastuunkantoa tilanteessa, jossa velan korkomenot nousevat rajusti ja syövät rahaa koulutukselta, hoivalta ja turvallisuudelta.

Arvoisa puhemies! On totta, että velka kasvaa ja työttömyys on liian korkealla. Me emme sitä kiistä, mutta on harhaanjohtavaa väittää, että se olisi tällä kaudella tehtyjen uudistusten syy. Tätä varten olemme tehneet laajan kasvua tukevan uudistusohjelman. Riippumattoman arvion mukaan hallitus on toteuttanut yli 500 kasvutoimea tukeakseen maamme talouskasvun syntymistä. Työn verotusta on kevennetty kaikilla tulotasoilla, erityisesti pieni- ja keskituloisilla, ja yrittämisen ja investointien edellytyksiä on vahvistettu verotusta, rahoitusta ja työmarkkinoita uudistamalla.

Silti me täällä nyt kuuntelemme, kuinka opposition toimesta velkaa moititaan mutta sen hillitsemiseen tarvittavia säästöjä vastustetaan — erikoinen tilanne — kuinka säästöjä esi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

tetään vaihtoehtobudjetissa mutta puheissa vaaditaan niiden perumista. Työllisyyttä vaaditaan lisää, mutta työnteon ja yrittämisen kannusteiden parantaminen torjutaan. Kasvua peräänkuulutetaan, mutta samaan aikaan esitetään veronkiristyksiä työlle, yrittäjille ja investoinneille. Tällaista yhtälöä ei yksinkertaisesti ole mahdollista ratkaista. Tällainen poukkoileva politiikka ei ole kestävä.

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus tekee nyt niitä välttämättömiä rakenteellisia muutoksia, jotka olisi pitänyt saada sovituksi aikaa sitten. Ero aiempaan on selvä: Emme palkkaa velkarahalla työntekijöitä. Emme riko valtiontaloudelle asetettua kehystä. Sen sijaan muutamme rakenteita ja tuemme sitä, että yrityksillä on edellytys panostaa kasvutoimiin. Siksi työllisyysvaikutukset tulevat viiveellä. Hallitus kantaa vastuunsa nyt, jotta seuraaville sukupolville jäisi muutakin kuin velkaa ja selityksiä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela, Jari.

17.53 **Jari Koskela ps:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Oppositio kysyy, onko hallitus valmis muuttamaan talouspolitiikan suuntaa. Kysymys kuulostaa vakavalta, mutta välikysymyksen luettua jää epäselväksi, mihin suuntaan oppositio itse olisi Suomea viemässä. Hallituksen talouspolitiikan lähtökohta on yksinkertainen: sopeutusta on välttämätöntä tehdä ja tarvitaankin vaikeita toimia, jotta velkaantumisen voitaisiin joskus taittaa. Korkomenot nousevat, puolustusmenot kasvavat, väestö ikääntyy ja palvelutarpeet lisääntyvät. Jos tähän vastataan vain uusilla menoilla ja veronkiristyksillä, lopputulos ei ole vahvempi hyvinvointivaltio vaan velkaantunut ja kuihtuva Suomi. Hallituksen tekemä sopeutuskokonaisuus on noin kymmenen miljardia euroa. Siihen kuuluu säästöjä, veroratkaisuja, rakenteellisia uudistuksia, joiden vaikutukset näkyvät pidemmällä aikavälillä. Nämä päätökset eivät ole helppoja eivätkä ne ole suosittuja, mutta vastuullinen hallitus ei mittaa politiikkaansa päivän otsikoilla vaan sillä, jääkö Suomelle kantokykyä myös tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Oppositio syyttää hallitusta velkaantumisesta. Samalla samat puolueet ovat vastustaneet käytännössä lähes kaikkia toimia, joilla velkaantumista hillitään. Tämä on välikysymyksen perusristiriita. Ei voi samaan aikaan vaatia vähemmän velkaa ja vastustaa säästöjä. Ei voi vaatia uskottavaa talouspolitiikkaa ja samalla luvata palauttaa menoja ilman uskottavaa rahoitusta. Ei voi puhua vastuusta ja paeta jokaista vaikeaa päätöstä.

SDP:n linja on paras esimerkki. Yhtenä päivänä puhutaan vastuullisuudesta, toisena päivänä luvataan perua leikkauksia ja lisätä menoja, ja vaihtoehtobudjeteissa demarit ovat kuitenkin hiljaisesti hyväksyneet suuren osan hallituksen ratkaisuksista. Yleisen arvonlisäveron korotus, työttömyysturvan lapsikorotusten poisto, omavastuupäivien pidennys, lomakorvausten jaksotus ja ansioturvan porrastus kelpaavatkin, kun vastuuta pitäisi paperilla osoittaa — julkisuudessa puhe on toinen.

Keskusta puolestaan puhuu kauniisti alueista ja palveluista, mutta kun pitäisi tehdä päätöksiä, linja muuttuu sumuiseksi. Milloin perutaan Turun tunnin junaa, milloin käytetään samoja rahoja useaan kertaan, vaikka niitä ei ole vielä edes budjetoitu. Hallinnon tehostamisesta puhutaan, mutta kun hallitus tosiasiallisesti tehostaa hallintoa ja lisää teknologian käyttöä, vastustus alkaa.

Vihreät taas puhuvat markkinaliberalismista, mutta käytännössä tarjoavat lisää sääntelyä, kalliimpaa energiaa, kalliimpaa liikkumista ja verotusta maalla, merellä ja ilmassa. Ta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

valliselle suomalaiselle tämä tarkoittaa korkeampia kustannuksia arjessa. Se ei vahvista os-tovoimaa eikä kilpailukykyä.

Vasemmistoliitto on sentään rehellinen. Se haluaa perua sopeutukset ja kattaa menot ve-ronkiristyksillä. Mutta jos Suomen ongelmat ratkeaisivat verottamalla enemmän, ne olisi jo ratkaistu. Suomessa työn, yrittämisen ja investointien verotus on jo nyt kansainvälisesti kovaa. Talous ei kasva sillä, että samalta työssä käyvältä suomalaiselta otetaan aina enem-män.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisille on tärkeää, että sopeutusta tehdään oikeudenmu-kaisessa järjestyksessä. Siksi olemme ajaneet leikkauksia kehitysapuun, maahanmuuton kustannuksiin, poliittisiin tukiin ja valtionhallinnon menoihin. Näistä on tällä kaudella myös leikattu. Maahanmuuttopolitiikalla on tässä suuri merkitys. Suomeen ei pidä raken-taa järjestelmää, jossa maahan houkutellaan ihmisiä ilman riittäviä toimeentulo-, kielitai-to- ja työllistämisedellytyksiä, ja lopulta lasku jää suomalaiselle veronmaksajalle. Työpe-räisen maahanmuuton pitää olla aidosti työperäistä, ei halpatyömarkkinoiden tai sosiaali-turvan varaan rakentuvaa politiikkaa.

Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee kasvua, myös työtä ja vastuullista taloudenpitoa. Se ei synny huutamalla hallitusta epäonnistuneeksi vaan tekemällä päätöksiä, jotka vahvista-vat työntekoa, yrittäjyyttä, turvallisuutta ja julkisen talouden kestävyyttä. Siksi hallitus ei muuta suuntaa opposition epäselvään, velkavetoiseen ja veronkiristyksiin nojaavaan lin-jaan. Hallitus jatkaa vaikeaa mutta välttämätöntä työtä Suomen talouden tervehdyttämi-seksi. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohikoski.

17.58 **Pia Lohikoski vas:** Arvoisa puhemies! Hallituksen talouspolitiikan lyhytnäköisyys ja epäonnistuminen näkyvät konkreettisesti myös koulutuksessa. Suomen pitäisi vahvistaa osaamista, nostaa koulutustasoa sekä pitkän aikavälin kasvun edellytyksiä, ja mitä tämä hallitus tekee? Se leikkaa koulutuksesta kaikilla asteilla. Ei ihme, ettei tämä talous nouse. Täällä vuosi vuodelta on heikennetty koulutuksen rahoitusta varhaiskasvatuksesta ja pe-rusopetuksesta. Ne menevät sieltä kuntien valtionosuuksien kautta, ja niistä te jälleen leik-kaatte. Toiselta asteelta on leikattu, ammatillisesta koulutuksesta 120 miljoonaa, ja nyt korkeakouluissa on myöskin tilanne, että siellä rahoitusta siirrellään paikasta toiseen. Nyt näyttää siltä, että hallitus haluaa leikata myöskin rahoitusta, jolla voitaisiin saada lisää EU-rahoitusta kotiutettua Suomeen. Leikataan sitä Suomen osuutta niin, että ei varmaan saada haettua niitä rahoja sieltä EU:sta. Joten kyllä näyttää siltä, että nämä kasvun eväät täällä on hallitus päättänyt jättää käyttämättä, ja tämä vaikuttaa siltä, että koulutuspanosten sijaan rahaa hassataan yritysten ja suurituloisten veronalennuksiin. Voisikin kysyä ehkä kokoo-mukselta: Mihin teidän tulevaisuudenuskonne on kadonnut? Missä on teidän visionne suo-malaisen osaamisen lisäämiseksi? Mihin se on kadonnut?

Arvoisa puhemies! Hallitus on tosiaan leikannut jokaiselta koulutusasteelta. Siellä kun-tien valtionosuuksien leikkaukset ja indeksijarrun kiristäminen ovat leikanneet perusope-tusta, ja tänäänkin kuulimme, että myöskin oppimisen tuesta, johon on laitettu rahaa, vas-taava summa on toista kautta otettu pois.

No, nyt kun meillä tällä hetkellä tiedetään, että työllisyys on heikolla tasolla, niin eikö olisi korkea aika katsoa sinne tulevaisuuteen ja meidän nuorten koulutukseen investoimal-la lähteä nostamaan tätä Suomea lamasta? Koulutuksen kentältä kuuluu, että resurssit eivät

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

ole riittäviä oppimisen tuen uudistukseen, ja pahimmillaan tätä uudistusta on käytetty säästökeinona, vaikka sen tarkoitus oli vahvistaa lasten ja nuorten tukea. Näillä hallituksen päätöksillä ei korjata oppimistulosten eriytymistä, ei paranneta Pisa-tuloksia eikä rakenneta yhdenvertaista polkua jokaiselle lapselle ja nuorelle, ja tämä sama lyhytnäköisyys jatkuu toisella asteella ja korkeakouluissa, kuten todettu.

Korkeakouluissa kertaluonteinen lisärahoitus ei korvaa pysyvää perusrahoitusta, ja tämä koko korkeakoulukenttä on lausunut. Aloituspaiikkoja voidaan totta kai lisätä, mikä on hyvä asia, mutta jos siellä ei anneta vastaavaa rahoitusta, niin kyllähän se opetuksen, ohjauksen ja tutkimuksen perusta rapautuu ja lopputuloksena on heikompi koulutuksen laatu. Juuri tänään on OAJ julkaissut raportin siitä, kuinka koulutus parantaa maiden kilpailukykyä, ja toivon todella, että hallituksessa tämä OAJ:n raportti luettaisiin tarkkaan.

Viime kaudella säädettiin tki-rahoituksesta, ja tällä kaudella sen viime kauden parlamentaarisen työn pohjalta on tki-panostuksia jatkettu. Siitä olen tähän asti antanut hallitukselle kiitoksia, että olette pitäneet tästä viime kauden yhteisestä tki-sopimuksestamme kiinni, mutta nyt täytyy todeta, että nyt tässä teidän kevään kehysriihessä päätitte sitten tämän sovun tki-panostuksista murtaa. Mitä tässä tapahtuu sitten, kun EU-rahoituksen hakemisen edellytykset heikkenevät? Olen yrittänyt kysyä asiantuntijoilta sitä, paljonko jää saamatta, kun vähennetään näitä kotimaisia panoksia, joiden pitää olla aina se oma vastinrahoitus täältä Suomen päästä, jotta voidaan hakea niitä EU-rahoja, joilla voitaisiin nostaa Suomea tuleville vuosikymmenille sinne korkealle koulutuksen ja tutkimuksen tasolle, mihin me kuuluisimme, ja vielä en ole saanut vastausta, mutta tätä kysymystä aion jatkossakin esittää ja toivon, että hallitus voisi tämän korjata, sillä jos se on näin, että 10 miljoonaa leikkaamalla jää 100 miljoonaa saamatta, niin silloin ovat kyllä mittasuhteet aivan todella hölmöllä tolalla. Toivon, että tähän palaamme ja tämä korjataan. — Kiitos. [Sinuhe Wallinheimo pyytää vastauspuheenvuoroa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pysyttelemme nyt toistaiseksi listalla. — Edustaja Partanen, poissa. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

18.04 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Suomi on pieni maa ja avoin talous. Elämme viennistä ja olemme hyvin alttiita kansainvälisille suhdanteille. Ukrainan sota on varjostanut talouskehitystämme jo hyvin pitkään ja johtanut siihen, että sijaintimme on vielä aiempaakin epäedullisempi. Samalla tuo sota on korostanut geopoliittisesti ongelmallista sijaintiamme ja alleviivannut niitä turvallisuusuhkia, joita itänaapurimme meille aiheuttaa. Näin ollen taloutemme toimintaympäristö on ollut todella vaikea jo pitkään. Asiaa ei myöskään yhtään auta Yhdysvaltojen ja Israelin Irania vastaan aloittama sota, joka on jo nostanut ja nostaa edelleen merkittävästi öljyn, energian ja muun muassa lannoitteiden hintoja, mikäli rauhaa ei pian saada aikaiseksi. Tällaiset ulkoiset šokit ovat omiaan vaikeuttamaan entisestään tilannettamme.

Venäjän kasvanut uhka on pakottanut meidät parantamaan turvallisuuttamme merkittävästi. On selvää, että maanpuolustukseen pitää nyt panostaa. Ainahan me olemme pitäneet huolta, että meillä on vahva ja itsenäinen puolustus, mutta nyt tilanne on vaatinut välttämättömiä lisäpanostuksia. Tämä luonnollisesti maksaa, eikä siitä voi säästää.

Ikääntyvä väestömme tarkoittaa väistämättä sitä, että sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden kysyntä että eläkemenot ovat kasvaneet merkittävästi. Eläkkeistä tämä hallitus ei ole

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

leikannut tippaakaan eikä leikkaa. Sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta tilanne on vaikea, mutta palvelut turvataan varmasti jatkossakin.

Unohtaa ei sovi myöskään yrittäjien eläkejärjestelmän uudistusta. Tämän uudistuksen tavoitteena on yrittäjyyden edellytysten vahvistaminen sekä talouskasvun tukeminen. YEL-mallin uudistuksella tavoitellaan erityisesti pienituloisten yrittäjien eläkemaksujen kohtuullistamista sekä yrittäjän valinnanvapauden laajentamista.

Arvoisa puhemies! Maataloudesta ei ole leikattu. Perussuomalaisille on tärkeää, että omavaraisuus kotimaisessa ruuantuotannossa säilyy ja se pidetään vakaana. Maataloutta koettelevat pitkään jatkuneen kannattavuuskriisin lisäksi Euroopan unionin ja edellisen hallituksen toimesta täysin ylimitoitettut ympäristövaatimukset, joiden toteuttaminen tässä tilanteessa tämän erittäin haavoittuvaisen ja huoltovarmuuden kannalta ehdottoman tärkeän elinkeinon näkökulmasta on järjetöntä. Maatalous tarvitsee tukea, ei leikkauksia. Ja toimiahan tehdään, tämä hallitus tekee. Elintarvikemarkkinalaki muun muassa on saatava pikaisesti maaliin, ja se on vahvasti matkalla siihen.

Tämä hallitus on tehnyt merkittäviä toimia talouskasvun tukemiseksi ja julkisen talouden tervehdyttämiseksi. Valitettavasti suhdanteet ja olosuhteet eivät ole olleet puolellamme. Tilanteen radikaali muuttuminen edellyttäisi reipasta talouskasvua, eikä sitä saada aikaan taikatempuilla. Oppositio vaalien läheystyessä pyrkii tietysti luomaan mielikuvia siitä, että heillä olisi tarjota äänestäjille valoisampi tulevaisuus, mutta valitettavasti totuus on se, ettei heistä kellään ole mitään hokkuspokkustempua tarjolla. Nämä puolueet olivat viime vaalikaudella hallituksessa, eikä taloutemme tuolloinkaan kehittynyt myönteiseen suuntaan, vaikka suurimman osan kyseistä vaalikautta kauppa Venäjälle olikin normaalisti mahdollista eikä Hormuzinsalmikaan ollut suljettuna kauppaliikenteeltä, kuten nyt. Tietysti on todettava, että koronavirusepidemia oli tuota vaalikautta leimannut ja talouskasvua heikentänyt ulkoinen šokki, totta, mutta ei sen vaikutus talouskasvuamme ollut ensimmäisiä kuukausia lukuun ottamatta yhtä voimakas kuin nyt käynnissä olevilla Ukrainan ja Iranin sodilla.

Kuitenkin me tarvitsemme nyt uskoa tulevaisuuteen, me tarvitsemme positiivisia tekoja. Uskon, että myös Parkkonen ja Lampenius Liekinheittimellä tuovat sitä meille tänään: uskoa ja positiivisuutta tulevaisuuteen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

18.09 **Juha Viitala sd:** Arvoisa puhemies! Tänään debatissa, mitä kävimme useamman tunnin, peräänkuulutettiin paljon positiivisuutta ja positiivista näkökantaa. Haluankin aloittaa tämän nyt positiivisesti ja kiittää arvoisia ministereitä Marttinen ja Multala, kun olette täällä keskustelemassa meidän kanssa ja kuuntelemassa meidän viestiä. Se on arvostettavaa. Valitettavasti tämä minun positiivisuuteni loppuu aika lailla näihin sanoihin. [Vasemmalta: Rehellisyys on hyvä asia!]

Kuten täällä on monesti todettu, hallituksen talouspolitiikka on epäonnistunut. Työllisyys, talouskasvu ja velkaantumisen taittaminen ovat Orpon ja Purran hallituksen kolme keskeistä tavoitetta, joista jokaisessa hallitus on valitettavasti epäonnistunut. Hallitus on ollut kykenemätön politiikallaan tukemaan työllisyyttä ja kasvua, ja hallituksen leikkauspolitiikka on heikentänyt satojentuhansien suomalaisten toimeentuloa ja siten vaikuttanut negatiivisesti suoraan kotimaiseen kysyntään. Samalla hallituksen kurjistava politiikka yhdistettynä negatiiviseen puheeseen ja näköalattomuuteen on vienyt suomalaisten ja erityi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

sesti nuorten luottamuksen ja uskon tulevaisuuteen. Hallituksen työelämäpolitiikka puolestaan lisää työelämän epävarmuutta. Kun tulevaisuus näyttää epävarmalta, lisääntyy pahan päivän varalle säästäminen ja kuluttaminen vähenee. Hekään eivät kuuluta, joilla olisi siihen varaa, joten hallituksen oma viestintä ja omat toimet ovat saaneet omalta osaltaan sisämarkkinat sakkaamaan. Nyt kuulimme tänään, ja olemme viime kuukausina kuulleet, että viesti on kyllä muuttunut positiiviseen asentoon. Nyt vielä sille viestille pitäisi olla vähän katetta.

Arvoisa puhemies! Hallituksen elinkeinoelämää palvelevan politiikan piti korjata maan talouden ongelmat. Työntekijöiden oikeuksien heikentämisen piti nostaa työllisyyttä ja tukea talouskasvua. Kuitenkin kaikista hallituksen tekemistä heikennyksistä huolimatta työttömyys on korkeinta sitten 1990-luvun ja talouskasvu laahaa. Vain epävarmuus on lisääntynyt. Hallituksen lupaamat 100 000 työpaikkaa jäivät papereihin. Todellisuus on lähes päinvastainen.

Hallituksen politiikan keskeinen ongelma onkin siinä, että Suomen talouden ja työllisyyden ongelmien korjaamisen sijaan se on keskittynyt ideologisiin toimiin työntekijöiden oikeuksien ja ammattiyhdistysliikkeen heikentämiseksi. Todellinen työllisyydenhoito on saanut väistää sivuun näiden kokoomuksen ja elinkeinoelämän pitkäaikaisten tavoitteiden alta. Tässä yhteydessä onkin hyvä kuuluttaa sitä pitkää elinkeinopoliittista katsetta, mitä me tässä salissa tarvitsisimme.

Arvoisa puhemies! Sen sijaan, että hallitus olisi pystynyt myöntämään oman politiikkansa epäonnistumisen ja muuttanut suuntaa, on se löytänyt syyllisen aina edellisestä hallituksesta tai maailmalta. On totta, että maailman tilanne ei ole ollut kovin suotuisa tai vakaa, mutta Suomi on jäänyt selkeästi jälkeen muusta Euroopasta ja keskeisistä verrokki-maista. Maailmantalouden suhdanteet ovat samat koko Euroopassa, mutta me Suomessa laahaamme perässä. Edellisen hallituksen syyttäminen kolmen vuoden vallassaolon jälkeen on vain harhautusta hallituksen omasta epäonnistumisesta. Tämä hallitus ottaa enemmän velkaa kuin edellinen, vaikka tämän hallituksen ratkaistavana ei ole koronan aiheuttamaa kriisiä. Marinin hallitus jätti myös perintönään ennätyskorkean työllisyyden, joka on myös romutettu.

Viime kuun kehysriihessä olisi ollut mahdollisuus muuttaa linjaa ja tehdä aitoja työllisyys- ja kasvutoimia. Sen sijaan saimme kehysriihestä vain hyvin pieniä toimia sinne tänne. Iso osa näistä hallituksen toimista on kyllä kannatettavia mutta kuitenkin riittämättömiä vastaamaan talouden nykytilanteeseen. Samalla kehysriihi oli viimeinen todistus siitä, että velkaantumisen taittamisen tavoite tulee jäämään hyvin kauas. Hallitus on jättämässä vastuun tästä kaikesta ja sen hoitamisesta seuraajalleen, kun hallitus on käyttänyt aikaansa edellisen hallituksen syyttämiseen ja luovuttaa ja nyt lyö työhanskat tiskiinkin keskeisten tavoitteidensa kanssa. Olisi aika arvioida omaa toimintaa hyvin kriittisesti ja miettiä sitä, pitäisikö hallituksen nyt erota. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

18.14 **Hanna-Leena Mattila kesk:** Arvoisa puhemies! Suomalainen hyvinvointivaltio rakennettiin ajatukselle, että jokainen ihminen pidetään mukana, että apua saa silloin, kun elämä käy raskaaksi, että vanhus ei jää yksin, lapsi saa tarvitsemansa tuen ja sairaana pääsee hoitoon asuinpaikasta tai tulotasosta riippumatta. Nyt tätä perustaa murennetaan pala palalta. Orpon—Purran hallitus maksattaa epäonnistuneen talouspolitiikkansa hyvinvoin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

tialueilla ja ennen kaikkea niillä ihmisillä, jotka näitä palveluita kaikkein eniten tarvitsevat: vanhuksilla, omaishoitajilla, pienituloisilla lapsiperheillä, vammaisilla ja pitkäaikais-sairailta, heillä, joilla ei ole varaa ostaa apua yksityiseltä. Moni suomalainen tuntee jo nyt epävarmuutta siitä, saako hoitoa ajoissa, löytyykö omalle ikäihmiselle hoivapaikka tai pysyvä lähiterveysasema toiminnassa. Huoli ei ole kuvitelmaa. Se näkyy hyvinvointialueiden jatkuvissa säästöohjelmissa, yt-neuvotteluissa ja palveluiden heikkenemisessä.

Hallituspuolueet eivät tunnu aidosti haluavan, että hyvinvointialueet onnistuvat tehtävässään. Soteuudistus saatiin tehtyä vuosien yhteisten ponnistelujen jälkeen, mutta nyt alueita pidetään jatkuvassa taloudellisessa puristuksessa. Kokoomukselle kyllä sopii palveluiden keskittäminen ja rahavirtojen ohjaaminen yhä enemmän yksityisille terveysjärjestöille, mutta erityisen suuri pettymys on ollut perussuomalaisten toiminta. Ennen eduskuntavaaleja luvattiin puolustaa lähipalveluita ja pieniä sairaaloita. Luvattiin pitää maakunnat elinvoimaisina. Tämän hallituskauden aikana on nähty karkealla tavalla, että nämä perussuomalaiset lupaukset on petetty. Äänestäjät eivät luottaneet perussuomalaisiin vuoden takaisissa aluevaaleissa, ja miksi olisivatkaan enää luottaneet? Perussuomalaisten kaksinaamaisuus on nähty ja huonoksi havaittu sosiaali- ja terveydenhuollon asioissa. Puolue on keskittäjäkokoomuksen pönkäpuolue, jolle maakuntien ihmiset ja heidän tärkeät sotepalvelut olivat myytävissä, koska muualta tulevien asiat ovat heille tärkeämpiä kuin oman maan kansalaisten asiat.

Arvoisa puhemies! Keskusta olisi antanut hyvinvointialueille työrauhan kehittää toimintaansa pitkäjänteisesti. Näin suurta uudistusta ei voi onnistuneesti toteuttaa jatkuvien paniikkileikkausten keskellä. Me tarvitsemme uudistamista, mutta järkevää uudistamista. Omalääkäri- ja omahoitajamallia pitää vahvistaa, jotta ihmisellä olisi tuttu ammattilainen rinnallaan eikä jokainen hoitokäynti alkaisi alusta. Tarvitsemme rahoitusmallin, joka kannustaa ennaltaehkäisyyn ja terveyden edistämiseen diagnoosien sijaan. On aina edullisempaa auttaa ajoissa kuin korjata myöhemmin pahoin kasvaneita ongelmia. Kohdistaisimme myös Kela-kyyteihin suunnatut rahat suoraan hyvinvointialueille, jotta nykyinen järjetön ralli tien päällä loppuisi. On hyvä, että eduskunta saa viimein käsiteltäväkseen lain alijäämien kattamisajan pidentämisestä, mutta suomalaisilla on oikeus kysyä, miksi tässäkin meni lähes kolme vuotta. Sillä välin hyvinvointialueet ovat joutuneet elämään jatkuvassa epävarmuudessa ja henkilöstö on venynyt ääri rajoille.

Arvoisa puhemies! Suomalaisten luottamus maamme suuntaan horjuu. Elinkeinoelämän valtuuskunnan tutkimuksen mukaan yli kaksi kolmesta suomalaisesta kokee, että Suomi on menossa väärään suuntaan. Vain pieni vähemmistö uskoo enää kehityksen olevan oikea. Merkittävää on, että epäluottamus näkyy myös hallituspuolueiden omien kannattajien keskuudessa. Yhä useampi kokoomuksen ja perussuomalaisten äänestäjäkin kokee, että maamme suunta on väärä. Kansa myös kertoo hyvin selvästi, mistä ei haluta leikata. Kunnallissalan kehittämissäätiön tutkimuksen mukaan suomalaiset lykkäisivät mieluummin suuria hankkeita ja karsisivat yritystukia kuin leikkaisivat koulutuksesta, sosiaali- ja terveyspalveluista tai pelastustoimesta. Hallitus toimii juuri päinvastoin.

Arvoisa puhemies! Hyvinvointivaltio ei ole menoerä, se on lupaus ihmisarvosta. Se on lupaus siitä, että vaikeuksien keskellä ketään ei jätetä yksin. Suomi tarvitsee suunnanmuutoksen, sellaisen politiikan, jossa ihmisen arvo ei riipu lompakon paksuudesta tai postinumeroista, sellaisen politiikan, jossa heikoimmista pidetään huolta eikä heidän palveluistaan tehdä säästökohdetta. Se on paitsi oikeudenmukaista myös isänmaallista politiikkaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

18.19 **Timo Furuholm vas:** Arvoisa puhemies! Kansanvallan keskeisimpiä mittareita on se, kokevatko kansalaiset päättäjien onnistuneen tehtävässään. Me oppositiossa arvostemme hallitusta, kuten demokratiaan kuuluu, mutta paljon painavampaa kuin opposition kritiikki on se, jos kansa tämän talon ulkopuolella kokee laajasti, että hallituksen politiikka on epäonnistunut ja sen lupaukset on petetty, ja juuri niin on nyt käynyt.

Hyvä hallitus, joudun toteamaan, että tämän talon ulkopuolella on valtavasti pettymystä niihin valintoihin, joita Orpon ja Purran hallitus on kuluneiden vuosien aikana tehnyt. Suomalaiset ymmärtävät taloutemme vaikean tilanteen. He ymmärtävät, ettei nykyinen eikä tulevaakaan hallitus ole helpossa paikassa. He ymmärtävät, että jotakin on tehtävä, mutta sitä suomalaiset eivät hyväksy, että talouden vaikeuksien varjolla tehdään politiikkaa, joka lisää eriarvoisuutta ja kohtelee ihmisiä epäoikeudenmukaisesti.

Talouden tila ei pakota leikkaamaan jatkuvasti pienituloisilta. Talouden tila ei pakota heikentämään työntekijöiden asemaa. Talouden tila ei pakota antamaan veronkevennyksiä niille, jotka niitä vähiten tarvitsevat. Nämä eivät ole välttämättömyyksiä, nämä ovat arvovalintoja.

Arvoisa puhemies! Viimeisenkin hyväksyttävyyden näiltä valinnoilta vie se, ettei hallitus ole saavuttanut niitä tavoitteita, joilla se on omaa politiikkaansa perustellut. Pääministeri Orpo lupasi 100 000 uutta työpaikkaa ennen kuin hallitus leikkasi kaikkein pienituloisimmilta ja heikensi työntekijöiden turvaa. Suomalaisille luvattiin, että näillä päätöksillä työllisyys vahvistuu. Mutta uusia työpaikkoja ei syntynyt luvatussa tavalla. Sen sijaan syntyi työttömyyskriisi. Työttömyys on noussut, ihmisten epävarmuus on kasvanut, ja luottamus huomiseen on heikentynyt. Ja kun tiedämme, että työttömyys ei ole vain tilastorivi vaan inhimillinen tragedia, tämä tilanne on ennen kaikkea hyvin surullinen. Hallitus on vienyt ihmisiltä turvaa mutta ei ole kyennyt tarjoamaan uskottavaa tietä ulos kriisistä.

Yhtä ponnekkaasti pääministeri lupasi, että velaksi eläminen loppuu. No, ei loppunut. Päinvastoin velkaantuminen jatkuu, ja tulevan hallituksen eteen jää entistä syvempi monttu. Jokainen, joka on seurannut tämän hallituksen velkapuhetta, tietää, ettei kyse ole ollut johdonmukaisesta velan vähentämisestä. Velkaa ei vähennetä rapauttamalla valtion tulopohjaa veronkevennyksillä niille, jotka eivät niitä tarvitse. Velkaa ei vähennetä leikkaamalla pienituloisten ostovoimaa miljardiluokassa ja heikentämällä sitä kautta kotimaista kysyntää.

Hallitus puhui vastuusta mutta valitsi edunvalvonnan. Hallitus puhui kestävästä taloudenpidosta mutta ajoi politiikkaa, joka kasvattaa eriarvoisuutta, heikentää ostovoimaa ja jättää laskun seuraaville. Kansan näkee tämän kyllä.

Arvoisa puhemies! Tämän politiikan hintalappu näkyy valtionaloudessa. Velasta ei saatu otetta, ja tulevien vuosien taloudellinen liikkumavara kapenee. Mutta vielä raskaampi hintalappu maksetaan suomalaisissa kodeissa. Se maksetaan siellä, missä rahat eivät riitä arjen kustannuksiin; siellä, missä vanhempi miettii, voiko lapsi jatkaa harrastustaan; siellä, missä lääkärissä käyntiä lykätään; siellä, missä ruokakaupan lasku ja vuokra kilpailevat samoista euroista. Siinä, missä hallitus on tehnyt arvovalintoja leikkausten ja veropolitiikan välillä, moni suomalainen joutuu tekemään pakkovalintoja välttämättömien menojen välillä.

Arvoisa puhemies! Tämä välikysymys tarvittiin, koska asiat olisi voinut tehdä toisin. Tulostaulun tilasta ei voi loputtomiin syyttää Venezuelaa tai Grönlantia eikä Sanna Ma-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

rinia. Myös peiliin on katsottava. Suomi tarvitsee suunnan, jossa taloutta tasapainotetaan oikeudenmukaisesti, ei pienituloisimpien lasten, sairaiden, työttömien ja työntekijöiden kustannuksella. Oikeistoideologian sijaan me tarvitsemme politiikkaa, joka vahvistaa myös ostovoimaa ja luottamusta tulevaisuuteen ja luo uskoa myös pienituloisimpiin suomalaisiin. Vain sillä tavalla valtiontalouden haasteet ovat korjattavissa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo, olkaa hyvä.

18.24 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Oppositio kysyy, pitäisikö Suomen muuttaa talouspolitiikan suuntaa. Vastaan suoraan: tämän hallituksen ei pidä palata politiikkaan, jossa velkaantumisen annetaan jatkua ilman uskottavia uudistuksia ja vastuullista suunnitelmaa suunnan kääntämiseksi. Suomi ei ole tässä tilanteessa siksi, että uudistuksia olisi tehty liikaa. Suomi on tässä tilanteessa siksi, että niitä tehtiin liian vähän ja aivan liian myöhään.

Arvoisa puhemies! Hallitus aloitti työnsä tilanteessa, jossa julkinen talous oli syvästi alijäämäinen, velka kasvoi nopeasti ja talouskasvu käytännössä oli pysähtynyt. Sen jälkeen maailma ympärillämme muuttui vielä vaikeammaksi. Venäjän hyökkäyssota, korkojen raju nousu, Euroopan teollisuuden heikkous ja maailmantalouden epävarmuus iskivät erityisen kovaa juuri Suomen kaltaiseen vientivetoiseen maahan. Mutta nämä kriisit eivät poista Suomen perusongelmaa: työtä on liian vähän, menoja liian paljon ja velkaa on otettu liian pitkään ilman riittäviä rakenteellisia uudistuksia. Siksi tämä hallitus tekee sen, mikä on välttämätöntä.

Arvoisa puhemies! Oppositio syyttää hallitusta velkaantumisesta — puhutaan siis hetki rehellisesti siitä, mistä velka syntyy: Väestö ikääntyy, puolustukseen on pakko panostaa, ja aiempien vuosien velkojen korot tulevat nyt maksettaviksi. Pelkästään tänä vuonna Suomen korkomenot ovat yli kolme miljardia euroa, kolme miljardia euroa, rahaa, joka ei mene kouluihin, hoitoon eikä vanhusten palveluihin vaan korkoihin. Se on ilmaisen velan todellinen hinta.

Arvoisa puhemies! Ero hallituksen ja opposition välillä ei ole siinä, otetaanko vaikeassa maailmantilanteessa velkaa. Ero on siinä, yritetäänkö velkaantumisen suuntaa oikeasti kääntää vai ei. Tämä hallitus on tehnyt noin kymmenen miljardin euron päätökset julkisen talouden vahvistamiseksi. Vaikeita päätöksiä, kyllä, mutta vastuullisia päätöksiä, koska tätä velkavuorta ei pääse pakoon yksikään puolue. Ainoa kysymys on, hoidetaanko ongelmat ajoissa hallitusti vai myöhemmin pakon edessä paljon kivuliaammin.

Arvoisa puhemies! SDP puhuu jatkuvasti reilummasta vaihtoehdosta, mutta mikä se vaihtoehto todellisuudessa on? Toisena päivänä SDP vastustaa säästöjä, toisena päivänä se vaatii miljardiluokan lisäsopeutuksia. Yksi SDP:n edustaja hyökkää velkajarrua vastaan, toinen vaatii hallitusta kiristämään sitä. Linjat vaihtuvat viikosta toiseen. Samaan aikaan Antti Lindtman nostaa Espanjan Suomelle talousmalliksi.

Arvoisa puhemies! Puhutaan sitten Espanjasta: Espanja on saanut EU:lta valtavat elvytysmiljardit, Suomi oli maksajan roolissa. Espanjan elintaso on edelleen selvästi Suomea matalampi, ja Espanjan kasvua ylläpitää suuri määrä matalapalkkaista työvoimaa, heikkoja työehtoja ja harmaata taloutta. Onko tämä todella SDP:n malli Suomelle? Ja mikä kaikkein ironisinta, Espanjan sosialistihallitus teki kriisin aikana juuri sellaisia sopeutuksia, joita SDP Suomessa vastustaa: julkisen sektorin palkkoja leikattiin, eläkkeitä jäädytettiin. Tässä näkyy koko opposition ristiriita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Arvoisa puhemies! Vasemmisto-oppositio yrittää jatkuvasti rakentaa kuvaa siitä, että Suomi olisi romahtamassa, mutta todellisuus kertoo myös jotain muuta: Suomeen investoidaan, teollisuus näyttää elpymisen merkkejä, kasvuyritykset keräävät ennätysmäärän pääomia ja ostovoima alkaa vahvistua. Hallitus on keventänyt työn verotusta, panostanut tutkimukseen, koulutukseen ja turvallisuuteen, lisännyt sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoitusta miljardiluokassa ja samalla tehnyt uudistuksia, joilla Suomeen syntyy enemmän työtä ja kasvua, mutta opposition vastaus lähes kaikkeen on ”ei käy”.

Arvoisa puhemies! Hyvinvointiyhteiskuntaa ei pelasteta lupaamalla kaikille kaikkea velkarahalla. Se pelastetaan työllä, kasvulla, yrittäjyydellä, investoinneilla ja vastuullisella taloudenpidolla. Juuri sitä tämä hallitus nyt tekee. Suomi tarvitsee tässä ajassa ennen kaikkea realismia, vakautta ja päätökselyä, ei poukkoilevaa linjattomuutta, ei velkapopulismia eikä jatkuvaa synkkyyden maalaamista. Kokoomus valitsee työn, kokoomus valitsee kasvun, kokoomus valitsee vastuun, ja siksi hallituksen linja on oikea.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen poissa. — Edustaja Anna-Kristiina Mikkonen, olkaa hyvä.

18.29 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa puhemies! Pääministeri aloitti vastauspuheenvuoronsa välikysymykseen tänään toteamalla, että hallitusohjelmassa määriteltiin selkeä visio Suomelle. Elinkeinoelämän valtuuskunnan arvo- ja asennetutkimuksen mukaan kaksi kolmasosaa suomalaisista kokee, että Suomi menee nyt väärään suuntaan. Tulevaisuususkon on karissut erityisesti kokoomuksen kannattajilta. Huolta aiheuttavat etenkin työttömyys, terveydenhuollon kustannukset ja julkisen talouden ongelmat. Näkemys maamme tulevaisuudesta on muuttunut aiempaa pessimistisemmäksi. Elämme todellisuudessa, jossa Suomessa on ennätystyöttömyys ja ennätysvelka. Velkaantuminen jatkuu ilman uskottavia suunnitelmia. Kaikki hallituksen keskeiset lupaukset on petetty, ja samalla hallituksen epäonnistuneen politiikan maksajiksi on laitettu yhteiskunnan heikoimmat. Palveluista leikataan, sosiaaliturvaa heikennetään, asiakasmaksuja nostetaan. Ihmisten luottamus tulevaan on pohjamudissa.

Arvoisa puhemies! On selvää, että maailma ympärillämme on vaikeassa tilanteessa. Juuri siksi on katsottava myös sitä, miten muut maat ovat pärjänneet samassa tilanteessa, samoissa haasteissa, ja juuri tässä vertailussa Suomen tilanne on hälyttävä. Eurostatin mukaan Suomen työllisyyskehitys on ollut EU:n heikointa. Työttömyys on kasvanut Suomessa enemmän kuin missään muussa EU-maassa hallituskauden aikana. Samaan aikaan talouskasvu on jäänyt käytännössä paikalleen, kun esimerkiksi Ruotsi ja Tanska ovat kasvaneet aivan eri tahtia. Tämä on olennainen kysymys, koska kriisi maailmassa ei koske vain Suomea, mutta juuri Suomi näyttää jäävän jälkeen.

Hallitus pääsi valtaan hyvin selkeillä tavoitteilla: velkaa piti taittaa, työllisyys piti nostaa, kasvua piti synnyttää. Nyt hallituksen omatkin luvut kertovat siitä, ettei mitään näistä tavoitteista tulla saavuttamaan. Velka kasvaa edelleen voimakkaasti, työllisiä on lähes 80 000 vähemmän kuin hallituskauden alussa ja työttömiä noin 100 000 enemmän. Tämä ei ole opposition tulkinta, tämä on hallituksen oman politiikan tulos — epäonnistunutta talouspolitiikkaa.

Samaan aikaan hallitus on tehnyt ratkaisuja, jotka heikentävät ihmisten luottamusta tulevaisuuteen. Kun sosiaaliturvaa leikataan, asiakasmaksuja nostetaan ja työelämän epävarmuutta lisätään, vaikutukset eivät jää vain tilastoihin. Ne näkyvät ihmisten arjessa. Ne nä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

kyvät siinä, uskalletaanko kuluttaa, uskalletaanko investoida, uskalletaanko palkata. OECD:n mukaan Suomen kasvu oli vuonna 2025 kehittyneiden maiden heikoin. Samalla myös kotitalouksien luottamus on heikentynyt voimakkaasti.

Hallitus puhuu paljon kilpailukyvystä ja Euroopan talouskurista, mutta myös Euroopassa uskottavuus syntyy teoista. Suomi on samaan aikaan ajanut EU:n tiukkaa finanssipoliittikkaa ja päätyntä itse liiallisen alijäämän menettelyyn. Se heikentää Suomen uskottavuutta. Euroopassa käydään juuri nyt erittäin tärkeää keskustelua siitä, miten kilpailukykyä vahvistetaan muuttuvassa maailmassa. Kaikkialla Euroopassa investoidaan vihreään siirtymään, osaamiseen, tutkimukseen ja teknologiaan. Suomella olisi tässä valtavasti mahdollisuuksia. Meillä on osaamista, puhdasta energiaa, vahva koulutusjärjestelmä. Mutta kasvua ei rakenneta pelkillä leikkauksilla, kasvua rakennetaan vakaudella, ennakoitavuudella ja investoinneilla tulevaisuuteen. Siksi SDP:n vaihtoehto on toinen. Meidän mielestämme julkista taloutta pitää vahvistaa, mutta tavalla, joka tukee kasvua eikä tukahduta kasvua. Tarvitsemme investointeja osaamiseen, tutkimukseen ja innovaatioihin, puhtaan siirtymän hankkeisiin sekä toimiviin palveluihin, jotka pitävät ihmiset mukana työelämässä.

Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee kasvua, Suomi tarvitsee työtä, Suomi tarvitsee luottamusta. Tällä hetkellä hallituksen politiikka ei ole onnistunut vahvistamaan niistä yhtäkään. Siksi tämä välikysymys on tarpeellinen, siksi Suomen suunta tarvitsee nyt muutoksen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Savola poissa. — Edustaja Jokelainen, olkaa hyvä.

18.34 **Jessi Jokelainen vas:** Arvoisa puhemies! Hallituspuolueissa vaikuttaa tälläkin hetkellä moni sellainen poliitikko, joka on seurannut politiikkaa aktiivisesti tai jopa ollut tässä salissa paikalla, kun valtiovarainministeri Iiro Viinanen toimeenpani valtavia sopeutustoimia vuosina 1991—1995. Sittemmin monet ekonomistit, silloiset valtiovarainministeriön asiantuntijat ja taloustieteen muut ammattilaiset ovat analysoineet lama-ajan leikkausten lopputulosta. Talouskurin aika ei ole tuon jälkeen päättynyt. Velkasuhde on jatkanut kasvuaan, väestö ikääntyy hurjaa vauhtia, oppimistulokset heikentyvät. Hyvinvointivaltio ei ole entisellään. Leikkaamisesta on tullut talouspolitiikan itsestäänselvyys ja ikään kuin synonyymi vastuulliselle taloudenhoidolle.

Viinasen aikana tehtyjä talousvalintoja on jälkepäin kritisoitu eritoten siitä näkökulmasta, millaisia kasautuvia kuluja lapsiperheiltä ja kaikkein köyhimmiltä leikkaamalla tuotettiin tulevaisuuteen. Silloin ei ollut käytössä välineitä vaikutusarviointiin, ja leikkauksia tehtiinkin — asiantuntijoita lainatakseni — niin sanotusti perstuntumalta. Jonkinlainen suhteellisuudentaju tuon ajan hallituksella sentään oli, ja taloustalkoisiin osallistettiin niin ikään kaikki. Rajujen leikkausten lisäksi hyvätuloisimpien verotusta korotettiin.

Arvoisa puhemies! Orpon hallitus ei ole ottanut onkeensa kummastakaan edellä mainitusta seikasta omaa vastuuaikaansa suunnitellessaan. Nykypäivän lainvalmistelussa vaikutusarviointit eri toimenpiteille ja niiden yhteisvaikutuksille on mahdollista teettää. Silti Orpon hallitus on systemaattisesti joko päättänyt olla huomioimatta noita arvioita tai jättänyt ne teettämättä kokonaan.

Tuo valittu menettelytapa on johtanut tilanteeseen, jossa sosiaaliturvan leikkaukset ovat kasautuneet kohtuuttomissa määrin samoille ihmisille. Tuon menettelytavan seurauksena

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

olemme jälleen tilanteessa, jossa ensisijaisiksi maksajiksi ja kärsijöiksi on laitettu ne perheet ja lapset, jotka valmiiksi tarvitsevat kaikkein eniten hyvinvointiyhteiskunnan kannatusta. Välineet inhimillisten vahinkojen välttämiseksi ovat olemassa, ja silti Orpon hallitus on talouspoliittisesti valinnut mieluummin soveltaa Viinasen ajan perstuntumaa.

Hallituksen yhteiset talkoot eivät ole missään vaiheessa olleet yhteiset talkoot. Siinä, missä Viinasen aikana hyvätuloisetkin osallistettiin talouskriisin hoitamiseen, Riikka Purran johdolla on valittu käyttää velkarahaa kaikista parhaiten toimeentulevien mittaviin veronalennuksiin. Niin sanotuista dynaamisista vaikutuksista ei ole jälkeäkään, sillä talous ei kasva ja kulutus on pysähtynyt.

Arvoisa puhemies! Elämme tässä talossa totuuden jälkeistä aikaa. Orpon hallituksen lupaukset ovat täydessä ristiriidassa politiikan toteutuksen kanssa. 100 000 uuden työllisen sijasta olemme saaneet 64 000 työllistä vähemmän. Suomeen piti saada kasvua ja työllisyyttä, mutta sen sijasta olemme saaneet Euroopan heikoimman työllisyystilanteen. Koulutuksen piti olla hallituksen erityissuojeluksessa. Sen sijaan ammatillisesta koulutuksesta on leikattu 120 miljoonaa, ja kuntien valtionosuusleikkaukset pakottavat kunnat höyläämään perusopetuksesta ja varhaiskasvatuksesta. Sotepalveluista ei Orpon hallitus ole kuulemma leikannut euroakaan, vaikka todistamme parhaillamme sairaalaverkon supistamista, sosiaalipalvelutarjonnan heikennyksiä, vanhuspalveluiden leikkauksia ja asiakasmaksujen korotuksia.

Hallitus puhuu aivan muuta kuin mitä suomalaisten silmät ja lompakot todistavat. Näitä heikennyksiä perusteltiin ennen kaikkea niin, ettei keneltäkään vaadita kohtuuttomuksia ja toimenpiteet ovat välttämättömiä velkasuhteen kääntämiseksi laskuun. Totuuden nimesessä on voitava sanoa ääneen, että Orpon—Purran hallituksen leikkaukset ovat olleet liian monelle suomalaiselle kohtuuttomia, ja minkä eteen? Velkasuhdetta ei ole saatu taistumaan. Tällainen kansalaisten vedättäminen ja yhteisen panoksen epäkunnioittaminen on häpeällistä.

Arvoisa puhemies! Hallitus on perustellut talouspoliittista linjaansa ensi kädessä välttämättömyydellä ja sillä vastuuvapauslausekkeella, että vaihtoehtoja ei ole eikä ole esitetty. Vaihtoehtoja kyllä on esitetty, mutta luonnollisesti ne eivät hallitukselle käy, koska ne eivät ole samoja kuin kokoomuksen käsitys kestävästä taloudenhoidosta.

Kestävää taloudenhoitoa olisi suhteuttaa leikkaukset ja investoinnit suhdanteeseen. Kestävää taloudenhoitoa olisi panostaa rakenteisiin, joilla tuotetaan pitkän aikavälin kasvua ja kestävä työllisyyttä. Kestävää taloudenhoitoa olisi rakentaa sosiaaliturva niin, että kenen tahansa on sujuvaa osallistua kykynsä mukaan modernin maailman työmarkkinoille. Kestävää kasvua olisi huolehtia kansan hyvinvoinnista niin, että velkaa ei tahtomattamme kasvateta tulevien vuosikymmenten hallitusten ratkottavaksi. Kestävää taloudenhoitoa on hoitaa taloutta ihmisten, ei vain kylmien lukujen ehdoilla. Vaihtoehtoja kyllä on.

Puhemies! Viinasen jälkiä korjaillaan edelleen, ja Purran saksista on tämä valtio saanut [Puhemies koputtaa] tarpeekseen vajaassa hallituskaudessa. Tämä hallitus on valitsemallaan talouspoliittisella linjalla epäluottamuksensa ansainnut.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola, olkaa hyvä.

18.40 **Janne Jukkola kok:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tätä keskustelua on tärkeää käydä, mutta samalla on puhuttava rehellisesti myös siitä keskusteluilmapiiiristä, jossa Suomessa tällä hetkellä olemme. Edellisellä hallituskaudella Suomi kohtasi koronapande-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

mian kaltaisen poikkeuksellisen kriisin. Silloin ymmärrettiin, että päätöksiä jouduttiin tekemään vaikeissa oloissa ja epätäydellisen tiedon varassa. Myös tämä hallitus on joutunut toimimaan erittäin haastavassa tilanteessa turvallisuuden, talouden ja velkaantumisen paineissa. Siksi olisi tärkeää, että sama ymmärrys muistettaisiin myös tämän hallituskauden päätösten kohdalla. Olemme tehneet vaikeita mutta välttämättömiä ratkaisuita, muun muassa vahvistaneet puolustusta, tehneet työllisyystoimia ja auttaneet yrittäjiä ja maaseutua, panostaneet huoltovarmuuteen sekä tasapainottaneet julkista taloutta. Säästöpäätökset eivät ole helppoja, mutta vastuullinen politiikka vaatii myös kykyä tehdä vaikeita ratkaisuja ajoissa, jotta hyvinvointiyhteiskunnan perusta kestää myös tuleville sukupolville.

Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee ennen kaikkea vakautta, yhteistyökykyä ja oikeasti toimivia ratkaisuja, vähemmän riitelyä ja enemmän yhteistä työtä turvallisen, vakaan ja taloudellisen, kestäväen Suomen rakentamiseksi. Kuitenkin viime aikoina olemme kuulleet oppositiolta, erityisesti SDP:ltä, mielenkiintoisia vertauksia. On nostettu esiin Espanjan talouskehitys ja annettu ymmärtää, että Suomessa voitaisiin saavuttaa samat tulokset, jos vain valitsisimme heidän tiensä.

Mutta, arvoisa puhemies, totuus tulee usein yksityiskohdissa. Maiden tilanteet eivät ole verrannollisia. Espanja on saanut käyttöönsä valtavan määrän EU:n elvytysrahaa, aivan eri mittakaavassa kuin Suomi. Me täällä Pohjolassa olemme joutuneet tekemään ratkaisuja huomattavasti tiukemmissa taloudellisissa ja turvallisuuspoliittisissa oloissa. On suoraan sanottuna väärin antaa suomalaisille sellainen kuva, että samat ratkaisut toimisivat täällä samalla tavalla, ja meidän on pärjättävä omalla työllämme ja omalla vastuullisella taloudenpidollamme.

Arvoisa puhemies! Ehkä kaikkein erikoisin opposition tarjoama kasvutoimi on kuitenkin pk-yritysten verotuksen kiristäminen lähes puolella miljardilla eurolla. SDP tuntuu uskovan, että verotuksen kiristäminen on tie kasvuun. Tässä herääkin kysymys, että jos kerran yritysten verotusta kiristämällä saadaan kasvua aikaan, niin miksi ihmeessä te tyydytte vain siihen puoleen miljardiin. Eikö kannattaisi kiristää suoraan miljardilla tai kahdella, että saataisiin talous kerralla kunnolla kasvuun?

Me kaikki tässä salissa tiedämme, ettei talous niin toimi. Yritysten verottaminen ei luo kasvua, se leikkaa yritysten kykyä tarjota työtä, se leikkaa investointeja, se leikkaa uskoa tulevaisuuteen.

Tässä tilanteessa, kun talous näyttää taas merkkejä piristymisestä, meidän pitäisi tukea yrityksiä eikä lyödä niille lisälaskua käteen. Suomen talouden moottori on yritystemme kyky pärjätä maailmanmarkkinoilla. Hallituksen linja on selvä: olemme purkaneet kasvun esteitä, tehneet niitä välttämättömiä päätöksiä, joilla suomalaisen työn ja osaamisen kilpailukyky on palautettu. Juuri nämä toimet varmistavat, että yrityksillämme on rohkeutta investoida, palkata ja viedä osaamistaan Suomen rajojen ulkopuolelle.

Arvoisa puhemies! Suomi on käännekohdassa. Me emme voi palata sille tielle, joka vei meidät tähän velkaiseen tilanteeseen. On käymässä yhä selvemmäksi, että tämä työ ei tule valmiiksi kahdessa vuodessa. Suomi tarvitsee oikealle katsovaa hallitusta. Suomi tarvitsee työn linjaa, yrittäjyyden linjaa ja vastuun linjaa. Sitä me tarjoamme nyt, ja sitä me tulemme tarjoamaan myös tulevaisuudessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Piisinen, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

18.45 **Jorma Piisinen ps:** Arvoisa herra puhemies! Tämä välikysymys ja keskustelu siitä sattui varsin sopivaan aikaan — kiitokset siitä kysymyksen tekijöille. Nyt on juuri hyvä hetki väliarvioida hallituksen saavutuksia, kun voin lainata Tilastokeskuksen 8.5.2026 tiedotteiden seuraavat otsikot: ”Rakentamisen liikevaihto kasvoi vuoden 2026 maaliskuussa 5,7 prosenttia vuodentakaisesta”, ”Teollisuuden liikevaihto kasvoi 5,6 prosenttia vuoden 2026 maaliskuussa”, ”Teollisuuden uudet tilaukset kasvoivat vuoden 2026 maaliskuussa 7,7 prosenttia vuodentakaisesta”, ”Teollisuustuotanto kasvoi maaliskuussa 2026 sekä edellisestä kuukaudesta että vuodentakaisesta”, ”Ulkomaisten matkailijoiden yöpymisiä 13 prosenttia edellisvuotta enemmän vuonna 2025”.

Kevään talousdataa on arvioinut myös Keskuskauppakamari. Keskuskauppakamarin pääekonomisti Jukka Appelqvist totesi Iltalehden haastattelussa 30.4.2026 seuraavasti: ”Kasvu on vauhdittunut tämän vuoden puolella enemmän kuin kukaan uskalsi unelmoida.” Siis enemmän kuin kukaan uskalsi unelmoida. Nordea Pankin tämän aamun tiedotteessa puolestaan todetaan seuraavaa: ”Viime vuoden viimeisellä neljänneksellä alkanut talouskasvu jatkui, kun Tilastokeskus ennakoii Suomen bruttokansantuotteen kasvaneen myös vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Kasvun taustalla on yksityisen kulutuksen virkoaminen, mikä näkyy vähittäiskaupan myynnin kääntymisenä positiiviseksi neljän laskuvuoden jälkeen.” Nordean ekonomisti Juha Kostiainen kertoo, että ”maalis-huhtikuun korttidata viittaa siihen, että kulutus on jatkunut vahvana polttoaineen hintojen ja korkojen noususta huolimatta”. Nordea odottaa myös työllisyyden paranevan: ”Odotamme taloudessa nähdyin kääntein välittyvän asteittain myös työmarkkinoille tämän ja ensi vuoden aikana. Ennustamme työttömyysasteen laskevan 8,5 prosenttiin vuoden 2027 lopulla.” Nordean ekonomisti arvioi edelleen: ”Kotimaisen kulutuksen lisääntyminen tukee jatkossa kaupan ja palvelualan työllisyyttä. Teollisuudessa työllisyys on jo kääntynyt selvään kasvuun, ja uusien tilausten hyvä kehitys ennakoii teollisuuden kehityksen vahvistuvan edelleen loppuvuotta kohden.”

Arvoisa herra puhemies! Olen edellä lainannut kolmen hallituksesta riippumattoman tahon, Tilastokeskuksen, Keskuskauppakamarin sekä Nordea Pankin, tuoreet tutkimukset sekä näkemykset Suomen taloustilanteesta ja kehitysnäkemyksistä. Tilastot ja arviot puhuvat selvää kieltään. Hallitus on onnistunut kääntämään Marinin hallituksen jäljiltä syvällä uineen valtiolaivan uuteen, parempaan suuntaan. Hallitus ei ole hakenut pikavoittoja tai sortunut oppositiota vaivaavaan populismiin. Johdonmukainen ja pitkäjänteinen työ alkaa tuottaa tulosta.

Suomen taloudessa on vuodenvaihteen ja kevään aikana tapahtunut käänne. Tuotanto ja kulutus ovat nousussa, ja niiden odotetaan vetävän työttömyyden laskuun tulevan vuoden aikana.

Hyvä oppositio, hyvät välikysymysten tehtailijat, toivoisin, että myös te voisitte iloita asiantuntijoiden mukaan Suomen jopa odottamattoman voimakkaasta talouskasvusta, etteikä näyttäisi hapanta naamaa hallituksen saavutuksille. Nyt käynnistynyt voimakas talouskasvu on hyvä asia koko Suomelle ja kaikille Suomen kansalaisille puoluekannasta riippumatta. On syytä laittaa kädet kyynärpäitä myöden ristiin ja toivoa ja ennen kaikkea tehdä työtä entistä kovemmin sen eteen, että taloutemme jatkaisi kasvuaan.

Arvoisa herra puhemies! Lopuksi on kiitettävä ja kannustettava hallitusta entistäkin parempiin suorituksiin loppukauden aikana. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo, poissa. — Edustaja Kontu, olkaa hyvä.

18.50 **Mauri Kontu kesk:** Arvoisa puhemies! Täällä on kuultu värikkäitä puheenvuoroja tämän koko välikysymyskeskustelun aikana. Niitä en lähde referoimaan, mutta me ollaan kuultu nyt kymmenissä puheenvuoroissa, mitkä olivat hallituksen tavoitteet ja kuinka ne tulostaulut nyt näyttävät todella tummanpunaisilta, että tässä ei olla onnistuttu. Edustaja Piisisen esitykseen näistä hyvistä luvuista: totta kai me oppositiossakin iloitsimme niistä, jos tilanne paranee, ja kaikki tietysti teemme sen eteen töitä, mutta tällä hetkellä se tilanne on aika murheellinen.

Itse olen toiminut yrittäjänä yli 30 vuotta, ja voin kokemuksesta sanoa, että työpaikat syntyvät päivän tekemisissä arjessa erityyppisissä yrityksissä ympäri Suomea. Suomi tarvitsee nyt semmoista suunnanmuutosta, että yrittäjyys ja sen merkitys tunnustetaan. Suomessa on kaikki yritykset mukaan lukien yli 600 000 eri kokoista yritystä, joista 97 prosenttia on pienyrittäjiä ja mikroyrittäjiä. Työpaikat syntyvät etenkin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin ja nopeammin alle 10 henkilön mikroyrityksiin.

Keskustan eduskuntaryhmässä meillä on ratkaisu: me tehtiin suunnitelma Pienyrittäjyydellä työpaikkoja ja Suomi nousuun -toimenpideohjelma. Tuoreen barometrin mukaan jopa 14 prosenttia mikro- ja yksinyrittäjistä olisi valmis palkkaamaan työntekijän vuoden sisällä, ja tämä jo itsessään tarkoittaisi 40 000:ta uutta työpaikkaa. Tähän meillä on yksinkertaisesti muutamia ratkaisuja.

Ensinnäkin yksinyrittäjälle ensimmäisen työntekijän palkkaamisen helpottaminen siten, että työnantajan sivukulut puolitetaan ensimmäisen vuoden ajaksi. Tämä madaltaisi kynnystä ryhtyä työnantajaksi.

Toiseksi yrittäjien eläketurvan eli YEL-järjestelmän perusteellinen uudistaminen. YEL-maksun on perustuttava yrittäjän todellisiin verotettaviin ansiotuloihin, ei laskennallisiin työtuloihin. Sitten aloittaville yrittäjille esitämme portaittain nousevaa maksua, jotta yritystoiminnan alkuvuodet olisivat helpompia. Tähän suuntaan hallitus kehysriihessään on tehnyt ratkaisuja, mutta erikoista on se, että se alkaisi vasta seuraavan hallituskauden aikana, vuonna 2028. Kysymys on, eikö sitä voisi toteuttaa tässä jo seuraavan vuoden aikana.

Sitten kolmanneksi verotuksen painopisteen siirtäminen kasvun tukemiseen. Yhteisöveron yleisen alentamisen sijaan me verottaisimme yritykseen sisään jätettävää tulosta vähemmän ja lisäksi nostaisimme arvonlisäverovelvollisuuden alarajaa 20 000 euroon kasvun kannustamiseksi.

Ja neljänneksi turhan byrokratian purkamista, ja siitäkin tässä tänään on keskusteltu. Otetaan käyttöön periaate yksi uusi normi sisään, mutta poistetaan vanhoja kaksi. Ja yritys on myöskin voitava saada pystyyn yhdessä päivässä.

Arvoisa puhemies! Työllisyyttä voidaan parantaa myös vauhdittamalla rakentamista ja korjaamista. Suomessa riittää monenlaista korjattavaa homekouluissa, teissä ja silloissa. Keskusta esittää taloyhtiöille kymmenen prosentin korjausavustusta ja kotitalousvähenyksen palauttamista ennalleen, jotta etenkin remontti- ja hoiva-alojen yrittäjät voisivat työllistää. Nuorille tarvitsemme takuutyön. Työn puutteeseen auttaa parhaiten työpaikka, ja meidän on käytettävä rahaa työllisyyden edistämiseen mieluummin kuin työttömyyden hoitoon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Arvoisa puhemies! Suomen suunta on tällä hetkellä väärä, siihen tarvitaan muutos. Toivomme, että nämä yrityksiin kohdistuvat asiat huomioitaisiin hallituksessa vielä tämän vuoden aikana heidän työkalupakkiinsa. Tehdään tätä opposition kanssa yhdessä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hemmilä, olkaa hyvä.

18.56 **Pertti Hemmilä kok:** Arvoisa herra puhemies! Oppositio on tänään esittänyt huolensa maamme suunnasta. Onkin totta, että elämme taloudellisesti vaikeita aikoja. Maailmantilanne on epävakaa, ja se heijastuu ihan suoraan suomalaisten arkeen, mutta juuri siksi, arvoisa herra puhemies, tämä hallitus on olemassa. Me emme ole täällä tekemässä helppoja päätöksiä vaan oikeita päätöksiä. Kun hallitus aloitti, saimme perinnöksi historiallisen syvän alijäämän. Jos olisimme oppositiossa, voisimme kenties huudella sieltä helppoja ratkaisuja, mutta hallitusvastuussa oleva ei voi sulkea silmiään eikä korviaan tosiasiailta. Meidän tehtävämme on nyt huolehtia siitä, että hyvinvointiyhteiskunta — koulutus, terveydenhuolto ja turvallisuus — pystytään rahoittamaan myös tulevaisuudessa. Tästä tulee mieleeni entisen kollegani, kansanedustaja Outi Ojalan, ainakin minun mieliini hyvin syvälle painuvat sanat: ”Köyhän paras ystävä on vahva valtiontalous.”

Arvoisa puhemies! Me teemme kipeitäkin ratkaisuja. Ne eivät ole olleet helppoja, mutta ne ovat välttämättömiä. Meidän on ihan välttämätöntä katkaista velkaantumisen kierre. Hallituksen linja on selvä: työllisyys, kasvu ja luottamus. Teemme töitä sen eteen, että yrittäminen ja työnteko ovat aina kaikkia muita vaihtoehtoja kannattavampia vaihtoehtoja. [Jorma Piisinen: Juuri näin!] Uskomme, että Suomi nousee työllä ja osaamisella mutta ei lisävelalla. Oppositio arvostelee toimiamme mutta ei tarjoa tilalle uskottavaa vaihtoehtoa, vaihtoehtoa siitä, kuinka julkinen talous tasapainotettaisiin. Tämän päivän välikysymys onkin valitettavasti enemmänkin politiikan pelinappula kuin aito huoli isänmaan taloudesta. Meidän hallituksemme kantaa vastuun. Me teemme sen työn ja ne toimet, jotka ovat välttämättömiä, jotta seuraavat sukupolvet voivat elää turvallisessa ja vakaassa Suomessa.

Tämän vuoksi, herra puhemies, hallitus nauttii täyttä luottamustani.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

18.59 **Anne Rintamäki ps:** Arvoisa puhemies, arvon ministeri! Suomen punavihreä oppositio esittää jälleen välikysymyksen, tällä kertaa omien sanojensa mukaan epäonnistuneesta talouspolitiikasta. Varmasti jokainen tässä salissa muistaa viime eduskuntavaalit, joissa nykyiset hallituspuolueet sitoutuivat valtiovarainministeriön arvioimiin sopeutustavoitteisiin. Tämä hallitus on kuitenkin kyennyt myös myöhemmin hallituskauden aikana tarkastelemaan tilannetta ja tekemään uusia säästöjä tilanteen huonontuessa. Siihen nähdessä väite epäonnistuneesta talouspolitiikasta on jonkun populistin epäonnistunut arvio.

Oppositio vaatii suunnanmuutosta, mutta uuden suunnan viittaaminen näyttää olevan hukassa. Käsi osoittaa vähän joka ilmansuuntaan. SDP riitelee jopa sisäisesti talouslinjastaan, niin vaikeaa sitä on koherenttia linjaa myöskään ulospäin tarjota. Edustaja Tuppurainen ei oikein pysynyt perässä, mitä puolue onkaan STEA-rahoituksesta vaihtoehtobudjetissaan linjannut, ja puolueen puheenjohtaja Lindtman ihailee Espanjan talouslukuja. Mukavaahan se on juhlia, kun suomalaiset ovat osana EU:n elvytyspakettia olleet pumppaamassa rahaa paitsi investointeihin näköjään myös eläkkeiden ja sosiaaliturvan maksamiseen espanjalaisten tileille. Ja lisää pyydetään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus, edellisestä punavihreästä hallituksesta poiketen, on kyennyt kaudellaan kymmenen miljardin sopeutuskokonaisuuteen. Kaikki siitä ei ole vielä realisoitunut, esimerkiksi työllisyyttä vahvistavat rakenteelliset uudistukset näkyvät vasta pidemmällä aikavälillä. Nämä toimet ovat saaneet kehuja IMF:ltä ja OECD:ltä, mutta näissä raporteissa sopeutustoimia vaaditaan entistäkin enemmän, ei suinkaan vähemmän. Meidän valtiontaloutemme on edelleen kroonisesti alijäämäinen. Näissä olosuhteissa talouspolitiikan keskeinen tehtävä ei ole ollut miellyttää lyhyellä aikavälillä vaan turvata pitkän aikavälin vakaus.

Tilannetta ei ratkota huutelemalla pitkin kyliä, mistä kaikista hallituksen päätöksistä aiotaan peruuttaa, ainakaan tarjoamatta korvaavia säästöjä vastineeksi. SDP:n vaihtoehdon suunnasta konkretisoituu lähinnä se, että verotusta oltaisiin hallitukseen verrattuna mielellään kiristämässä monin paikoin. Edustaja Razmyar on mennyt lausunnoissaan jopa niin pitkälle, että on esittänyt, että ensi kaudella suurin osa sopeutuksista pitäisi tehdä veronkorotuksina, siis käytännössä miljardikaupalla. Järjetöntä. Näillä eväillä Suomi ei nouse. Samat ongelmat seuraava hallitus saa syliinsä kuin tämäkin — sodat ja maailmanpolitiikan epävarmuuden.

Arvoisa puhemies! Katseeni kääntyy tässä kohtaa hieman keskustankin suuntaan. Olette pyrkineet luomaan pesäeroa vasemmistoon, mutta täällä sitä jälleen kerran ollaan vasemmistopolitiikan aisankannattajana. Välikysymys on niin laiska, ettei siinä edes pyritä tarjoamaan mitään vaihtoehtoa. Laiskalta näyttää keskustan politiikkakin: tunnin juna, tyhjä paperi ja kasa kivoja tavoitteita ilman konkretiaa. Olemme kuulleet nyt moneen kertaan, että keskusta ei halua uuteen punavihreään hallitukseen, mutta politiikkanne kertoo ihan muuta. Vasemmistoliitosta nyt ei tarvitse edes puhua enempää, kun ette ole koko velkajarrun ja talouspolitiikan realiteetteihin edes sitoutunut. Vihreätkin näköjään kipuilevat asian kanssa siihen malliin, että ehkä pyörtävät koko sitoutumispäätöksensä, kun kentältä tulee vähän painetta. Vastuun kantaminen ei vain kuulu joidenkin puolueiden pirtaan.

Arvoisa puhemies! Edellä mainituilta porukoilta on varsin vaikea ottaa vakavalla naamalla vastaan kritiikkiä talouspolitiikasta. Vaihtoehdottomuus ja välikysymystyökalun jatkuva käyttäminen on melko onneton mutta toki varma tapa päästä iltapäivälehtien otsikoihin, kuviin ja tunnelmiin.

Tähän loppuun on pakko siteerata oppositiopoliitikon puhetta. Yksi väitti, että hallitus ei ole tehnyt talouden eteen mitään toimia, että hanskat olisi laitettu tiskiin ja odotetaan vain vaaleja ja on pelkästään moitittu edellistä hallitusta. Voiko oikeasti puhua eduskunnan puhujakorokkeelta julki tuollaista sontaa? Näemmä voi, kun korvien välissä pakottaa vaalit. Joku oman elämänsä sankari olisi kirjoittanut tähän somessa: ”Kaikkia se leipä elättää.” Pakko olla kerrankin samaa mieltä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hiltunen.

19.04 Pia Hiltunen sd: Arvoisa puhemies! Äsken epäiltiin opposition aitoa huolta, ja täytyy todeta, että kyllä meillä on aito huoli valtiontaloudesta, mutta niin on myös niistä ihmisistä, joiden arkeen hallituksen toimet ovat osuneet ja kovaa. Välikysymys on aiheellinen ja myös hyvä hetki keskustelulle tämän hallituksen saavutuksista.

Suomen talouden ja työllisyyden tilanne edellyttää tällä hetkellä vakavia toimia ja rehellistä keskustelua. Keskeiset mittarit kertovat samansuuntaisia viestejä: Työttömyys on noussut korkeaksi. Talouskasvu on jäänyt vaimeaksi. Julkinen talous on alijäämäinen, ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

velkaantuminen jatkuu nopeana. Samalla konkurssien määrä on kasvanut, ja erityisesti rakentamisen toimiala on kohdannut poikkeuksellisen voimakkaan laskun. Nämä eivät ole yksittäisiä ilmiöitä vaan osa laajempaa kokonaisuutta, joka heijastuu ihmisten arkeen ja tulevaisuudennäkymiin.

Hallitus asetti kautensa alussa kunnianhimoiset tavoitteet: kestävä talouskasvun vahvistaminen, julkisen talouden tasapainottaminen sekä velkaantumisen kääntäminen laskuun. Lisäksi tavoitteena oli merkittävä työllisyyden kasvu. Nyt vaalikauden edetessä on ikävä kyllä todettava, että kehitys on kulkenut toiseen suuntaan. Talouskasvu ei ole vahvistunut odotetulla tavalla, velkaantuminen on jatkunut nopeana, eikä työllisyys ole kehittynyt tavoitteiden mukaisesti. Julkisuudessa esitettyjen sopeutustoimien mittaluokka ja toteutuneet toimet eivät myöskään kaikilta osin vastaa toisiaan. Kyse ei ole yksittäisistä epäonnistumisista vaan siitä, että asetettuihin tavoitteisiin ei ole päästy.

Arvoisa puhemies! Työmarkkinoiden tilanne ansaitsee myös erityistä huomiota. Työttömyys on kasvanut, pitkäaikaistyöttömyys lisääntyy, ja nuorten asema on heikentynyt. Samalla työllisten määrä on vähentynyt ja työttömyysaste laskenut. On ilmeistä, että työllisyyspolitiikan keinovalikoima on jäänyt kapeaksi. Aktiivisiin työvoimapalveluihin ja osaamisen kehittämiseen ei ole panostettu riittävästi, ja painopiste on ollut vain etuuksien leikkauksissa. Kestävä työllisyyden kasvu edellyttää kuitenkin sekä kannustimia että myös toimivia palveluja.

Puhemies! Talouspolitiikka on aina myös arvovalintoja. Päätökset siitä, miten julkisia varoja kohdennetaan ja miten sopeutusta toteutetaan, vaikuttavat suoraan ihmisten arkeen. Lapsiperheköyhyyden kasvu on tästä erityisen huolestuttava esimerkki. Tutkimus osoittaa, että perheiden toimeentulovaikeudet heijastuvat lasten hyvinvointiin ja oppimiseen. Kun arki on epävarmaa, se näkyy myös koulussa. Oppimistulokset heikkenevät, ja eriytyminen lisääntyy. Tämä ei ole vain sosiaalinen kysymys vaan myös pitkän aikavälin talouskysymys ja kehityssuunta, jota on myöhemmin hyvin vaikea korjata. Samanaikaisesti julkisen terveydenhuollon resursseja on leikattu, kun taas yksityisen sektorin roolia on vahvistettu. Tämä herättää kansalaisissa perusteltuja kysymyksiä järjestelmän tasapainosta ja oikeudenmukaisuudesta.

Suomen menestys on perinteisesti rakentunut osaamisen, työn ja yhteistyön varaan. Työelämän murros, erityisesti teknologian ja tekoälyn kehitys, korostaa entisestään osaamisen merkitystä. Siksi on välttämätöntä vahvistaa mahdollisuuksia jatkuvaan oppimiseen, työuran aikaiseen kouluttautumiseen sekä uudelleen kouluttautumiseen työttömyyden aikana. Tuottavuuden kasvu syntyy investoinneista osaamiseen, innovaatioihin ja kestäväan kasvuun. Samalla työmarkkinoiden toimivuus edellyttää luottamusta ja yhteistyötä.

Arvoisa puhemies! On todettava jälleen, että talouden keskeinen perusta on luottamus — luottamus tulevaan omaan työhön ja toimeentuloon sekä yhteiskunnan oikeudenmukaisuuteen. Tällä hetkellä tämä luottamus on monin paikoin heikentynyt. Kun tarkastelemme kokonaisuutta — talouskehitystä, työllisyyttä, velkaantumista ja tehtyjä valintoja — on perusteltua todeta, että hallitus ei ole saavuttanut itselleen tälle kaudelle asettamiaan keskeisiä tavoitteita.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää, olkaa hyvä.

19.08 **Pia Sillanpää ps:** Arvoisa puhemies! Kun kuuntelee opposition puheenvuoroja, tulee hieman epäuskoinen olo. Tämä on jo ties kuinka mones väläkysymys tällä kaudella, jos-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

sa pyöritellään samoja aiheita ja syytöksiä. On selvää, että oppositio on eri mieltä hallituksen linjauksista, mutta on melko paksua väittää hallituksen epäonnistuneen talouspolitiikassa. Epäonnistumista kuvaisi mielestäni paremmin se, miten kevytkenkäisesti Marinin hallitus otti velkaa välittämättä sen seurauksista.

Arvoisa puhemies! Tiukka taloustilanne on pakottanut meidät kääntämään jokaisen kiven ympäri, kun olemme etsineet kohteita, joista säästää. Samalla on käynyt hyvin selväksi, miten julkiset menot ovat paisuneet valtaviin mittasuhteisiin kuin huomaamatta, koska kukaan ei ole pysähtynyt kyseenalaistamaan niitä. Pisteenä i:n päälle oli viime hallituksen velkaralli. Vaikka me nyt kovasti yritämme painaa velkajarrua, velkavauhti on kiihtynyt vuosien aikana aivan liikaa. Kun julkista rahaa on joskus ollut paljon enemmän, ihmisistä on tullut sokeita rahankäytölle. On keksitty aina vain uusia ja uusia käyttökohteita, mutta unohdettu se, mistä raha oikeasti tulee. Se tulee tavallisten suomalaisten työntekijöiden ja yrittäjien työstä, joka kerätään yhdeksi suureksi potiksi, jota kutsumme julkiseksi rahaksi. Siksi se raha on niin valtavan arvokasta, ja siksi meidän pitäisi käydä tasaisin väliajoin läpi, mihin sitä rahaa kuluu. Suomalaisten kovalla työllä tuottama raha ei ole mikään itsensä selvyyttä. Emme me voi jatkaa tilanteessa, jossa näiden leikkausten jälkeen alkaa uudet julkisten menojen lihotustalkoot. Näiden vuosien jälkeen meillä jokaisella pitäisi olla vielä kirkkaampana mielessä se, että jokainen veroeuro käytetään harkiten.

Arvoisa puhemies! Opposition suunnalta saamme jatkuvasti kuulla täällä salissa, ettei mistään saisi leikata. Te olette valmiita jatkossakin jakamaan suomalaisten rahoja järjestöjen muodossa somalijärjestöille ja kehitysapuna ulkomaille, kun me taas yritämme näistä vähistä olemassa olevista rahoista keskittää rahaa suomalaisten hyvinvointiin ja palveluihin. Täällä salissa te jankutatte, ettei mikään hallituksen keinoista tai toimintatavoista kelpaa. Sitten te palaatte takaisin sinne suljettujen ovien taakse, otatte laskimen käteen ja alatte käymään lukuja läpi. Kappas vain, siellä omissa vaihtoehtobudjeteissa olette kuitenkin monilta osin samaa mieltä hallituksen kanssa sopeuttamiskeinoista, joten voisitteko nyt ystävällisesti lopettaa tämän teatterin.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee työttömyyteen, niin kyllä, se on vakava asia, ja siksi hallitus on tehnyt toimia työllisyyden parantamiseksi. Oppositio puhuu paljon työttömyysluvuista mutta jättää kertomatta tärkeimmän osan siitä. Työttömyys on noussut siksi, että työvoiman määrä on kasvanut. Maahanmuutto on lisännyt sitä, ja samalla sosiaaliturvauudistukset ovat siirtäneet ihmisiä toimeentulotuelta aktiivisiksi työnhakijoiksi. Eli ei työllisyys ole romahtanut siinä suhteessa kuin mitä oppositio yrittää antaa ymmärtää.

Arvoisa puhemies! Olennaista tämänhetkisessä tilanteessa on ymmärtää se, että Suomen velkaantuminen ei pysähdy toiveajattelulla. Se ei pysähdy myöskään sillä, että oppositio tehtailee välikysymyksiä samasta aiheesta yksi toisensa jälkeen. Tilanne ei helpotu itsestään, ja siksi me tarvitsemme näitä hallituksen toimia, vaikka välillä ne ovatkin olleet äärimmäisen vaikeita päätöksiä. Helpoimmat säästökohteet on jo käytetty, mutta juuri siksi tarvitaan turhien vappusatasten lupaamisten sijaan konkretiaa.

Hallitus on tehnyt vaikuttavaa talouspolitiikkaa. Olemme vahvistaneet työnteon kannattavuutta ja tehneet kaikkemme, ettei tuleville sukupolville jäisi tätä valtavaa velkataakkaa, jota on jo vuosia kerrytetty. Se työ ei aina näy heti, mutta tehtyjen päätösten vaikutukset näkyvät pitkällä aikavälillä. Me emme pelkää kantaa vastuuta, koska tiedämme, että tämä on juuri sitä talouspolitiikkaa, mitä Suomi tarvitsee.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, poissa. — Edustaja Marttila, olkaa hyvä.

19.13 Helena Marttila sd: Arvoisa puhemies! Suomen talouspolitiikan keskeisen tavoitteen tulisi olla työn lisääminen, köyhyyden torjuminen ja ihmisten arjen turvallisuuden vahvistaminen. Tällä hetkellä näemme kuitenkin kehitystä, joka kulkee täysin päinvastaiseen suuntaan. Hallituksen talous- ja veroratkaisut ovat perustuneet oletukselle, että leikkaukset sosiaaliturvaan ja veronalennukset korkeimpiin tuloluokkiin vahvistavat kasvua ja työllisyyttä. Käytännössä vaikutukset ovat jääneet olemattomiksi ja monin paikoin kielteiksi. Työttömyys on kasvanut, eikä kyse ole vain suhdanteista vaan myös politiikkavalinnoista, jotka heikentävät kotimaista kysyntää ja ihmisten luottamusta tulevaisuuteen.

Hallituksen käsitys työllisyydestä on kapea. Se katsoo yksilöä mutta sivuuttaa talouden kokonaisuuden. Kun ostovoimaa leikataan ja ihmisiltä viedään turvaa, he eivät kuluta, eivät uskalla investoida eivätkä jaksakaan kouluttautua. Kotimainen kysyntä kuihtuu ja sen mukana työpaikat. Ei ole työpaikkoja, joihin kannustaa, jos niitä ei ole olemassa.

Arvoisa puhemies! Kun sosiaaliturvaa leikataan ja työttömyysturvaa heikennetään samaan aikaan, kun avoimia työpaikkoja ei ole tarjolla, tuloksena ei ole nopeampi työllistyminen vaan kasvava epävarmuus ja köyhyys. Tämä koskettaa erityisesti lapsiperheitä, yksinhuoltajia ja nuoria, joiden taloudellinen liikkumavara on jo valmiiksi vähäinen. Perheiden köyhyys on koko yhteiskunnan epäonnistuminen. Kun toimeentulo heikkenee, seuraukset näkyvät lasten hyvinvoinnissa, koulutuksessa ja terveydessä pitkälle aikuisuuteen. Tutkimusten valossa tiedämme, että lapsuudessa koettu köyhyys lisää syrjäytymisen ja pitkäaikaisen työttömyyden riskiä. Sosiaaliturvan heikennykset, asumistuen leikkaukset ja kasvavat elinkustannukset muodostavat yhdistelmän, jossa yhä useampi perhe putoaa pysyvästi jälkeen.

Kaikkein käsittämättömin arvovalinta hallitukselta on politiikka, joka sysää yhä useampia perheitä jatkuvan taloudellisen stressin alle. Lapsiperheiden köyhyyden kasvu on moraalinen epäonnistuminen mutta myös taloudellinen virhe, sillä jokainen lapsuudessa koettu puute näkyy myöhemmin terveyseroina, koulutuksen keskeyttämisenä ja syrjäytymisenä. Näitä kustannuksia ei voi kuitata exceliin lyhyen aikavälin säästöinä, vaan ne maksetaan tulevaisuudessa korkojen kera.

Arvoisa puhemies! Erityisen huolestuttavaa on myös asunnottomuuden kääntyminen jälleen kasvuun — ilmiön, jonka piti Suomessa vähentyä, ei palata. Suomi on pitkään ollut kansainvälinen esimerkki asunnottomuuden vähentämisessä. Nyt tämä myönteinen kehitys on pysähtynyt ja osin peruuntunut. Kun asumistukea leikataan, vuokrat nousevat ja pienituloisten ostovoima heikkenee, yhä useampi ihminen ajautuu tilanteeseen, jossa oma koti ei ole enää itseänselvyys. Millainen hyvinvointivaltio on sellainen, jossa asunnottomuus on lapsuuden avainkokemus?

Asunnottomuus ei synny tyhjiössä. Se on seurausta tulojen ja menojen epätasapainosta, riittämättömästä sosiaaliturvasta ja kohtuuhintaisten asuntojen puutteesta. Näihin ongelmiin ei vastata leikkauksilla vaan pitkäjänteisellä sosiaali- ja asuntopolitiikalla.

Arvoisa puhemies! Talouspolitiikan uskottavuutta mitataan siinä, parantaako se ihmisten arkea. Kasvavat työttömyysluvut, lisääntyvä lapsiperheköyhyys ja asunnottomuuden kasvu kertovat, että hallituksen linja ei toimi. Tarvitsemme politiikkaa, joka tukee työllistymistä investoimalla osaamiseen ja palveluihin, vahvistaa ostovoimaa ja turvaa ihmisarvoisen elämän kaikille, ei vain harvoille. Talous on ihmistä varten, eivät ihmiset taloutta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

varten. Suunnan muuttaminen on paitsi mahdollista myös välttämätöntä, jos haluamme rakentaa Suomea, jossa jokaisella on oikeus työhön, kotiin ja toimeentuloon.

Hallitus perustelee talouspolitiikkaansa välttämättömyydellä, vastuullisuudella ja tulevien sukupolvien edulla, mutta oikea kysymys kuuluu, kenen vastuuta nämä päätökset todella kantavat ja kenen harteille niiden seuraukset sysätään. Veropolitiikka paljastaa aina arvot. Kun samaan aikaan leikataan pienituloisten etuuksia ja kevennetään verotusta siellä, missä toimeentulo on jo turvattu tai kaikkein suurinta, viesti on selvä: kaikki eivät ole samanarvoisia talouspolitiikan kohteita. Tätä ei voi selittää välttämättömyydellä, vaan kyse on valinnoista.

SDP:n näkökulmasta on selvää, että taloutta voidaan hoitaa toisinkin. Työllisyyttä voidaan vahvistaa investoimalla koulutukseen, palveluihin ja vihreään siirtymään. Köyhyyttä voidaan vähentää turvaamalla riittävä perusturva ja vahvistamalla palkansaajien ja perheiden ostovoimaa. Asunnottomuutta voidaan torjua panostamalla kohtuuhintaiseen asumiseen ja ennaltaehkäiseviin palveluihin. Vahvemmat voivat kannatella heikompia silloin, kun ajat ovat vaikeita.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Riipi poissa. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

19.18 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa puhemies! Ajattelin tämän puheenvuoron käyttä lähinnä kommentoidakseni tässä kollegoiden puheenvuoroja. Kun täällä on niin paljon väittämiä ilmassa, niin on pakko yrittää vähän niin kuin koota nytten faktoilla, mitä tässä on tapahtumassa, ja se on tässä tilanne.

Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tästä Espanjan taudista, josta täällä nyt on paljon puhuttu: Täytyy muistaa, että mikähän hallitus tässä nyt on vienyt Suomea Espanjan suuntaan, kun on määräaikaisia työ sopimuksia lisätty, irtisanomista helpotettu, sosiaaliturvaa on heikennetty. Onko se sitä Espanjan suuntaa nyt sitten tässä mielessä, kun täällä haikaillaan niitä näkökulmia? Tosiasiassa Suomen työmarkkinoita on sotkettu ja viety sellaiseen suuntaan, johon ei ole viisasta viedä. Meillä on ollut yhteistyön ja sopimisen työmarkkinat, ja nyt niitä on yksipuolisesti muutettu.

Arvoisa puhemies! Sitten tästä velasta täällä puhutaan todella paljon. Kun katsotaan näitä velkalukuja, valtionvelka on huhtikuun lopussa tarkalleen 196,6 miljardia euroa valtion velanhoitajien mukaan ja 200 miljardin euron raja menee nyt tänä vuonna rikki. Ja kuka tätä velkaa sitten on ottanut 200 miljardia euroa? Orpon—Purran hallitus tulee ottamaan yli 50 miljardia euroa velkaa eli vähintäänkin yhden neljäsosan tästä valtionvelasta, Marinin hallituksen velka on noin yksi neljäsosa, pikkasen alle, ja sitten puolet tästä velasta on edellisten hallitusten ottamaa velkaa. Täällä koko ajan käy keskustelu, että edellisellä hallituksella olisi se velan ottamisen ennätys. Tämä hallitus tulee olemaan suurin velanottaja Suomen historiassa.

Ja sitten: Kai näistä kaikista lainoista, joita valtiolla on, korkomenoja on, myöskin niiden edellisten hallitusten lainoista ja sitten Orpon hallituksen lainoista. Kyllä nämä korkomenot, jotka tässä nyt kasvavat, kun velan määrä kasvaa niin voimakkaasti — eli yksi neljäsosa, yksi neljäsosa ja puolet — on se syntisäkki, joka kaikilla hallituksilla tähän mennessä on, ja se kannattaa aina tässä muistaa. Nyt mennään liian helposti tilanteeseen, että se on vain edellinen hallitus.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Arvoisa puhemies! Sitten puhutaan aika paljon näistä alijäämistä. Jos katsotaan valtiovarainministeriön omassa julkisen talouden suunnitelmassa olevia lukuja ja katsotaan niitä budjettitalouden alijäämiä vuosina 20—23 ja sitten 24—27, niin tosiasia on, että Marinin—Rinteen hallitusaikana alijäämä on ollut 43 miljardia euroa, josta 18 miljardia euroa on ollut koronavelkaa, korona-alijäämää. Eli tämä on se tilanne, 43. Nyt Orpon hallituksen aikana tulee vähintäänkin 51 miljardia euroa, kahdeksan miljardia euroa enemmän kuin Marinin hallituksen aikana oli alijäämä. Tästä eteenpäin, kun piti laittaa taloutta kuntoon, näyttää siltä, että se alijäämä tulee nousemaan voimakkaasti ylöspäin, jopa sinne lähelle 18:aa miljardia euroa vuodessa. Täällä sanotaan, että kaksi kolmasosaa siitä on puolustusta ja korkomenoja. No, mitäs se yksi kolmasosa on? Se on alijäämää, kuusi miljardia euroa alijäämää, ja tämä talous piti laittaa tasapainoon. Ei ole toiminut. Nämä luvut ovat suoraan näistä tilastoista, jotka VM itse on laittanut.

Sitten täällä on todella voimakkaita menojen lisäyksiä myöskin tulevalle kaudelle tehty. Yrittäjäläkeuudistusta mainostetaan täällä kovasti, mutta se otetaan käyttöön ensi vaalikaudella. Sieltä tulee 100 miljoonaa euroa julkiseen talouteen kuluja, 600 miljoonan euron päälle. Tämä eläkeuudistus on tehty valtion kassan kautta. Tosiasiassa toinen eläkeuudistus tehtiin tässä vähän aiemmin, TyELin uudistus, ja siinä vaadittiin julkisen talouden tasapainottamista 0,4 prosenttiyksiköllä eli miljardilla ja toteutus oli kaksi miljardia euroa. Näin näitä eläkejärjestelmiä pitäisi uudistaa, ei niin, että se tehdään valtion kassan kautta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mehtälä on poissa, edustaja Ojala-Niemelä poissa. — Ministeri Multala, olkaa hyvä, kolme minuuttia.

19.24 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala: Kiitos, arvoisa puhemies! Kun tosiaan tässä edustaja Lylykin äsken halusi kommentoida näitä täällä käytyjä keskusteluja, niin ajattelin osaltani vielä, ennen kuin poistun, hieman myös kommentoida täällä esitettyjä väitteitä. Tässä on ollut aivan hyviä puheenvuoroja, mutta sitten on myös pari faktaa pakko korjata.

Täällä esimerkiksi edustaja Furuholm aiemmin väitti, että ostovoima on heikentynyt. Tämähän ei pidä lainkaan paikkaansa. Tällä hallituskaudella, siitä lähtien, kun hallitus aloitti, olemme systemaattisesti tehneet toimia, joilla ihmisten ostovoimaa on vahvistettu. Nyt kun katsotaan niitä käyriä, niin sieltä syvästä kuopasta, mihin ihmisten ostovoima oli vajonnut viime hallituskauden loppupuolella, se on noussut vähitellen, ja nyt aletaan olla hieman paremmalla tasolla. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä] Totta kai sitä parantavat palkankorotukset, mutta ostovoimaa parantaa myös meidän tekemämme veronkevennykset, joita on kohdennettu kaikille tuloluokille, myös pieni- ja keskituloisille, ja ne käppyrät ovat hyvinkin selviä. Eli se ei pidä paikkaansa, että ostovoima olisi heikentynyt hallituksen päätösten seurauksena, vaan päinvastoin.

No, sitten toinen kysymys. Täällä puhuttiin asunnottomuudesta, ja totta, se on selvää: kukaan ei tässä maassa tavoittele sitä, että asunnottomuus kasvaisi, vaan kaikkien meidän yhteinen tavoite on se, että asunnottomuus saadaan jälleen käännettyä laskuun.

Se ei kuitenkaan pidä paikkaansa, että meillä ei olisi asuntoja saatavilla. Meillä on kohtuuhintaisia asuntoja paljonkin saatavilla, ja itse asiassa asuntojen hinnat ja vuokrat ovat laskeneet. Valitettavasti meillä on vaan kuitenkin aika vaihtelevakin tilanne. Tapasin juuri kuuden suuren kaupungin henkilöitä, jotka vastaavat tästä asunnottomuustyöstä heidän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

omissa kotikaupungeissaan, ja tilanne vaihtelee aika paljon eri kaupungeissa. Esimerkiksi Tampereella osittain on kyse siitä, että siellä ei keskustan alueelta tai laajemminkaan löydy välttämättä vapaita asuntoja niin paljon, mutta pääkaupunkiseudulla toisaalta on tilanne, että täällä on paljon tyhjillään jopa näitä valtion tukemia vuokra-asuntoja, ja samaan aikaan sitten kuitenkin asunnottomuuskin on kasvanut.

Täällä joku viittasi myös Y-Säätiöön. Y-Säätiö totesi tässä yhtenä havaintonaan, että valitettavasti tämä soteuudistus ajoittuu sellaiseen aikaan, jossa sitten tietysti siinä tilanteessa, kun olisi tarvittu valtavan paljon palveluita — ja edelleen tarvitaan valtavan paljon palveluita ja tätä nyt korjataan meidän pitkäaikaisasunnottomuuden poistamistyöllä ja sillä rahoituksella — niin nämä asunnottomuuspalvelut tai asumisneuvonta ja sitten sotepalvelut myös vähän eriytyivät, ja ihmiset eivät oikein tienneet, mistä hakea niitä tarvitsemiaan palveluita. Tätä nyt tietysti pyritään sitten korjaamaan, ja ollaankin osaltaan onnistuttu. Tietenkin tavoitteena on se, että asunnottomuutta päästään jälleen kääntämään laskuun ja sitä hallituksenkin tavoitetta poistaa pitkäaikaisasunnottomuus kohti päästään jälleen käymään.

Sen haluan vielä todeta, että tässä asunnottomuudessa on monia eri tekijöitä taustalla, ja yhtenä niistä valitettavasti on myös kasvanut huumeiden käyttö, ja se näkyy valitettavasti myös myös meidän sotepuolen palveluissa vahvasti. Se on yksi tekijä tässä taustalla. Mutta totta kai myös erilaiset taloudelliset haasteet, mitä totta kai on aiheutunut silloin, kun on työttömyyttä paljon — niin kuin me tiedämme, että on — vaikuttavat aivan selvästi myös tähän tilanteeseen.

Sitten totean vielä sen, että täällä eräs keskustan edustaja — nyt en muista enää, kuka hän oli — luetteli sitä, mitä kaikkea keskusta haluaisi tehdä. No, voin kertoa, että juuri kaikki nämä toimet muun muassa asuntorakentamisen vauhdittamiseksi hallitushan nyt päätti tehdä. [Puhemies koputtaa] Eli keskusta ehdottaa ja hallitus kyllä toteuttaa. Olemme kyllä ihan omista lähtökohdistamme näitä toteuttaneet, mutta ei kannata enää toivoa niitä, kun me olemme jo niitä tehneet. Niitä ei kannata enää täällä toivoa salissa, vaan nämä nyt ovat jo toteutuksessa, muun muassa tämä kotitalousvähennyksen nostaminen ja korjausavustus ja myös monia muita toimia asuntomarkkinoiden vauhdittamiseksi. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nikkanen poissa. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

19.28 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tämä väläkysymys koskee luottamusta, sitä, voiko tähän hallitukseen enää luottaa, kun se lupasi korjata Suomen suunnan. Hallitus lupasi pysäyttää velkaantumisen, hallitus lupasi vahvistaa työllisyyttä, hallitus lupasi luoda kasvua. Mutta mitä on tapahtunut? Velka kasvaa edelleen, työllisyys on romahtanut, kasvu laahaa perässä, konkurssit ovat ennätystasolla, ihmisten usko tulevaisuuteen on pohjamudissa. Kun hallitus epäonnistuu kaikissa tärkeimmissä tavoitteissaan yhtä aikaa, kyse ei ole enää suhdanteista — kyse on epäonnistuneesta politiikasta. Hallitus puhui 100 000 uudesta työllisestä. Todellisuus on karu. Työllisten määrä ei ole kasvanut vaan laskenut noin 77 000 ihmisellä hallituskauden aikana. Työllisyysaste oli hallituksen aloitessa yli 78 prosenttia. Nyt se on pudonnut noin 75 prosenttiin. Tämä on poikkeuksellisen vakava epäonnistuminen hallitukselta, jonka piti olla nimenomaan työllisyshallitus. Ja mitä hallitus teki samaan aikaan? Se heikensi työn tekemisen kannustimia niiltä ihmisiltä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

jotka yrittivät parhaansa. Työttömyysturvan suojaosat poistettiin. Monelta osa-aikatyötä tekevältä katosi satoja euroja kuukaudessa. Hallitus puhui kannustinloukkujen purkamisesta, mutta käytännössä moni pienituloisen huomasi, ettei työ enää tuonut leipää pöytään samalla tavalla kuin ennen.

Arvoisa herra puhemies! Tärkeintä pitäisi olla — yksi yksinkertainen asia: työllä pitää tulla toimeen. Mutta tämän hallituksen politiikka on tehnyt päinvastaista. Samaan aikaan, kun tavoitteet epäonnistuvat, lasku on lähetetty kaikkein heikoimmille. Sosiaaliturvaa on leikattu, asiakasmaksuja on nostettu, hyvinvointialueita pakotettu säästöihin, kuntien palveluista on leikattu. Pääministeri Orpo sanoi, ettei keneltäkään vaadita kohtuutonta. Silti arvioiden mukaan hallituksen päätökset lisäävät pienituloisten määrää noin 120 000 ihmisellä. Heistä yli 30 000 on lapsia. Millä moraalisella oikeudella hallitus voi sanoa puolustavansa työn ja perheiden Suomea, jos samaan aikaan lapsikäyhyys kasvaa poliittisten päätösten seurauksena?

Arvoisa herra puhemies! Erityisen huolestuttavaa on, että myös lasten ja perheiden palveluissa hallituksen painopiste on väärä. Lastensuojelussa keskitytään raskaampiin toimiin ja rajoituksiin, vaikka todellinen tarve olisi varhaisessa tuessa ja perheiden auttamisessa ajoissa. Kun ongelmia ei ehkäistä, ne vain kasvavat myöhemmin sekä inhimillisesti että taloudellisesti. Ja mitä kehysriihi tarjosi tähän tilanteeseen? Ei suunnanmuutosta, ei uskottavaa kasvupakettia, ei vahvoja toimia työllisyyden parantamiseksi.

Samaan aikaan hallitus pitää kiinni kalliista ja tehottomasta yhteisöveron alennuksesta, jonka hyödyistä ei ole näyttöä tässä tilanteessa. Kun tavallisilta suomalaisilta leikataan, löytyvät rahat kuitenkin veronalennuksiin, jotka hyödyttävät valikoituja ryhmiä. Jos velkaantumisen oli hallituksen tärkein peruste vaikeille päätöksille, miksi hallitus itse kasvattaa velkariskiä politiikalla, joka ei tuo kasvua eikä työtä?

Arvoisa herra puhemies! Suomi tarvitsee talouspolitiikkaa, joka yhdistää vastuullisuuden ja oikeudenmukaisuuden. Me tarvitsemme kasvua, investointeja ja työtä, mutta emme sellaista politiikkaa, jossa epäonnistumisten maksajiksi pannaan lapset, pienituloiset, työttömät ja tavalliset perheet. Kun velka kasvaa, työttömyys pahenee ja ihmisten toimeentulo heikkenee, vastuullinen johtopäätös on yksinkertainen: tämän hallituksen luottamus on ansaitusti kyseenalaistettu. Tämä hallitus sai mandaatin korjata Suomen suunnan. Nyt tämä mandaatti on saanut päätepisteen. Luottamusta hallituksen kurjistavalle politiikalle ei ole pätkän vertaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kvarnström, olkaa hyvä.

19.32 Johan Kvarnström sd: Arvoisa puhemies, ärade talman! Hallituksen talouspolitiikassa on kaksi virhettä. Ensinnäkin se on epäoikeudenmukaista, ja toiseksi se ei toimi. Nyt on selvää, että kaikki tämän vaalikauden talouspolitiikan keskeiset tavoitteet jäävät saavuttamatta. Hallitus puhuu mielellään edellisestä hallituksesta ja seuraavasta vaalikaudesta, ja on ymmärrettävää, ettei halua puhua tästä vaalikaudesta.

On tietenkin totta, että osa uudistuksista tuottaa tuloksia vasta pidemmällä aikavälillä, mutta eikö juuri tällä vaalikaudella hallituksen pitänyt pysäyttää velkaantumisen kasvu? Eikö juuri tällä vaalikaudella ollut tarkoitus, ettei kukaan joutuisi kärsimään kohtuuttoman paljon? Eikö juuri tällä vaalikaudella pitänyt syntyä uusia työpaikkoja, oikeita työpaikkoja, ei vain laskennallisia?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Ärade talman! Regeringens finanspolitik har två fel. För det första är den orättvis och för det andra fungerar den inte. Nu är det uppenbart att alla centrala målsättningar för den ekonomiska politiken den här perioden misslyckas. Regeringen talar gärna om den förra regeringen och nästa period, och det är förståeligt att viljan saknas att tala om den här perioden.

Det stämmer förstås att en del reformer ger resultat först över en längre tidsperiod. Men visst var det den här perioden som regeringen skulle stoppa den ökande skuldsättningen, och visst var det väl den här perioden som ingen skulle drabbas oskäligt hårt. Visst var det väl den här perioden som nya arbetstillfällen skulle skapas — riktiga jobb, inte bara teoretiska sådana. Och även om omständigheterna är krävande är det inte en tillräcklig förklaring till varför Finland är bland de sämsta i Europa på många ekonomiska mätare just nu.

Arvoisa puhemies! Voisimme nyt olla toisenlaisessa tilanteessa, jos hallitus olisi tehnyt toisenlaisia valintoja. Ajatelkaa, jos sopeutustoimet olisi kohdistettu vähemmän haavoittuvassa asemassa oleviin ihmisiin. Ajatelkaa, jos työntekijät voisivat tässä korkean työttömyyden ajassa luottaa riittävään työttömyysturvaan. Ajatelkaa, jos todella olisi käynyt niin, että yhä harvempi olisi riippuvainen toimeentulotuesta. Se on hallituksen tavoite, mutta hallitus on tehnyt leikkauksia, jotka ovat lisänneet riippuvuutta juuri tästä viimeisimmästä tukimuodosta, ja lisäksi hallitus on leikannut myös siitä.

Ajatelkaa, jos sosiaali- ja terveydenhuolto olisi saanut työrauhan suuren uudistuksen ensimmäisinä vuosina. Ajatelkaa, jos hoitotakuuta olisi suunnitelmien mukaisesti kiristetty ja ihmiset olisivat päässeet paremmin lääkärin vastaanotolle jo varhaisessa vaiheessa sen sijaan, että tilanne on nyt heikentynyt hoitotakuun kolmeen kuukauteen pidentämisen seurauksena. Olisimme voineet aloittaa painopisteen siirtämisen kalliimmasta erikoissairaanhoidosta varhaiseen hoitoon ja ennalta ehkäisevään työhön. Kolmannen sektorin tärkeää toimintaa olisi voitu kehittää suurten tarpeiden aikana sen sijaan, että järjestöt ovat joutuneet taistelemaan leikkauksia vastaan ja sopeutumaan niihin.

Voisimme nyt olla selvemmin matkalla kohti vihreää ja oikeudenmukaista siirtymää. Opiskelijoillamme voisi olla vahvempi luottamus tulevaisuuteen. Heidän taloudellinen tilanteensa voisi olla parempi ja velkataakkansa pienempi.

Voisimme olla askeleen lähempänä asunnottomuuden poistamisen tavoitetta. Sen sijaan kehitys on ensimmäistä kertaa pitkään aikaan menossa väärään suuntaan.

Voisimme olla tilanteessa, jossa esimerkiksi aikuiskoulutustukea uudistettaisiin parhailaan. Sen sijaan olemme tilanteessa, jossa tuki on lakkautettu ilman, että uutta järjestelmää on saatu tilalle.

Voisimme olla tilanteessa, jossa työelämää olisi kehitetty tasapainoisella tavalla. Mutta hallitus valitsi toisen tien. Hallitus pitää itsepintaisesti kiinni linjasta, jossa suurituloiset saavat prosentuaalisesti suurimmat verohelpotukset, ja linjasta, jossa suuryrityksille halutaan alentaa yhteisöveroa siitä huolimatta, että asiantuntijat pitävät sitä tehottomana kasvu-toimena.

Vaihtoehtoja on, vaikka kuinka väittäisitte muuta. Jokainen vaihtoehtobudjetti on osoittanut sen tähän asti, ja näin tulee olemaan myös ensi kerralla. Mutta meidän ei pitäisi joutua odottamaan muutosta koko vaalikautta. Koska hallitus on ilmeisesti luovuttanut, sen ei pitäisi nauttia eduskunnan luottamusta.

Arvoisa puhemies! Hallituksen kevään kehysriihessä päättämät tervetulleet panostukset, kuten energiaremonttituki, ovat hyviä. Tilanne olisi kuitenkin nyt parempi, jos ne olisi toteutettu paljon aikaisemmin, kuten olemme vaatineet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Ärade talman! Det här att varje budget går med stort minus betyder inte att det är en vettig form av stimulans. Regeringen tar lån och planerar mer lån, alltså statsskuld, för att finansiera bland annat skattesänkningar som främst gynnar höginkomsttagare och storföretag.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hamari, olkaa hyvä.

19.38 **Lotta Hamari sd:** Kiitos, arvoisa puhemies! Tuossa debatissa jäi vielä mainitsematta edustaja Kopralle, kun hän mainitsi sen, että SDP tuottaa nyt pettymyksen kansalaisille, että itse asiassa tilannehan on se, että hallitus tuottaa aika valtavan pettymyksen kansalaisille. Mehän olemme tässä nyt saaneet lukea, että jopa kaksi kolmasosaa suomalaisista ajattelee, että tämä hallitus vie Suomea väärään suuntaan. Itse asiassa myös kokoomuksen oman kannattajakunnan usko omaan puolueeseen on laskenut. Eli luulenpa niin, että tämä hallitus on se, joka sen pettymyksen on jo tuottanut suomalaisille.

Hallitus ajaa hyvin kovaa mutta todellakin väärään suuntaan. Kuten olemme jo kuulleet useissa hyvissä puheenvuoroissa, hallitus on ikävä kyllä täydellisesti epäonnistunut talouspolitiikassaan. Me olemme oppositiosta tehneet esityksiä ja tarjonneet oikeudenmukaisempia vaihtoehtoja kolme vuotta peräjälkeen muun muassa meidän vaihtoehtobudjeteissamme ja tuoneet teille lukuisia ehdotuksia, millä kasvua olisi saanut vauhditettua jo aiemmin, mutta ei. Onneksi nyt kuitenkin kehysriihessä tartuitte osaan niistä meidän ehdotuksista, mutta toimet ovat kyllä liian vähäisiä ja tulevat liian myöhään.

Suomi tarvitsisi sellaista politiikkaa, jolla ei syrjäytetä osaa ihmisistä ja arki ei muuttuisi kohtuuttomaksi taisteluksi osalle ihmisistä. Näistä epäoikeudenmukaisista arvoalinnoista kärsivät heikoimmassa asemassa olevat, jo ennestään pienituloiset perheet ja etenkin yhden vanhemman perheet lapsineen. Yhden Vanhemman Perheiden Liitolla on itse asiassa juuri viikonloppuna tulossa liittokokous. Olisi kiva — vaikka nyt sitten, kun sosiaaliturvaministeri on täällä paikalla — joitakin hyviä uutisia viedä sinne Yhden Vanhemman Perheiden Liiton kokoukseen. He ovat se ryhmä, joka on tällä hallituskaudella valitettavasti ottanut osua aika tavalla.

Tällä ylisukupolvisella eriarvoisuudella on pitkät ja haitalliset jäljet. Huono-osaisuuden tiedetään kuitenkin periytyvän, ja siksi esimerkiksi lapsiperheköyhyyden kasvattaminen on todella lyhytnäköistä ja haitallista sekä pitkällä aikavälillä myös kallista yhteiskunnalle. Perhetausta vaikuttaa voimakkaasti koulutusvalintoihin, mikä tarkoittaa, että osa yhteiskunnan potentiaalista jää hyödyntämättä.

Arvoisa puhemies! Urheilussakin voi hävinnyt joukkue selitellä ja syytellä, mutta tuloslaulu yleensä puhuu puolestaan: Euroopan korkein työttömyys, velkaantuminen, jota ei saada lupauksista huolimatta hillityksi, konkurssit, lääkärille pääsyn pidentyminen perusterveydenhuollossa, asiakasmaksujen korotukset sekä lapsiperheköyhyyden ja asunnottomuuden kääntyminen kasvuun. Näistä kyllä toivutaan valitettavasti vielä pitkään, ja siksi minustakaan hallituksen ei pitäisi nauttia eduskunnan luottamusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Werning, olkaa hyvä.

19.41 **Paula Werning sd:** Arvoisa puhemies! Keskustelemme täällä tänään välikysymyksestä koskien hallituksen talouspolitiikan epäonnistumista. Hallituksen talouspolitiikkaa on arvioitava yhdellä yksinkertaisella mittarilla, nimittäin: toteutuvatko hallituksen omat tavoitteet vai eivät? Vastaus on varsin selvä: hallitus on epäonnistunut lähes kaikissa kes-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

keisissä talouspoliittisissa tavoitteissaan. Hallitusohjelmassa luvattiin, että julkisen talouden alijäämää painetaan yhteen prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuoteen 2027 mennessä. Nyt valtiovarainministeriön, Euroopan komission, IMF:n ja Suomen Pankin ennusteet kertovat aivan muuta. Alijäämän arvioidaan olevan edelleen lähes neljä prosenttia vuonna 2027, siis lähes nelinkertainen hallituksen omaan tavoitteeseen nähden. Hallituksen lupaus oli luoda edellytykset julkisen talouden tasapainolle vuoteen 2031 mennessä, mutta myös tämä tavoite karkaa yhä kauemmaksi. Velkasuhteen ennustetaan nousevan yli 96 prosenttiin bruttokansantuotteesta vuosikymmenen loppuun mennessä ja alijäämän pysyvän yli EU:n kolmen prosentin rajan vielä vuonna 2030.

Arvoisa puhemies! Hallitus puhui paljon velkaantumisen taittamisesta. Se oli yksi hallituksen tärkeimmistä lupauksista suomalaisille. Mutta mitä oikein tapahtui? Kun hallitus aloitti, velkasuhde oli noin 82 prosenttia. Nyt ennusteet osoittavat velkasuhteen nousevan jo yli 90 prosenttiin lähivuosina ja edelleen kohti sataa prosenttia. Samaan aikaan korkomenot räjähtävät. Hallituksen omien arvioiden mukaan valtionvelan korkomenot lähes kaksinkertaistuvat tämän vuosikymmenen loppuun mennessä.

Arvoisa puhemies! Myös veropolitiikassa hallitus on epäonnistunut omissa tavoitteissaan. Hallitus lupasi rakentaa veropolitiikkaa, joka vahvistaa työntekoa, yrittäjyyttä, ostovoimaa ja kasvua. Käytännössä pieni- ja keskituloisten ostovoima on jäänyt lähes paikoilleen, koska arvonlisäveron korotukset ja muut kulutusverot ovat syöneet veronkevennysten vaikutukset. Samaan aikaan kaikkein suurituloisimmat ovat hyötäneet merkittävästi enemmän hallituksen ratkaisuksista. On vaikea väittää, että tämä olisi onnistunutta ja oikeudenmukaista kasvupolitiikkaa.

Puhemies! Hallitus on myös puhunut investoinneista ja kasvusta. Määräaikaista investointiohjelmalla on kyllä kasvatettu paperilla lähes viiteen miljardiin euroon, mutta samalla rahoituspohja on jäänyt epäselväksi ja laskua siirretään tuleville hallituksille. Osa hallituksen näkyvimmistä investointiratkaisuksista on lisäksi epäonnistunut tavoitteissaan. Hallitus on esimerkiksi käyttänyt sata miljoonaa euroa Kela-korvausten laajentamiseen yksityiseen terveydenhuoltoon ilman, että hoitojonot ovat merkittävästi helpottuneet tai yhdenvertaisuus parantunut.

Arvoisa puhemies! Myös valtionhallinnon tuottavuusohjelmassa hallitus näyttää onnistuneen lähinnä leikkaamaan menoja, mutta varsinaista tuottavuushyötyä ei ole tapahtunut. Sen sijaan riskinä ovat henkilöstövähennykset, palveluiden heikkeneminen ja kasvavat ongelmat arjen viranomaispalveluissa. Kun puhutaan julkisista hankinnoista, hallitusohjelmassa luvattiin merkittäviä säästöjä ja vaikuttavuutta. Tähän mennessä konkreettisia säästöjä ei kuitenkaan pystytty osoittamaan, ja asiantuntijat ovat arvioineet osan uudistuksista jopa kasvattavan kustannuksia ainakin lyhyellä aikavälillä.

Arvoisa puhemies! Hallitus ei voi enää piiloutua puheiden tai tulevaisuuden lupausten taakse. Nyt arvioidaan tuloksia, ja tulokset ovat heikot. Alijäämätavoite epäonnistui. Tasapainotavoite epäonnistui. Velkaantumisen taittaminen epäonnistui. Veropolitiikan oikeudenmukaisuus ja ostovoimatavoitteet epäonnistuiivat. Investointien vaikuttavuus on jäänyt kyseenalaiseksi, eikä kasvua tai työllisyyttä ole saatu käyntiin. Tulostaulu on onneton. Siksi on syytä kysyä hallitukselta: jos hallituksen keskeiset talouspoliittiset tavoitteet ovat yksi toisensa jälkeen epäonnistuneet, miksi hallitus edelleen väittää politiikkansa olevan onnistunutta? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laine-Nousimaa, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

19.46 **Hanna Laine-Nousimaa sd:** Arvoisa herra puhemies! Tehty välikysymys ei ole syntynyt poliittisesta taktikoinnista vaan kovista faktoista. Hallitus asetti itselleen selkeät tavoitteet: velkaantumisen taittaminen, 100 000 uutta työpaikkaa, talouskasvun vahvistaminen ja suomalaisten elintason parantaminen. Nyt, vaalikauden puolivälin jälkeen, on rehellisesti todettava: suunta on väärä. Ei kyse ole mielipiteestä vaan mitattavasta todellisuudesta.

Valtiovarainministeriön ennusteiden mukaan julkinen velka jatkaa kasvuaan kohti sataa prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Samalla alijäämä on jäänyt kauas hallituksen omasta tavoitteesta. Kun hallitus vielä itse esittää kymmenien miljardien lisävelanottoa tuleville vuosille, on vaikea nähdä, missä kohtaa velkaantumisen piti taittua.

Arvoisa puhemies! Työllisyydessä tilanne on yhtä vakava. Tilastokeskuksen mukaan työllisten määrä on laskenut ja työttömien määrä kasvanut merkittävästi. Eurostatin vertailussa Suomi on ajautunut EU:n heikoimpien joukkoon työllisyyskehityksessä. Erityisen huolestuttavaa on nuorten ja pitkäaikaistyöttömien tilanne. Nämä eivät ole pelkkiä tilastoja vaan ihmisiä, joiden tulevaisuus on vaakalaudalla.

OECD on puolestaan arvioinut Suomen talouskasvun kehittyneiden maiden heikoimmaksi vuonna 2025. Tämä on kova tuomio hallituksen talouspolitiikalle.

Kasvun puute ei ole sattumaa. Elinkeinoelämän keskusliiton suhdannebarometrin mukaan heikko kysyntä on keskeisin kasvun este. Hallitus on omilla päätöksillään heikentänyt kotitalouksien ostovoimaa ja luottamusta, juuri niitä tekijöitä, joiden varaan kotimainen talous nojaa. Kun ihmisillä ei ole varaa kuluttaa, ei synny kasvua eikä työpaikkoja. Ainoa, mikä on nostanut ihmisten varaa kuluttaa, on ammattiliittojen neuvottelemat palkan korotukset, jotka koskevat tietysti ainoastaan palkansaajia.

Arvoisa puhemies! Hallitus on epäonnistunut myös oikeudenmukaisuudessa. Sosiaali- ja terveysministeriön omien arvioiden mukaan kymmenettuhannet lapset putoavat pienituloisuusrajan alapuolelle. Leikkausten vaikutukset kohdistuvat erityisesti lapsiperheisiin, yksinhuoltajiin ja yksin asuviin. Samaan aikaan toimeentulotuen tarve kasvaa, täysin päinvastoin kuin hallitus tavoitteli.

Myös asunnottomuuden kehitys on kääntynyt väärään suuntaan. Pitkäaikaisasunnottomuus, jota Suomessa on määrätietoisesti saatu vähennettyä, on jälleen kasvussa. Tämä on vakava merkki siitä, että yhteiskunnan turvaverkot ovat pettämässä.

Arvoisa puhemies! Maailmassa on kriisejä, se on totta, mutta kriisejä on ollut ennenkin. Aiemmin Suomi on pystynyt pitämään pintansa verrokkimaihin nähden. Nyt emme pysty. Kun samaan aikaan muut maat pärjäävät paremmin, katse kääntyy väistämättä hallituksen omaan politiikkaan. Ja ehkä kaikkein paljastavin hetki nähtiin, kun valtiovarainministeri totesi julkisesti, ettei velkaantumisen vakauttamista tulla saavuttamaan. Kun hallitus itse myöntää epäonnistumisensa, ei kyse ole enää oppositiopuheesta, kyse on todellisuudesta.

Arvoisa puhemies! Suomi ansaitsee parempaa. Suomi ansaitsee talouspolitiikan, joka rakentaa kasvua, vahvistaa työllisyyttä ja pitää huolta ihmisistä, ei heikennä heidän asemaansa. Tarvitsemme suunnanmuutoksen, joka perustuu investointeihin, osaamiseen, työhön ja oikeudenmukaisuuteen. Siksi kysymys on yksinkertainen mutta vakava: onko hallitus valmis tunnustamaan epäonnistumisensa ja muuttamaan talouspolitiikan suuntaa vai jatketaanko tietä, joka vie Suomen yhä syvemmälle jälkeen muista? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Berg, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

19.50 **Kim Berg sd:** Arvoisa puhemies! Orpon hallituksen tulostaulu näyttää todella huonolta. Jos vielä hallitusohjelmassa taululle nosteltiin plussia, niin todellisuus on osoittanut toista. Hallituskauden kuluessa plussat ovat vaihtuneet nolliksi ja nollat lopulta miinuksiksi. Lupauksia on jouduttu syömään yksi toisensa jälkeen. Julkisen talouden alijäämää ei saada painettua tavoitellun mukaiseksi. Velkaantuminen ei ole taittunut. Kasvua on useita kertoja kerrottu olevan näköpiirissä, mutta vielä kertaakaan näin ei ole käynyt.

Keneltäkään ei pitänyt vaatia kohtuuttomia, näin pääministeri lupasi valtaan noustessaan, mutta silti hallituksen leikkaukset ovat kohdistuneet pieni- ja keskituloisiin. On järkyttävää, että hallituksen päätöksillä köyhien lasten määrä on kasvamassa yli 30 000 lapsella.

Suomalaisten luottamus tulevaan on pohjamudissa. Erityisesti nuorten tulevaisuusko on heikentynyt dramaattisesti Orpon hallituskauden aikana. Jos nuoret näkevät tulevaisuuden synkkänä, sillä on kauaskantoisia seurauksia koko yhteiskuntaamme.

Arvoisa puhemies! Moni muistaa vielä 1990-luvun laman ja sen koettelemukset. Työttömyytemme alkaa lähestyä jo monilla mittareilla sen ajan tasoja, vaikka hallitus pääsi aloittamaan kautensa ennätystyöllisyyden keskellä. Hallituksen kenties suurin epäonnistuminen onkin työllisyyden ja työttömyyden hoidossa. Olemme keskellä työttömyyskriisiä, vaikka hallituksen toimetomudesta sitä ei huomaisi.

Erityisesti nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden kasvu on huolestuttavaa. Jokainen uusi luku työttömyystilastoissa kertoo ihmisestä, joka on jäänyt työttömäksi ja jolle ei ole löytynyt töitä. Työttömyysaste on noussut jopa Pohjanmaalla, joka on perinteisesti ollut hyvin matalan työttömyyden aluetta. Vain muutamassa vuodessa koko Suomessa työttömien työnhakijoiden määrä on noussut lähes 80 000:lla. Määrällisesti kasvua on siis tullut enemmän kuin Vaasassa on asukkaita.

Tilanne olisi ollut vielä jossain määrin ymmärrettävä, jos muu Eurooppa kärsisi samasta vaikeasta tilanteesta. Näin ei kuitenkaan ole, vaan Suomen työttömyys ja työllisyyskehitys on Euroopan heikointa. Tämä on väkevä osoitus siitä, etteivät hallituksen keinot ole toimineet.

Arvoisa puhemies! Julkista sosiaali- ja terveydenhuoltoa on tällä kaudella murennettu kerta toisensa jälkeen. Leikkaukset sosiaali- ja terveydenhuoltoon pidentävät hoitopääsyä, heikentävät vanhustenhoitoa ja kaventavat mahdollisuuksia tuen tarjoamiseen sitä tarvitseville. Samalla pitkäjänteinen kehittäminen, ennaltaehkäisyyn satsaaminen ja ammattilaisten työkuorman hallinta vaikeutuvat. Tämä tuottaa kustannuksia pitkällä aikavälillä, vaikka lyhyellä aikavälillä näyttäisikin tulevan säästöä.

Eikä suunta näytä yhtään paremmalta huhtikuisen kehysriihen jälkeen. Päinvastoin, kehysriihessä hallitus päätti jälleen nostaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja. Maksut ovat nousseet Orpon hallituksen aikana jopa 90 prosenttia eli liki tuplaantuneet hallituksen päätöksillä. Aiemmin hoitopääsyä on pidennetty kahdesta viikosta kolmeen kuukauteen, mikä johtaa viiveisiin hoidon saamisessa ja pahentaa sairauksia. Terveysrot uhkaavat kasvaa, ja lompakon paksuudella on taas enemmän merkitystä. Tämä ei ole sellaista sosiaali- ja terveystaloutta, jota sosiaalidemokraatit ajavat.

Arvoisa puhemies! Suomalainen hyvinvointivaltio ei tule kestäämään toista neljää vuotta Orpon hallituksen toimintaa. Kun näytöt ovat näin negatiivisia viimeisen kolmen vuoden osalta, ei niitä ehdi enää perusteellisesti — valitettavasti — korjata alle vuodessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kokko, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

19.55 **Jani Kokko sd:** Arvoisa puhemies! Sille ei valitettavasti voi mitään, että hallituksen työllisyys- ja talouspolitiikka on epäonnistunut ainakin numeroiden valossa. Jos katsoo lähtötilannetta ja sitä, missä olemme nyt, työttömyys on suorastaan räjähtänyt käsiin. Erityisesti siellä korostuu nuorten ja pitkäaikaistyöttömien joukko, ja myös valtion velkaantuminen on edennyt hälyttävällä tahdilla huolimatta siitä, että hallitus on kohdistanut erittäin merkittäviä leikkauksia hyvinvointivaltion peruspalveluihin. Elikkä rakenteellista ongelmaa siellä on.

On pakko myös yhtyä siihen edustaja Bergin näkemykseen, että on hieman erikoista, että tätä perustellaan yleisellä eurooppalaisella ja kansainvälisellä suhdannetilanteella, kun muun muassa kaikki muut Venäjän rajanaapurit, Baltian maat ja Puola, niiden talous on huolimatta erittäin haasteellisesta tilanteesta ja rajaliikenteen sulkeutumisesta silti pärjännyt Suomea paremmin. Mutta tietysti tulevaisuuteen pitää katsoa ja ennen kaikkea sitä, mistä niitä uusia kasvun elementtejä syntyy.

Suomessahan on erittäin hyvää vientiteollisuutta, joka tähyää maailmalle. Uusille innovaatioille, oli sitten kysymys vaikka Iceyen satelliiteista tai Bayerin valmistamista ehkäisykierukoista, niin kyllä suomalaisille tuotteille on kysyntää maailmalla, ja niiden varaan on hyvä sitä pohjaa rakentaa. Mutta sekään ei synny itsestään. Oikeastaan ne kasvun elementtihan koskevat sitä, että meillä on koulutettua työvoimaa ja erityisesti panostuksia uusiin innovaatioihin ja tutkimukseen. Erityisesti tässä suhteessa toivoisi hallitukselta rohkeampaa politiikkaa niiden koulutuspanosten suhteen mutta myös sitten tämän tki-toiminnan vauhdittamiseksi.

Täytyy nostaa yksi lempilapsi esille eli yritystuet, mistä itse olen tässä salissa tällä kaudella meuhkannut aika monta kertaa, että edelleen miljarditolkulla vuodessa jaetaan suoria ja epäsuoria yritystukia, ja summa on vielä suurempi, jos mukaan lasketaan vielä monet verotuet, jotka itse asiassa haittaavat muun muassa kilpailua ja sen uuden kasvun luomista. Tietysti toivoisin, että hallituksella ja tulevillakin hallituksilla olisi enemmän rohkeutta ottaa se poliittinen vastuu tässä asiassa. Varmasti meillä on lukemattomia yritystukia, joille jokaiselle riittää puolustajat, mutta se ei ole veronmaksajien rahojen vastuullista käyttöä. Tässä mielessä pitäisi olla linja selkeänä sen suhteen, että niitä panostuksia laitettaisiin muun muassa entistä vahvemmin vaikka vihreän siirtymän tukemiseen ja sitä kautta uusien työpaikkojen luomiseen Suomeen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

19.58 **Aki Lindén sd:** Arvoisa puhemies! Olen rakentanut tämän puheenvuoroni sellaisella periaatteella, kun kuuntelin varsinkin tämän keskustelun parin ensimmäisen tunnin aikana eräitä hallituspuolueiden ja myös valtioneuvoston jäsenten esittämiä argumentteja, joissa huomasin mielestäni virheitä, taikka olen niistä eri mieltä, että haluan tällä kertaa kommentoida niitä.

Aivan ensimmäinen koski sitä — se ei tullut täältä valtioneuvoston taholta mutta tuli hallituspuolueiden taholta — jossa väitettiin minusta aika häikäilemättömästi, että me oppositiossa emme haluaisi talouskasvua Suomeen. Sehän on minusta häikäilemätön väite sen takia, että kaikkihan me tiedämme, kuinka suomalaiset kärsivät tällä hetkellä talouskasvun puutteesta: asuntojen arvot alenevat, asuntovelat pysyvät silti entisen suuruusina, kaikki tämä tilanne, ja tietysti korkea työttömyys kaikkein räikeimpänä asiana. Mehän todella tarvitsemme ja haluamme talouskasvua, ja me olemme kritisoineet hallitusta siitä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

että hallitus ei mielestämme ole toiminut sillä tavalla, että niillä kaikilla keinoilla, jotka sillä on käytössä, se olisi pystynyt edistämään talouskasvua. Tämä ensimmäisenä kommentina.

Toinen hyvin mielenkiintoinen ja usein täällä toistettu tällainen rakenteellinen väite kulkee niin, että luetellaan pitkä joukko ulkoisia tekijöitä, joista kerrotaan koko tämän huonon tilanteen Suomessa johtuvan, mutta sitten annetaan ymmärtää, että jos tapahtuu myönteinen käänne, niin se ei suinkaan johdu sitten niissä ulkoisissa tekijöissä tapahtuneesta myönteisestä muutoksesta, esimerkiksi kansainvälisen taloussuhdanteen paranemisesta, vaan se johtuu niistä hallituksen omista toimenpiteistä. Tämähän ei ole niin kuin looginen väite, että vain huonot asiat ovat seurausta ulkoisista asioista, ja jos tulee myönteisiä merkkejä ja signaaleja, niin ne olisivat sitten hallituksen ansiota. Eihän tuollaiseen logiikkaan kukaan aikuinen oikeasti voi uskoa.

Kolmas asia liittyy keskusteluun siitä, millä tavalla meillä tuloveroa on alennettu. Jälleen kerran kuulin sen valtiovarainministerin esittämänä niin, että valtaosa verojen alennuksista on kohdistettu pieni- ja keskituloisille. Tämähän on eräänlainen silmänkääntötempu. Jos me teemme jonkunnäköisen rajapyykin vaikkapa 8 000 euron bruttokuukausitulojen kohdalle, niin on totta, että sen tuloajan alapuolella on 97 prosenttia kaikista Suomen tulonsaajista ja sen rajan yläpuolella on kolme prosenttia kaikista Suomen tulonsaajista. Tällä tavalla sanottuna tietysti voidaan sanoa, että on enemmän niitä ihmisiä, jotka ovat saaneet veronalennuksia, kuin niitä, jotka ovat sen rajan yläpuolella. Mutta katsotaanpa niitä summia. Eli se yli 8 000 tienaa vien veronalennus on 500 miljoonaa euroa, joka on käytännössä yhtä paljon kuin kaikkien niiden suomalaisten, 97 prosentin, veronalennus, jotka ovat alle 8 000 euron kuukausitienestissä. Tästä seuraa tietenkin se, että nämä pieni- ja keskituloisten veronalennukset ovat 20—30 euroa, ja nekin sitten kompensoituvat pois esimerkiksi ammattiliittoon kuulumisen kautta, kun sitä verovähennystä ei voi tehdä. Vastaavasti keskiarvot nousevat helposti sinne 1 000 euroon kuukaudessa ja enempäänkin silloin, kun puhumme suurituloisista.

No, neljäs asia ja toiseksi viimeinen tässä listassa, minkä ehdin nyt todeta, on se, että tietyt hallituksen toimenpiteet ovat sellaisia, joita ekonomistit kyllä pitävät työllisyyttä lisäävinä, mutta väitän, että niidenkin ajoitus on väärä. Eihän se työvoiman tarjonta, joka on ekonomistien käyttämä termi sille, että heikennetään esimerkiksi ihmisten sosiaaliturvaa ja työttömyysetuuksia, ole toimiva malli siinä tilanteessa, kun meillä ei ole niitä työpaikkoja saatavilla, eli nämä asiat on väärin ajoitettu.

Viidentenä nostan esille sen, että toki on aivan totta, että meillä on valtava talouden sopeutusurakka edessämme, mutta tässä hallituksen leikkausten joukossa on tiettyjä leikkauksia, jotka ovat minusta erityisen ikäviä ja turmiollisia. Nopeana luettelona totean vain täällä jo usein mainitut: työttömyysturvan suojaosan poisto, työttömyysturvan lapsikorotuksen poistaminen, hoitotakuun heikennys, asiakasmaksujen liian rajut korotukset ja aikuiskoulutustuen lakkauttaminen. Nämä ovat erityisesti sellaisia, joille on todellakin helppo löytää vastaava kompensatio, esimerkiksi meidän vaihtoehtobudjetissa, ja jotka ainakin olisi saanut jäädä tekemättä hallituksen toimesta. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eskelinen.

20.04 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tuossa debatissa kuului tuolta oikeasta laidasta aika monta puheenvuoroa, että hallitus on onnistunut loistavasti — Vähä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

mäki, Koskela ja keitähän kaikkia siellä on — mutta tulostaulu näyttää lopputulosta 0—3. Yksikään hallituksen päätavoitteista ei ole onnistunut. Kyllä minä päävalmentajana nostaisin käden pystyyn ja toteaisin, että eiköhän tämä riitä, vai vaihdetaanko joukkuetta. Pelkääntään leikkaamalla ja sopeuttamalla ja työmarkkinoita romuttamalla ei talouden muutosta saada aikaan. Tämä malli on vienyt suomalaisen luottamuksen tulevaisuudennäkymiin, ja se heijastuu erityisesti sisämarkkinoihin ja talouteen.

Kolme vuotta olemme esittäneet joka vuosi ison joukon vaikuttavia toimenpiteitä, joilla tätä talouskasvua ja kasvua voitaisiin rakentaa. Niin kaikki muutkin oppositiopuolueet. Ja edelleen kuuluu täältä ministeriaitiosta, että ”ei ole esitetty vaihtoehtoja”. Suojaosien poiston palautus, työttömyysturva, asumisen veronkevennysten kohdentaminen pieni- ja keskituloisiin, pienten kasvuyritysten alv-rajan nosto, tukipaketti rakennusalalle, joka nyt lopultakin sitten pienimuotoisena tuli, sekä vihreän siirtymän kasvuyritysten investointikannustimet. Näitä esimerkiksi olemme useamman vuoden ajan jo esittäneet.

Hallitus on keskittynyt pääasiallisesti haukkumaan oppositiota. Sillä ei ole vaihtoehtoja, niin kuin ei tänäänkään. Kyllähän tämä näyttäytyy ulospäin enemmänkin jälkien peittämisenä hallituksen epäonnistuneen talouspolitiikan osalta. Parhaillaan valiokuntakierroksella oleva julkisen talouden suunnitelma osoittaa sen, että hallitus on epäonnistunut totaalisesti talous-, kasvu- ja työllisyyspolitiikassa. Hallitus ei ole pystynyt rakentamaan uskottavaa polkua alijäämien hallintaan ja kestäväan kasvuun.

Velkaantumisen osalta Orpon budjettitalouden alijäämäkertymä tulee olemaan hallituskauden lopussa ennusteen mukaan yli 54 miljardia. Parjatulla Marinin hallituskaudella korona, käynnistyneet sotatoimet Ukrainassa ja energiakriisi painoivat velkasaldon 46 miljardiin. Pelkääntään vuonna 2020, pahimpana koronavuonna, jouduimme ottamaan näihin toimenpiteisiin 18,3 miljardia velkaa, ja sen pääosin laaja enemmistö eduskunnassa hyväksyi, jotta saisimme Suomen pyörät pidettyä pyörimässä ja suomalaiset hoidettua ja suojattua koronalta ja koulut ja julkiset palvelut toimisivat. Jos tämän laskun ottaa pois tuosta Marinin hallituksen velasta, niin tämä hallitus on ottanut velkaa kaksi kertaa niin paljon kuin edellinen hallitus.

Suurin syy hallituksen epäonnistumiseen on ympäröivän maailman vaikutusten rinnalla työllisyystoimien ja kasvun rakentamisen täydellinen epäonnistuminen. Hallitus on tosiaan pääasiallisesti keskittynyt työllisyystoimissaan työntekijän aseman heikennyksiin, niin sanottuun työmarkkinakentän uudistamiseen sekä sosiaaliturvan heikennyksiin, joilla kuviteltiin luotavan kymmeniätuhansia työpaikkoja tähän maahan. Hallituksen tavoite sadastatuhannesta uudesta työpaikasta on muuttunut vain höttöiseksi unelmaksi. Pitkäaikaisyöttömyys on räjähtänyt 140 000:een eli 50 000 enemmän kuin hallituskauden alussa. Työllisyysaste on laskenut kaksi ja puoli prosenttia, ja alle 30-vuotiaitten työttömien osuus on jo 80 000.

Kehysriihessä ensi vuodelle ajoitettujen noin 400 miljoonan euron aiempien säästöpäätösten kohdentamisten lisäksi hallitus päätti myös noin miljardin kasvu- ja muista toimista. Osa niistä on määräaikaista ja kumulatiivisia. Ne ajoittuvat myöhemmin kehyskaudelle. Näitä toimia ei hallitus käytännössä rahoita mitenkään. Orpon hallitus on myös päättänyt ensi vaalikaudelle ajoittuvista merkittävistä menolisäyksistä, esim. puolustus- ja investointikannustuksista ja veronkevennyksistä, mutta niiden rahoitukseksi ei ole tehty päätöksiä. Nykyisen hallituksen päättämien menojen lisäysten ja veronkevennysten rahoittamisen lykkääminen tulevalle hallitukselle on kyllä täysin vastuutonta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jäntti.

20.09 **Alexi Jäntti kok:** Arvoisa rouva puhemies! Suomella on ratkaistavanaan kolme kriittistä ongelmaa, joista jokainen linkittyy valtionvelan jatkuvaan kasvuun: turvallisuus, talous ja väestön ikääntyminen. Mikäli puolustus-, korko- ja sotemenot olisivat ensi vuonna vuoden 22 tasolla, valtiontalous olisi kutakuinkin tasapainossa. Mutta ei ole. Noiden vääjäämättömien menolisäysten takia talouden arvioidaan olevan keskimäärin lähes 15 miljardia pakkasella vuosina 2027—2030.

Maailmanjärjestys on muuttunut, ja elämme turvallisuuspoliittisesti äärettömän herkkää aikaa. USA kulkee omia polkujaan, EU:n ja Naton päätöksenteko takkuaa kriittisissä kysymyksissä. Tarvitsemme JEF-maiden kaltaista koalitiota, jossa päätöksenteko on dynaamista ja sotilaallisiin uhkisiin voidaan reagoida hybridisodankäynnin vaatimalla nopeudella ja tehokkuudella. Iso-Britannia on tarjoamassa Suomelle ja muille JEF-maille uskotavan ydinasepelotteen.

Maanpuolustuskorkeakoulun penkillä opin, että toiminnalla on oltava suunta. Ilman suuntaa ei tule menestystä. Ja vaikka suunta olisi välillä hieman väärä, sitä voidaan korjata, kun tilannekuva tarkentuu. Suomen kannalta on äärettömän huolestuttavaa, että seuraavaksi pääministeripuolueeksi povatun pääoppositiipuolueen suunta on niin hukassa, että puolueen puheenjohtajisto ei anna pelkästään toistensa kanssa ristiriitaisia lausuntoja, vaan jopa sama henkilö voi edustaa aamupäivällä eri linjaa kuin iltapäivällä. Yksi vaatii aamutelevisiossa 1,4 miljardin lisäsopeutuksia ja marssii siitä mielenosoitukseen huutelemaan leikkauksien vastaisia iskulauseita. Toinen penää lisäsopeutusta ja Espanjasta palattuaan elvyttävää talouspolitiikkaa. Kolmas kritisoi velkajarrua, jota on itse ollut rakentamassa.

Kaiken kukkuraksi puolueen eduskuntaryhmä on turvallisuuspoliittisissa kysymyksissä levällään kuin Jokisen eväät. Siitä sentään näyttää syntyvän yksimielisyys, että turvallisuusviranomaisten huolellisesti valmistellusta esityksestä poiketen Britannian tarjoamasta ydinpelotteesta pitäisi luopua. Ei ehkä muuten, mutta kun prosessi ei silleen miellytä. Yksimielisyys syntyy ehkä myös siitä, että turvallisuusviranomaisten kipeästi kaipaama perustuslain 10 §:n päivitys pyritään siirtämään hamaan tulevaisuuteen. Päivitys, jolla parannettaisiin turvallisuusviranomaisten mahdollisuuksia tiedustelutiedon hankkimiseen ja näin toiminnan tehostamiseen ja turvallisuuden parantamiseen.

Tämän välikysymyksen tavoitteena on luonnollisesti hallituksen kaataminen. Mikä on opposition suunnitelma siltä varalta, että jostain syystä sellainen ihme yllättäen tapahtuisi? [Antti Kurvinen pyytää vastauspuheenvuoroa] Ei mikään. Katsottaisiin sitten syssymällä, jos ylipäätään katsottaisiin, kuten talouslinjauksia vissiin muutenkin. Täydellisen vastuutonta.

Arvoisa puhemies! On parempi olla lupaamatta kuin luvata ja jättää lupaus täyttämättä, [Piritta Rantanen: Niinpä!] siteerattiin tänään täällä isoa kirjaa. Jos et tiedä, mumise, sanottiin eräässä vähäpätöisemmässä oppaassa. Pääoppositiipuolue väittää tarjoavansa hallituspolitiikalle vaihtoehdon. Jos vaihtoehto olisikin, olisi se sekavuudessaan monin tavoin vaarallinen. Siksi sitä ei ole. Ei suuntaa, ei vaihtoehtoa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kurvinen, vastauspuheenvuoro.

20.13 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Jäntin puheenvuorossa oli monia mielenkiintoisia kohtia. Palaan siihen pääkysymykseen,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

mitä meidän mielestämme, keskustan mielestä, kannattaa tehdä, jos hallitus huomenna kaatuu, mutta haluan huomauttaa sen, että tämä maailmantilanne on ollut kyllä koko 2020-luvun erittäin vaikea. Viime vaalikaudella laitettiin Uusimaa eristyksiin, rajoitettiin ihmisten normaalia kanssakäymistä, alkoi täysin yllättäen tämä järkyttävä sota, mikä jatkuu Ukrainassa, eikä se silloin ollut kokoomukselle ja perussuomalaisille mikään este vaatia koko ajan lisää tukia yrityksille, lisää tukia ihmisille. Velkaantumisesta ei silloinkaan oltu huolissaan.

Rouva puhemies! Toivoisin hallituspuolueilta hieman nöyryyttä. Onhan hallitus hyviäkin asioita tehnyt, mutta jos katsoo kokonaisuutta — täällä on kaksi ministeriä paikalla, tekin voisitte kertoa — toteutuuko joku hallituksen taloustavoite tällä vaalikaudella, toteutuuko edes yksi tavoite. En uhoaisi edustaja Jäntin tavoin, jos yksikään taloustavoitteista ei ole toteutumassa.

Rouva puhemies! Kerron lopuksi, mitä keskusta on mieltä: jos hallitus kaatuu huomenna, pitää pitää ennakkaikaiset vaalit. Keskusta on valmis ennakkaikaisiin vaaleihin, kuten edustaja Mika Lintilä jo pari viikkoa sitten ehdotti. Ei kannata odottaa vuotta, koska kaikki on tehty. Pääministeri sanoi: kaikki on tehty. Pussi on tyhjä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen, vastauspuheenvuoro.

20.14 **Piritta Rantanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onhan se ihan ymmärrettävää, että hallituspuolueet haluavat siirtää keskustelua kaikkeen muuhun kuin niihin omiin tuloksiin. On ihan ymmärrettävää, että te haluatte kysellä oppositiolta ja vaikka meiltä SDP:ltä erityisen tarkasti, minkälaisia meidän vaihtoehtomme ovat, kun teidän vaihtoehtonne ovat näkyvissä: Te olette saaneet aikaiseksi tämän taloustilanteen, jossa me nyt olemme. Te olette luvanneet satatuhatta uutta työpaikkaa, ja mikä on se tulostaulu? Meillä on monta kymmentätuhatta työtöntä lisää teidän aikananne. Te olette luvanneet kääntää velkaantumisen laskuun — mikä on se tulostaulu? Velkaannumme tällä hallituskaudella enemmän kuin edellisellä hallituskaudella, merkittävästi enemmän. [Antti Kurvinen: Tämä on totta kaikki!] Onhan se aivan ymmärrettävää, että te haluatte siirtää sitä vastuuta edelliselle hallitukselle ja ennen kaikkea tulevalle, mutta kyllä odottaisi, että tämä hallitus ottaisi vastuuta edes omista teoistaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jäntti.

20.15 **Alexi Jäntti kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ette selvästi kuunnellut koko puheenvuoroani. Poimitte sieltä tietysti itsellenne sopivat kohdat, mutta kuten siinä alussa totesin, niin siellä on kolme keskeistä kysymystä, jotka selittävät tätä velkaantumista. En tiedä, onko tämä tärkeysjärjestys, mutta yksi niistä on turvallisuus, toinen sotemenot ja kolmas valtion korkomenot. Mitkä te niistä jättäisitte hoitamatta? Tämä on se kysymys. [Antti Kurvinen pyytää vastauspuheenvuoroa]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kurvinen, vastauspuheenvuoro.

20.16 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Jäntti kertoi ihan faktoja siinä. Totean kuitenkin, että edustaja Jäntti, kun te olitte ehdolla kolme vuotta sitten eduskuntavaaleissa, teidän joukkueenne, Kansallisen Kokoomuksen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

joukkue, heilui kellojen kanssa — oli könninkelloa, oli rannekelloa — ja kerrottiin, että velkaantuminen loppuu, nyt on oikea aika lopettaa velkaantuminen. Miksi, Jäntti, te lupasitte ja kokoomus lupasi perättömiä asioita?

On ihan totta, mitä te puhutte sotemenoista, ihan totta, mitä puhutte hyvinvointialueitten tilanteesta. Kolme vuotta on ollut aikaa korjata tätä tilannetta, mutta sen sijaan, että te olisitte tuoneet korjaavaa lainsäädäntöä, kehittäneet hyvinvointialueitten toimintaa, te olette vain sanoneet, että kepun sotemalli ja tyhmä Marinin hallitus. [Aleksi Jäntin välihuuto] Sekö auttaa lastensuojelun piirissä olevia nuoria? Sekö auttaa satavuotiaita muistisairaita ihmisiä? Tässä on ollut kolme vuotta aikaa hoitaa näitä asioita. Kansainvälinen tilanne on vaikea — keskusta ei ole milloinkaan sitä kiistänyt — mutta se, että kaikki laitetaan kansainvälisen tilanteen piikkiin ja että näihin akuutteihin ongelmiin ei ole tartuttu kolmeen vuoteen, on hallituksen piikissä ja ennen kaikkea pääministeripuolue kokoomuksen piikissä. [Aleksi Jäntti pyytää vastauspuheenvuoroa]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jäntti, vastauspuheenvuoro. [Mikrofoni on kiinni] — Edustaja Jäntti, onko mikrofoni päällä?

20.17 **Aleksi Jäntti kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun käytiin eduskuntavaaleja 23, valtiovarainministeriön näkemys oli se, että sopeutusarvio on kuusi miljardia euroa. Se on siitä olennaisesti muuttunut, eli silloin oli ihan täysin toisenlainen tilannekuva. Itse omassa kampanjassani totesin, että valtiontalous on saatettava tasapainoon tämän vuosikymmenen loppuun mennessä, ja edelleen itse katson, että on turha luopua siitä tavoitteesta. Ellei toimintaympäristössä olisi tapahtunut niitä muutoksia, joita tuossa kuvasin — nämä kolme asiaa: turvallisuus, korkomenot ja sote-menot — tilanne olisi toinen.

Viime hallituskaudella, kuten totesitte, kokoomus oli myöskin hyväksymässä niitä menoja, joita aiheutui esimerkiksi koronasta ja myöskin Ukrainaan tapahtuvasta Venäjän hyökkäyssodasta, mutta siitä huolimatta lisättiin noin kymmenellä miljardilla pysyviä menoja. [Piritta Rantanen: Höpö höpö!] — No, osa ei välttämättä pysyviä, mutta kymmenen miljardia yli näitten äsken mainittujen menojen. — Silloin ei ollut mitään rajaa, ja muun muassa keskusta oli kuittaamassa näitä velkoja.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly, vastauspuheenvuoro.

20.18 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on vääjäämättömät luvut, jotka ovat VM:n lukuja, ja täältä näkyy selvästi tämä tilanne, miten alijäämät ovat kehittyneet. Tällä hallituskaudella tulee yli 51 miljardia euroa alijäämää tämän hallituskauden aikana. Edellisen hallituskauden aikana oli 43 miljardia, ja siitä 18 miljardia oli koronakuluja. Tämä huomio kannattaa laittaa tähän ylös.

Sitten kun katsotaan, minkä perinnön te jätätte tällä hallituskaudella, niin täältä tulee 60 miljardin kehyksen alijäämä seuraaville neljälle vuodelle. [Aleksi Jäntti: Jättäisitte puolet maksamatta!] Tämä on teidän hallituksenne iso perintö. Kun te lupasitte taittaa velalla elämisen ja laittaa alijäämät kuntoon, niin sitä ei ole tapahtunut. Myöntäkää tämä. Ette ole pystyneet sitä tekemään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén, vastauspuheenvuoro.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

20.19 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Äsken kuultiin tärkeä asia edustaja Jäntin puheenvuorossa. Mainitsitte sen kymmenen miljardia euroa. Siitä voidaan tietysti keskustella, onko sen tilalla oikeampi luku seitsemän, kahdeksan, yhdeksän vai kymmenen, mutta lähdetään nyt siitä kymmenestä miljardista. Kun Marinin hallituksen aikana valtionvelkaa lisättiin 40 miljardia, niin siitä 30 miljardia menee koronan ja Venäjän Ukrainaan hyökkäyksen jälkiseurausten vaikutuksiin, jolloin siis muu osuus, kymmenen miljardia tästä nykyisestä edustaja Lylyn tänään sanomasta 196 miljardista eurosta, on siis muuta kuin Marinin hallituksen niin sanotusti aiheuttamaa valtionvelan kasvua, jolloin vastaava osuus myös koroista, noin viisi prosenttia, on sitten se, mikä menee niin sanotusti Marinin hallituksen piikkiin. Eli jos korkomenot ovat viisi miljardia, niin viisi prosenttia siitä on sitten, niin kuin jokainen voi laskea, 250 miljoonaa. Kun täällä sanotaan, että kaikki korkomenot ja kaikki valtionvelka on Marinin hallituksen vika, niin äskenhän te osoititte [Puhemies koputtaa] tällä repliikillänne, että näin ei asia ole, vaan ainoastaan viisi prosenttia niistä koroista ja velasta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ovaska, vastauspuheenvuoro.

20.21 **Jouni Ovaska kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On poikkeuksellista, että yleensä hallitus jatkaa kolmatta ja neljättä vuotta sitä, että syytellään aikaisempia hallituksia. [Antti Kurvinen: Kyllä!] Normaalisti tässä talossa ehkä noin vuosi, ja sitten on katsottu jälleen eteenpäin. Mutta kun tämä on niin erikoista, että aina on edellisen hallituksen vika, ja nyt kun on alle vuosi vaaleihin, niin se on jo seuraavan hallituksen vika. En ymmärrä tätä kokoomuksen politiikkaa nyt tässä. Ettekö te voi ottaa lusikkaa kauniiseen käteeseen ja katsoa, missä tilanteessa ollaan?

Suomalaiset haluavat muutoksen. Suomalaiset haluavat rytmimuutoksen, ja suomalaiset ovat kyllästyneet tähän hallitukseen. Tämä käy ilmi useista kyselytutkimuksista. Kokoomuslaiset sanovat, että nyt maa menee väärään suuntaan. Silloinhan kannattaa tehdä muutos ja katsoa, mitä vielä pystytään tekemään, tai sitten luovuttaa ja ilmoittaa, että tämä homma oli tässä, antaa seuraavien hoitaa. Mutta ei tämä syyttelemällä parane.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Valtola, vastauspuheenvuoro.

20.22 **Oskari Valtola kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Orpon hallitus on tarttunut tähän vaikeaan taloustilanteeseen erittäin määrätietoisesti, tehnyt talouden sopeuttamistoimia, tehnyt uudistuksia työmarkkinoille, niitä uudistuksia ja niitä toimenpiteitä, joita olisi pitänyt jo aikaisemmin lähteä tekemään. Tämä vaikea taloussuhdanne aika isolta osin johtuu ulkoisista tekijöistä, ja kukaan ei voi väittää, että ne olisivat Euroopassa kaikki samanlaisia. Suomen talousrakente on semmoinen, että me todella kärsimme tästä Venäjän rajan sulkeutumisesta.

Se, mikä tässä keskustelussa välikysymyksessä numero 18 turhauttaa, on se, että me emme pääse keskustelemaan vaihtoehtoista, mikä on opposition vaihtoehto, koska sitä ei ole käytännössä esitetty. [Piritta Rantanen: Mikä on kokoomuksen vaihtoehto?] Kertaa-kaan ei ole esitetty realistista vaihtoehtoa, jossa ottaisitte vastuun mahdollisesti teidän vaihtoehtonne lisääntyvistä esimerkiksi työttömyysluvuista.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Oinas-Panuma, vastauspuheenvuoro.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

20.23 **Olga Oinas-Panuma kesk** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tässä edellisessä puheenvuorossa taas nousi esille se, että kovasti on vastuuta kannettu ja hieno juttu, mutta sitten tosiasia on se, että ne eivät näy taulukoissa eivätkä ne näy tilastoissa. Meillä on ennätysellinen työttömyystilanne tällä hetkellä, velkaa tulee ovista ja ikkunoista, joten olisihan se ihan reilua, että te myös kertoisitte, milloin sitten alkavat näkyä nämä teidän vastuunkantonne tulokset positiivisessa mielessä.

Toinen asia on sitten, että kun niin kovasti näitä opposition vaihtoehtoja peräänkuuluteetaan ja kaipasitte keskustelua siitä, mikä se vaihtoehto on, niin täytyy ensinnäkin muistaa, että jokaisella puolueella on toki omansa, ja toisekseen me voitaisiin kyllä keskustella niistä, jos te vaivaantuisitte lukemaan ne. Jos te olisitte tänä päivänä vaivaantuneet kuuntelemaan esimerkiksi ryhmäpuheenvuorot, niin teillä olisi hyvin paljon keskusteltavaa. Mutta jos vain katselee omia tuloksia eikä niistäkään ymmärrä, että pieleen on mennyt, niin aika harmillista ja vaikeaa on sitä keskustelua käydä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tuppurainen, vastauspuheenvuoro.

20.24 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä salissa paikalla olevat harvalukuiset hallituspuolueiden edustajat tässä urhoollisesti yrittävät tuoda sitä samaa tarinaa, mitä aiemmin pääministeri Orpo täällä, eli että hallitus on tehnyt mitavan määrän toimia, joista kuitenkin esimerkiksi VTV:n laskelmien mukaan tosiasiallisia sopeutustoimia on korkeintaan vain puolet, korkeintaan puolet, ja että hallitus on tehnyt toimia, joita pitkään on kaivattu, mutta tosiasia on se, että juuri nämä toimet ovat esimerkiksi sen VTV:n mukaan olleet toimia, jotka ovat lykanneet kasvun käynnistymistä, olleet omiaan lisäämään työttömyyden kasvua. Eli väärä toimia, väärin harkittu, väärää politiikkaa, ja suomalaiset tietävät sen. Se näkyy muun muassa näissä Evan tutkimuksissa, joissa suomalaiset haluavat suunnanmuutosta.

Mitä SDP on tehnyt, se on jokaisessa vaihtoehtobudjetissa tarjonnut realistisen, toimeenpantavan vaihtoehdon, jossa velkaa otetaan vähemmän kuin hallituksen omassa vaihtoehdossa. Ehkä se on se syy, minkä takia sitä ei uskalleta tunnustaa, vaan päivästä toiseen hämätään täällä, yritetään kääntää huomiota muualle toteamalla vain tyhjin sanoin, [Puhemies koputtaa] että SDP:llä ei olisi vaihtoehtoa. Katsokaa sieltä vaihtoehtobudjeteista.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Perholehto.

20.25 **Pinja Perholehto sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä kyllä harrastetaan kuullun ymmärtämistä maajoukkueetasolla. Kuten edustaja Tuppurainen totesi, SDP on joka syksy vaihtoehtobudjetissaan esittänyt vaihtoehdon. Te voitte sen käydä verkkosivuilta lukemassa. Siellä on myös vaikutusarvioinnit, joita täällä on myös peräänkuulutettu.

Ajattelen, että se suurin ero meidän välillä ei ole se, pitääkö julkista taloutta tasapainottaa. Kyllä pitää, mekin mieluusti käyttäisimme jokaisen euron, joka tällä hetkellä menee velanhoitomeneihin, aivan muuhun. Mutta se suurin ero on se, että kun on mammuttimainen kysymys, niin siihen ei voi vastata pienillä ratkaisuilla, vaan tarvitaan laaja, oikeudenmukainen keinovalikoima, ja se on suurin puute teidän vaihtoehdossanne.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kemppi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

20.26 **Hilkka Kemppi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä peräänkuulutettiin opposition vaihtoehtoa. Täytyy sanoa, että oppositiossakin puolueesta riippuen on hyvin erinäköiset vaihtoehdot, mutta jotta päästään keskustelemaan niistä, pitäisi tunnistaa yhteinen tilannekuva. On välttämätöntä, että tämä yhteinen tilannekuva tunnistetaan.

Kun muistelen Sipilän pääministerikautta, jolloin kaikki strategiset tavoitteet saavutettiin, siis esimerkiksi 150 000 työpaikkaa, merkittävä kilpailukyvyyn parantaminen, velkaantumisen osalta merkittäviä tuloksia ja niin edelleen, niin ajattelen, että tämänkaltaista strategista ajattelua ja keskustelua pitäisi löytyä hallitukselta nyt, [Mira Nieminen: Keskusta ajatteli oikeistolaisesti silloin!] mutta se edellyttää rehellistä tilannekuvaa, ja sitä tilannekuvaa pääsee kehittämään vasta, kun katsoo totuutta silmiin.

Tämän hallituksen yksikään työllisyyden ja talouden tavoite ei ole toteutumassa. Hallituksen olisi välttämätöntä ottaa oppositio mukaan keskusteluun siitä, miten tästä johdetaan Suomi kuivalle maalle ja luodaan tulevaisuuteen katsova tulevaisuus.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jäntti.

20.27 **Alexi Jäntti kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En tietenkään väitä, että kaikki Suomen talouden haasteet olisivat edellisen hallituksen ansiota tai vikaa, enkä muista, että olisin koskaan niin sanonut.

Totean tuohon vaihtoehtobudjettiin sen, että on totta, että muun muassa SDP:llä on vaihtoehtobudjetti, ja siinä on kuitattu lähes kaikki ne hallituksen sopeutustoimet, mitä on tehty ja mitä on kiivaasti vastustettu. Sillä kymmenellä miljardilla, josta puhuin, kuvasin sitä holtittomuuden riskiä, mikä syntyisi, mikäli hallitus jostain kumman syystä nyt kaatuisi ja lähdetäisiin menemään esimerkiksi edellisen hallituksen pohjalla tulevaisuuteen. Eli tähän hallituksen kaatumiseen sisältyy valtavia paitsi taloudellisia myöskin turvallisuuteen liittyviä riskejä, koska vaihtoehtoja tosiasiaassa ei ole.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Valtola.

20.28 **Oskari Valtola kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Eduskunnassa vaikutusarviot tehdään eduskunnan tietopalvelun myötä, ja hallituksen esityksiin tietysti VM laskee esimerkiksi työllisyysvaikutukset. Tällä hetkellä, jos me katsomme, kun äskeisessä puheenvuorossa tuotiin esille, että oppositiopuolueet ovat vaihtoehtobudjeteissaan tuoneet nämä vaikutusarviot esille, niin samalla tavalla hallituksen esityksessä on VM:n laskemat vaikutusarviot hallituksen päätöksille, jotka nyt näyttävät tämän vuoden helmikuussa sitä, että näiden päätösten myötä keskipitkällä, pitkällä aikavälillä nämä johtavat työllisyyden paranemiseen noin 105 000 henkilöllä.

Nämä samantyylliset vaikutusarviot, joita oppositiopuolueet ovat teettäneet vaihtoehtobudjetteihinsa, tietysti kertovat niitten budjettien tilanteesta. Mutta eniten minua tässä keskustelussa myös korpeaa se, että SDP on esimerkiksi yhden vaihtoehtobudjetin työllisyysvaikutukset salannut, vaikka puolueen puheenjohtaja on täällä luvannut ne tuoda. Mutta vieläkö emme tiedä sen vaihtoehtobudjetin työllisyysvaikutuksia, jota olemme täällä kuulleet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ojala-Niemelä, ja sen jälkeen ministeri Grahn-Laasonen.

20.29 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Julkisen talouden tila on heikentynyt nopeasti monesta eri syystä: talouskasvu ja työllisyyden heikentyminen, verokertymät ovat kasvaneet hitaammin kuin veropohjat, ja hyvinvointialueet ovat eriytyneet hyvin voimakkaasti. Osa tekee hyvää tulosta, mutta osa tekee suurta alijäämää.

Tarvitaan nopeaa julkisen talouden vakauttamista. Suomi ei selviä vain leikkaamalla. Tarvitaan talouskasvun edellytysten merkittävää ja nopeaa parantamista. Tässä kyllä tuo hallituksen tavoite 100 000 uudesta työpaikasta on kääntynyt nurin perin, ja tulikin 100 000 uutta työtöntä. Tämä valittu linja ei tue julkisen talouden sopeutusta lyhyellä aikavälillä, ja velkaantumisen taittamista koskeva tavoite on vaikea saavuttaa pelkästään lisäleikkauksilla.

Myöskään veronkorotusten ei pitäisi olla mörkö. Niitten välttäminen ei saa vaarantaa julkisen talouden kestävyyttä. Samoin hallitus on esittänyt, että investointiohjelman 4 miljardin euron lisäys tehtäisiin omistusta myymällä. Sitäkään en pidä järkevänä, ainakaan sellaisena ajankohtana, [Puhemies koputtaa] jossa näistä omistuksista ei saada riittävää tuloa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Grahn-Laasonen, vastauspuheenvuoro.

20.31 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tämä syyttelemällä parane, sanoo opposition edustaja sen jälkeen, kun oppositio on syytellyt hallitusta kuusi ja puoli tuntia putkeen. [Antti Kurvinen: Kolme vuotta!] Olen kyllä vahvasti sitä mieltä, että syyttelemällä tästä ei mitään seuraa, ei kumminkaan puolin, mutta vaihtoehdoille olisi varmasti käyttöä ainakin siten, että niitä voitaisiin vertailla.

Ja aivan kuten edustaja Valtola tässä totesi, niin SDP on vaihtoehtobudjettinsa vaikutusarvioita salannut, eikä niitä vielääkään ole saatu. [Tytti Tuppurainen: Tässä ne on!] — Teidän ensimmäisen vaihtoehtobudjetinne vaikutusarviot on salattu, se on tosiasia. — Mitä niissä teidän niin sanotuissa vaihtoehdoissa sitten on, niin te olette käytännössä hyväksyneet vaihtoehtobudjetissanne muun muassa ne sosiaaliturvaan kohdistuvat säästöt, joita te olette yksi kerrallaan täällä kritisoineet. Tämä on ihan tämmöinen kaava, joka tuntuu jatkuvan, että ensin kritisoidaan joka ainoaa esitystä, sen jälkeen hiljaa hyväksytään ne vaihtoehtobudjeteissa ja sitten vaaditaan vielä saman päivän aikana hallitukselta enemmän leikkauksia ja toisaalta leikkausten lopettamista.

Järjestöavustuksiin kohdistuva esimerkki on hyvä esimerkki. SDP esiintyy järjestöjen suuntaan ja mielenosoituksissa, edustaja Tuppurainen, siten kuin he vastustaisivat näitä järjestöleikkauksia, vaikka tosiasiallisesti ovat hyväksyneet ne omassa vaihtoehtobudjetissaan isoilta osin. Mielestäni tämä on semmoinen fakta, joka olisi ihan hyvä avoimesti uskaltaa tunnustaa tässäkin keskustelussa.

Hallituskautta on vielä lähes vuosi jäljellä, ja oppositio esiintyy täällä kuin se olisi jo voittanut vaalin ja jakelee todistuksia hallitukselle. Me teemme aivan joka päivä töitä Suomen puolesta, ratkomme näitä erittäin vaikeita ongelmia. Toivoisin malttia ja pitkäjänteisyyttä ja nöyryyttä myöskin oppositiolta sen edessä, minkälaisessa tilanteessa Suomi on.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Onko se hallituksen epäonnistuminen, että sota jatkuu ja riehuu Euroopassa viidettä vuotta? Tai se, että amerikkalaiset valitsivat Trumpin presidentiksi, mikä on johtanut tulliuhkiaan ja muuttuvaan geopolitiittiseen ympäristöön? Tai Lähi-idän tilanne, joka on kireä ja aiheuttaa vakavia taloudellisia uhkakuvia myös Suomen taloudelle? Tai se, että korot ovat nousseet ja nostaneet edellisillä kausilla otetun velan hoitokuluja miljardiluokassa, mikä on osasy tähän kasvaneeseen velkaan?

Te puhuitte, oppositio, demarit, SDP, silloin viime kaudella, että lainaa kannattaa ottaa, kun sitä ei tarvitse maksaa takaisin ja se on lähes ilmaista. [Puhemies koputtaa] No nyt nähdään, että se on nostanut meidän velkaa miljardiluokassa. Voisiko tällaisessa tilanteessa oppositiolla olla hieman enemmän nöyryyttä ymmärtää myös, minkälaisessa toimintaympäristössä hallitus toimii, ja nähdä myös tässä politiikassa jotain valoa ja jotain hyvää?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tuppurainen.

20.33 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos joltakin voi kaivata hieman nöyryyttä, niin ehkä ministeri Grahn-Laasoselta, jonka valovan silmän alla Suomeen syntyy yli 30 000 uutta köyhää lasta. Se, että lapsiperheköyhyys on Suomessa kasvanut, on synti ja häpeä — synti ja häpeä — kun te samaan aikaan olette antaneet [Sanni Grahn-Laasosen välihuuto] suuria veronalennuksia teidän ministerituloluokkaan kuuluville varakkaille suomalaisille. Se on arvovalinta tältä hallitukselta, ja sen edessä kaipaisi ministeriltä hieman nöyryyttä. [Sanni Grahn-Laasosen välihuuto]

Mutta näihin sotejärjestöjen rahoituksiin. Ensinnäkin, SDP arvostaa kansalaisjärjestöjen työtä. Me haluamme Suomeen vapaan kansalaisyhteiskunnan. Erityisesti sotejärjestöt pystyvät vapaaehtoisia mobilisoimalla saamaan aikaan valtavia hyötyjä esimerkiksi omaishoidon tukeen, ikäihmisten tukeen, päihdekuntoutukseen, mielenterveystyöhön, väkivaltatyöhön — sellaista työtä, jota julkinen sektori ei edes tavoita. SDP on kaikissa omis- vaihtoehtobudjeteissaan esittänyt näille arvokasta työtä tekeville järjestöille enemmän rahaa kuin hallitus, kaikissa vaihtoehtobudjeteissa. Kyllä, niihin on kohdistettu myös joitain sopeutuksia, koska kauttaaltaan sopeutuksia on täytynyt tehdä, mutta näitä viimeisimpiä leikkauksia tässä kehysriihessä, [Puhemies koputtaa] jotka te, ministeri Grahn-Laasonen, olette siunannut, me emme hyväksy, koska ne ovat täysin poliittisin motiivein tehtyjä. Teidän kolleganne, ministeri Rydman, [Puhemies koputtaa] on puhunut täkimmästä puheessaan kansalaisjärjestökentästä. Se on poliittista karkeaa puhetta, [Puhemies: Aika!] jota me emme hyväksy. Näitä leikkauksia SDP ei olisi tehnyt.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Ikonen, vastauspuheenvuoro.

20.35 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tartun kahteen kysymykseen, mitä tässä kysyttiin: onko hallitus saavuttanut talouden tavoitteitaan, ja onko hallitus tehnyt töitä hyvinvointialueitten tilanteen eteen. Yhdistän nämä ensin tässä.

Kun me katsomme taloustavoitteita, niin hyvinvointialueitten rahoitus on noin karkeasti kolmasosa valtion budjetista, ja mitä on tapahtunut tässä tänä aikana: Vuonna 23 hyvinvointialueitten menot kasvoivat noin 12 prosenttia, ja nyt viime vuonna ne saatiin painetua noin kahteen prosenttiin. Viime vuonna hyvinvointialuetalous kääntyi ylijäämäiseksi koko maan tasolla, 730 miljoonaa euroa. [Aki Lindén: Ei ole toiminut!] Se on ihan merkit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

tävä asia, jos me katsotaan koko maan taloutta, että tällainen käänne on saatu aikaan, ja sen eteen on tehty paljon töitä. On kehitetty hyvinvointialueitten ohjausta, on kehitetty rahoitusmallia, ja sen kehittäminen jatkuu. On tehty toimia henkilöstön riittävyyden ja hyvinvoinnin turvaamiseksi. On tehty paljon toimia, joilla edistetään palveluitten toimivuutta. On tuotu Suomeen kauan kaivattu terapiatakuu. On tuotu tätä yli 65-vuotiaitten valinnanvapausmallia, jolla yleislääkärille pääsee julkisen hinnalla myös yksityiselle puolelle. [Aki Lindén: Mutta ei ole toiminut!] On kehitetty omalääkärimallia hoidon jatkuvuuden paranemiseksi, ja näin edelleen. On tehty monia tällaisia toimia.

Ja nyt jos me katsomme näitä tuloksia, niin me näemme tällä hetkellä, että palveluitten yhdenvertaisuus on parantunut. Siitä on selvityksiä ja tutkimuksia, jotka osoittavat tämän. Näemme sen, että henkilöstön saatavuus on parempi kuin mitä se oli tämän hallituksen alkumetreillä silloin meidän aloittaessamme. Näimme myöskin, että kustannusten hillintää on onnistuttu tekemään. Eivätkö nämä olleet juuri niitä soteuudistuksellakin tavoiteltuja asioita, joitten suuntaan tämä kehitys on mennyt? Ajattelen, että se on myöskin näistä isoista tavoitteista yksi, mitä on saatu aikaiseksi.

Samalla Suomen suuntaa on käännetty laajemminkin. Me olemme tehneet ison määrän toimia tämän talouden laivan kääntämiseksi tässä haastavassa tilanteessa, missä me olemme. Olemme lisänneet panostuksia Suomen turvallisuuteen. Me olemme tehneet toimia vaikeassa työllisyystilanteessa sen helpottamiseksi. Olemme ihan laajemminkin rakentaneet tulevaisuutta: on edistetty investointien saamista muun muassa sujuvoittamalla luvitusta, on tehty historiallisia panostuksia tki-toimintaan, [Puhemies koputtaa] on lisätty aloituspaikkoja koulutuspuola-aloille, eli on tehty niitä asioita, joilla Suomi voi tulevaisuudessa menestyä. Ajattelen, että tämä on vastuullinen suunta. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Mennään välillä puhujalistaan, ja sitten voidaan ottaa jossakin vaiheessa taas debattia, jos siltä tuntuu. — Edustaja Diarra, poissa. Edustaja Kiuru, Pauli, poissa. Edustaja Polvinen poissa. — Hyppäsinkö minä yli? Anteeksi, edustaja Skinnari oli ennen Polvista, poissa. — Ja sitten edustaja Valtola on paikalla, olkaa hyvä.

20.38 Oskari Valtola kok: Arvoisa rouva puhemies! Oppositio väittää, että Orpon hallitus olisi epäonnistunut talous- ja työllisyyspolitiikassaan. Se on kova mutta myös väärä väite, varsinkaan kun itse ei ole esitetty mitään vaihtoehtoa hallituksen linjalle. Kumoan nyt tämän väitteen kolmella selkeällä seikalla: Ensinnäkin talouspolitiikka on aivan oikeanlaista tähän äärettömän vaikeaan tilanteeseen. Toiseksi hallituksen työllisyys- ja rakenteelliset uudistukset ovat tarpeen Suomen tulevaisuuden takia, ja Suomessa ei ole 90-luvun kaltaista työttömyyskriisiä. Kolmanneksi hallitus on panostanut vahvasti koulutukseen ja tulevaisuuden osaamiseen, joiden kautta rakentuu Suomen menestys myös tulevaisuudessa.

Aloitetaan taloudesta. Suomen talous ei ole kasvanut reaalisesti 18 vuoteen. Olemme velkaantuneet vaarallisesti, ja valtiontalous on ollut kroonisesti alijäämäinen. Meitä ovat lisäksi ravistelleet pandemia, Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, energiakriisi ja korkojen nopea nousu, Trumpin aiheuttamat tullisekoilut ja nyt viimeisenä Iranin sota ja Hormuzin salmen sulkku. Nämä eivät ole hallituksen aiheuttamia ongelmia, mutta ne on hallituksen vastuulla ratkaista.

Orpon hallitus on tehnyt talouspolitiikassa juuri niitä päätöksiä, joita vastuullinen hallitus tekee vaikeina aikoina. Se on lähtenyt määrätietoisesti vakauttamaan julkista taloutta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Velkaantumisen kasvu on tunnistettu ongelmaksi, eikä sitä ole lakaistu maton alle. On tehty päätöksiä, jotka eivät ole helppoja mutta jotka ovat välttämättömiä: menojen sopeutusta, rakenteiden tarkastelua ja julkisen talouden kestävyuden vahvistamista. Kehyksiä ei ole riikottu tai hallituksen sisäisiä riitoja ei ole ratkottu jakamalla lisärahaa, kuten edellinen hallitus teki.

Samalla hallitus on panostanut kasvuun. Yritystoiminnan edellytyksiä on parannettu, investointeja on pyritty houkuttelemaan Suomeen ja verotuksen rakennetta on kehitetty työhön ja yrittämiseen kannustamiseksi. Työn verotusta ollaan alennettu kaikilla tulotasoilla. Nyt kehysriihessä tehtiin vielä täsmätoimia muun muassa rakennusalan ahdingon helpottamiseksi ja kotitalouksien kulutuskysynnän lisäämiseksi. Orpon hallitus on tehnyt oikeita valintoja sen puolesta, että Suomi pärjää myös huomenna ja tulevaisuudessa.

Toinen pointti, työllisyys: Usein työllisyyspolitiikkaa arvioidaan lyhyellä aikavälillä, katsotaan tämän kuukauden lukuja ja tehdään johtopäätöksiä, mutta todellinen työllisyyspolitiikka on pitkän aikavälin työtä, se on rakenteiden uudistamista. Juuri tässä Orpon hallitus on toiminut määrätietoisesti. Työmarkkinoita on uudistettu joustavammiksi, kannustinloukkuja on purettu, jotta työn vastaanottaminen olisi aina kannattavaa. Sosiaaliturvaa on uudistettu niin, että se tukee paremmin siirtymistä työelämään. Lisäksi on tehty toimia, joilla lisätään paikallista sopimista ja yritysten mahdollisuuksia työllistää. Kun yrityksillä menee paremmin, syntyy myös uusia työpaikkoja. Nämä eivät ole nopeita ratkaisuita. Ne eivät näy otsikoissa heti ainakaan positiivisesti, mutta ne rakentavat perustaa tulevaisuuden työllisyydelle.

Työttömyystilanne on Suomessa vaikea, mutta työllisyys ei ole juuri laskenut. Meillä on edelleen lähes sama määrä ihmisiä töissä kuin Marinin hallituskauden lopulla. Mistä sitten työttömyys johtuu, jos ei se johdu työpaikkojen määrän vähenemisestä? Se johtuu työvoiman tarjonnan kasvusta muun muassa maahanmuuton ja hallituksen työllisyystoimien takia. Elämme siis hyvin toisenlaista aikaa kuin 90-luvun lamassa.

On helppo vaatia nopeita tuloksia. On vaikeampi tehdä päätöksiä, joiden hyödyt näkyvät vasta vuosien päästä. Orpon hallitus on valinnut tämän vaikeamman mutta vastuullisemman tien, tien, jonka myötä yhä useammalla suomalaisella on tulevaisuudessa työtä.

Kolmas ja ehkä kaikkein tärkein pointti: koulutus. Suomen menestys ei ole koskaan perustunut halpaan työvoimaan tai luonnonvaroihin. Se on perustunut osaamiseen. Edelleen Suomessa koulutus on paras tae työllistymiselle ja pohja hyvän elämän rakentamiselle. Orpon hallitus on tunnistanut tämän.

Koulutusjärjestelmää on kehitetty kaikilla asteilla varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen. Varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen on panostettu niin, että jokainen lapsi saa vahvan perustan. Perusopetukseen on lisätty tunteja perustaitojen oppimiseen. Oppimisen tukea on vahvistettu. Toisen asteen koulutuksessa on kehitetty sekä lukiokoulutusta että ammatillista koulutusta, jotta nuorilla olisi aidosti vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia. Ammatillisessa koulutuksessa on käynnistetty toiminnanohjauskokeilu, jossa annetaan mahdollisuuksia ohjata koulutusta nopeammin tarvealoille. Lisäksi ammatillisen koulutuksen rahoitusta on uudistettu enemmän oppilaiden työllistymistä palkitsevaksi. Korkeakoulutuksessa on panostettu laatuun, tutkimukseen ja kansainvälisyyteen.

Orpon hallitus on tehnyt päätöksiä, jotka eivät ole miellyttäviä, mutta ne ovat vastuullisia päätöksiä ja vievät Suomea oikeaan suuntaan. — Kiitoksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen poissa, edustaja Mäkynen poissa. — Edustaja Oinas-Panuma.

20.43 Olga Oinas-Panuma kesk: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Oli mielenkiintoista kuunnella tätä keskustelua tuossa äskenkin.

Ensinnä kaivataan vaikutusarvioita, mikä on sinällään ihan mukava asia, mutta sitten samaan aikaan hallitusta ei itseään kiinnosta ollenkaan se, minkälaisia vaikutusarvioita heidän tekemällään politiikalla on. Tästä oikein mainio esimerkki oli taas tämä määräaikaisuuslaki. Kun sitä valiokunnassa käsiteltiin ja se täällä salissakin läpi meni, niin ainoa vaikutusarvio oli, että perhe- ja raskausvapaasyrjintä lisääntyy. Työllisyysvaikutuksia sillä ei ollut, ja ei se paljon hidastanut. Se laki runnottiin täällä läpi, niin kuin moni muukin laki, joka on Suomelle haitallinen. Sitten voidaan patsastella, että nyt päivitetään tasa-arvolakia kyllä, ja sitten hoksataan, että ai niin joo, ne ovatkin vain kosmeettisia päivityksiä, ja näin sitten ihmetellään, kun työllisyys ei nouse. No, ei se varmaan nouse, jos tehdään tällaista työllisyyspolitiikkaa.

Sitten toinen asia, joka tuli mieleen näistä puheenvuoroista, oli nämä vaihtoehdot. Tällä hallitus päivän huutaa, että ei ole mitään vaihtoehtoja, ei ole mitään vaihtoehtoja. Kun minä laskin tuossa ryhmäpuheenvuorokierroksellakin jo ihan silloin alkupäivästä, niin kyllä niitä vaihtoehtoja oli, ja niitä oli muuten jokaisessa puheenvuorossa — keskustalla tietenkin erityisen hyvät. [Jouni Ovaska: Ja paljon!] En tiedä, mistä kenties johtuu, että näin ajattelen, mutta kyllä keskustalla oli siellä hyvät vaihtoehdot.

Hallitusohjelman tavoitteenahan oli, että velkasuhde vakautetaan ja sitten alkaa Suomella mennä hienosti. Me on nähty kyllä ne käppyrät, eli ihan toiseen suuntaanhan se menee. Velkaa tulee ovista ja ikkunoista, eikä tämä politiikka sitä auta. No, sitten piti tulla se 100 000 uutta työllistä. Se on muuten tosi hyvä tavoite. Se on hyvä, että se on siellä — vielä kun saisitte sen toteutumaan. Miinuksella ollaan. Esimerkiksi nuoria työttömiä on meillä 80 000 tällä hetkellä, ja se on muuten aika valtava määrä nuoria ihmisiä, joitten elämä junnaa käytännössä paikallaan, kun työtä ei ole.

Tähän keskusta on esittänyt ratkaisuksi nuorten takuutyötä, joka olisi itse asiassa aika näppärä toteuttaa ja ehkäpä poikkeuksellinen, mutta kyllähän poikkeuksellista politiikkaa tarvitaan tällaisina poikkeuksellisina aikoina.

Nuorillehan te olette tuoneet tämän nuorisotyösetelin, ja siihen tulee vielä lisää rahaa. Se on periaatteen tasolla hyvä, ja minä toivon, että saatte sen toimimaan, mutta pelkääntään sillä, että sinne tuodaan rahaa, se ei ala toimimaan, vaan se vaatii myös sen, että se muokataan semmoiseksi, että työllisyysalueet pystyvät sitä käyttämään. Tällä hetkellä se malli on liian byrokraattinen.

Joo, sitten kun miettii näin laajemmin tätä hallituksen arvopolitiikkaa, niin kyllähän keskustan ja hallituksen isoin ero on varmasti se, että keskustasta näkee koko Suomen ja myös ennen kaikkea maakunnat. Eli kun me halutaan, että Suomeen tulee kasvua, niin sehän lähtee silloin koko Suomesta ja siitä, että meidän politiikalla helpotetaan niitten pienten ja keskisuurten yritysten työllistämistä siellä maakunnassa, niitten, jotka tekevät älyttömän tärkeää työtä, joilla olisi mahdollisuus palkata uusia työntekijöitä, kun pikkusen annettaisiin siihen syyttöjä, ja jotka myös sitä vientiä meille maailmalle tekevät.

On täysin arvovalinta, tekeekö esimerkiksi tällaisen yhteisöveroalennuksen, joka käytännössä valuu kaikkein isoimpien yritysten taskuun. Minä en tiedä, kuinka paljon se lisää meidän työllisyyttä, että Osuuspankki tai Nordea saa pikkusen enempi rahaa. Voisiko

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

sen sijaan esimerkiksi keskittyä siihen, että tehtäisiin niitä ratkaisuita nimenomaan sinne pienille ja keskisuurille yrityksille? Tämä sama pätee sitten myös ihan normaalien töissäkäyvien ihmisten verotukseen. Kyllähän ne verohelpotukset pitäisi kohdistaa erityisesti sinne keskituloisiin, tavallisiin suomalaisiin, joilla jo nyt menevät kaikki rahat kulutukseen. Tämä olisi ratkaisu myös siihen, kun puhutaan paljon siitä, minkä takia meidän syntyvyys ei nouse. Tällä lähtisin liikenteeseen.

Sitten ihan ehkä viimeiseksi — paljonhan tässä olisi sanottavaa, mutta aika on rajallista: Me tarvitaan oikeasti tulevaisuususkoa tähän maahan, ja siitä me ollaan varmasti kaikki samaa mieltä, mutta se vaatii myös sitä, että me uskalletaan ajatella asioita eri tavalla. Jos me halutaan saada tulevaisuususkoa esimerkiksi tuonne meidän maakuntiin ja Pohjois-Suomeen, niin kyllä meidän täytyy silloin myös alkaa tarkistelemaan sitä, olisiko mahdollista, että tulevaisuudessa kuntiin jäisi enemmän rahaa sieltä otettavista ja siellä tuotettavista asioista. Tarkoitin tällä sitä, että jos esimerkiksi valtion metsiä hakataan tiettyjen kuntien alueilta, niin voisiko siitä jäädä sinne paikan päälle pikkusen enemmän, niin ei tarvitsisi sitten huudella lehdissä jatkuvalla syötöllä, että nyt laitetaan kuntia yhteen ja tällä se maailma paranee, koska se ei yksinkertaisesti tuo meille kasvua eikä hyvinvointia.

Tämmöisiä ajatuksia tällä kertaa. Jatkan ehkä myöhemmin. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Merinen poissa. — Edustaja Tuppurainen.

20.48 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Valtaan liittyy vastuu. Tämän periaatteen mukaan vastuun määrä kasvaa vallan kasvaessa. Kun tämä eduskunta on aikanaan antanut tälle Orpon—Purran hallitukselle luottamuksensa ja sen myötä vallan johtaa Suomen talouspolitiikkaa, samalla se on edellyttänyt hallituksen kantavan vastuuta Suomen tulevaisuudesta.

Arvoisa puhemies! Hallituksen vastuunalaisuudessa ei ole kovin paljon sijaa selityksille eikä lainkaan tekosyille. Mikään hallitus ei selviä neljää vuotta ilman odottamattomia tapahtumia, ilman kriisejä. Vuonna 2019 aloittanut pääministeri Marinin hallitus törmäsi muutaman kuukauden kuluttua maailmanlaajuiseen pandemiaan. Koronakriisi lamautti suuren osan palvelusektorista. Palvelualat ovat ylivoimaisesti suurin työllistäjä. Koronapandemiasta ei oltu kunnolla selvitty, kun Venäjän hyökkäys Ukrainaan laajeni täysimittaiseksi suursodaksi. Sota vaikutti monella tavoin: kauppa Venäjän kanssa väheni rajusti, Itä-Suomen matkailu romahti, ja energian raju kallistuminen vaikutti sekä suoraan kustannuksiin että suomalaisen viennin kysyntään.

Marinin hallituksen puolueet kantoivat poliittisen vastuunsa vaaleissa. Valtaan nousivat puolueet, jotka olivat koronakriisin keskellä vaatineet enemmän valtion rahaa valtiolta mutta jotka vaalien alla kokivat kääntymyksen ja lupasivat talouden tasapainottuvan.

Hallitus kantaa vastuuta talouspolitiikan tuloksista. Tätä vastuuta ei kierretä vaatimalla oppositiolta parempia lukuja, parempia tuloksia. Sosiaalidemokraatit ovat koko hallituskauden tuoneet esille reilumman vaihtoehdon säästötoimille ja varoittaneet jo hyvän aikaa sitten rakennusalan erityisongelmista, mutta eihän oppositiolla ole kuitenkaan päätösvaltaa. Siksi hallitusta koskee periaate ”tulos tai ulos”.

Hallituksen työn tulokset ovat näkyvissä. Mikään pääministerin vakuuttelu siitä, että kohta valoa tulee näkyviin, ei auta. Hallitus on saanut leiviskänsä ja huonon palvelijan tavoin haudannut sen maahan. Kansalaiset kokevat tämän arjessaan kasvavina hoitojonoina ja työttömyytenä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Arvoisa puhemies! Jos hallitus ymmärtää jättää paikkansa, avautuu horisontti ja voimme vapaammin suunnata katsemme tulevaisuuteen. Sosiaalidemokraateilla on luottamusta siihen, että tulevaisuus on valoisampi, että selviämme kyllä nykyisistä ongelmista ja pysytymme varautumaan tuleviin vaikeuksiin. Emme me kuitenkaan voi luvata ihmeitä. Me tiedämme, että julkisia menoja ei voi rajattomasti kasvattaa. Emme voi luvata tämän tai tuon veron poistoa. Koko oppositio on meidän tavoin sitoutunut mittaluokaltaan samansuuruisen julkisen talouden tasapainottamiseen, mikä edellyttää sekä meno- että tulopuolen tarkastelua.

Mutta sosiaalidemokraattien talousvaihtoehdossa julkista sektoria ei nähdä pelkkänä kulu-eränä. Meille toimiva julkinen terveydenhoito antaa yksilölle takuun hoitoonpääsystä ja samalla toimii koko yhteiskunnan ja myös työmarkkinoiden voimavarana. Meille laadukas varhaiskasvatus ja vanhustenhoivan turvaaminen ovat tärkeitä lasten hyvinvoinnin vuoksi ja ikäihmisten kunniallisen vanhuuden vuoksi. Samalla ne mahdollistavat sen, että työikäiset ihmiset voivat huoletta antaa työpanoksensa yhteiskunnalle. Meillä ajattelusamme ihmiset eivät ole vain omaistensa armoilla vaan julkinen hoito ja hoiva turvaavat viime kädessä kaikille hoidon.

Meille koulutus ja tutkimus ovat tärkeitä sivistyksen ymmärryksen lisäämiseksi. Samalla ne ovat pitkän tähtäyksen sijoituksia talouden kasvupotentiaaliin. Kulttuuri ja taide ovat ensiarvoisen tärkeitä, ja samalla niistä kasvaa uutta luovan talouden pohjaa. Näin varmasti tulee käymään myös Oulussa, joka on tänä kuluvana vuonna Euroopan kulttuuripääkaupunki.

Arvoisa rouva puhemies! Meillä on jo tiedossa ongelmat, jotka ovat seurausta räjähdyksmäisestä velan kasvusta. Tiedämme myös, että kansainvälisen kaupan toimintaympäristö on lähivuodet arvaamaton. Siksi meidän pitää varautua lisäksi siihen, että osa ongelmista tulee täytenä yllätyksenä. Näihin kaikkiin tarvitsemme voimavaroja. Tarvitsemme sosiaalista pääomaa, luottamusta itseemme ja ja toisiin, meihin suomalaisiin. Tarvitsemme poliittista pääomaa, luottamusta siihen, että päättäjien sanaan voi luottaa.

Meidän ei pidä etsimällä etsiä ongelmia ja heikkouksia vaan ymmärtää vahvuuksia ja tarttua tilaisuuksiin, ja kyllä meillä vahvuuksiakin riittää. Suomessa on vuosien mittaan kasvanut uusia yrityksiä, joilla on uusia toimivia liiketoiminta-ajatuksia. Niiden skaalaaaminen eli niiden laajuinen kasvattaminen on ajankohtaista lähivuosina. Näiden turvaaminen edellyttää kuitenkin, että talouspolitiikka on vastuullista, että hallituksen toiminta ei tuo lisää riskejä.

Rouva puhemies! Vallan myötä tulee vastuu: vastuu tehdyn politiikan tuloksista ja myös vastuu tulevaisuuden turvaamisesta. Tämän Orpon—Purran hallituksen näytöt on nähty. Suomi tarvitsee suunnanmuutoksen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen poissa, edustaja Lohi poissa. — Edustaja Perholehto.

20.54 **Pinja Perholehto sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tätä aikaa kuvaa hyvin se, kuinka jo pelkkä sana ”oikeudenmukaisuus” tuntuu toisten mielestä radikaalilta vasemmistolaisuudelta. Sellaiseksi on poliittinen keskusteluilmapiiri muuttunut. Empatia leimataan heikkoudeksi, kohtuullisuus vanhanaikaisuudeksi ja oikeudenmukaisuus jonkinlaiseksi ongelmaksi. Tuntuu, että sellaisin ajatuksin tätä Suomea johdetaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Orpon—Purran hallituksen vastaus lähes kaikkeen on ollut sama: leikataan, heikennetään, kiristetään, murennetaan. Leikataan sosiaaliturvaa, heikennetään työelämän turvaa, kuritetaan opiskelijoita, työttömiä, sairaita ja lapsiperheitä ja samalla jaetaan kuitenkin velkaraahaa, veroaleja, heille, joilla jo valmiiksi menee itse asiassa vähintäänkin hyvin. En tiedä, mistä lähtien tämä sanoma on riittänyt talouspoliittiseksi saati yhteiskunnalliseksi viisioksi, enkä ainakaan ajattele niin, että se riittäisi korvaukseksi kasvavasta lapsiperkehöyhyydestä, asunnottomuuden lisääntymisestä tai esimerkiksi siitä turvattomuuden tunteesta, jota ikäihmiset kokevat.

Julkisen talouden tilanne on Suomessa vakava, sitä ei SDP kiistä. Ei sitä tarvitse mitenkään vähätellä tai kierrellä, koska jokainen velanhoitoon kuluva euro voitaisiin käyttää esimerkiksi koulutukseen, ihmisten hyvinvointiin, hoitoon ja hoivaan, turvallisuuteen, työllisyyteen, kestäväan kasvuun. Mutta ei taloutta pidä tasapainottaa millä tahansa keinoilla: ei niin, että pienituloisilta leikataan samalla, kun suuryrityksille tarjotaan kallista yhteisöveroalennusta; ei niin, että julkisia palveluita ajetaan ahtaalle samalla, kun rahaa ohjataan yksityiseen terveysbisnekseen; eikä niin, että tavallisten ihmisten arjesta tehdään epävarmempaa. Ja sitten ihmetellään, miksi kulutus ei vedä, miksi luottamus murenee ja miksi kasvu ei todella käynnisty.

Ilman luottamusta on yhteiskunnassa vaikea tehdä oikeastaan yhtään mitään. Jos ei luota siihen, että huomina on turvattu, ei uskalla kuluttaa, vaihtaa työtä, yritys ei uskalla investoida, ihminen ei uskalla opiskella. Sen takia myös talouspolitiikan pitäisi rakentaa suomalaisessa yhteiskunnassa luottamusta eikä murentaa sitä.

Puhemies! Tämä hallitus on epäonnistunut kaikissa kolmessa keskeisessä tavoitteessaan: velkaantumisen taittamisessa, työllisyyden edistämisessä ja kasvun käynnistämisessä. Eikä ole siksi ihme, että täällä salissakin on tänään kovin paljon haluttu puhua lähinnä SDP:stä, Espanjasta, sosialisteista ja milloin mistäkin. Huudetaan oravaa niin paljon, ettei vahingossakaan tarvitsisi kantaa vastuuta ja puhua siitä, mitä hallitus on itse saanut omilla päätöksillään aikaan. Käsillä on ennennäkemätön hyökkäys suomalaista hyvinvointivaltiota, sotejärjestelmää, järjestöjä, julkisia palveluita ja ihmisten perusarjen turvallisuudentunnetta kohtaan.

Näin taannoin uutisotsikon, jossa luki, että moni suomalainen toivoo seuraavalta eduskunnalta, sinne valittavilta päättäjiltä, ennen muuta ymmärrystä ihmisten tavallisesta arjesta, enkä yhtään ihmettele, minkä takia. Ihmiset eivät koe niin siksi, että joku sanoi televisiodebatissa jotakin, vaan siksi, että päätökset eivät täsmää ihmisten arjen kanssa.

SDP:lle talous ei ole mitään elämästä irrallista mekaniikkaa, joka tapahtuu jossakin sielä, vaan se on väline rakentaa turvallisuutta, vapautta, vahvaa yhteiskuntaa, mahdollisuuksia ihmisille ja yrityksille. Sen takia meidän vaihtoehtomme rakentuu kolmelle periaatteelle: oikeudenmukaisuudelle, työllisyydelle, kestäväälle kasvulle.

Oikeudenmukaisuus ei tokikaan tarkoita sitä, että ei tarvitsisi tehdä yhtään mitään, vaan se tarkoittaa sitä, että tehdään reilusti ja kohtuullisesti. Valtaosa suomalaisistakin ymmärtää, että julkista taloutta pitää tasapainottaa, mutta he aivan perustellusti odottavat, että ne päätökset ovat edes jotenkin kohtuullisia, että samoilta ihmisiltä ei oteta kerta toisensa jälkeen. Ja kyllä se oikeudenmukaisuus tässä tilanteessa tarkoittaa myös sitä, että täytyy käyttää laajaa keinovalikoimaa. Ei voi olla ideologisesti sokea ja valita vain tiettyjä toimia, koska se johtaa siihen tilanteeseen, jossa Suomi tällä hetkellä on.

Sitten toinen periaate eli työllisyys: Sen varaan koko suomalainen hyvinvointivaltio on rakennettu, mutta sekä työllisyyttä että sopimustyhteiskuntaa on kaikki kolme edellistä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

vuotta pyritty murentamaan. Se ei ole oikea eikä se ole hyvä tie. Se on myös suomalaisten yritysten etu, että täällä kilpaillaan reilusti: ei etsitä halpatyövoimaa, poljeta työehtoja, vaan noudatetaan yhteisiä pelisääntöjä.

Ja lopulta se kasvu: Millään muulla tavalla ei tästä suosta tulla ylös kuin kestäväällä kasvulla. Täytyy sanoa, että se ei tule pelkästään toivomalla. Se tulee pitkäjänteisellä politiikalla, sillä, että me luotetaan ihmisten hyvinvointiin, osaamiseen, kaikkiin niihin peruspi-lareihin, joita Suomessa on olemassa, koska meillä on täällä kaikki valttikortit käsissämme, kunhan me vain itse käyttäisimme niitä. Ei tehdä sellaista politiikkaa, joka murentaa ihmisten luottamusta yhteiskuntaan ja sen yhdessä rakentamiseen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kilpi poissa. — Edustaja Kemppi.

20.59 Hilikka Kemppi kesk: Arvoisa rouva puhemies! Suomen tulevaisuus tulee taatusti olemaan valoisa, siitä olen aivan varma, mutta se edellyttää tiukkaa johtamista, ja tuloksia-kin pitää tulla. Kuuntelin hallituksen kiukkuisia vastauksia siksi ihmeissäni. Ei tässä väli-kysymyksessä keskustalla ole kyse siitä, onko säästetty oikeista kohdista vai ei. Kyse on siitä, että hallituksen omat tavoitteet työllisyyden ja talouden kuntoon laittamiseksi — ne keskeisimmät lupaukset tälle vaalikaudelle — eivät ole toteutumassa, ja tästä ei suostuta käymään keskustelua.

Täällä edustaja Valtola kutsui tätä oikeanlaiseksi talouspolitiikaksi. Kerro, millä mittarilla talouspolitiikka onnistuu. Hallitus johtaa tätä maata harhaan puhuessaan kaiken maa-ilman lumevaikutuksista ja tulevista työpaikoista.

Nyt on aika mitata tämän kauden saldoa niiltä osin, mitä ei enää ehdi kymmenessä kuu-kaudessa korjaamaan: 100 000 uutta työllistä, Euroopan surkein työttömyys ja työmarkki-naosapuolten ilmiriita.

Hallitus lupasi 100 000 uutta työllistä, mutta on siitä jäljessä 177 000 työllistä. 80 000 nuorta on työttömänä tällä hetkellä, ja hallituksen sinänsä hyvät keinot ovat kuitenkin osoittautuneet täysin riittämättömiksi. Niissä puhutaan noin muutaman tuhannen ihmisen työllistymisestä. Teidän työpaikkanne ovat haaveuni, jota ei tulla saavuttamaan sinne päin-kään, toisin kuin keskustalaisen pääministerin Sipilän johdolla tehtiin, kun erittäin vaikeas-sa välissä luotiin 150 000 uutta työpaikkaa.

Velkaantumisen taittaminen: Hallituksen keskeinen lupaus oli kääntää Suomen valtion-velan suhde bruttokansantuotteeseen laskuun. Julkinen talous ei ole vahvistunut. Olemme EU:n alijäämämenettelyssä. Hallitus puhuu talouden valonpilkahduksista, mutta samaan aikaan valtiovarainministeriö laski huhtikuussa Suomen kasvuarvion vain 0,6 prosenttiyk-sikköön. Kumpaa meidän oletetaan uskovan, hallituksen juhlapuheita vai ministeriötä? Or-pon hallitus tulee ottamaan yli 50 miljardia euroa velkaa. Se on huomattavasti suurempi summa kuin mistä edellisiä hallituksia haukutaan.

Hallitus lupasi myös vakauttaa velkasuhteen. Muistan sen erityisen hyvin. Istuin tuossa pääministerin työryhmässä puolueeni edustajana. Velka on kuitenkin nousemassa niistä-kin ennusteista jo 90 prosentin velkasuhteeseen, ja se on tälle maalle täysin kestämatön suunta. Hallitus lupasi saada alijäämän prosenttiin bkt:stä — ennuste vuodelle 27 on 4,6 prosenttia.

Hallitus on puhunut kannustavasta sosiaaliturvasta, mutta hallituksen omistakin riveistä on jo kerrottu, että esimerkiksi työttömyysturvan suojaosa pitäisi palauttaa, sillä osa-aikai-set työntekijät eivät enää ota työtä vastaan. Se on osoittautunut hankalaksi myös seson-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

kiluonteisissa töissä, joissa suojaosan turvin on pystytty ottamaan lyhyempijaksoista työtä vastaan.

Myös tekoälyhyppy olisi suuri mahdollisuus taloudellisesti tälle maalle, mutta se kävelee erittäin huonosti käsi kädessä sen kanssa, että samaan aikaan on kurjistettu esimerkiksi kuntoutusta ja jatkuvaa oppimista. Kannustan hallitusta voimakkaasti siihen, voitaisiinko luoda raju jatkuvan oppimisen tekoälyyn kannustava paketti, jolla pystyttäisiin valmentamaan ihmisille sellaista osaamista, mitä työelämä tällä hetkellä tarvitsee. Tämä on suuri mahdollisuus, ja sitä ei voi tässä maassa hukata.

Kuuden miljardin sopeutus on valunut käsistä. Säästöjä ovat tietenkin heikentäneet veronkevennykset, joiden vuoksi hallitus ei tule täyttämään omaa sopeutustavoitettaan. Se tulee jäämään miljardeilla jälkeen siitä, mitä pääministerin suulla tässä maassa on luvattu. Voisi siis sanoa, että hallituksen monotoninen kasvun povaaminen ei juurikaan hetkauta tilanteesta, jossa tulokset puhuvat puolestaan.

Ajattelen, että esimerkiksi Viron veromalli, jota keskusta on esittänyt tässä salissa useaan kertaan — pienille ja keskisuurille yrityksille kohdistuva tuki siihen, että ne voisivat kasvaa ja työllistää — voisi olla lääke tähän tilanteeseen: sellainen lääke, joka auttaisi pieniä yrityksiä nousemaan kaikkialla Suomessa. Voisiko hallitus ottaa edes sen työlliställensä?

Yhteisöverot, puolustusmenot, on heitetty tuleville vuosille ilman mitään varattua lisärahoitusta. Mitä se tämmöinen löperö taloudenpidon touhu on? Ei kai nyt lasten kukkarosta lainaamista ennen ole hyvällä katsottu.

Arvoisa hallitus, minkä työllisyys- tai taloustavoitteen olette saavuttamassa? Me todella tarvitsemme sitä, koska tämän maan tulevaisuus on valoisa ja se pitää rakentaa. [Aki Lindén: Kyllä se oli kymppin puhe!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Malm.

21.05 **Niina Malm sd:** Arvoisa rouva puhemies! Jättivelka, jättityöttömyys, minimaalinen kasvu. Suomen talouspolitiikan keskeinen tehtävä on kuitenkin vahvistaa kasvua, turvata ostovoimaa ja varmistaa, että yhteiskunnan heikommassa asemassa olevasta pidetään huolta. Näissä tavoitteissa hallitus on epäonnistunut täysin.

Ensinnäkin talouskasvu on jäänyt heikoksi samalla, kun kotimainen kysyntä on hiipunut. Leikkaukset ja veroratkaisut, jotka heikentävät pienituloisten ja keskituloisten ostovoimaa, vaimentavat talouden vetoa ja lykkäävät investointeja. Tässä on talouspolitiikassa ristiriita. Täällä me olemme tänään kuulleet iloisia uutisia siitä, että pientä piristymistä teollisuudessa on. Se on mahtavaa. [Oskari Valtola: Pientä!] — Se on vielä pientä, olen pahoillani. Yhtään työpaikkaa ei vielä ole lisää tullut sen takia. Tai jos on, niin ehkä ne ovat sitten muutamia satoja, mutta niillä, edustaja, ei vielä ole merkitystä siihen, että tämä jättityöttömyys taittuisi yhtään mihinkään.

Meillä on Suomessa uskottu muun muassa siihen, että koulutus on se, mikä meille luo turvaa tulevaisuuteen, työpaikat, jotka ovat ennakoitavia, mutta tämä hallitus täällä puhuu satsauksista koulutukseen, kun se on samaan aikaan leikannut muun muassa ammatillisesta koulutuksesta 120 miljoonaa euroa. Kaiken huippu tässä riihipaperissa, joka sieltä sitten vihdoin ja viimein ulos saatiin, oli tämä oppisopimuskoulutuksen kehittäminen. Siellä lisäpöytäkirjassa merkinnöissä oli, että kehitetään oppisopimuskoulutusta muuttamalla tuntimääriä 25:stä 20:een. Tämä kertoo oikeastaan kaiken oleellisen hallituksen talouspoliti-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

kasta, siitä että kyse ei suinkaan ole kehittämisestä, vaan kyse on siitä, että leikataan kerta toisensa jälkeen.

Samaan aikaan sitten puhutaan tästä ostovoimasta, kuten ministeri Multala täällä aikaisemmin, suureen ääneen vakuutetaan ja vannotetaan, että nyt on keskituloisen ostovoima parantunut. Niin, kuka ne palkankorotukset neuvotteli? Ne olivat ammattiliitot. Mutta ammattiliittojenkin neuvottelutilaa on tämän kolmen vuoden aikana aika reilusti kavennettu. Sopimusyhteiskunnasta ei ole enää tietoaakaan, saatikka siitä, että kukaan neuvottelisi enää oikeasti. Täältä hallitus tekee esityksiä, joilla palkansaaja jyrätään kaikin mahdollisin tavoin. Se ei ole neuvottelua, se ei ole sopimusyhteiskunnan paluuta. Ja kun siihen vielä lisätään vientivetoinen palkkamalli, jolla on sementoitu palkkoja, niin en sitten tulevaisuudessa tiedä, miten niille tulevaisuuden palkkaneuvotteluille tulee käymään. Siinä vaiheessa hallituksen on turha yrittää, jos tätä hirvittävää menoa vielä jatkuu tulevaisuudessa, mennä sen perään, että teillä olisi jotain tekemistä sen kanssa, että ostovoima paranee tai palkat nousevat.

No, sitten on otettava kantaa myös tähän itäiseen Suomeen, joka vilahti tuossa debatin aikana edustaja Antikaisen puheenvuorossa — valitettavasti siihen ei saanut vastauspuheenvuoroja. Antikainen täällä innoissaan kertoi, kuinka itäiseen Suomeen on tullut rahoitusta. Nolla euroa. Se, mistä te iloitsette muun muassa liikenneinvestoinneissa, on Karjalan rata. Yli 200 miljoonaa tarvitaan, saatiin vajaa 50. Kolme kilometriä rataa. Kolme kilometriä Suomen ruuhkaisimmalle osuudelle, missä vientitavarat kulkevat. Kolme kilometriä tulevaisuudessa.

Ja viimeisenä en voi olla ottamatta kantaa tähän nuorisotyöttömyyteen ja sen pelastamiseen. On todella hienoa, että hallitus on päättänyt, että nyt valtio on se, joka antaa nuorille töitä, 500 kesätyöpaikkaa. Mutta kun samaan aikaan hallitus on aiheuttanut hallinnon säästöohjelmallaan sen, että meillä on jätti-yt:t myöskin hallinnossa, niin kysynpähän vain, kuka ihme niitä nuoria siellä valtionhallinnossa sitten esimerkiksi työhön opastaa, kun ensin irtisanotaan vakinaiset työntekijät. Tässä ei ole päätä eikä häntää.

Tiedätte itsekkin sen, että nämä ovat kosmeettisia toimia. Nämä ovat sellaisia toimia, joilla käytännössä laitetaan maalia ruosteen päälle tai yritetään korjata sitä autonrengasta purkalla. Tämän te valitettavasti tulette löytämään edestänne, sitä ei pääse kukaan karkuun. Sitä ei millään spinnaamisella eikä kääntämisellä eikä pois puhumisella voi muuksi muuttaa. Hallitus on itse tämän kuoppansa kaivanut, ja tämän päivän aikana se on vain ja ainoastaan yrittänyt keskittyä siihen, [Puhemies koputtaa] mikä on SDP:n linja, onko sitä vai ei, mutta omasta linjastaan se ei kyllä suostu puhumaan, ei sanallakaan. [Oskari Valtola pyytää vastauspuheenvuoroa]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Valtola, vastauspuheenvuoro.

21.11 **Oskari Valtola kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä on parissa edellisessä puheenvuorossa kysytty hallituksen talouspolitiikan tuloksia. Kaikki varmaan ovat tänään lukeneet esimerkiksi Nordean talousennusteen ja viimeisimmät tilastot. Meillä on tämän vuoden alussa käynnistynyt talouskasvu. Esimerkiksi ostovoima on parantunut viimeisen kahden vuoden ajan selkeästi, ja sen syistä ollaan täällä keskusteltu. Teollisuuden tilaukset ovat kasvaneet viime vuoden lopulta, ja teollisuustuotanto on nyt ylittänyt ensimmäistä kertaa vuoden 2008 tason, siis vuoden 2008 tason, ollaan menty siitä yli. Teollisuustuotannon kasvussa puhutaan siis seitsemästä prosentista ilman työpäiväkor-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

jausta ja työpäiväkorjauksen kanssa lähes kuudesta prosentista. Rakennusteollisuus on kasvussa infrarakentamisen ja datakeskusrakentamisen suhteen. Alkuvuoden aikana bkt on kasvanut 0,9 prosenttia. [Puhemies koputtaa] Tietysti tässä nyt on uhkakuvia tämän Iranin tilanteen takia ja öljyn hinnan takia, mutta näyttää tällä hetkellä erittäin hyvältä talouden suhteen. [Niina Malm pyytää vastauspuheenvuoroa]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Malm, vastauspuheenvuoro, ja sen jälkeen edustaja Viitala, varsinainen puheenvuoro.

21.12 **Niina Malm sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Onhan se ihanaa, että täällä juhlitaan Nordean arviota, joka on yksi prosentti — yksi prosentti oli se tämän päivän uutinen.

No, mitä tulee sitten rakentamiseen, niin tätä rakentamisen pakettiahan me itse asiassa ehdotimme teille jo monta vuotta sitten. Ja kun täällä tänään on peräänkuulutettu näitä toimia, on peräänkuulutettu sitä, mitkä ovat niitä SDP:n vaihtoehtoja, niin yksi oli se rakentamisen paketti, toinen oli se alv:n muutos ja kolmantena oli se kotitalousvähennys. Onhan se mahtavaa — ja kiitos hallitukselle siitä — että vihdoinkin nämä SDP:n lääkkeet ovat teillekin maistuneet, mutta auttamattomasti liian myöhään. Sen takia, koska nämä ovat näin myöhässä, nämä menivät näpertelyksi tähän riiheen, joka teiltä tuli vaalibudjettina ulos, ja tämän takia tässä ei ole enää mitään villoja ympärillä — pieniä, pieniä viilauksia.

Mutta se, mikä tänään on tullut kyllä erityisen selväksi, on, että leikkaaminen jatkuu, kuten valtiovarainministeri on sanonut tuolla aitiossa tänään, ja veronkevennykset rikkaille tulevat jatkumaan, jos ja kun hallitus jatkaa istumistaan — toivottavasti ei, ja sen takia tämä välikysymys on tehty. Ja, kyllä, me teemme ihan kaikkemme sen eteen, että hallitus saadaan kaadettua, että tämä meno ei tule jatkumaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala poissa. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina.

21.14 **Anna-Kristiina Mikkonen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Keneltäkään ei pitänyt vaatia kohtuuttomia, näin julisti pääministeri Orpo vahvoista välittävää hallitusohjelmansa selatessaan. Orpon hallitus on tehnyt sosiaaliturvaan Suomen historian suurimmat sosiaaliturvaleikkaukset — sosiaaliturvaleikkaukset, joiden yhteisvaikutukset kasautuvat erityisesti lapsiperheisiin, yksinhuoltajiin ja yksin asuviin.

Sosiaali- ja terveysministeriön oman arvion mukaan 31 000 uutta lasta putoaa köyhyysrajan alapuolelle, vaikka hallitus omin sanoin tavoitteli perheiden hyvinvoinnin vahvistamista. Hallituksen tavoitteena oli myös puolittaa toimeentulotukea saavien määrä. Todellisuudessa viimesijaista etuutta eli toimeentulotukea saavien määrä on kääntynyt laskuun, ja nyt Kelassa pohditaan, onko yhdeksän ja puoli euroa enää ihmisarvoiseen elämään riittävä summa päivässä — ei ole. Tuolla summalla ei nyky-Suomessa elä.

Eurostatin mukaan Suomen työllisyyskehitys on ollut EU:n heikointa. Erityisen huolestuttava on nuorten tilanne: alle 30-vuotiaita työttömiä työnhakijoita on jo lähes 80 000. Tämä ei ole vain hetkellinen talousongelma. Pitkittänyt nuorisotyöttömyys jättää jälkiä koko yhteiskuntaan, osaamiseen, hyvinvointiin ja tulevaisuudenuskoon, ja juuri siksi talouspolitiikka ei voi olla vain excel-tilukoita. On kysymys siitä, millaista tulevaisuutta rakennamme.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Arvoisa puhemies! Hallitus on leikannut perusturvaa tavallisilta suomalaisilta ihmisiltä, ja samaan aikaan ruoka, lääkkeet ja arjen välttämättömät menot kallistuvat. Nyt hallitus laittaa sairastamisenkin yhä enemmän tavallisen ihmisen maksettavaksi. Hallitus lupasi parantaa hoitopääsyä, mutta todellisuudessa suomalaiset joutuvat odottamaan terveyskeskukseen pääsyä entistä pidempään. Kun hallitus leikkasi terveyskeskuksilta 130 miljoonaa euroa ja romutti hoitotakuun, yli kaksi viikkoa lääkäriaikaa odottavien määrä kaksinkertaistui. Terveyskeskusmaksut ja poliklinikkamaksut nousevat rajusti juuri silloin, kun ihminen on heikoimmillaan. Samaan aikaan palveluverkkoa karsitaan, hoito karkaa kauemmaksi ja hoitajia ei ole tarpeeksi. Tutkijat varoittavatkin, että syöpä- ja sydänsairauksien hoitotulokset ovat Suomessa heikentyneet suhteessa muihin Pohjoismaihin juuri siksi, että ihmiset eivät pääse ajoissa perusterveydenhuoltoon. Silti hallitus jatkaa asiakasmaksujen korotuksia ja leikkaa hyvinvointialueiden rahoitusta lisää. Miksi hallitus ajaa tietoisesti alas julkista terveydenhuoltoa ja rakentaa Suomeen mallia, jossa hoitopääsy riippuu yhä enemmän ihmisen lompakon paksuudesta?

Arvoisa puhemies! On totta, että kriisit maailmalla vaikuttavat myös Suomen talouteen, mutta kriisejä on ollut aiemminkin. Monissa aiemmissa kriiseissä Suomi on selvinnyt verrokimaaidensa kanssa, mutta nyt me erotumme joukosta kielteisellä tavalla ja olemme negatiivisessa kehityksessä Euroopan kärkimaa eli huonoimman työllisyys- ja talouskehityksen maa. Se on ikävä tosiasia.

Arvoisa puhemies! Kunnat vastaavat arjen tärkeimmistä palveluista. Kun niiden rahoitusta leikataan, vaikutukset näkyvät väistämättä kouluissa, päiväkodeissa ja lasten arjessa. Monissa pienemmissä kunnissa liikkumavara on vähäinen. Silloin yksittäisetkin leikkaukset voivat johtaa vaikeisiin päätöksiin palveluista. Yli puolet leikkauksista osuu silloin esi- ja perusopetukseen ja merkittävä osa varhaiskasvatukseen. Tämä on huolestuttavaa aikana, jolloin oppimisen tukea pitäisi pikemminkin vahvistaa. Koulutuksesta ja lasten palveluista ei pidä leikata. Kyse on investoinneista tulevaisuuteen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

21.18 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Täällä on tänään keskusteltu koko opposition yhteisestä välikysymyksestä, välikysymyksestä, joka koskee Orpon hallituksen talouspolitiikan varsin totaalista epäonnistumista ja sen vakavia seurauksia. On totta, että Suomen taloustilanne on vaikea ja velkaantumisen tahti kestävä. Vihreät hyväksyvät tarpeen vahvistaa julkista taloutta, mutta emme hyväksy hallituksen eriarvoisuutta ja näköalattomuutta kasvattavia keinoja, sillä taloutta voi sopeuttaa vastuullisesti ilman, että lasku kasataan pelkästään lapsiperheille, pienituloisille, opiskelijoille, sairaille ja palveluita tarvitseville.

Orpon hallituksen epäonnistuneen talouspolitiikan hinnan maksavat tavalliset suomalaiset. Hallituksen kovien säästöpäätösten inhimillinen hinta näkyy lisääntyvänä köyhyytenä, työttömien määrän kasvuna, asunnottomuuden kasvuna ja turvaverkkojen rapautumisena. Kallis hintalappu on myös sillä, että hallituksen politiikka heikentää kestävä kasvun ja työllisyyden edellytyksiä leikkaamalla koulutuksesta, sosiaaliturvasta ja ilmastotoimista — ja tulee samalla leikanneeksi ihmisten luottamuksesta. Luottamuksen menettämiseen meillä ei ole varaa.

Arvoisa puhemies! Kuten eduskuntaryhmän puheenjohtaja Oras Tynkkynen ryhmäpuheessaan aiemmin totesi, suomalaiset kaipaavat nyt ratkaisuja ja vaihtoehtoa. Onneksi niitä kyllä on. Vihreiden vaihtoehto on vastuullinen suunnanmuutos. Velkaantumista hilli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

tään, mutta samalla vahvistetaan työllisyyttä, osaamista ja sellaista kestävää kasvua, joka tarjoaa ratkaisuja talouden ja toimeliaisuuden sovittamiseksi maapallon ekologisiin rajoihin. Vihreät rakentaisivat kasvua vahvistamalla koulutusta, osaamista ja innovaatioita. Ja kun maailma muuttuu valtavan nopeasti, ratkaisu ei ole leikata aikuiskoulutuksesta vaan satsata siihen, jotta ihmiset pystyvät tarvittaessa sujuvasti lisäkouluttautumaan tai vaihtamaan alaa työuransa aikana.

Vihreät ratkoisivat työttömyyskriisiä vahvistamalla työnteon kannustimia, parantamalla pienyrityksien ja itsensä työllistävien asemaa sekä raivaamalla reilumpaa pelikenttää yrityksille. Me palauttaisimme työttömyysturvan ja asumistuen suojaosat, jotta pientenkin työtehtävien vastaanottaminen olisi kannattavaa. Toisin kuin hallituksen toimet, vihreiden vaihtoehto kannattelee heikoimmassa asemassa olevia ja tekee sosiaaliturvasta oikeudenmukaisemman. Ja joko viimein olisi aika vihreiden pitkään ajamalle perustulolle, joka olisi ratkaisu byrokratian purkamiseen ja työn vastaanottamisen helpottamiseen?

Arvoisa puhemies! Meidän on saatava aikaan talouden rakennemuutos, joka on kestävä yksilöiden, kansantalouden ja ympäristön näkökulmasta. Kun uudet työpaikat syntyvät aidosti vihreän siirtymän tehtäviin, luoville aloille ja kiertotalouteen, Suomesta voi tulla kokoaan suurempi vihreän talouden suurvalta. On onnetonta, että Orpon hallitus ei tätä näytä tavoittelevan, vaan ripustautuu turvetuotannon ja turkistarhauksen kaltaisiin menneisyyden aloihin.

Ilmasto- ja luontopolitiikka eivät ole taloudesta irrallisia kysymyksiä vaan osa talouden rakenteiden uudistamista. Ympäristölle haitallisten tukien karsiminen, reilu kilpailu ja puhtaat investoinnit vahvistavat samalla julkista taloutta ja tulevaisuuden kasvua. Vihreiden vaihtoehdossa keskeinen talouden tasapainottamisen keino onkin ympäristölle haitallisista yritystuista karsiminen miljardilla eurolla. Monet talouspolitiikan asiantuntijatkin ovat tätä ehdottaneet ja kritisoineet haitallisia tukia nimenomaan siitä, että ne ovat luonteeltaan säilyttäviä ja estävät näin elinkeinorakenteen kestäväen uudistamisen. Laittaisimme myös ympäristöverotuksella saastuttajan maksamaan ja asettaisimme hiilelle ja luonnontuhonnalle asianmukaisen hintalapun.

Arvoisa puhemies! Vihreiden vaihtoehto ei ole velkaantumisen sivuuttaminen vaan talouden vahvistaminen tavalla, joka ei murena lasten, luonnon ja kestäväen tulevaisuuden edellytyksiä. Julkista taloutta voidaan sopeuttaa myös niin, että yhteiskuntaa koossa pitävä luottamus säilyy. Valitettavasti Orpon hallitus ei näin toimi ja ei siksi ansaitse luottamusta. Siksi tulen huomenna äänestämään Orpon hallituksen luottamusta vastaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

21.23 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Hallitusohjelmassa hallitus ilmoitti: ”Hallitus toteuttaa uudistuksia työllisyyden nostamiseksi vähintään 100 000 työllisellä. Työllisyyden kasvulla tavoitellaan julkisen talouden vahvistumista yli kahdella miljardilla eurolla.” Tämä oli hallitusohjelman kirjaus. Nyt kun katsotaan sitten tilastoista, kuinka työttömyys on kehittynyt tässä koko hallituskauden ajan, ja nämä uudistukset ovat olleet jo voimassa, monet aika pitkäänkin, niin jokainen kuukausi vuotta aikaisempaan on huonompi koko hallituskauden ajan. Tämä ei näy millään tavalla täällä työllisyydessä. Pitkäaikais-työttömiä on 140 000, alle 30-vuotiaita nuoria työttömiä on 80 000. Nämä ovat niin vakavia lukuja, että tämä on hallituksen suurin epäonnistuminen tuon velan hoitamisen ohella. Meillä on työttömyyskriisi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

No, se saattaa johtua siitä, että hallituksella ei ole ollut aktiivista työllisyyspolitiikkaa ja keinoja miettiä, miten tätä voidaan leikata pienemmäksi. Se voi olla, että hallitus on sitoutunut ja hakeutunut vain näihin laskelmiinsa, joissa he ilmoittavat, että 100 000 uutta työllistä syntyy, mutta kun ne työllistymisen syntymisen taustat ovat tällaisia: aikuiskoulutustuen lakkauttaminen 10 000 työllistä, lapsikorotusten poistaminen työttömyysturvasta 10 000 työllistä, työttömyysturvan työssäoloehdon pidentäminen 12 kuukauteen 5 700 työllistä, ansiopäivärahan tason porrastus 12 800 työllistä. Nämä ovat hallituksen keinoja, joilla työllisyys kääntyy. Kun me mietitään, mistä se 100 000 tulee, niin työttömyysturvassa on yli 30 000 ja sitten on vielä tämä aikuiskoulutustuki.

Kun katsotaan tätä aikuiskoulutustukea, niin kuin tässä edustaja Elo on hyvin puhunut aikuiskoulutustuen tarpeesta, niin sillä kouluttautuu työelämässä yli 30 000 seuraavalle tasolle, muuttaa omaa ammattiansa, päivittää ammattiansa. Nyt sitä ei enää ole.

Ja sitten lapsikorotuksen lakkauttaminen työttömyysturvasta: työttömyysturvan lapsikorotus on ollut parasta köyhyyden torjuntaa, ja se on poistettu täältä. [Mira Nieminen: Työ on parasta köyhyyden torjuntaa!] — Tämä on sosiaaliturvassa parasta köyhyyden torjuntaa.

Tämä keinoista.

Täytyy sanoa, että me tulemme tarvitsemaan osaamista tulevassa tekoälyn muuttamassa työelämässä enemmän kuin vähemmän. Osaamisen vahvistamisen ja tuottavuuden kasvun hakemisen pitäisi olla nytten kaikilla työlistan kärjessä. Tarvitsemme panostuksia työuran aikaisen osaamisen kehittämiseen ja työttömyysoloajan osaamisen ja kouluttautumisen kehittämiseen. Niihin asioihin pitäisi panostaa koko ajan. Nämä ovat jääneet hallitukselta taka-alalle, ja niistä on leikattu.

Työllisyydestä ja talouskasvusta ja kuluttajien luottamuksesta lähtevät asiat liikkeelle. Myös niitä tässä kaivataan. Nämä ovat avaintekijöitä taloudellisen kasvun toteuttamisessa. Luottamus on parasta valuuttaa. Epävarmuus tulevaisuudesta ja korkea työttömyys näkyvät tänä päivänä kuluttajien arjessa, säästämisessä ja Suomen taloudessa. Nämä ovat niitä asioita, joissa hallituksen olisi pitänyt toimia.

Meillä on maailmanpolitiikan myllerryksiä, ilmastonmuutosta ja vaikeata talous- ja työllisyystilannetta tässäkin ympäristössä, mutta nämä kotimarkkina-asiat ovat jääneet taka-alalle. Sen vuoksi olemme siinä tilanteessa, että meidän talouskasvu on ollut nollan pinnassa. Nyt on ensimmäisiä orastavia merkkejä siitä, että talouskasvu lähtisi liikkeelle, mutta kun me ollaan nollan pinnassa oltu kolme vuotta, niin siitä on helppo ponnistaa liikkeelle. Lähtöluvut ovat todella matalalla. Tässä kaikki toivomme, että talouskasvu lähtisi liikkeelle, koska sitä kautta me myöskin voitaisiin saada jakovaraa ja velanhoitovaraa tänne talouteen, mutta hallitus on viivytellyt kaikissa näissä toimenpiteissä ja [Puhemies koputtaa] tehnyt väärin toimenpiteitä tämän osalta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kurvinen.

21.29 **Antti Kurvinen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kun en pysty omassa puheenvuorossani hirveästi hallitusta kehuamaan, niin aloitetaan nyt kuitenkin positiivisesta. Arvostan kovasti sitä, että ministeri Ikonen on täällä kello 21.30 ja täällä on ministeri Grahn-Laasonenkin paikalla ja ministeri Multala ja moni muu. Tämä on parlamentarismia parhaimmillaan, koska niin se on, että hallitus nauttii tämän talon luottamusta, eikä niin, että hallitus kertoo tälle talolle, miten täällä pitää elää. Pitää muistaa parlamentarismi, ja nythän parla-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

mentarismia suoritetaan tänä iltana siinä kaikista puhtaimmassa muodossaan. Koko oppositio on jättänyt yhteisen välikysymyksen talouspolitiikasta ja hallituksen talouspolitiikan epäonnistumisesta, ja huomenna sitten kello 14 katsotaan, nauttiiko valtioneuvosto, nauttiiko hallitus, enää tämän talon luottamusta vai ei. [Eduskunnasta: Toivottavasti ei!] — Niin, toivottavasti ei. — Kerron, miksi joudun tästä ministerien ahkeruudesta huolimatta tämän ehdotuksen tekemään, ja sille on perusteet.

Arvoisa puhemies! Aluksi kommentoin hieman hallituspuolueiden kansanedustajien — täällä ovat lähinnä kokoomuslaiset olleet äänessä viimeisten tuntien aikana — puheenvuoroja, ja sitten kerron tiiviisti keskustan ajatuksia siihen, miten talouspolitiikka saataisiin terveemmälle tolalle.

Taisi olla edustaja Valtola, joka aiemmin varmaan tuossa puolitoista, kaksi tuntia sitten sanoi — vai oliko se edustaja Jäntti, kuitenkin kokoomuksen teräviä kansanedustajia, jompikumpi — että oli kolme vuotta sitten väärät luvut valtiovarainministeriöllä hallitusneuvotteluissa. Minäkin sen kyllä huomasin, mutta eihän se ole perustelu sille, että on eletty sillä tavalla ja toimittu sillä tavalla kuin on toimittu. Tässä on ollut monen monta kehysriihtä, monen monta budjettirihtä, aikaa suuntaa muuttaa.

Itse asiassa jo silloin vajaa kolme vuotta sitten, ensimmäisenä syksynä 23, keskustakin esitti toimenpiteitä, joilla talouskasvua saisi liikkeelle. Esitimme toimenpiteitä, millä rakentamista saataisiin vauhditettua, kun nähtiin, että rakennusala ajoi päin seinään. Oli aika mielenkiintoista, että pääministeri Orpo valtavasta nollakorkoilmiöstäkin syytti edellistä hallitusta tänään päivällä niin, että se oli edellisen hallituksen vika, että rakennusalalla syntyi kieltämättä jonkinlainen kupla, ja sitten rakennusala ei ole toipunut tästä toimintaympäristön muutoksesta. Kyllä se suurin muutos tapahtui siinä, että korot pompsahivat nopeasti ylöspäin, ja sitä liiketoimintamallia ei vielä kukaan ole Suomessa löytynyt. Olemme ilmeisesti oikeastaan läntisistä teollisuusmaista ainoita, joissa asuntojen hinnat edelleenkin laskevat.

Kolme vuotta olisi ollut aikaa näitä toimenpiteitä tehdä, ja niitä toimenpiteitä ei ole tehty. Jos jotakin on tehty, ne on tehty liian myöhään, ne on väärin kohdennettu ja ne ovat olleet väärän kokoisia.

Varmasti, rouva puhemies, on ollut hyvää tahtoa, ja keskustakin on tukenut vaikkapa työläinsäädännön muutoksia, hyvin montaa niistä, lähes kaikkia. Mutta kun katsotaan tuloksia, kun katsotaan hallituksen talouspolitiikan tuloksia, niin kaikki ovat negatiivisia. Ei ole yhtään mittaria, ei ole asuntokaupassa, ei ole konkurseissa, ei ole uusissa työpaikoissa... Kun kaikki mittarit sojottavat alaspäin, niin kyllä silloin täytyy sanoa, että jotakin tehdään väärin.

Se on ollut niin uskomatonta, niin kuin edustaja Ovaska täällä totesi, että aina kaikkeen syy on ollut se, että ”edellinen hallitus”. Sitten kun se alkaa maistua puulta, niin toinen minuutti käytetään siihen, että ”koska Trump” ja ”koska Putin”. Kyllä Trump ja Putin aiheuttavat haasteita kaikille muillekin EU-maille, ja ei siellä ole tällaista tilannetta.

Rouva puhemies! Haluan sanoa myös sen asian, että ei täällä nyt kannata sellaista kuvaa maalata, että se, että vuosi pitää odotella seuraaviin vaaleihin, olisi jotenkin Suomen vaakaudelle ja turvallisuudelle välttämätöntä. Kaikesta tästä paineesta ja vastakkainasettelusta huolimatta, mitä tällä kaudella on ollut, onneksi ulko- ja turvallisuuspolitiikassa meillä on säilynyt yhtenäisyys hallituksen ja opposition välillä. Ainut, mikä sitä on oikeastaan välillä horjuttanut, on ollut se, että kokoomuksen värisuora on välillä aiheuttanut sekaannusta, kun ei ole muistettu mainita muille puolueille, että nyt tapahtuu joitakin asioita. [Johan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

nes Koskinen: Keulii!] — Keulii, juuri näin. — Mutta muuten meillä ei ole mitään hätää siinä.

Mikäli kerran on tilanne niin kuin pääministeri Orpo sanoi, että ei ole enää mitään muuta tehtävissä ja kaikki on tehty, mikä on mahdollista [Eduskunnasta: Kaikki on tehty oikein!] — ja kaikki on tehty oikein ja valmiiksi — niin silloin suosittelisin kyllä hallitukselle eronpyynnön jättämistä. Hallituspuolueethan voivat hoitaa homman painamalla huomenna punaista nappia luottamuslauseäänestyksessä.

Mitä keskustan mielestä pitäisi tehdä paremmin, kun on syytetty, ettei ole vaihtoehtoja? Me olemme useita veroratkaisuja ehdottaneet yritysverotuksiin pienille yrityksille, useita ratkaisuja työllisyyspolitiikkaan, pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työllistämiseen, ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen, erityistalousaluemalleja. Meidän vihreässä kirjassamme on ollut monta vaihtoehtoa, [Puhemies koputtaa] joilla olisi voinut tätä tilannetta parantaa.

Totean, rouva puhemies, kun täällä on vielä hallituspuolueista heitelty, että no mitäs jos hallitus nyt kaatuu, niin mitäs sitten tapahtuu: Meidän kokenein kansanedustajamme Mika Lintilä sanoi Timo Haapalan show'ssa jo tuossa pari viikkoa sitten, että syksyille uudet vaalit. Itse olen jo valmis flajjereita painamaan ja lähtemään tapaamaan ihmisiä, [Puhemies koputtaa] vaikka syksyllä voi kylmä välillä ollakin. Pidetään vaalit jo syksyllä, koska Orpo on sanonut, että mitään muuta hallitus ei enää saa aikaiseksi. [Vasemmalta: Olipa hyvä puheenvuoro! — Kauhavan torille!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

21.35 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tämä on hyvä hetki tuoda esiin minulle toimitettu kannanotto, jonka tässä nytten luen teille kuultavaksi. Kuuluu seuraavasti:

”Arvoisa eduskunta, arvoisat lainsäätäjät. Työntekijöiden etujärjestönä pidämme välttämättömänä nostaa esiin työttömyysturvaa koskevien viimeaikaisten muutosten vaikutukset palkansaajiin, erityisesti osa-aikatyössä oleviin ja epävarmoissa työsuhteissa työskenteleviin jäseniimme. Työelämän murros, pirstaleiset työurat ja vaihteleva työaikatarjonta edellyttävät sosiaaliturvalta joustavuutta ja oikeudenmukaisuutta — ei rangaistuksia työn vastaanottamisesta.

1) 300 euron suojaosa on palautettava työnteon kannustamiseksi. Työttömyysturvan 300 euron suojaosan poistaminen on heikentänyt merkittävästi työn vastaanottamisen kannattavuutta. Suojaosa toimi konkreettisena ja toimivana kannustimena ottaa vastaan osa-aikaisia, keikka- ja määräaikaista työtä ilman, että pieni lisäansio johti kohtuuttomaan etuuksien menetykseen.

Työntekijöitten näkökulmasta suojaosan poistaminen rankaisee työnteosta tilanteessa, jossa koko-aikatyötä ei ole tarjolla, heikentää taloudellista turvaa ja lisää epävarmuutta, vaikeuttaa työelämään kiinnittymistä ja ammatillisen osaamisen ylläpitämistä.

Monilla aloilla osa-aikatyö ei ole valinta vaan rakenteellinen tosiasia. Sosiaaliturvan ei tule rangaista työntekijää siitä, että työnantaja ei tarjoa koko-aikaista työtä. 300 euron suojaosan palauttaminen tukee työntekeä, vahvistaa työmarkkina-asemaa ja edistää siirtymää kohti vakaampaa työllisyyttä.

2) Osa-aikatyötä tekevien työnhakuvelvollisuus on kohtuuton ja tehoton. Velvoite hakea neljää työpaikkaa kuukaudessa myös silloin, kun henkilö on jo osa-aikaisesti työssä, ei

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

vastaa työelämän todellisuutta eikä edistä aidosti työllistymistä. Osa-aikatyössä olevat työntekijät ovat jo aktiivisia työmarkkinoilla ja osallistuvat työntekoon usein vaihtelevissa ja kuormittavissa olosuhteissa.

Nykyinen malli pakottaa työntekijät näennäiseen työnhakuun, lisää hallinnollista rasi-
tusta ilman todellista hyötyä, heikentää työntekijän asemaa suhteessa nykyiseen työnanta-
jaan ja sivuuttaa ammatillisen osaamisen ja työuran kehittämisen tarpeet.

Työnhakuvelvollisuuden tulee tukea työntekijän todellisia mahdollisuuksia parantaa
asemaansa työmarkkinoilla — ei ohjata aikaan ja resursseihin perustuviin velvoitteisiin,
joilla ei ole yhteyttä avoimiin työpaikkoihin tai työntekijän osaamiseen.

3) Työttömyysturvan on tuettava työntekijää, ei murennettava toimeentuloa. Työttö-
myysturva on keskeinen osa työntekijöiden turvaverkkoa. Sen tehtävä on mahdollistaa toi-
meentulo työttömyyden ja epävarman työn aikana sekä tukea työllistymistä kestäväällä ta-
valla. Kiristyneet ehdot ja lisääntyneet velvoitteet ovat siirtäneet riskiä yhä enemmän yk-
sittäisille työntekijöille ilman, että työmarkkinoiden rakenteellisiin ongelmiin puututaan.

Työntekijöiden etujärjestönä korostamme, että työllisyys ei kasva kurilla ja sanktioilla,
työn vastaanottamisen on oltava taloudellisesti kannattavaa ja sosiaaliturvan on tunnistet-
tava nykyinen, pirstaleinen työelämä.

Vaatimuksemme: Vaadimme, että työttömyysturvaa koskevat linjaukset arvioidaan uu-
delleen työntekijöiden arjen ja työmarkkinoiden todellisuuden pohjalta.

Konkreettisesti esitämme, että työttömyysturvan 300 euron suojaosa palautetaan, osa-
aikatyössä olevien pakollinen neljän työpaikan kuukausittainen työnhakuvelvollisuus
poistetaan ja työnhakuvelvollisuus perustuu yksilölliseen arvioon ja todellisiin työllisty-
mismahdollisuuksiin.

Työntekijät haluavat tehdä työtä, kehittää osaamistaan ja rakentaa turvallista toimeentu-
loa. Sosiaaliturvan tehtävänä on tukea tätä tavoitetta — ei vaikeuttaa sitä.

Kunnioittavasti, Kuopion Seudun Pro ry.”

Arvoisa rouva puhemies! Tämä oli mielestäni hyvä tilaisuus tuoda esiin kannanotto jär-
jestöltä, joka nimenomaan tietää suojaosan merkityksen ja siihen liittyvät työllisyys- ja
muut vaikutukset. Tämä tilanne, missä me puhutaan hallituksen luottamuksesta, sopi mi-
nun mielestäni tähän erinomaisesti. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Ikonen.

21.39 **Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen:** Arvoisa puhemies! Me elämme täl-
lä hetkellä haastavia aikoja. Se vaatii meiltä vastuullista politiikkaa, ja hallitus on sitoutun-
nut jatkamaan sitä työtä myöskin tästä eteenpäin. Kommentoin muutamaa asiaa, mitä tääl-
lä on noussut esiin.

Puhuttiin tässä kuntien leikkauksista. Niiden osalta haluan korostaa sitä, että kuitenkin
tällä kaudella, kun on jouduttu sopeuttamaan monesta paikasta, hallitus teki kautensa alus-
sa perusopetuslupauksen, että perusopetusta vahvistetaan tällä kaudella. Sen tähden on pi-
detty kiinni siitä, että on koko ajan katsottu, että niillä toimilla, joita teemme kuntatalou-
dessa, meillä pysyy kuitenkin se kuntataloutta vahvistava linja tässä hallituksessa. Eli vaika
siellä nyt tätä indeksijarrua hieman korotettiin, niin edelleenkin hallituksen toimet vah-
vistavat kuntataloutta seuraavan kolmen vuoden aikajaksolla.

Sitten toisena täällä puhuttiin itäisestä Suomesta ja onko sinne satsattu. Kyllä on. Sinne
on tehty liikenneinvestointeja, sinne on lisätty aloituspaikkoja koulutuksiin, on perustettu

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

uudet elinvoimakeskukset ja niihin nimenomaan itäisessä Suomessa tämmöiset investointiryhmit, on käynnistetty tämä itäisen Suomen ohjelma, ja nyt valmistellaan myöskin näitä erityistalousalueita Itä-Suomeen. Ihan muutamia asioita mainitakseni. Itäistä Suomea on pohdittu hyvin paljon tässä näin.

Sitten täällä on puhuttu järjestöistä tänään, ja haluan sanoa myöskin sen, että kyllä arvostamme järjestöjen tekemää työtä korkealle. Kyllä sinnekin on jouduttu tekemään sopeutuksia, mutta on hyvä nähdä tästä ensi vuoden kehyspäätöksessä tehdystä linjauksesta, että siellä kanavoidaan nyt jatkossa rahoitusta järjestöille myöskin hyvinvointialueitten kautta ja järjestöille ollaan lisäämässä tällainen uusi verovähennysmahdollisuus, joka mahdollistaa varainkeruun uudella tavalla järjestöjen toimintaan. Eli myöskin näillä haluamme helpottaa.

Sitten vielä viimeisenä teemana, joka täällä on noussut esiin, jonka poimin tähän: nuorten työttömyys. Se on asia, josta uskon ja toivon, että kannamme kaikki huolta. Se on iso haaste meidän tämän hetken yhteiskunnassa, ja sitä varten on myöskin siihen haettu erikseen ratkaisuja. On tuotu näitä nuorten työllisyysseteleitä, ja niitten määrää nyt vielä kehysriihessä kasvatettiin. Ollaan laittamassa liikkeelle tällaisia työllisyyspilotteja myöskin kaupunginosiin näissä kaupungeissa, missä on haastavia tilanteita. Nuorille on lisätty aloituspaikkoja, ja niillekin, jotka eivät aloituspaikkoja saa, hallitus on kertonut tuovansa tällaiset opintosetelit, eli on mahdollista myöskin esimerkiksi avoimen puolella aloittaa opintoja. Koetamme eri tavoin katsoa sitä, että luomme mahdollisuuksia nuorille.

Ajattelen, että koko meidän talouspolitiikan ydin... Täällä käytettiin ilmaisua jossakin puheenvuorossa: ”lasten kukkarosta lainaaminen”. Ajattelen, että se on hirveän hyvä tematiikka, ja se on nimenomaan se, mitä me haluamme välttää. Emme vie lasten kukkarosta, vaan koetamme tehdä tätä yhteiskunnan rakentamista niin, että tämä on kestävä ja että meidän lapsillamme olisi tulevaisuudessa paremmin. Sitä varten me koko tätä muutostyötä teemme. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hamari. — [Vastauspuheenvuoropyyntöjä] — Otetaan edustaja Hamari, ja sen jälkeen pieni debatti, kun ministeri onnistui saamaan kielenkannat liikkeelle.

21.42 Lotta Hamari sd: Arvoisa rouva puhemies ja ministeri Ikonen! Mehän olemme itse asiassa tulevaisuusvaliokunnan mietinnössä ehdottaneet tämmöistä tulevaisuuslakia eli sukupolvivastuulakia. Katsotaan, kuinka sen käy, mutta se olisi erinomainen asia tähän teidän mainitsemaanne puheenvuoroon.

Toisaalta sitten tämä kuntatalous, mistä puhuitte: Kuntatalous on vaikeuksissa hyvin monessa eri kunnassa, ja kyllä sieltä sivistyspalveluista joudutaan leikkaamaan ja varhaiskasvatuksesta ja perusopetuksesta.

Orpon hallitus on vienyt Suomea nyt väärään suuntaan, ja juurikin tämä luottamus on todellakin koetuksella. Poliitiikka, jossa varakkaita kannustetaan veronalennuksilla ja sitten pienituloisia puolestaan kepillä, on kestänytöntä, ja siitä on oikeudenmukaisuus kaukana.

Yksi arjessa konkreettisesti tuntuva asia ovat olleet nämä asiakasmaksujen nostot, joita Lääkäriliittokin on julkisesti vastustanut. Tuntuu, että välillä vähättelette näitä korotuksia, vaikka niillä on todella iso merkitys ihmisten arjessa. Sanotte, että mieluummin korotatte asiakasmaksuja kuin karsitte palveluita, mutta kumpakaan ei olisi tarvinnut tehdä, kun arvovalinnat olisivat olleet toisenlaisia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

SOSTEn mukaan ulosottoon päätyi Suomessa viime vuonna noin 507 000 sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä varhaiskasvatuksen asiakasmaksua. Se on valtava määrä, ja silti näitä maksuja vain korotetaan jatkuvasti. Tämähän on itse asiassa suora leikkaus sitten taas hyvinvointialueiden rahoituksesta ja julkisista palveluista, koska ei näitä maksuja tulla saamaan kuitenkaan ja alueilta tuo raha kuitenkin sitten viedään.

Arvoisa hallitus ja arvoisa ministeri, tiedän, että tekin arvostatte varmasti koulutusta, osaamista ja tutkimusta. Kasvutoimethan ovat ratkaisevassa asemassa. Kasvu ja nousu eivät kuitenkaan tule toivomalla vaan investoimalla, ja ihmiset ratkaisevat sen kasvun. Sitran mukaan jopa 50—75 prosenttia kasvusta selittyy inhimillisellä pääomalla, ja sinne sivistykseen ja koulutukseen niitä panostuksia pitäisi tehdä. Valitettavasti hallitus on leikannut vaikkapa sieltä ammatillisesta koulutuksesta, ja korkeakoulujen rahoituskin laskee itse asiassa hallituskauden aikana.

Sitten on pakko nyt mainita tässä, kun vielä hetki on aikaa, että kehysriihessä tehtiin yksi aivan järjetön päätös, nimittäin siellä leikataan nyt tästä EU-vastinrahoituksesta kymmenen miljoonaa euroa. Nyt kun ministerikin on paikalla täällä ja vielä tampereelainen: Tämä vastinrahoitus on rahaa, joka tuo Suomeen EU:lta kolme kertaa enemmän kuin mitä siihen laitetaan, ja tämä on esimerkiksi Tampereelle iso asia. Tampereella meillä on paljon vaikka tätä siruteknologiaa, puolustusteknologiaa, korkeata tutkimusta, osaamista, ja se vastinrahoitus on ollut tosi tärkeä, koska niihin rahoitushakuihin ei voida osallistua, jos sitä vastinrahaa ei ole. VTT on tästä myöskin sanonut, joten se on yksi sellainen päätös, millä voisi tätä kasvua tuoda. Vaikka se tuntuu pieneltä summalta, niin silti Suomi olisi siinä voittajasemassa, jos me pikkusen siihen panostettaisiin. [Puhemies koputtaa] Toivon, että ehkä katsoisitte sitä kehysriihipäätöstä vielä uudestaan tämän vastinrahoituksen osalta. Se on tosiaan Pirkanmaan seudullekin iso asia. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén, vastauspuheenvuoro.

21.45 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiinnitin huomiota tähän kuntatalousosioon, joka oli tuossa ministeri Ikosen puheenvuoron alkuosassa. Tiedän, että muutkin kiinnittivät siihen huomiota, joten otan siihen nyt ihan yhden tietyn näkökulman. Olen sen täällä aikaisemminkin maininnut, ja se liittyy siihen, että kun 19. marraskuuta vuonna 24 oli se kuntatalouden musta perjantai, niin viikonlopun aikana hallitus reagoi siihen asiaan silloin. Kysehän oli siitä, että tuona päivänä valmistui vuoden 23 verotus ja kävi ilmi, että verotuloja oli kertynyt paljon vähemmän kuin oli oletettu, ja kun samaan aikaan piti ensimmäisen kerran sitten jakaa verotulot uudella tavalla hyvinvointialueiden ja kuntien kesken, oli kuntia uhkaamassa ihan kerta kaikkiaan iso verotulojen menetys. Ja viikonlopun aikana, tai tuskin sen viikonlopun aikana, mutta maanantaina hallitus ilmoitti, että pariin vuoteen tätä ei toimeenpanna, ja kunnille annettiin sitten lisää aikaa: siis leikkaus tulee, mutta kuitenkin annettiin lisää aikaa. Tässä on merkittävä ero siihen, millä tavalla hallitus toimii hyvinvointialueiden rahoituksen tasapainotusajan saamisessa. Kolme vuotta me täällä odotimme sitä, että saisimme lisää aikaa, ja nyt sitten hallitus on ollut valmis siihen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Vastauspainike on ainakin tällä hetkellä auki. En ihan kaikkia huomannut, ketkä pyysivät puheenvuoroa. — Mutta sitten edustaja Kemppi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

21.47 **Hilkka Kemppi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä ministeri kuvasi, miten sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoitusta on saatu kuriin — tai en muista, mitä termiä käytitte — mutta se tarve sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoituksessa on pienentynyt. Alijäämien kattamisessa on onnistuttu. Sehän on tietenkin onnistuminen sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistumiselta, ja on yhdessä tunnistettu, että tämän mallin peruspalkat ovat kunnossa.

Mutta siitä olen kyllä täysin eri mieltä, että kyllä meidän pitää yhdessä katsoa peiliin, että kahden miljardin euron säästöt sosiaali- ja terveyspalveluihin ovat olleet äkkivääriä ja ovat aiheuttaneet tilanteita, että hoitojonot ovat kasvaneet ja toisaalta hoitoon hakeutuminen on viivästynyt. Tähän vaikuttavat esimerkiksi nämä asiakasmaksut. Nyt saan viestiä hyvinvointialueilta. Suomessa on yli 300 keskustan aluevaltuutettua ympäri Suomea, ja he tuovat viestiä siitä, että hallituksissa joudutaan nyt oikeasti puntaroimaan sitä, että kun on laitettu niin kohtuuttomat asiakasmaksut — siis 80 euroa peruskäynti erikoissairaanhoidossa, synnytys saattaa maksaa jopa tonnin tässä maassa — niin tämä ei ole kohtuullista.

Miten, ministeri, kommentoitte, mitä näille maksuille voidaan tehdä, että hoitoon hakeutuminen olisi parempaa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen.

21.48 **Piritta Rantanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies ja arvoisa ministeri! Onhan se hieman absurdia, että täällä ollaan nyt huolissaan nuorten työttömyydestä, kun itse olette osan aiheuttaneet tästä. Me olemme saaneet viimeisimmässä nuorisobarometrisä tuloksia siitä, että nimenomaan työelämän paineet ovat yksi suurimmista epävarmuuden lähteistä, joita nuoret kokevat. Nuorista jopa 70 prosenttia kokee, että on erittäin paineistettua saada työtä, ja puolet kertoo kokevansa paljon epävarmuutta työllistymisestä, ja se on lisääntynyt nimenomaan teidän hallituskautenne aikana voimakkaasti. Ei kyse ole vain siitä, että niitä työpaikkoja ei ole, vaan kysehän on tietenkin myös kohtaanto-ongelmasta ja alueittain eri ongelmista, mutta kyllä tässä on kyse kaikista eniten siitä politiikasta, jota te teette. Te aiheutatte sitä epävarmuutta omalla toiminnallanne ja lisäätte vielä raskaus- ja perhevapaasyrjintää aivan omilla poliittisilla valinnoillanne.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Valtola.

21.49 **Oskari Valtola kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aikaisemmin käytiin keskustelua Orpon hallituksen toimintakyvystä ja siitä, miten hallituskauden alussa, hallitusneuvotteluissa VM toi ennusteet, että kuuden miljardin sopeutus riittäisi. Taloudellinen tilanne oli sitten huonompi kuin oli arvioitu. Orpon hallitus sopeutti miljardin lisää, ja kun se ei riittänyt, tilanne jatkui vaikeana, niin sopeutusta nostettiin vielä kolmella miljardilla, ja tässäkin riihessä sopeutustoimenpiteitä jatketaan. Eli sillä tavalla tämä tilanne on kulkenut.

Rakennusala on asuntorakentamisen osalta todella hankalassa tilanteessa, ja pitää muistaa — jos ihan rehellisesti katsotte tilastoja — että ongelmat rakennusosalalla, nimenomaan asuntorakentamisessa, alkoivat Marinin hallituksen aikana, [Piritta Rantanen: Mutta te ette tehneet sille mitään paitsi nyt!] ja ne keinot, millä pyysitte ja toivoitte niitä korjattavan, olisivat pahentaneet tilannetta eli pahentaneet ylitarjontaa asuntomarkkinoilla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

21.50 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille tästä katsauksesta. Haastaisin vähän tätä kuntatalouden vahvistumista, koska nyt juuri kehysriihessä taisitte tehdä indeksin noston jäädytyksen yhdestä prosentista 2,8 prosenttiin, taisi olla 90 miljoonaa kuntataloudessa. Sen lisäksi piditte tämän 75 miljoonan säästön myöskin sinne kuntalouteen, ja kaiken kukkuraksi kun tiedetään, että alimitoitettu työllisyysalueiden hoito kunnille vuosi sitten, vähän reilu, on noin 200 miljoonaa euroa alijäämäinen siitä, mitä ajateltiin siinä siirron kohdalla. Eli me ollaan kuntataloudessa tosi tiukilla, ja nämä muutokset, mitä tässä on todellisuudessa tapahtunut, eivät vahvista kuntataloutta.

Arvoisa rouva puhemies! Vielä se, että nuoria, alle 30-vuotiaita, on 80 000 työttömänä, ja työllistämisseteli koskee noin 5 000—7 000:ta, vaikka tämä korotettu rahakin siihen laitetaan. Eli me puhutaan aika pienestä [Puhemies koputtaa] postimerkinomaisesta palvelusta näitten nuorten osalta. Pitäisi olla suurempia lukuja, jos halutaan vaikuttavuutta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Löfström.

21.52 **Mats Löfström r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, ärade fru talman! Suomelta on puuttunut talouskasvua samalla, kun velkaantuminen on kasvanut viimeisten 16 vuoden aikana. Kaikki eduskuntapuolueet ovat eri tavoin olleet mukana tekemässä päätöksiä, jotka ovat johtaneet meidät tähän tilanteeseen. Eikä kyse ole ollut helposta ajasta navigoida. Globaali finanssikriisi, eurooppalainen velkakriisi, pandemia, Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa ja nyt sota Iranissa ovat kaikki vaikuttaneet tilanteeseen. Inflaation kiihtyminen on lisännyt valtion korkomenoja yli kahdella miljardilla eurolla vuodessa, ja kun tähän lisätään Ukrainan tukipaketit ja monen miljardin puolustuspanostukset — päätökset, jotka ovat olleet täysin välttämättömiä ja joita kaikki tässä salissa ovat tukeneet — niin vaikutukset näkyvät väistämättä myös budjetin viimeisellä rivillä.

On aina helppoa osoittaa sormella niitä, jotka joutuvat tekemään vaikeita päätöksiä. On helppoa sanoa, että joku toinen on epäonnistunut, mutta se ei vie Suomea juurikaan eteenpäin. Tärkeämpää olisi kertoa, mitä itse haluaa tehdä talouden vahvistamiseksi, työllisyyden parantamiseksi ja uuden kasvun synnyttämiseksi. Ennen kaikkea tarvitsemme uskoa tulevaisuuteen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ojala-Niemelä.

21.53 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri otti tuossa esille, että arvostus on järjestöjä kohtaan hyvä, mutta se ei näy teillä teoisissa, se on vain puheissa. Tapasin parikymmentä sote-alan järjestön edustajaa, ja heillä kyllä oli se sanoma, että tämä on vihamielisin hallitus järjestökenttää kohtaan koskaan. Te luotte mielikuvia kalliista toimitiloista Mannerheimintien varrella, ja kun toista ministeriä pyydettiin kertomaan, mikä toimitila sijaitsee Mannerheimintiellä, niin hän ei pystynyt nimeämään yhtäkään. Te luotte mielikuvaa kovapalkkaisista toimitusjohtajista, siitä, että järjestöillä on niin paljon varallisuutta, että sitä on jopa sijoittaa, ja vapaaehtoiset tekevät työt, ja siellä on poliittisia nimityksiä ja poliittisia rälssejä, mikä ei pidä paikkaansa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Te olette niistäneet 400 miljoonan euron tasosta järjestöiltä puolet, 200 miljoonaa euroa. Järjestöt tekevät aivan erinomaista työtä hyvinvointivaltion jatkeena: esimerkiksi veritaistukea sairastuessa eri sairauksiin, perheväkivaltaa kohtaan ensi- ja turvakodit tekevät hyvää työtä, perheväkivallan vastaista työtä, [Puhemies koputtaa] ja esimerkiksi Mannerheimin Lastensuojeluliiton tyyppiset järjestöt lasten suojelemiseksi tässä maassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen.

21.55 **Markku Siponen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valitettavasti juuri kokoomusedustaja poistui. Olisin kommentoinut hänen puheenvuoroaan, kun hän tuossa luetteli, että tehtiin sopeutuksia ja jouduttiin tekemään lisää sopeutuksia, niin kyllähän tämä johtuu juuri siitä, että se hallituksen talouspolitiikka on täysin epäonnistunut. Sen takia jouduttiin aina hakemaan uusia sopeutuksia, koska niihin tavoitteisiin ei ole päästy, niin kuin täällä salissa on monta kertaa kuultu.

Onneksi kuitenkin muutamia virheitä on lähdetty korjaamaan. Kotitalousvähennyksen romutitte heti alkutekijöissä, onneksi siinä palasitte ja toitte sitä lähemmäksi ennalleen — yksi virhe on tunnustettu. Toinen oli tietysti tämä rakentamisen käynnistäminen ja siihen toimien tekeminen. Siinäkin meni valitettavasti monta vuotta, ennen kuin tähän heräsitte.

Arvoisa rouva puhemies! Vielä tähän ministerin puheenvuoroon näistä kuntien valtionosuusleikkauksista. Nämä eivät kyllä ole ollenkaan vähäpätöisiä. Jos ajatellaan sivistystoimea ja koulutustoimea: siellä on esimerkiksi tämä oppimisen tuen uudistus, jossa on nyt jo ollut ongelmia. Kyllähän nämä valtionosuusleikkaukset, mitä sinne tehdään: hyvä tarkoitus tässä uudistuksessa, mutta valitettavasti on riski, että ne vesittävät näitä matkan varrella tehtyjä hyviä uudistuksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Perholehto.

21.56 **Pinja Perholehto sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä on nyt hämmentävä näitä asuntopolitiikkaan ja rakentamiseen liittyviä kommentteja. Nimittäin silloin, kun tämä hallitus aloitti, se ensi töikseen alkoi romuttaa kohtuuhintaisen asuntotuotannon välineitä. Meillä on lakkautettu monia sellaisia peruspilareita, jotka Suomessa ovat olleet poikkeuksellisen hyviä — ja mikä on tulos? Kun asumisneuvontakin lakkautettiin, niin hädät ovat lisääntyneet ja asunnottomuus lisääntynyt niin ikään.

Mutta kunnat oli varsinainen aihe, miksi pyysin puheenvuoroni. Aivan oikein edustaja Siponen tässä totesi, että kunnissa ollaan todella tiukilla. Me kaikki tiedämme varmasti, että VOS-uudistus kaatui. Toisaalta samaan aikaan hallitus on edelleen edistämässä hankintalakia, josta aiheutuu aivan marmuttimaiset kustannukset kunnille, 0,6 miljardista jopa 3 miljardiin. Millä rahalla kunnissa voidaan peruspalveluita tasa-arvoisesti enää tarjota ihmisille, jos tämä todella päästetään menemään kaiken kukkuraksi vielä läpi?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen.

21.57 **Anna-Kristiina Mikkonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkan myöskin kunnista. Kunnat vastaavat arjen tärkeimmistä palveluista. Kun niiden rahoitusta leikataan, vaikutukset näkyvät väistämättä kouluissa, päiväkodeissa, lasten arjessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Hallitus linjasi kehysriihessään itäisen ja pohjoisen Suomen ohjelmiin liittyen keskeistä toimenpiteistä, kuten erityistalousalueiden kokeiluselvityksen käynnistämisestä, liikenne- ja infrastruktuuri-investointien kohteista ja lisäresursseista. Kuitenkin esimerkiksi näiden liikenne- ja infrainvestointien kohteet: muun muassa Etelä-Savo jäi täysin ilman mitään kohteita, ei mitään liikenne- eikä infrastruktuuri-investointeja koko alueelle. Sen lisäksi hallituksen suurin saavutus on se, että te olette tunnistanee itäisen Suomen erityistarpeet, koska olette päättäneet ryhtyä valmistelemaan määräaikaisen kokeilulainsäädäntöhankkeen käynnistämistä erityistalousalueiden mahdollistamiseksi itäisessä Suomessa. Kuinka tämä mahdollistamisen selvittäminen nyt sitten oikein etenee tähän kokeilulainsäädäntöön?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Valtola, ja sen jälkeen ministeri.

21.58 **Oskari Valtola kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä kun nyt keskustellaan hallituksen toimenpiteistä, sopeutuksista, mitä hallituksen alkutaipaleella tehtiin, niin pitää huomioida, että suuressa kuvassa, vasemmisto-oppositiopiouluet, olette käytännössä kuitanneet vasemmistoliittoa lukuun ottamatta nämä sopeutustoimenpiteet, vaikka olette niitä täällä salissa kyllä vastustaneet, mutta vaihtoehtobudjeteissanne ne on otettu sinne sisälle. Sen lisäksi olette tuoneet kyllä veronkorotuksia työlle, yrittämiselle, jotka olisivat sitten haitallisia esimerkiksi talouskasvulle, jos näitä toimenpiteitä olisi noudatettu. Siinä mielessä tämä keskustelu ja linjattomuus koko opposition suunnalta näkyy tänne hallituksen suuntaan, että olemme turhautuneita ja moitimme nimenomaan opposition linjaa, kun hallitusta haastetaan tässä tilanteessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Ikonen, kolme minuuttia, ja sen jälkeen puhujalistaan.

22.00 **Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen:** Arvoisa puhemies! Tartun ensin tähän kuntien talouden kysymykseen. On hyvä muistaa, että kun me puhumme valtionosuuksista, niin niiden osuus kuntien rahoituksesta on kuitenkin nykyisellään, sote-uudistuksen jälkeen, suhteellisen pieni. Esimerkiksi peruspalveluitten valtionosuudessa, vähän riippuen vuodesta, puhutaan noin 15 prosentista tai sen alle. Eli valtaosin kunnat rahoittavat toimintaansa verotuloillaan, ja siinä mielessä tämä valtionrahoitus on osa sitä kokonaisuutta.

Kun tässä kysyttiin, paljonko oli se indeksijarrun kasvattaminen 2,8 prosenttiin, niin se oli 60 miljoonan leikkaus, mistä sovittiin tässä keväällä kehysriihessä, mutta se on hyvä suhteuttaa siihen, että hallitus on tosiaan tehnyt paljon toimia, jotka vaikuttavat kuntatalouteen. Nämä arviot, joihin viitataan tässä, ovat valtiovarainministeriön arvioita, ja he ovat arvioineet, että jopa tämän 60 miljoonan euron ainoa uusi leikkaus huomioiden, mikä valtionosuuksiin sellaisenaan päätettiin siellä, kuntatalous edelleenkin vahvistuu tulevina kolmena vuotena. Eli siitä, että hallituksen päätökset vahvistavat kuntataloutta, on pidetty tässä kiinni.

Tässä kun otetaan huomioon se, että me ollaan haluttu tehdä se perusopetuslupaus, lisäty sinne 200 miljoonaa juuri oppimisen tukeen ja muihin, ja sitten tehty vielä sen päälle TE-rahoitukseen eli työllisyyspalveluitten rahoitukseen lisäyksiä, niin nämä ovat kaikki siellä kuntataloudessa näkyviä asioita. Kun täällä myöskin kerrattiin tätä kuntatalouden mustaa perjantaita silloin pari vuotta takaperin, niin se todella oli sellainen yllättävä tilanne. Se oli

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

vielä sellainen marraskuinen perjantai, kun kunnat olivat vielä tehneet ratkaisujaan veroprosenteista ja muuta, niin että siinä alkoi olla talous seuraavan vuoden osalta lukossa. Silloin lähdimme tällaiseen pelastusoperaatioon juuri siksi, että ei haluttu vaarantaa tätä kuntien perusopetusroolia.

Ihan vastaavalla tavalla, kun katsotaan hyvinvointialueitten rahoitusta — en nyt mene siihen syvemmin — niin yli neljä miljardia me ollaan sinnekin tällä kaudella lisätty. Sitten toisaalta kuitenkin, kun ne alueet aloittivat uutena toimintansa, oli hirveän tärkeätä, että alussa tehtiin uudistuksia ja haettiin uudenlaisia tekemisen tapoja, ja siihen haluttiin pitää silloin alussa paine.

Vastinrahasta kysyttiin. Edustaja Hamari kysyi Tampereen osalta tästä sirurahoituksesta. Siitä tosiaan oli jo hallitusohjelmakirjaus, ja siihen kun 20 miljoonaa tuli EU-rahaa, niin hallitus on siihen korvamerkinnyt sen 20 miljoonaa, niin että tämä ei sitä vaaranna.

Erityistalousalueitten valmistelusta kysyttiin. Se etenee tuolla Kajaanissa ja Imatran seudulla, eli näissä se on nyt työn alla.

Ja vielä näistä järjestöavustuksista: Kyllä ihan henkilökohtaisesti sanon, että arvostan erittäin korkealle järjestöjen tekemää työtä, ja näen, että sillä on iso arvo meidän yhteiskunnassa. On monia sellaisia asioita, mitä meidän julkinen sektori ei pysty hoitamaan. On totta, että sinne on jouduttu joitain säästöjä tässä kohdentamaan, ne tekevät kipeätä, mutta sitten samaan aikaan me on haluttu nyt tuoda myöskin näitä, että hyvinvointialueitten kautta voidaan nyt sinne ruohonjuuritason toimintaan kohdentaa uudella tavalla rahoitusta ja myöskin avata tämä verovähennysoikeus, joka mahdollistaa sitten helpommin varainhankinnan. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Werning, olkaa hyvä.

22.03 Paula Werning sd: Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo sanoi hallitusneuvottelujen aikaan, että keneltäkään ei vaadita kohtuuttomia. Se oli arvokas lupaus, ja moni suomalainen harmiksemme halusi myös uskoa siihen. Mutta nyt ihmiset näkevät omassa arjessaan, mitä tämä hallitus todella on tarkoittanut. Kohtuuttomuus näkyy yksinhuoltajan arjessa, kun hän miettii, riittävätkö rahat ruokaan ja laskuihin. Kohtuuttomuus näkyy eläkeläisissä, jotka jättävät lääkkeet ostamatta. Kohtuuttomuus näkyy nuorissa perheissä, joissa mietitään jokaisen kauppareissun jälkeen, miten ihmeessä tästä selvitään. Samaan aikaan kaikkein varakkaimmille löytyy kyllä veronalennuksia. Tämä on kyllä arvovalinta, mikä ei jää suomalaisilta huomaamatta.

Puhemies! Suomalaiset kyllä hyväksyvät vaikeitakin päätöksiä silloin, kun ne koetaan reiluiksi, mutta tämä hallituksen talouspolitiikka on varsin kaukana reiluudesta. Hallitus leikkaa asumistuesta, heikentää työttömyysturvaa, nostaa asiakasmaksuja, ja hallitus leikkaa järjestöiltä, jotka auttavat kaikkein heikoimmassa asemassa olevia ihmisiä. Ja kaiken tämän jälkeen hallitus samalla kertoo, että yhteisöveroä pitäisi vielä alentaa. Tavallinen talouden kanssa painiva suomalainen katsoo tätä ihmeissään ja kysyy aivan aiheesta, eikö tälle maalle todella löydy muuta tietä, eikö ole muita vaihtoehtoja.

Arvoisa puhemies! Talouspolitiikan pitäisi rakentua vakaudelle ja tulevaisuudenuskolle. Nyt ihmiset kokevat epävarmuutta enemmän kuin pitkiin aikoihin. Työpaikoista, palveluista eikä oman toimeentulon riittävydestä ole minkäänlaisia takeita. Tällaisessa ilmapiirissä talous ei voi kasvaa. Kun ihmiset pelkäävät, he säästävät. Kun yritykset pelkäävät, ne

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

eivät investoi. Kun nuoret pelkäävät, he siirtävät elämän suurimpia päätöksiä hamaan tulevaisuuteen. Siksi hallituksen politiikka osuu lopulta myös talouteen itseensä.

Arvoisa puhemies! Suomalainen hyvinvointiyhteiskunta on rakennettu ajatukselle siitä, että ketään ei jätetä. Kun ihmiset voivat hyvin, maa voi hyvin. Kun ihmiset luottavat tulevaisuuteen, syntyy kasvua. Kun yhteiskunta on vakaa, syntyy investointeja. Siksi tämä välikysymys hallituksen talouspolitiikan epäonnistumisesta ei ole pelkästään opposition kritiikkiä, vaan tämä on viesti niiltä suomalaisilta, jotka kokevat jääneensä yksin. Ja hyvä hallitus, heidän viestinsä kuuluu: Suomi tarvitsee oikeudenmukaisemman suunnan eikä eriarvoistavaa politiikkaa, mitä hallitus harjoittaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen, olkaa hyvä.

22.06 **Mira Nieminen ps:** Arvoisa puhemies! Opposition välikysymyksen ydinväite on se, että hallitus olisi syyllinen Suomen heikkoon taloustilanteeseen, mutta tämä väite ei saa tukea edes talousasiantuntijoilta. Valtion taloudellisen tutkimuslaitoksen VATT:n ylijohdaja Tuulia Hakola-Uusitalo on todennut, ettei hallituksen onnistumisia tai epäonnistumista pidä arvioida nykyisten lukujen perusteella, koska rakenteellisten uudistusten vaikutukset näkyvät vasta pidemmällä aikavälillä. Myös professori Johanna Wallenius muistuttaa, että Suomen heikko talouskasvu on jatkunut jo lähes kaksi vuosikymmentä. Väestön ikääntyminen ja korkojen nousu, puolustusmenojen kasvu, Ukrainan sota ja maailmantalouden kriisit eivät ole hallituksen aiheuttamia ongelmia. Juuri tässä on keskustelun ydin. Tämä hallitus ei ole saanut perinnöksi tervettä taloutta vaan pitkään jatkuneen rakenteellisen velkaantumisen, heikon tuottavuuskehityksen ja jäykän talousrakenteen.

Arvoisa puhemies! Helsingin Sanomissa Nordean ekonomisti Juha Kostiainen toteaa lisäksi, että teollisuuden ja rakentamisen liikevaihdot kasvoivat maaliskuussa liki kuusi prosenttia vuoden takaisesta. Palveluissa kasvu oli 5,4 prosenttia. Teollisuuden työpäiväkorkjattu tuotanto kasvoi maaliskuussa 7,3 prosenttia verrattuna vuoden takaiseen. Samalla Suomen teollisuustuotanto nousi korkeimmalle tasolle sitten vuoden 2008. Näin Suomen teollisuustuotanto on palautunut Nokian ja metsäteollisuuden romahdusta edeltäneisiin lukemiin 18 vuoden matalalennon jälkeen.

Suomen kotitaloudet ovat eläneet säästöliekillä. Nordean korttidata antaa viitteitä siitä, että kuluttajat ovat innostuneet kuluttamaan, koska hallitus on palauttanut ostovoimaa. Palkkasumma on noussut jo vuodesta 24 lähtien, mutta kuluttajan jalka nousee vasta nyt kaasulle, ja edessä on hyviä näkymiä. Vähittäiskaupan määrä on jo kasvanut alkuvuonna ensimmäistä kertaa neljään vuoteen.

Eliikkä kyllä tässä meillä on todella hyviä näkymiä, jos te haluatte lukea oikeasti, mitä meidän asiantuntijat myöskin kertovat tällä hetkellä.

Arvoisa puhemies! Opposition ongelma on se, että se vastustaa lähes kaikkia näitä meidän hyviä uudistuksiamme, joita asiantuntijat ovat jo pitkään pitäneet välttämättöminä — uudistuksia, joita ei ole tehty; uudistuksia, jotka on jo tehty Euroopassa mutta joita ei ole tehty täällä. Sen takia matelemme täällä sitten kaikkien muitten haasteiden edessä. Jos opposition verojen kiristämisvaihtoehdot olisivat ratkaisseet Suomen ongelmat, me olisimme jo tällä Euroopan tiellä. Todellisuudessa Suomi tarvitsee kilpailukykyä ja investointeja, yrittäjyyttä ja työnteon kannusteita — ei paluuta vanhaan politiikkaan, jossa velkaa otetaan lisää ja rakenteelliset ongelmat lakaistaan jälleen eteenpäin. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mehtälä, olkaa hyvä.

22.09 Timo Mehtälä kesk: Arvoisa puhemies! Elämässä erittäin hyvä tapa edetä on, että asettaa itselleen tavoitteita ja niihin myös pyrkii määrätietoisesti. Silloin tekeminen kohdistuu ja suuntautuu oikeisiin asioihin. Näin on ihan siviilielämässä, yrittämisessä ja toki myös politiikassa. Myös istuva hallitus on asettanut itselleen monenlaisia tavoitteita työllisyydessä, velkaantumisessa, talouskasvussa, uudistuksissa ja niin edelleen. Kun nyt päivän päätteeksi näitä tavoitteita katsomme, niin fakta on, että kaikki talouteen liittyvät avaintavoitteet jäävät äärettömän kauas toteutumisesta. Joka muuta väittää, yrittää kääntää mustan valkoiseksi.

Arvoisa puhemies! Nostan tässä puheessani esiin pari seikkaa, jotka ovat vähemmän olleet esillä päivän mittaan mutta jotka yhtä kaikki liittyvät talouteen.

Olen ihmetelleyt ja hämmästellyt sitä, että meillä pitäisi olla erittäin yrittäjäystävällinen hallitus. Mutta mitä on tapahtunut? Tällä kaudella on nostettu lupamaksuja yrittäjille tuhansilla, jopa kymmenillä tuhansilla euroilla.

Otan esimerkiksi turvetuotannon. Aiemmin pienimmän turvetuotantoalan lupamaksu oli 5 000 euroa, nyt se on 20 000 euroa, siis nousua yli 15 000 euroa paperilappusesta, joka oikeuttaa tekemään työtä elikkä nostamaan sitä kasvu- ja kuiviketurvetta tai energiaturveta. Onhan se ihan uskomatonta. Sitten toinen: jos rakentaa navetan, esimerkiksi sellaisen kuin meillä on, niin hallitus nosti tämän lupamaksun 17 600 eurosta 19 400 euroon, elikkä lähes 3 000 euroa nousi senkin paperilappusen hinta. Nämä ovat veroluonteisia maksuja, nämä kerätään yrittäjältä, ja yrittäjä ei voi niitä hyödyntää millään tavalla. Elikkä jos tässä maassa halutaan ruuantuottajaksi, niin pitää olla varakas ihminen, muuten ei voi alkuun päästä.

Näiden päätösten vuoksi byrokratia lisääntyy, yrittäjän edellytykset heikkenevät ja kansantalous kärsii. Nimittäin tällaisten lupamaksujen korottaminen on suora syöttö byrokratian lisääntymiselle. Se on suora syöttö lapaan, niin kuin me jääkiekkotermein sanotaan.

Arvoisa puhemies! Kansamme tulevaisuuden ja myös taloutemme suurin kysymys on, syntyykö tähän maahan lapsia vai ei. Suomessa on ollut pitkään erityispiirteenä se, että meillä on enemmän suurperheitä kuin monessa muussa länsimaassa. On valtavan hieno asia, että ihmiset rohkenevat luottaa huomispäivään ja haluavat ottaa lapset vastaan. Myös Suomen valtio on halunnut kaikkina sodan jälkeisinä vuosikymmeninä tukea suurperheitä siksi, että isojen perheiden arvo yhteiskunnalle on tunnustettu: se on ollut valtava. Erityisesti sodan jälkeen jälleenrakentamisen aikana isot perheet antoivat tämän mahdollisuuden Suomen yhteiskunnalle.

Suurperheitä on haluttu tukea myös siksi, että isoissa perheissä kustannukset toden totta ovat merkittävät. Suurperheiden tukemisessa erityisesti keskustan vaikutus on ollut aivan keskeinen. Syntyvyyttä pitää edistää kaikin keinoin. Äsken tehty esitys suurperheitten lapsilisien rajusta leikkauksesta on paitsi perheiden kannalta myös Suomen kansantalouden kannalta täysin huono esitys.

Sitten lopuksi vielä muutama sana energiasta. On tily tosiasia, että meillä energiapolitiikkaa ei tänä päivänä Suomessa johda kukaan. Tämä saa aikaan täysin käsittämättömiä asioita. Meille rahdataan pähkinänkuoria Afrikasta asti ja Italiasta tuodaan haisevia jätteitä poltettavaksi tähän maahan. Samanaikaisesti oma kansallinen bioenergia, puuenergia, ei kelpaa lämpölaitoksille. Sitten datakeskuksia suunnitellaan ympäri ämpäri Suomea, eikä ole mitään laskelmaa, miten se vaikuttaa tavalliselle kansalaiselle sähkön, energian hinnas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

sa. Suomessa on Euroopan edullisinta energiaa siksi, että me emme ole enää riippuvaisia fossiilisesta energiasta, niin kuin muualla Euroopassa vielä ollaan, ja siitä saamme olla kiitollisia. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nikkanen, olkaa hyvä.

22.15 Saku Nikkanen sd: Arvoisa herra puhemies! Tämä välikysymys koskee hallituksen talouspolitiikkaa, mutta ennen kaikkea se koskee luottamusta, luottamusta siihen, että Suomea johdetaan vastuullisesti, rehellisesti ja tuloksellisesti.

Kun katsomme hallituksen omia tavoitteita, kuva on poikkeuksellisen selkeä: Hallitus lupasi taittaa velkaantumisen, hallitus lupasi luoda 100 000 uutta työpaikkaa, hallitus lupasi kääntää Suomen talouden kasvuun ja vahvistaa ihmisten elintasoa. Tänään me voimme todeta, että valitettavasti mikään näistä tavoitteista ei ole toteutumassa. Velka kasvaa voimakkaasti, ja vaikka hallitus itsekin piti tätä ongelmana, niin se ei ole pystynyt sitä taittamaan. Alijäämä on moninkertainen tavoitteeseen nähden. Työllisyys on heikentynyt, konkurssien määrä kasvanut, ja Suomi on ajautunut Euroopan heikoimpien työllisyyskehitysten joukkoon.

Kyse ei ole yhdestä virhearviosta tai vaikeasta suhdanteesta. Maailmalla on kriisejä, mutta niitä on ollut aiemminkin. Suomi on aiemminkin kyennyt selviämään vaikeista tilanteista verrokkimaihin verrattuna vähintään yhtä hyvin. Nyt Suomi erottuu valitettavasti väärään suuntaan. Kasvu on jäänyt kehittyneiden maiden heikoimmaksi, kotimainen kysyntä on heikkoa, luottamus tulevaisuuteen alhaalla, ja yritykset kertovat kysynnän puutteen olevan suuri kasvun este. Tämä on seurausta hallituksen politiikasta, luottamuksen heikentämisestä Suomen talouden kasvuun, yritystemme tulevaisuuteen ja oman työpaikan säilyvyyteen. Epäluottamus vie halun investoida ja kuluttaa, uskon omaan taloudelliseen tulevaisuuteensa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen politiikassa on kaksi vakavaa ongelmaa.

Ensimmäinen on taloudellinen epäonnistuminen. Keinot eivät toimi: työllisyys ei parane, kasvu ei käynnisty, velka ei käännä.

Mutta toinen ongelma on vielä vakavampi: valinnat siitä, kuka maksaa, kun talous ei toimi. Hallitus on valinnut kohdistaa leikkaukset heikoimmassa asemassa oleviin. Sosiaaliturvaa on leikattu, palveluita heikennetty ja terveydenhuollon asiakasmaksuja korotettu. Näiden päätösten seurauksena pienituloisten määrä kasvaa kymmenillä tuhansilla, ja joukossa on suuri määrä lapsiperheitä. Tämä ei ole ollut väistämätön kehitys. Tämä on ollut poliittinen arvovalinta.

Samaan aikaan hallitus jatkaa kalliita veronkevennyksiä ja ratkaisuja, joiden vaikutus kasvuun on vähäinen mutta kustannus sitäkin suurempi. Kehysriihestä ei tullut suunnanmuutosta vaan pieniä, riittämättömiä toimia tilanteessa, joka olisi vaatinut selkeitä ja vaikuttavia ratkaisuja. Suomalaiset näkevät tämän. Siksi luottamus omaan tulevaisuuteen on heikentynyt, kun työpaikat eivät lisäänty, kun hinnat nousevat, kun palvelut heikkenevät ja turva vähenee. Ihmiset kysyvät aivan perustellusti, mihin suuntaan tämä Suomi on menossa.

Arvoisa puhemies! Talouspolitiikka ei ole vain numeroita paperilla. Se on jokaisen suomalaisen arkea. Se on työpaikkoja, toimeentuloa, palveluita ja turvallisuudentunnetta. Tänään on kyse siitä, tunnustaako hallitus tosiasiat, tunnustaako hallitus, että sen talouspolitiikka ei ole saavuttamassa tavoitteitaan, ja ennen kaikkea onko hallitus valmis muutta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

maan valitsemaansa väärää suuntaa. Nyt ei enää todellakaan ole rahaa eikä aikaa jatkaa vain samojen toimimattomien keinojen toistamista. Tämän hallituksen on aika luovuttaa ja antaa muiden puolueiden kokeilla, toimisivatko heidän keinonsa paremmin isänmaan talouden vakauttamisessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koskinen, olkaa hyvä.

22.19 Johannes Koskinen sd: Arvoisa puhemies! Tässä vaiheessa keskustelua on ehkä hyvä palata retrospektiivisesti kaksi vuotta taaksepäin. Silloinhan hallitus oli vuoden ikäinen ja oli nähtävissä, mihin hallituksen talous- ja työllisyyspolitiikka johtaa. Petteri Orpon ja Riikka Purran oikeistohallitus asetti keskeiseksi tavoitteekseen velkasuhteen kääntämisen laskuun ja alijäämän nopean alentamisen. Vuoden jälkeen, siis 24 loppukeväästä, alkukesästä oli selvää, että tavoitteet eivät valitulla talouspolitiikalla onnistu. Sinä vuonna velka kasvoi yli 12 miljardia euroa, ja silloin ennustettiin, että vaalikauden lopussa, ensi vuonna, velkaa otettaisiin lisää useita miljardeja. Nyt me tiedämme, että tällä menolla siihen laitetaan ykkönen eteen, että toistakymmentä miljardia edelleen olisi tuo velan kasvu.

No, jo tuolloin kaksi vuotta sitten tavoitteiden karkaamista selittivät erityisesti kasvun tyrehtyminen ja työllisyyden heikentyminen, mutta myös leikkausten väärä kohdentaminen. Piti tulla jo sinä vuonna 60 000 työpaikkaa lisää, vaan eipä tullut kuin päinvastoin 40 000 työtöntä ja kymmeniätuhansia uusia toimeentulotuen tarvitsijoita.

Mikä sitten meni pieleen alusta lähtien? Ensinnäkin talouskasvun ja työllisyyden vaalimiseen ei satsattu. Sopeutusta alettiin tehdä vain sosiaaliturvaa leikkaamalla ja julkisia palveluja supistamalla. Jaeltiin perusteettomia veronkevennyksiä hyväosaisille eikä haettu verotuloja vajaasti verotetuista suurista pääomatuloista.

Toiseksi suhdanteen tasaamista laiminlyötiin eikä rakennusalan romahdukselle tehty mitään. Asuntopolitiikkaa on jopa ajettu määrätietoisesti alas. Täälläkin keskustelussa on viitattu, että asuntorakentamisen vauhdittaminen olisi väärin. Sekään ei olisi kokonaan väärin, mutta silloinhan oli kysymys ennen kaikkea siitä, että esimerkiksi julkista rakentamista olisi tullut nopeasti lisätä ja saada käyttöä sille työttömänä olevalle rakennusalan väelle.

Kolmanneksi työmarkkinat kriisiytettiin yksipuolisilla työläinsäädännön heikennyksillä, jotka mursivat vuosikymmenten kolmikantaisia sopimustraditioita. Hienot saavutukset saivat väistyä oikeistohallituksen ajaman isojen työnantajien isäntävallan tieltä. Suomalaisen työmarkkinoiden vahvuutena pidetty sopimuskulttuuri väännettiin pilalle ja tulevien kasvumahdollisuuksien epävarmuustekijäksi. Suomella ei ollut silloin eikä ole nyt varaa tällaiseen. Pitäisi hakea yhdessä niitä kasvun eväitä ja työllisyyden parantamista.

Vuoden 24 alussa presidentti Niinistö uudenvuodenpuheessaan penäsi puolueiden parlamentaarista yhteistyötä niin velkaongelmien, talouden ongelmien kuin työllisyysongelmien voittamiseksi. Silloin oppositiopuolueet olivat valmiita tähän, mutta hallitus ei lähtenyt tälle yhteisen linjanhaun tielle. Vasta tänä vuonna on sitten tehty tämmöisiä osaratkaisuja, että halutaan neuvotella jonkin verran yhdessä ja valmistella, mitä pitäisi tehdä soteuudistukselle pidemmällä aikavälillä. Sitten velkaongelman ratkaisemiseen kyllä lopulta velkajarrutyöryhmien kautta haetaan yhteisiä tavoitteita, mutta se on vain kolme vuotta liian myöhään, jotta ne olisivat tehokkaita, jotta olisi enemmän keinovalikoimia käytössä näiden vaikeiden ongelmien ratkaisemiseksi. On korkea aika kuitenkin hakea sellaista selviytymisen tietä, joka Suomelle näiden 17 alisuoritusvuoden jälkeen osoittaa tietä tule-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

vaan, joka olisi paremman kasvun ja työllisyyden tie ja myöskin auttaisi sitten näiden avulla selviytymään myös julkisen talouden alijäämistä ja velkaongelmista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laine-Nousimaa, olkaa hyvä.

22.24 Hanna Laine-Nousimaa sd: Arvoisa herra puhemies! Hallitus lupasi taittaa velan, parantaa työllisyyttä ja vahvistaa kasvua. Nyt velka kasvaa, työttömyys lisääntyy ja kasvu laahaa. Nämä eivät ole mielipiteitä. Nämä ovat Tilastokeskuksen, Eurostatin ja OECD:n lukuja.

Työllisyys on heikentynyt, ja erityisesti nuorten ja pitkäaikaistyöttömien tilanne on huolestuttava. Samaan aikaan hallituksen leikkaukset heikentävät kotitalouksien ostovoimaa juuri silloin, kun talous tarvitsisi kysyntää ja luottamusta. Ammattiliittojen neuvottelemat palkankorotukset ovat ostovoimaa parantaneet. Ne parannukset eivät vain kosketa työelämän ulkopuolella olevien tilannetta.

Arvoisa puhemies! Hallitus on myös lisännyt eriarvoisuutta. Sosiaali- ja terveystieteiden oman arvion mukaan kymmenentuhannet lapset putoavat pienituloisuuteen. Toimeentulotuen tarve kasvaa. Asunnottomuus on jälleen nousussa. Tämä ei ole vastuullista politiikkaa. Tämä on epäonnistunutta politiikkaa.

Arvoisa puhemies! Yksi hallituksen epäonnistuneen politiikan vakavimmista seurauksista näkyy siellä, missä sen ei pitäisi näkyä lainkaan: eläkeläisten arjessa. Tutkimusnäyttö on tässä yksiselitteinen. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen ja tutkijoiden analyysien mukaan juuri sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut ovat keskeisin yksittäinen tekijä, joka lisää köyhyyttä Suomessa, ja vaikutus kohdistuu erityisesti ikääntyneisiin. Kun samaan aikaan tiedämme, että asiakasmaksut kasautuvat juuri vanhuksille ja pitkäaikaissairaille, on suunta selvä. Maksujen korotukset eivät ole neutraaleja päätöksiä, vaan ne sysäyttävät kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevat yhä syvemmälle taloudelliseen ahdinkoon.

Arvoisa puhemies! Tämä ei ole myöskään uusi ilmiö. Aiempi tutkimus osoittaa, että asiakasmaksujen korotukset ovat jo aiemmin lisänneet ikääntyneiden suhteellista köyhyyttä ja jopa siirtäneet ihmisiä köyhyysrajan alle, ja silti tämä hallitus jatkaa samalla linjalla, leikkaa etuuksia ja nostaa maksuja. Se tarkoittaa käytännössä sitä, että yhä useampi eläkeläinen joutuu valitsemaan lääkkeiden ja ruuan välillä.

Arvoisa puhemies! Tämä ei ole vastuullista talouspolitiikkaa. Tämä on politiikkaa, joka lisää köyhyyttä. Onko hallitus valmis myöntämään tämän ja muuttamaan suuntaa, vai jatketaanko päätöksiä, jotka osuvat kaikkein kovimmin niihin, joilla on kaikkein vähiten? Kun hallitus itse myöntää, että ei velkatavoitetta saavuta, on kysyttävä, mikä tavoite enää saavutetaan.

Arvoisa puhemies! Suomi ei tarvitse selityksiä. Suomi tarvitsee suunnanmuutoksen. Onko hallitus siihen valmis? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ojala-Niemelä, olkaa hyvä.

22.27 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen päätösperusteiset finanssipolitiikan keventävät toimet ovat heikentäneet julkista taloutta. Välittömien verotulojen kasvu hidastuu tänä vuonna ansiotuloverotuksen kevennyksen vuoksi ja ensi vuonna yhteisöveroaennuksen vuoksi. Eri tahojen esittämät arviot sopeutuksen julkista ta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

loutta vahvistavasta nettovaikutuksesta vaihtelevat tarkastusviraston esittämästä 3,5 miljardista eurosta 6—7 miljardiin euroon vuonna 27. Olipa niin tai näin, tuo luku 3,5 miljardia tai 7 miljardia, niin kauas tavoite jää tuosta 10 miljardin euron sopeuttamisesta.

Kuluvan vaalikauden sopeutustoimista huolimatta hallituksen asettamia tavoitteita julkisen talouden tasapainottumisesta ja velkasuhteen kasvun taittamisesta vuoteen 27 mennessä ei näin ollen tulla saavuttamaan. Tilastokeskuksen kevään 2026 ennakkotietojen mukaan julkisyhteisöjen EDP-velka oli vuoden 25 lopussa jo 88,5 prosenttia, ja ennusteiden mukaan se nousee kuluvana vuonna yli 90 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen. Kriisien aikana velan kasvu on asiantuntijoiden mukaan ollut nopeampaa kuin normaalioloissa, ja velka on myös jäänyt korkealle tasolle. Jatkuva velkaantuminen on erittäin huolestuttavaa. Pitkään jatkunut tilanne edellyttääkin määrätietoisia ja pitkällä aikavälillä vaikuttavia toimia velkaantumisen taittamiseksi.

Hallitus on moukaroinut työntekijöiden suojaksi tehtyä lainsäädäntöä oikein urakalla tällä vaalikaudella. Työnteon kannustimia lisäävät toimet voivat edistää työllisyyttä, mutta vain, jos työllä on kysyntää. Heikko suhdannetilanne on johtanut siihen, ettei työvoiman kysyntää ole ollut riittävästi. Vaikeasti työllistyvien henkilöiden työllistäminen puolestaan edellyttää konkreettisia työn etsintää ja löytymistä helpottavia toimia.

Talous on kohdannut useita peräkkäisiä kriisejä, viimeisimpänä Yhdysvaltojen ja Israelin hyökkäys Iraniin helmikuun lopussa ja erityisesti Hormuzinsalmen tilanne. Keväällä 26 riskit ennusteita huonommasta kehityksestä ovat asiantuntijoiden mukaan jälleen huomattavia. Heikon suhdannekehityksen lisäksi Suomen talouskehitystä ovat jo vuosikymmenien ajan hidastaneet pitkän aikavälin rakenteelliset ongelmat, kuten tuottavuuden kasvun pysähtyminen ja väestön ikääntymisen myötä heikkenevä huoltosuhte.

Nykyisellään puskuria tulevia kriisejä varten ei juuri ole, ja samanaikaisesti olisi kuitenkin ensiarvoisen tärkeää kyetä turvaamaan tulevan kasvun edellytykset. Tulevan kasvun turvaaminen edellyttää panostuksia erityisesti koulutukseen ja tutkimukseen. Suomen kaltaiselle pienelle, avoimelle taloudelle keskeinen kysymys on se, miten korkeakoulujen ja yritysten kyky hyödyntää pääosin muualla tuotettua tekoälyteknologiaa tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnassa voidaan vahvistaa.

Julkisen talouden vahvistaminen edellyttääkin johdonmukaista, vaalikaudet ylittävää lähestymistapaa. Siksi on hyvä, että syksyllä 2025 saavutettiin parlamentaarinen sopu niin sanotusta velkajarrusta eli kansallisesta finanssipoliittisesta säännöstöstä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Marttila, olkaa hyvä.

22.31 **Helena Marttila sd:** Arvoisa puhemies! Täällä eduskunnan marmorikäytävillä talouspolitiikka tuntuu usein etäiseltä, numeroilta, tilastoilta ja käsitteiltä, joilla ei näytä olevan tekemistä tavallisen elämän kanssa. Mutta ihmisten arjessa talouspolitiikka tuntuu liiankin konkreettisesti: jääkaapilla, laskupinon äärellä ja yöllisinä huoliajatuksina. Se tuntuu ahdistuksena, kun ei ole moneen viikkoon tai kuukauteen uskaltanut käydä postilaatikolla, joka täyttyy maksamattomista laskuista. Se tuntuu häpeänä, kun teini-ikäinen ei rahanpuutteen vuoksi voi lähteä kavereiden kanssa elokuviin.

Myöskään työttömyys ei ole abstrakti ilmiö. Se on yhä useammalle omakohtainen kokemus, puolison todellisuus tai naapurin hiljaisuus rappukäytävässä. Kun työ loppuu, loppuu usein myös turvallisuudentunne ja pahimmillaan usko itseän, ja samaan aikaan yhteiskunnan tarjoama turva on ohuempi kuin pitkään aikaan. Kun työttömäksi jäänyt näkee

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

pankkitilillään etuusleikkaukset, ei kyse ole kannusteista, kyse on pelosta. Voinko maksaa vuokran? Riittääkö ruoka? Mitä sanon lapsille, kun rahat loppukuusta taas loppuvat?

Työpaikkoja ei synny käskemällä ihmisiä pinnistelemään enemmän, jos talous ympärillä hyytyy ja kansalaiset ymmärrettävästi säästävät pahan päivän varalle. Hallitus sanoo, että leikkaukset ovat välttämättömiä, että vaihtoehtoja ei ole, mutta on eri asia puhua välttämättömyydestä kuin elää sen kanssa ja tuntea ahdinko iholla. Syystäkin ihmisillä on kokemus, että päättäjät ovat erkaantuneet arjen todellisuudesta.

Yksi kipeimmistä seurauksista näkyy lapsiperheissä. Perheiden köyhyys ei synny holtittomuudesta tai välinpitämättömyydestä. Se syntyy siitä, että tulot eivät enää riitä elämiin samaan aikaan, kun tuet pienenevät ja arki kallistuu. Työpaikkakaan ei ole autuaaksi tekevä, sillä perheiden köyhyyden ominaispiirre on, että perheen aikuinen on jo töissä, mutta tulot eivät silti riitä. Lapsen näkökulmasta köyhyys on hiljaista. Se on harrastuksesta luopumista, lomiam ja viikonloppuja, jotka ovat aina samanlaisia, tunnetta siitä, ettei kehtaa pyytää. Se on vanhemman väsymystä ja huolta, jota ei pysty täysin piilottamaan.

Arvoisa puhemies! Luottamus on politiikan kovinta valuuttaa. Ilman sitä yhteiskunnallinen sopimus haurastuu, osallistuminen vähenee ja tulevaisuudenusko hiipuu. Tällä hetkellä erityisesti nuorten luottamus tulevaan on ennätyksellisen alhaalla. Nuoret arvioivat yhteiskuntaa sen perusteella, mitä he näkevät ja kokevat. Onko kouluttautuminen kaikille mahdollista? Onko työelämässä turvaa? Ovatko asunto, toimeentulo ja maapallon kantokyky turvattuja myös huomenna? Kun vastaukset jäävät epävarmoiksi, luottamus rapautuu.

Luottamus murenee erityisesti silloin, kun politiikka näyttäytyy valikoivana, kun osalle katetaan buffetpöytä velkalaivan kannelle ja toiset heitetään yli laidan. Velkalaiva ei käänny, mutta harvoilla ja valituilla on entistä yltäkylläisemmät oltavat. Yhteistä taakkaa kasvatetaan, mutta koettu vastuunjako ei tunnu tasapuoliselta. Hyvinvointivaltion ideaan ei kerta kaikkiaan kuulu se, että heikoimmassa asemassa olevat joutuvat kantamaan suurimman taakan. Epäoikeudenmukaisuus syntyy monesta purosta: prioriteeteista budjetissa, valinnoista verotuksessa, investointien kohdentumisesta ja siitä, kuullaanko eri elämäntilanteissa olevia ihmisiä aidosti. Kun päätöksenteko vaikuttaa etäiseltä tai eturyhmiä suosivalta, luottamus horjuu, ja juuri se on Orpon hallituksen politiikan suurin epäonnistuminen.

Luottamusta ei voi vaatia, se ansaitaan. Se syntyy, kun päätökset ovat perusteltuja, vaikutukset ennalta arvioituja, vastuu reilusti jaettua. Se syntyy myös siitä, että politiikka tunnistaa pitkän aikavälin seuraukset eikä siirrä kustannuksia huomaamattomasti tuleville sukupolville. On myös muistettava, että luottamus on kaksisuuntainen tie. Kun ihmiset kokevat tulevansa kohdelluiksi oikeudenmukaisesti, he ovat valmiimpia kantamaan vastuuta yhteisestä hyvinvoinnista, opiskelemaan, tekemään työtä, yrittämään ja osallistumaan. Kun luottamus puuttuu, syntyy vetäytymistä ja vastakkainasettelua.

Siksi politiikan tärkein tehtävä ei ole vain tasapainottaa lukuja tai neuvotella kompromisseja, vaan rakentaa yhteistä uskoa siihen, että huomina on jaettu projekti, että laivalla on sama suunta ja että aurinkokansi on avoin kaikille, ei vain harvoille ja valituille. Tällä hetkellä hallituksen valinnat lisäävät eriarvoisuutta ja ennen kaikkea rapauttavat luottamusta siihen, että tämä yhteiskunta kantaa silloinkin, kun ihminen ei itse jaksa tai pysty, sillä talous ei ole itseisarvo, ihmiset ovat.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Valtola, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

22.36 **Oskari Valtola kok:** Arvoisa herra puhemies! Olen varma, että täällä Eduskuntatalon marmorikäytävillä tunnetaan talouspolitiikan paino ja tuska joka päivä. Nämä päätökset, mitä hallituksessa ja eduskunnassa jouduttu tekemään, eivät todellakaan ole olleet helppoja, mutta on muistutettava erityisesti oppositiopuolueille siitä, että tämä hallitus ei saanut aloittaa työtään nolatilanteesta tai tyhjiössä. Meillä oli edellinen hallitus rikkonut kehykset, talouskasvua oli puuttunut jo yli 10 vuoden ajan, olimme vaarallisesti velkaantuneita, ja jouduimme siitä tilanteesta lähtemään korjaamaan taloutta. Se tietysti tarkoitti sitten sopeutustoimenpiteitä, ja sopeutustoimenpiteiden lisäksi oli tehtävä myös sitten toimenpiteitä, joilla talouskasvua saataisiin aikaan. Ajattelinkin tässä puheenvuorossa tuoda enemmän näitä talouskasvua tuovia toimenpiteitä esille, kun aiemmissa puheenvuoroissa on käyty läpi sitten näitä sopeutustoimia.

Veropuolella Orpon hallitus on alentanut pieni- ja keskituloisten työn verotusta. Tämä on ollut tärkeä ratkaisu siihen, että olemme pystyneet lisäämään työn kannattavuutta ja sitä kautta myös ostovoimaa ihmisille. Nyt viimeisten kahden vuoden aikana on nähtävissäkin selvä ostovoiman kehittyminen suomalaisilla, ja tässä tietysti ovat olleet mukana myös palkankorotukset ja inflaation rauhoittuminen.

No, sitten nämä korkeimmat marginaaliverot, joita vasemmisto-oppositio kutsuu hyvätuloisten veronalennukseksi: Nämä ovat selkeä kasvutoimi. Taloustieteellinen kirjallisuus tällä hetkellä sekä malli Ruotsista näyttävät, että tämä ylimpien marginaaliverojen lasku rahoittaa itse itsensä ja lisää itse asiassa valtion käytössä olevia verotuloja tulevaisuudessa. Tämän uudistuksen vastustaminen on käytännössä ideologista ja, voisi sanoa, jopa tyhmää.

Sitten yhteisöveron lasku, josta hallitus on sopinut ja joka tulee voimaan ensi vuoden alussa, tehdään myös kasvun parantamiseksi. Tämä koskee kaikkia yhtiöitä, ei vain suurimpia yhtiöitä, niin kuin keskusta on monesti täällä salissa puhunut. Yhteisöveron alentaminen antaa yrityksille mahdollisuuden investoida enemmän myös tulevaan kasvuun ja erityisesti tuo investointiympäristöön luottamusta ja kannattavuutta. Myös monikansallisten yhtiöiden kannattaa näyttää tuloksestaan enemmän täällä Suomessa yhteisöveron laskun myötä. Varmasti yksi osa on esimerkiksi Vaasaan tänään ABB:n julkaisemasta 200 miljoonan investoinnista datakeskustuotteiden kapasiteetin tuplaamisesta: en ole varma, olisiko tätä tullut ilman tietoa tästä yhteisöveron alennuksesta. Tiedän, että nämä suuryhtiöt joutuvat käymään jatkuvasti keskustelua ulkomaisten omistajiensa kanssa siitä, että Suomi on ympäristö, johon kannattaa tulevaisuudessa investoida.

Sitten koulutuksesta ja tutkimuksesta: Siihen hallitus on satsannut voimakkaasti. Tki-rahoitus nousee tämän hallituksen kautena tuhat miljoonaa euroa, ja tämäkin raha on jouduttu etsimään kehysten sisällä.

Eli siinä mielessä, kun tätä tilannetta katsoo, sopeutustoimenpiteet sekä sitten kaasua kasvulle painavat kasvutoimenpiteet ovat hallituksen toimissa olleet hyvässä tasapainossa, ja huomenna luottamusäänestyksessä hallitus nauttii luottamustani.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Löfström, varsågod.

22.41 **Mats Löfström r:** Ärade herr talman! Finland har saknat tillväxt och samtidigt ökat sin skuldsättning under de senaste 16 åren. Alla riksdagspartier har på olika sätt varit med och fattat beslut som lett oss hit. Sedan har det inte varit en lätt tid att navigera i med global finanskris, europeisk skuldskris, pandemi, Rysslands anfallskrig i Ukraina och nu kriget i Iran. Då inflationen tagit fart har det ökat statens räntekostnader med över två miljarder per

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

år. Lägg till stödpaketet till Ukraina och försvarssatsningar i mångmiljardklassen, beslut som varit helt nödvändiga och som alla här i salen stött, men som likväl påverkar sista raden i budgeten.

Det är alltid lätt att peka finger åt dem som tvingas fatta svåra beslut. Det är lätt att säga att någon annan har misslyckats, men det för Finland väldigt lite framåt. Det viktiga är i stället att tala om vad man själv vill göra för att stärka ekonomin, öka sysselsättningen och skapa ny tillväxt. Jag känner väldigt få människor som tycker om nedskärningar eller skattehöjningar, men om vi inte lyckas få fart på tillväxten, höja produktiviteten och få fler människor i arbete är det i praktiken de alternativen som återstår. Samtidigt måste vi vara ärliga med att Finland inte tar sig ur krisen enbart genom nedskärningar och skattehöjningar. Framför allt behöver vi framtidstro.

På många sätt är Finlands utmaningar i dag större än under depressionen på 1990-talet. Den avgörande skillnaden är den demografiska utvecklingen. Finland åldras snabbt. Statistikcentralens prognoser visar tydligt hur många skolor som kommer att behöva stängas när allt färre barn föds, samtidigt som behovet av äldreomsorg ökar kraftigt. Det här är ett faktum som vi måste förhålla oss till även om vi samtidigt behöver skapa förutsättningar för att fler barn ska födas om Finland ska ha en hållbar framtid på längre sikt. I vissa delar av landet märks utvecklingen redan i dag tydligare än i andra.

Ärade talman! Det finns ingen enskild åtgärd som ensam kan lyfta Finland ur de ekonomiskt svåra tiderna, men en kombination av åtgärder har möjligheten att lyfta oss ur den. Vad borde vi då göra?

Jag tror att vi som riksdagsledamöter har en viktig uppgift i att föra en dialog med det lokala näringslivet, våra företag och företagare, om deras investeringsplaner och möjligheter att anställa fler. I företag som ingår i globala koncerner, precis som ABB, som ledamot Valtola tog upp här, pågår ofta en stenhård intern konkurrens om var investeringarna ska placeras. Där måste vi hjälpa de finländska dotterbolagen att vinna investeringarna, så att de görs i Finland i stället för i andra länder där koncernen också är verksam.

Jag tror också att Finland har mycket att vinna på att ytterligare stärka sina olika kluster: energiklustret i Vasa, teknologiklustren i Esbo och Uleåborg, sjöfartsklustret på Åland, den maritima industrin längs hela kusten, läkemedelsklustret i Åbo och spelklustret i Helsingfors, för att nämna några världsledande kluster i Finland. Både nationellt och lokalt måste vi stöda dessa kluster så att de kan växa sig ännu starkare och hävda sig internationellt. Det kräver att den offentliga sektorn, näringslivet och utbildningssektorn drar åt samma håll. Samtidigt måste vi stöda framväxten av nya teknologiska innovationer, tjänster och företag som kan kommersialisera dem, såsom IQM, Bluefors och Iceye. När det gäller satellitföretaget Iceye, ett exceptionellt företag där staten också investerat aktivt via Tesi och Solidium för att säkerställa att verksamheten stannar i Finland, kan man också konstatera att framgången inte längre handlar om ett enda bolag. Runt Iceye och ReOrbit har det vuxit fram ett helt ekosystem av omkring hundra satellit- och rymdföretag i Esbo.

Det finns alltså också mycket positivt att bygga vidare på. Dessutom verkar allt fler finländare åter vara intresserade av att investera i Finland. Det är positivt. Då Finland är ett förhållandevis kapitalfattigt land är det viktigt att investera pengarna på hemmaplan. För att ytterligare stärka tillgången till finländskt kapital och öka det långsiktiga ägandet vore det centralt att Finland, i likhet med de övriga nordiska länderna, avskaffar arvs- och gåvoskatten. Frågan är inte vad det kostar att slopa skatten. Frågan är vad det kostar i form av

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

förlorade företag, investeringar och kapital att inte göra det. Det var också därför den socialdemokratiska regeringen i Sverige genomförde reformen. Finland borde göra detsamma.

Arvoisa herra puhemies! Ei ole olemassa yhtä yksittäistä toimenpidettä, joka yksin nostaisi Suomen pois taloudellisesti vaikeista ajoista, mutta uusien toimenpiteiden yhdistelmä voi tehdä sen. Mitä meidän siis pitäisi tehdä?

Uskon, että meillä kansanedustajilla on tärkeä tehtävä käydä tiivistä vuoropuhelua paikallisen elinkeinoelämän, yritysten ja yrittäjien kanssa heidän investointisuunnitelmistaan ja mahdollisuuksistaan palkata lisää työntekijöitä. Globaaleihin konserneihin kuuluvissa yrityksissä käydään usein erittäin kovaa sisäistä kilpailua siitä, mihin investoinnit sijoitetaan. Tässä meidän on autettava suomalaisia tytäryhtiöitä voittamaan investoinnit Suomeen sen sijaan, että ne tehtäisiin muihin maihin, joissa konserni myös toimii. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack, kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

22.47 **Hilkka Kemppi kesk:** Arvoisa herra puhemies! Huomaan, että keskustelussa olemme toistuvasti sekoittaneet suhdanteista toipumisen ja kestäväen talouskasvun. Haluan omalla puheenvuorollani vielä näin illan päälle, varttia vaille 11, kuvata sitä, miten nämä eroavat toisistaan.

Nyt näemme tuskaisen hidasta suhdanteista toipumista. Siis esimerkiksi tämä edustaja Niemisen kehumia Nordean korttidata: me näemme, että ostokyky palaa pikkuhiljaa. Jonkin verran investointeja tulee, ja niitä on täällä ehditty kehuaan. Mutta ei tämä kuitenkaan vielä maksa velkajarrua tai saa meidän talouttamme siihen kuntoon, mihin oletan, että yhdessä haluamme päätyä. Se on hyvä alku mutta ei riitä alkuunkaan. Ei näin hienon maan tulevaisuutta voi rakentaa näin heppoisen talouskasvun varaan.

Kun hallitus ei ole täyttänyt yhtään talouden tai työllisyyden tavoitettaan, on mielestäni selvää, että tulisi silloin tarkastella, mitä muutoksia politiikassa pitää tehdä, että tähän pitkäjänteiseen talouskasvuun päästään kiinni. Pitkäjänteinen talouskasvu tulee tuplata. Se on minusta selviö. Se perustuu tietenkin siihen, että talouden tuottokyky oikeasti paranee, esimerkiksi työn tuottavuus kasvaa. Tähän voisimme päästä keskustan esittämällä tekoälyhyppyllä, mutta se edellyttää voimakkaita investointeja vaikkapa jatkuvaan oppimiseen, jota hallitus on ikäväkseni ajanut alas, siis vapaaseen sivistystyöhön ja jatkuvaan oppimiseen.

Me tarvitsemme uusia innovaatioita, ja niiden osalta meidän pitää huolehtia siitä, että tutkimuksen ja kehittämistoiminnan lisäksi nyt poissyöty innovaatorahoitus myös jatkossa tulee huomioiduksi. Teknologia kehittyy. Miten pysymme sen tahdissa? Nyt tarjoamme hyvinvointialueille teknologia-lääkkeitä mutta emme kuitenkaan tarjoa rahoitusta tämän teknologiahyppyn tekemiseen. Sen sijaan leikkaamme kaksi miljardia pois. Näiden toimien pitäisi toimia käsi kädessä sen kanssa, mistä me oletamme, että se kasvu lähtee.

Yritykset investoivat, ja sen takia pieniä ja keskisuuria yrityksiä tulisi kirittää. Tähän keskusta on esittänyt Viron veromallia, jolloin voisimme saada kasvua aikaan myös pienissä yrityksissä. Tämä edellyttää myös riittävää työvoimaa, ja sen takia olen järkyttyneenä seurannut, miten hallitus on sanonut ei myös korkealle osaamiselle. Esimerkiksi Turun ammattikorkeakoulu palautti kaksi ja puoli miljoonaa euroa lukukausimaksuja sen takia, että opiskelijat eivät päässeet tähän maahan. Tämä ei ole kestävää maalle, jossa syntyy 40 000 lasta vuosittain. Siis korkeakouluun ei päästy.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Mietin myös sitä, että pähkinänkuorten raahaaminen Afrikasta Helenin kattiloihin ei tietenkään ole mitenkään järkevää tässä maassa. Voisimmeko tuoda tolkkua energiapolitiikkaan, rakentaa vahvaa lähienergiaa, luottaa biokaasuun, [Puhemies koputtaa] keventää normitusta ja sitä kautta luoda kasvua tälle maalle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

22.51 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Edustajamäärä vähenee, mutta puheet jatkuvat, ja näin kuuluukin.

Tämän päivän aikana olemme keskustelleet paljon siitä, mikä taloudellinen tilanne on ja työllisyystilanne on, ja lähinnä ehkä syytelleet niin oppositio hallitusta kuin hallitus oppositiota, ja kaikki varmaan yhdessä jo tulevaakin hallitusta ehkä saattavat hieman syytellä. Mutta se ei paljon kansalaisia välttämättä kiinnosta, ketä täällä syytellään ja minkälaista kieltä täällä salissa käytetään. Ehkä kansalaisia eniten kiinnostaa se, saavatko he ruokaa pöytään, työllistyvätkö he ja minkälaista elämää he saavat vietettyä ja pystyvätkö he tulemaan toimeen.

Luen teille nyt, arvoisat edustajat ja arvoisa puhemies, kansalaiselta yhden lainauksen, joka tuli hetki sitten: ”Jos hallituksen talouspolitiikkaa arvioidaan tavallisten ihmisten arjen kautta, moni huomaa sen epäonnistuneen. Työttömyys kasvaa, pienet yritykset kaatuvat, ja markkinat keskittyvät suuryrityksille, joilla on puskuria selvitä kriisistä. Samaan aikaan, kun ihmiset putoavat työterveyshuollon piiristä työttömyyden vuoksi, yksityiselle terveyssektorille ohjataan satoja miljoonia euroja julkista rahaa. Todella moni suomalainen miettii nyt täysin aiheellisesti sitä, tehdäänkö tätä politiikkaa tavallisten ihmisten vai suurten yritysten ehdoilla. Kyse on luottamuksesta siihen, keiden puolella yhteiskunta seisoo vaikeina aikoina. Nykyinen hallitus on tämän omilla valinnoillaan selvästi näyttänyt.”

Arvoisa herra puhemies! Mielestäni nämä kansalaisten viestit ovat tärkeitä nimenomaan kuvaamaan sitä aitoa tilannetta siellä arjessa, jota ehkä kaikki tässäkin salissa olevat edustajat eivät välttämättä aina enää muista. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Valtola, olkaa hyvä.

22.52 Oskari Valtola kok: Arvoisa herra puhemies! Hallitushan tekee juuri toimenpiteitä pitkän aikavälin kasvun aikaansaamiseksi. Nämä rakenteelliset uudistukset, mitä ollaan tehty koko hallituskauden ajan, verouudistukset, työmarkkinauudistukset, kaikki tähtäävät nimenomaan pitkän ajan kasvun luomiseen ja Suomen kasvupotentiaalin kasvattamiseen. Olisi tietysti hyvä, että tulokset tulisivat nopeammin, mutta tämä suhdanne on vaikuttanut siihen, että nyt vasta näyttää kasvu lähteneen liikkeelle.

Nordean tänään tullessa ennusteessa vuonna 27 talouskasvu on noin 1,5 prosenttia, ja se on pikkaisen alle keskustan tavoitteen. Kun olette sanoneet, että tuplaatte talouskasvun, niin olette sanoneet, että se on kaksi prosenttia, mihin sitten keskusta on tyytyväinen.

Keskustan yhteisöverouudistus Viron mallin mukaan on varsin kallis rakenne, ja kun sitä on analysoitu, niin näyttää, että erityisesti siinä nousee ongelmaksi osinkoverotuksen kasvu niin korkeaksi, että se ei kannusta kasvuun.

Siitä olen huolissani, että SDP on esittänyt varsin voimakasta uudistusta listaamattomien yhtiöiden osinkoverotukseen, mikä ei ole kasvun kannalta kyllä hyvä ratkaisu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

Minulla myös on tiedossa, että Migri on evännyt opiskelijoiden lupia tulla Suomeen opiskelemaan, mutta nämä on tehty siitä selkeästä syystä, että opiskelijat eivät ole pystyneet näyttämään sitä, että heillä olisi tarvittava rahoitus olemassa opiskeluun Suomessa. Minusta se on pelkästään hyvä, että opiskelijoiden tulo tänne on estetty eikä heille luoda tilannetta, jossa he joutuvat täällä hankalaan taloudelliseen tilanteeseen, kun rahavarat eivät sitten riitä opiskeluun ja elämiseen. Tämä lisää hyväksikäytön riskiä heidän osaltaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

22.55 **Hilkka Kemppi kesk:** Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Tässä salissa ei enää riitoja saa aikaan, kun täällä on kaksi edustajaa, yksi hallituksesta ja yksi oppositiosta. Edustaja Valtolan kanssa on ollut mukava toimia sosiaali- ja terveystaloudessa, mutta kommentoin niitä kysymyksiä, mitä hän tuossa esitti. Demareita en minäkään sörki — en ota heidän kannoistaan selvää, joten vastatkoon itse vaikkapa huomenissa niihin asioihin.

Ennusteitahan on potkittu eteenpäin nyt kolmisen vuotta. Esimerkiksi rakennusteollisuudessa on jatkuvasti ennustettu parempaa aikaa ja nousua, investointeja, mutta ennusteita on potkittu eteenpäin. Erityisesti tämä on kuormittanut, koska odotetaan kasvua ja kun petytään, niin sitten myöskin siirretään investointeja ja toiveita ja odotuksia eteenpäin. Ajattelen, että en lähtisi ennustamaan nyt vielä ihan valtavaa kasvua. Kuitenkin aika moni mittari näyttää siltä, että sellaista ei ole saatavissa myöskään syksyn osalta.

Hallitus on luvannut satatuhatta uutta työpaikkaa — se on vakavasti pakkasella. Hallitus on luvannut velkaantumisen taittamisen — se on vakavasti pakkasella. Hallitus on luvannut kuuden miljardin säästöt — ne eivät tule toteutumaan. Ajattelen, että ei kannata luvata sellaisia asioita, mitä ei pysty täyttämään, ja siitähän tässä välikysymyksessä on kyse, kyetäänkö johtamaan tämän maan taloutta ja työllisyyttä. Aikaa on annettu neljä vuotta. Siinä ajassa mittarit pitäisi saavuttaa, ja jos niitä ei saavuta, sitten pitäisi yhdessä sanoa, että nämä eivät tule täyttymään ja keksiä parempia keinoja, että maaliin pääsee.

Tälle maalle ei riitä kunnianhimoiksi se, että palataan normaaliin, vaan tämä maa vaatii kunnianhimoisen tulevaisuuden. Minä olen aivan varma, että sellainen saadaan yhdessä rakennettua: valoisa tulevaisuus tälle maalle. Se edellyttää inhimilliseen pääomaan investoimista, erityisesti osaamiseen, koulutukseen, vauvoihin. Olemme tänään kuulleet Vauvarahasto-avauksen, ja toivon vahvasti, että se voisi olla yhteinen puolueiden jakama positiivinen avaus. Se, että saisimme 17 000 lasta enemmän tähän maahan joka vuosi, lienee kuitenkin tavoite, josta voimme yhdessä haaveilla, tai se, että saisimme esimerkiksi esikoisia syntymään enemmän. 82 prosenttia syntymättömistä lapsista selittyy sillä, että esikoiset eivät synny tähän maahan. Ajattelen, että tämä rahasto voi olla yksi ratkaisu siinä.

Tai sitten tämä energiapolitiikka: Samalla voimme lisätä turvallisuutta, saada kasvua aikaan. Lopetetaan se pähkinänkuorien raahaaminen sieltä Afrikasta. Aletaan tekemään sellaista energiapolitiikkaa, joka nojaa vahvasti alueisiin, lähienergiaan, vetyyn, biokaasuun, erilaisiin pienydinvoimaratkaisuihin. Luotetaan siihen, että teknologia auttaa meitä.

Niin se on kerta toisensa jälkeen osoittautunut, että tulevaisuus on valoisa, kunhan uskallamme myös investoida ja lähdemme tosiasioiden pohjalta, emme kuvitteellisten lukujen pohjalta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Valtola, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2026 vp

22.58 **Oskari Valtola kok:** Arvoisa herra puhemies! Hallituksella on hyvin määrätietoinen ote taloudenhoitoon ja talouspolitiikkaan tällä hetkellä. Olemme tehneet sopeutustoimenpiteitä, olemme tehneet kasvutoimenpiteitä, rakenteellisia uudistuksia, joilla Suomea viedään kohti edustaja Kempin kuvaamaa hyvää tulevaisuutta.

Jo hallituskauden alkuvaiheessa todettiin, että yksi hallituskausi ei suunnanmuutokseen riitä, ja toivottavasti seuraavalla hallituksella on myös malttia mennä eteenpäin.

Pitää muistaa sekin, että meillä on koko tämän hallituskauden pyörinyt mörkönä tämä EU:n alijäämämenettely, mikä on estänyt sen, että olisimme pystyneet jatkamaan edellisen kauden ”rahaa on” -politiikkaa. Nyt ollaan menty vastuullisesti eteenpäin, ja toivottavasti myös seuraava hallitus jatkaa tällä polulla.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.